JILL ALEXANDER

ESSBAUM

Casnica

Anna Benz amintește de Karenina, combinând în plus senzualitatea periculoasă din 50 de umbre ale lui Grey și disperarea Doamnei Bovary.

FICTION CONNECTION

TREI

Un roman de debut despre Anna, o casnică plictisită care, asemenea eroinei cu același nume din romanul lui Tolstoi, se aruncă într-o aventură psihologică și sexuală a autocunoașterii.

THE OPRAH MAGAZINE

Senzual și profund, acest roman extraordinar de bine scris dezvăluie sufletul sfâșiat al unei femei.

PEOPLE

Cartea lui Essbaum e construită impecabil, meticulos, iar alternanța trecut-prezent e redată cu mare virtuozitate.

CHICAGO TRIBUNE

Jill Alexander Essbaum

CASNICA

Traducere din engleză şi note de
MARIANA PIROTEALĂ

Editura Trei, 2016

Colecția Fiction Connection
coordonată de Magdalena Mărculescu

Titlul original:

Jill Alexander Essbaum
HAUSFRAU

Copyright 2015 by Jill Alexander Essbaum

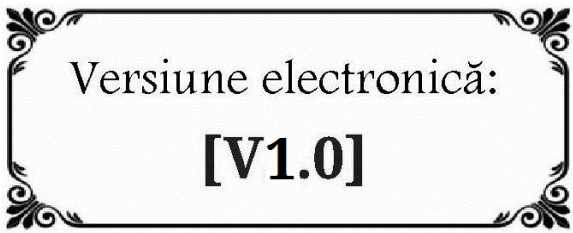

Corectură [V1.0]: august 2017

Când cerul dimineții se îmbracă în roşu
Şi-şi revarsă strălucirea
Tu, Doamne, te întrupezi în lumina lui.
Când Alpii lucesc în splendoare,
Rugați-vă Domnului, lăsați-vă vrerii lui,
Căci simțiți şi înțelegeți,
Căci simțiți şi înțelegeți,
Că aici sălăşluieşte.
Că aici sălăşluieşte.

Prima strofă din Schweizerpsalm,
Imnul național al Elveției.

Asemenea tuturor lucrurilor de natură metafizică, armonia dintre gândire şi realitate se regăseşte în gramatica limbii.

Ludwig Wittgenstein

Omul care nu a trecut prin infernul pasiunilor sale nu le-a depăşit niciodată.

Carl Jung

Dragostea este un foc. Dar nu poți şti niciodată dacă îți va încălzi inima sau îți va arde casa din temelii.

Joan Crawford

Tatălui meu, Jim Schulz
1942–1999

SEPTEMBRIE

1

Anna era o soție bună, în general.

Era trecut de amiază, iar trenul în care se afla a luat curba smucit, după care şi-a continuat călătoria lin, intrând în *Bahnhof* Dietlikon la şi treizeci şi patru, ca întotdeauna. Nu este un mit, ci un fapt real: trenurile elveţiene sosesc la timp. Trenul S8 pleca din Pfäffikon, un orăşel aflat la treizeci de kilometri. Din Pfäffikon, îşi croia drum spre nord pe lângă Zürichsee, prin Horgen, pe malul vestic al lacului, apoi prin Thalwil şi Kilchberg. Oraşe mărunte în care se duceau vieţi mărunte. Din Pfäffikon, trenul oprea în şaisprezece gări până ajungea în Dietlikon, oraşul mărunt în care îşi trăia viaţa măruntă şi Anna. Astfel, banalul mers al trenurilor îi stabilea Annei programul zilnic. Autobuzul din Dietlikon nu trecea prin oraş. Taxiurile erau scumpe şi ineficiente. Şi deşi familia Benz avea maşină, Anna nu conducea. Nu avea carnet.

Aşa că lumea ei era strâns legată de venirea şi plecarea trenurilor, de bunăvoinţa lui Bruno, soţul ei, sau a Ursulei, mama lui Bruno, să o transporte cu maşina în locurile în care nu se putea ajunge cu autobuzul, şi de motorul propriilor ei picioare şi distanţa pe care rezistau să o ducă, distanţă care rareori era atât de mare pe cât i-ar fi plăcut ei.

Dar trenurile elveţiene sunt cu adevărat punctuale, iar Anna reuşea să se descurce fără prea mare bătaie de cap. Şi chiar îi plăcea să meargă cu trenul; felul în care înainta legănându-se i se părea confortabil şi liniştitor.

Edith Hammer, o altă expatriată, îi spusese mai demult Annei că, dacă în Elveţia întârzia vreodată trenul, exista un singur motiv.

— Când sare cineva în faţa lui.

Frau Doktor Messerli a întrebat-o pe Anna dacă se gândise sau încercase vreodată să se sinucidă.

— Da, a răspuns Anna la prima întrebare. Iar la a doua:

Cum definiți „a încerca”?

Doktor Messerli era blondă, mărunțică şi de o vârstă incertă, dar în orice caz între două vârste. Îşi primea clienții într-un birou de pe Trittligasse, o stradă pietruită, nu foarte circulată, chiar la vest de muzeul de artă din Zürich. Studiase psihiatria în America, dar pregătirea în domeniul psihanalizei şi-o făcuse la Institutul Jung din Küsnacht, un orăşel din Zürich aflat la nu mai puțin de şapte kilometri. Cu toate că era elvețiancă prin naştere, Doktor Messerli vorbea o engleză perfectă, doar că avea un accent pronunțat. W-urile luau forma unor v-uri, iar vocalele ei erau deschise şi alungite ca nişte arce parabolice: *Ce cooonsideri tuuu, Anna?* întreba ea adesea (de obicei, când existau cele mai mici şanse ca Anna să dea un răspuns sincer).

Era o reclamă la televizor care promova o bine-cunoscută şcoală de limbi străine. În reclamă, un operator radio naval novice este condus la post de comandant. După câteva secunde, receptorul bâzâie.

— SOS! SOS! scrâşneşte în difuzor un glas cu un puternic accent american. Ne auziți? Ne scufundăm! Ne scufundăm!

Operatorul face o pauză, apoi se apleacă spre transmițător şi răspunde foarte politicos:

— Vă vorrbeşte Paza de Coastă dzerrmană. Şi apoi: Țe confundați[1]?

Invariabil, Anna ridica leneş din umeri şi rostea singurele cuvinte care păreau demne de a fi rostite:

— Nu ştiu.

Deşi, desigur, de cele mai multe ori ştia.

Era o după-amiază ploioasă. Vremea în Elveția este schimbătoare, dar rareori era extremă în *Kanton*-ul Zürich, şi de obicei nu în septembrie. Şi chiar *era* septembrie, întrucât copiii Annei se întorseseră deja la şcoală. De la gară, Anna a străbătut agale nesuferita distanță de o jumătate de kilometru pe strada centrală din Dietlikon, întârziind în fața vitrinelor, şterpelind frânturi de timp. Toată euforia postcoitală se evaporase şi îi mai rămăseseră doar frâiele plictisului, moi, în mână. Nu era un sentiment nou. O încerca adeseori, o apatie care abia se târa, sleită. Ochelarii de vânzare expuşi la optică au lăsat-o rece. A căscat când a văzut piramida de remedii

homeopate de la *Apotheke.* Coşul cu prosoape de bucătărie la preţ redus de la SPAR o plictisea de moarte.

Plictiseala, asemenea trenurilor, o purta pe Anna de-a lungul zilelor.

Aşa o fi? s-a gândit Anna. *Nu poate fi complet adevărat.* Şi nu era. Cu o oră mai devreme, Anna stătuse goală, udă şi deschisă în patul unui necunoscut într-un apartament din cartierul Niederdorf din Zürich, patru etaje deasupra aleilor drepte ale vechiului oraş şi a străzilor pietruite, cu chioşcuri unde se vindea doner kebab şi bistrouri care serveau brânză topită Emmental.

Vagul sentiment de ruşine de mai înainte s-a dus, s-a gândit ea.

— Este vreo diferenţă între ruşine şi vină? a întrebat Anna.

— Ruşinea este şantaj psihic, a răspuns Doktor Messerli. Ruşinea nu se duce cu una, cu două. Dacă faci o femeie de ruşine, va crede că greşeşte fundamental, că este organic o delincventă. Nu va avea încredere decât în eşecurile ei. Şi nu o vei mai putea convinge niciodată de contrariu.

Era aproape ora trei după-amiaza când Anna a ajuns la fiul ei la şcoală. *Primarschule* Dorf era aşezată lângă piaţa oraşului, între bibliotecă şi o casă veche de trei sute de ani. Cu o lună în urmă, de ziua naţională a Elveţiei, piaţa fusese ticsită de cetăţeni care mâncau cârnaţi şi se legănau ca nişte beţivi pe melodiile interpretate de o formaţie de muzică tradiţională sub cupola cerului luminat de artificii. În timpul manevrelor militare, soldaţii au parcat camioanele de aprovizionare aproximativ în diagonală lângă fântâna din centrul pieţei, care, în zilele de vară, se umplea de copii goi ce împroşcau cu apă şi ale căror mame stăteau pe bănci din apropiere, citeau şi mâncau iaurt. Bruno terminase deja de mulţi ani cu îndatorirea de rezervist. Din această experienţă nu mai rămăsese decât cu o armă de asalt în pivniţă. Cât despre Anna, ei nu-i plăcea să citească, iar când copiii ei voiau să înoate, îi ducea la piscina municipală.

În ziua aceea, piaţa nu era foarte circulată. Un trio feminin pălăvrăgea în faţa bibliotecii. Una împingea un cărucior, o alta ţinea o lesă la capătul căreia gâfâia un ciobănesc german şi

ultima stătea pur şi simplu cu braţele încrucişate. Erau mame care îşi aşteptau copiii, mai tinere decât Anna cu zece ani. Erau pline de vervă şi energice, în timp ce Anna se simţea acrită şi vlăguită. Afişau pe feţe, se gândea Anna, lejeritatea luminoasă de a exista, o atitudine relaxată, o strălucire înnăscută.

Anna rareori se simţea comod în propria ei fiinţă. *Sunt crispată şi am treizeci şi şapte de ani,* se gândea Anna. Sunt suma tuturor grimaselor mele. O mamă i-a făcut cu mâna şi i-a aruncat un zâmbet sincer, deşi de circumstanţă.

Îl cunoscuse pe acest străin la cursul de germană. *Anna, fii serioasă, i-ai făcut sex oral*, şi-a amintit sieşi. *Nu mai e chiar un străin.* Şi nici nu era. Era Archie Sutherland, scoţian, expatriat şi, asemenea Annei, învăţa germana. *Anna Benz, cursant de limba germană.* Doktor Messerli o încurajase să facă acest curs. (Şi, ca o înspăimântătoare ironie, Bruno insistase să se ducă la un psihoterapeut: *Anna, m-am săturat dracului de nefericirea ta. Du-te şi te repară,* aşa îi spusese.) Atunci, Doktor Messerli îi dăduse Annei orarul cursului şi-i spusese:

— Este timpul să te înscrii pe o traiectorie care te va determina să te implici din plin în lumea din jurul tău.

Discursul afectat al lui Messerli, deşi condescendent, era corect. Era timpul. De mult era timpul.

Până la finalul întrevederii, ademenită fiind şi cu alte vorbe mieroase bine ţintite, Anna a încuviinţat şi a fost de acord să se înscrie la un curs de germană pentru începători la Migros Klubschule, acelaşi pe care ar fi trebuit să-l urmeze când, cu nouă ani în urmă, sosise în Elveţia, cu limba înnodată, fără niciun prieten şi privindu-şi cu disperare soarta.

Cu o oră mai devreme, Archie o strigase pe Anna din bucătărie: *Voia o cafea? Un ceai? Ceva de mâncare? Avea nevoie de ceva? Ceva? Orice?* Anna s-a îmbrăcat cu grijă, de parcă ar fi avut spini în cusăturile hainelor.

De pe strada de jos, a auzit amplificându-se strigătele copiilor care se întorceau la şcoală după prânz şi vocile turiştilor americani care umblau mormăind pe panta dealului pe care era construită catedrala Grossmünster din Zürich. Catedrala este o clădire greoaie, de un cenuşiu medieval şi inimitabilă, cu două turle simetrice care se înalţă drept pe

fațada bisericii şi se ițesc mult deasupra acoperişului boltit precum urechile unui iepure în alertă.

Sau coarnele unui încornorat.

— Care e diferența dintre nevoie şi dorință?

— Dorința este ispititoare, dar nu e esențială. Nevoia este ceva fără de care nu poți supraviețui. Doktor Messerli a adăugat: Dacă nu poți trăi fără ceva, atunci viața ta se va sfârşi.

Orice? La fel ca Doktor Messerli, Archie vorbea o engleză cu un accent magnific, marcată nu de consoanele schimbătoare ale germanei din Germania Superioară, ci de cuvinte care clocoteau şi se smuceau. Ici un *r* rostogolit, colo un şir de vocale care se izbeau unele de altele precum mugetele unei forje, înghesuite pârjolitor unele în celelalte. Anna era atrasă de bărbații care vorbeau cu accent. Cadența englezei lui Bruno era cea pe care o lăsase să-şi strecoare degetul şi limba dincolo de elasticul chiloților ei la prima întâlnire (şi *Williamsbirnen Schnaps,* țuica de culoarea perei pe care o băuseră până nu mai ştiuseră de ei). În tinerețe, Anna visase moale şi umed la bărbații pe care îşi imagina că-i va iubi într-o zi, la bărbații care aveau s-o iubească într-o zi. Le dădea nume potrivite, dar le punea fețe neclare, străine: Michel, sculptorul francez cu degete lungi, pline de lut întărit; Dmitri, paracliserul unei biserici ortodoxe, cu pielea mirosind a camfor, trandafiri de piatră, răşină de santal şi smirnă; Guillermo, iubitul ei cu mâini de matador. Erau bărbați-fantomă, născociri adolescentine. Dar formase din ei o întreagă armată internațională.

S-a măritat cu elvețianul.

Dacă nu poți trăi fără ceva, atunci viața ta se va sfârşi.

În ciuda sugestiei date de Doktor Messerli de a se înscrie la acest curs, Anna avea de fapt cunoştințe elementare de limba germană. Se descurca. Dar se remarca prin cât de prost se exprima şi prin efortul uriaş pe care trebuia să-l facă să vorbească. Totuşi, timp de nouă ani se descurcase, cu abilitatea ei rudimentară. Anna cumpărase timbre de la femeia de la poştă, consultase pediatri şi farmacişti în chestiuni mai mult sau mai puțin specifice, le descrisese coafezelor tunsorile

pe care şi le dorea, se tocmise la târgurile de vechituri, pălăvrăgise în treacăt cu vecinii şi le făcuse pe plac celor doi afabili, deşi cam insistenți *Zeugen Jehovas*[2] care, lună de lună, soseau la uşa ei cu un număr în limba germană din *Turnul de veghe.* Deşi nu foarte des, Anna dăduse indicații străinilor, adaptase rețete din emisiuni culinare, luase notițe când coşarul îi detaliase pericolele structurale pe care le puneau îmbinările crăpate din mortar şi canalele de fum înfundate şi scăpase de o eventuală citație când, la solicitarea conductorului, nu putuse prezenta la control biletul de tren.

Dar Anna nu stăpânea gramatica şi vocabularul, se exprima greoi, iar expresiile şi sintaxa corectă îi scăpau complet. Lunar, cel puțin, apăreau zeci de situații în care lăsa o sarcină anume în seama lui Bruno. El se ocupa de hârțoagele locale, el plătea asigurările, taxele, rata la casă. El depunea actele pentru permisul de şedere al Annei. Şi tot Bruno era cel care se ocupa de finanțele familiei, deoarece lucra ca bancher de nivel mediu la Credit Suisse. Anna nici măcar nu avea un cont bancar.

Doktor Messerli o încuraja pe Anna să-şi asume un rol mai activ în chestiunile familiale.

Aşa ar trebui, a spus Anna. Chiar ar trebui.

Ea nici măcar nu ştia exact ce face Bruno la serviciu.

Nu exista niciun motiv pentru care Anna să nu li se poată alătura mamelor care stăteau de vorbă în piață, nicio regulă nu-i interzicea acest lucru, nimic n-o împiedica să ia parte la pălăvrăgeala lor. Pe două le cunoştea din vedere, iar uneia îi ştia numele, Claudia Zwygart. Fiica ei, Marlies, era colegă de clasă cu Charles.

Anna nu li s-a alăturat.

Ca explicație, Anna a invocat pe scurt următorul pretext: *Sunt timidă şi nu pot să vorbesc cu necunoscuți.*

Doktor Messerli s-a arătat înțelegătoare.

— Străinilor le este greu să-şi facă prieteni elvețieni. Problema este mai profundă decât faptul că nu stăpânesc limba germană, care este şi ea în sine o problemă destul de mare. Elveția este o țară izolată, închisă la granițe şi neutră din voia ei, de două secole. Întinde mâna stângă spre refugiați

şi azilanți. Iar cu dreapta smulge bani proaspăt spălați şi aurul nazist. (Nedrept? Poate. Dar când era singură, Anna dădea frâu liber furiei.) Şi asemenea peisajului în care s-au stabilit, elvețienii au şi ei granițele închise. Înclină în mod natural spre izolare, uneltesc să țină străinii la distanță recunoscând nu doar una, două sau trei, ci patru limbi oficiale. Numele oficial al Elveției este într-o a cincea: Confoederatio Helvetica. Însă majoritatea elvețienilor vorbesc germana şi tot germana se vorbeşte şi-n Zürich.

Dar nu este chiar germana.

Germana scrisă în Elveția este limba *Hochdeutsch*[3] standard, ca la carte. Dar elvețienii vorbesc Schwiizerdütsch, care nu este deloc standard. Nu există o ortografie bine stabilită. Nu există reguli de pronunție. Nu există un vocabular general valabil. Variază de la un canton la altul. Iar limba în sine țâşneşte din gât ca o amigdală infectată care încearcă să evadeze. E doar o mică exagerare. Străinul are senzația că vorbitorul alcătuieşte cuvinte inventate din cele mai stranii ritmuri, din cele mai ciudate şi mai tăioase consoane şi din cel mai tulburător aranjament de vocale căscate, lăbărțate. Îi rămâne interzisă oricăror încercări de învățare din exterior, căci fiecare cuvânt este şibolet.

Anna vorbea foarte puțină Schwiizerdütsch.

Anna nu le-a abordat pe celelalte mame. În schimb, a frecat talpa unui sabot maro de bordura trotuarului. S-a jucat cu părul şi s-a prefăcut că se uită la o pasăre invizibilă care zbura pe deasupra.

Este greu să iubeşti un om în afara limbii lui materne. Şi totuşi, Anna s-a măritat cu elvețianul.

Soneria de la şcoală a sunat, iar copiii s-au revărsat din clădire în curte. Anna l-a observat prima pe Victor, se hârjonea cu doi prieteni. Charles îl urma la mică distanță, prins într-o mulțime de copii gălăgioşi. A alergat la Anna când a observat-o, a strâns-o în brațe şi a început să sporovăiască despre ceea ce făcuse în ziua aceea la şcoală, fără vreun îndemn din partea ei. Victor a rămas cu amicii lui, târşâindu-şi picioarele. Victor se purta în felul lui obişnuit – era rezervat şi oarecum rece. Anna i-a tolerat reticența şi s-a mulțumit să-i ciufulească părul. Victor a făcut o grimasă.

Anna a încercat primele unde de vinovăție în timp ce mergeau spre casă (nu le putea numi valuri). Erau neținte şi deloc istovitoare. Acest grad de indiferență era destul de nou în patologia ei. Într-un mod ciudat, o umplea de mulțumire de sine.

Soții Benz locuiau la cel mult o sută de metri de *Primarschule Dorf.* Casa lor ar fi fost vizibilă din curtea şcolii dacă n-ar fi existat *Kirschgemeindehaus,* parohia cu pereți din grinzi de lemn a bisericii din sat, aflată exact între cele două. De obicei, nu Anna îi aducea pe copii acasă. Dar trecuse o oră de la eveniment şi încă simțea mâinile lui Archie pe sânii ei; o remuşcare moderată era în ordine.

Se mutaseră în Elveția în iunie '98. Însărcinată şi obosită, Anna nu era în stare să discute în contradictoriu. Şi-a dat consimțământul oftând prelung şi tăcând şi şi-a ascuns multele nelinişti în una dintre cele o mie de cămăruțe ale inimii ei. A căutat partea bună a lucrurilor, jumătatea plină a paharului. În definitiv, cine nu ar profita de şansa de a locui în Europa, dacă i s-ar oferi? În liceu, în cele mai multe nopți, Anna se încuia în camera ei şi se gândea obsesiv la multele *altundeva*-uri unde aveau s-o ducă într-o zi bărbații ei. Bruno lucrase la Credit Suisse ani de zile. Se întrebaseră: voia să accepte un post la Zürich? Anna era căsătorită şi însărcinată şi oarecum îndrăgostită. Era de ajuns. *Va fi de ajuns,* se gândise ea.

Şi aşa se mutaseră în Dietlikon. Era destul de aproape de Zürich, legătura fiind asigurată de două trenuri din oraş. Era aproape de un mare centru comercial. Şoselele erau sigure, casele de acolo bine întreținute, iar deviza oraşului era promițătoare. Apărea pe site şi pe broşuri. Era afişată pe indicatorul din fața *Gemeinde* şi pe prima pagină din *Kurier,* micul săptămânal din Dietlikon: *Menschlich, offen, modern.* Personal. Deschis. Modern. Anna îşi revărsase întreg optimismul în acele trei cuvinte.

Dietlikon era în acelaşi timp şi oraşul natal al lui Bruno. Un Heimatort al său. Locul în care se întorcea fiul risipitor. Anna avea douăzeci şi opt de ani. Bruno, la treizeci şi patru de ani, păşea confortabil prin locul său de baştină. Lucru simplu de realizat – Ursula locuia foarte aproape, pe Klotenerstrasse, în casa în care îi crescuse pe Bruno şi pe sora lui, Daniela.

Oskar, tatăl lui Bruno, murise de peste zece ani.

Bruno îşi apărase bine cauza. Dacă locuiau în Dietlikon, le ofereau copiilor *(O să mai avem şi alţii? Eşti sigur?* De fapt, nu discutaseră cu adevărat nici despre primul) o copilărie sănătoasă, fără limitări, sigură şi stabilă. Odată ce acceptase ideea (şi după ce Bruno jurase că vor discuta înainte de concepere posibilitatea viitorilor copii), Anna a putut admite virtuţile acestei mişcări. Aşa că, atunci când se întâmpla, rar în acele prime luni, să o cuprindă singurătatea sau dorul de oameni, sau de lucruri şi de locuri cărora n-ar fi crezut niciodată că o să le ducă dorul, se consola pe sine imaginându-şi faţa copilului. *Oare voi avea un Heinz roşu în obraji care o să mă strige* Mueti? *O Heidi a mea cu părul blond şi împletit?* Iar Bruno şi Anna erau, mai mult sau mai puţin, îndrăgostiţi.

Calificativul „mai mult sau mai puţin" o tulbura pe Doktor Messerli.

Anna i-a explicat:

— Nu e aşa întotdeauna? Dacă iei oricare doi oameni care au o relaţie, întotdeauna unul va iubi mai mult, iar celălalt mai puţin. Nu?

Victor, de opt ani, era primul născut al Annei. Charles avea şase ani. Erau într-adevăr copiii rozalii, hrăniţi cu lapte, pe care şi-i imaginase Anna. Aveau părul blond-cenuşiu şi ochii căprui. Erau băieţoşi, gălăgioşi, categoric fraţi şi fără îndoială fiii bărbatului cu care se măritase Anna.

— Dar ai mai avut şi alţi copii, nu-i aşa? Nu se poate să fi fost chiar groaznic.

Sigur că nu. Nu fusese deloc groaznic. Nu din totdeauna. Nu totul fusese mereu groaznic, nu, nu totul. Anna dubla negaţiile, le tripla. Cu zece luni mai devreme, Anna născuse o fată cu părul negru şi pielea ca de porţelan, pe care o botezase Polly Jean.

Aşa că erau familia Benz, locuiau în oraşul Dietlikon în districtul Bülach, în cantonul Zürich. Familia Benz: Bruno, Victor, Charles, Polly, Anna. O familie simplă şi de cele mai multe ori temperată, care locuia pe o stradă numită Rosenweg – Aleea Trandafirilor – un drum privat care se înfunda chiar în

fața casei lor, aflată la rândul ei la poalele unui deal lin al cărui vârf se afla la o jumătate de kilometru în spatele proprietății lor şi se netezea la marginea pădurii Dietlikon.

Anna trăia într-o fundătură, pe ultimul drum de ieşire.

Dar casa era frumoasă şi curtea era mai mare decât aproape toate celelalte dimprejurul lor. Imediat la sud erau ferme, iar aceste proprietăți se învecinau cu lanuri de porumb, de floarea-soarelui şi rapiță. În curtea lor laterală creşteau opt Apfelbäume ajunşi pe deplin la maturitate, iar în august, când pomii erau plini de mere coapte şi mari, fructele căzeau de pe crengi pe pământ cu un poc-poc-poc care aproape că amintea de căderea unei ploi liniştite. Aveau tufe de zmeură, un strat de căpşuni şi coacăze – şi roşii, şi negre. Şi deşi grădina de legume din curtea laterală era în general lăsată neîngrijită, soților Benz le plăcea să aibă nenumărate tufe de trandafiri revărsându-se în spatele gărdulețului înalt până la coapsă din fața proprietății, cu flori de toate nuanțele. Totul stă pe roze pe Rosenweg. Aşa se gândea uneori Anna.

Victor şi Charles au dat buzna pe uşa de la intrare. Au fost întâmpinați înainte să treacă prin vestiar de Ursula, cu o față mohorâtă şi cu degetul la buze. *Doarme sora voastră!*

Anna îi era recunoscătoare Ursulei – cu adevărat. Dar Ursula, care de obicei nu se purta niciodată în mod flagrant urât cu Anna, încă o trata ca pe un lucru străin, un mijloc prin care fiul ei putea fi fericit (dacă se putea folosi cuvântul „fericit" în cazul lui Bruno, iar Anna era aproape sigură că nu) şi recipientul în care nepoții ei – pe care îi iubea foarte mult – fuseseră aduşi pe lume. Ursula îi oferea ajutor de dragul copiilor, nu al Annei. Fusese profesoară de engleză la liceu treizeci de ani. Vorbea o engleză pompoasă, dar fluentă şi accepta s-o vorbească ori de câte ori era Anna în cameră, lucru pe care uneori Bruno nu-l făcea. Ursula şi-a alungat nepoții în bucătărie, să ia o gustare.

— Eu mă duc să fac un duş, a spus Anna. Ursula a ridicat dintr-o sprânceană, dar apoi a coborât-o, în timp ce-i urma pe Victor şi pe Charles în bucătărie. Nu o privea. Anna a luat un prosop din dulapul cu lenjerie şi a încuiat uşa de la baie în urma ei.

Trebuia să facă duş. Mirosea a sex.

2

— Tu de ce anume nu te poți lipsi în viață?

Asta l-a întrebat Anna pe Archie în timp ce împărțeau, imprudenți, o țigară în pat. Anna nu fuma. Stătea înfășurată într-un cearşaf. Era vineri.

— De whisky şi de femei, a spus Archie. În ordinea asta. Archie era un iubitor de whisky. La propriu. Îl aduna, îl stivuia şi-l vindea într-un magazin pe care îl deținea împreună cu fratele lui, Glenn.

A râs într-un fel interpretabil. Archie şi Anna erau amanți de puțin timp, amanți necopți, *ganz neue Geliebte.* Aproape virgini în relația cu celălalt, încă aveau motiv să se atingă. Archie era mai mare cu zece ani decât Anna, dar cârlionții lui brunet-roşcați încă nu începuseră să se răărească şi avea un trup tare. Anna a răspuns şi ea cu un râset la râsul lui: râsul trist, pustiu, când ştii că noutatea, deşi plăcută, nu va dura. Noutatea este o haină care se ponoseşte într-un ritm alarmant. Aşa că Anna avea să se bucure de ea înainte să se zdrențuiască. Pentru că avea să se zdrențuiască, fără nicio îndoială.

— Dacă eşti nefericită, a întrebat-o Doktor Messerli, atunci de ce nu pleci?

Anna a vorbit fără să stea pe gânduri:

— Am copii elvețieni. Sunt ai tatălui lor aşa cum sunt şi ai mei. Suntem căsătoriți. Nu sunt cu adevărat nefericită. Apoi, a adăugat: El n-ar fi de acord să divorțăm.

L-ai întrebat.

Nu era o întrebare.

Anna nu-i ceruse lui Bruno divorțul. Nu direct. Însă, în momentele în care era cât se poate de afectată şi de abătută, făcea aluzie la această posibilitate. *Ce-ai face dacă aş pleca?* întreba. *Dacă aş pleca şi nu m-aş mai întoarce niciodată?* Punea această întrebare la modul ipotetic, cu o voce oarecum veselă.

Bruno rânjea. *Ştiu că nu mă vei părăsi niciodată, pentru că ai nevoie de mine.*

Anna nu putea nega acest lucru. Avea nevoie de el,

categoric. Era adevărat. Şi sincer, Anna nu avea de gând să plece. *Cum am împărți copiii?* se întreba ea, de parcă aceştia ar fi fost un ster de lemne, iar divorțul, un topor.

— Anna, a întrebat Doktor Messerli, ai pe altcineva? Ai avut vreodată pe altcineva?

Prânzul a lăsat locul primelor ore ale amiezii. Archie şi Anna împărțeau o farfurie cu brânză, câteva renglote, o sticlă de apă minerală. Apoi au lăsat totul deoparte şi şi-au tras-o din nou. Archie a ejaculat în gura ei. Avea gust de lipici, de amidon, dens. *Fac un lucru bun,* şi-a spus Anna în sinea ei, deşi „bun" nu era tocmai cuvântul potrivit. Anna ştia acest lucru. Voia să spună *indicat.* Voia să spună *convenabil.* Voia să spună *greşit în aproape toate privințele, dar justificabil, pentru că mă face să mă simt mai bine, şi de atâta timp mă simt aşa de rău!* Mai bine spus, era o combinație şovăitoare din toate aceste înțelesuri înghesuite într-un ceva de nerostit, care îi dădea Annei o speranță nepermisă, deşi incontestabilă.

Dar toate lucrurile tind spre un final.

În noaptea aceea, după ce îi dusese pe copii la culcare, spălase farfuriile de la cină şi frecase chiuveta până căpătase strălucirea absolută pe care o cerea Bruno (Doktor Messerli a întrebat: „Chiar e un adevărat căpcăun?" la care Anna a răspuns: „Nu", în traducere: „Uneori"), Anna îşi întinsese caietele pe masă şi începuse să-şi facă exercițiile la germană. Rămăsese în urmă. Bruno era încuiat în biroul lui. Singurătatea fiecăruia nu era un aranjament neobişnuit pentru ei; în cele mai multe nopți, Bruno se retrăgea în biroul lui. Rămasă singură, Anna citea sau se uita la televizor, ori lua pe ea o haină îşi făcea plimbarea de seară pe dealul din spatele casei.

Când Anna era singură în casă, aceasta căpăta un lințoliu de nemişcare de nesuportat, catatonică. *Aşa a fost mereu?* Anna ar fi mințit dacă ar fi spus că da. Trăiseră şi vremuri bune, ea şi Bruno. Ar fi fost nedrept să nege acest lucru. Şi chiar dacă el suporta cu greu ceea ce numea „țâfna ei melancolică" sau „pornirile ei posomorâte" şi Bruno, la rândul lui, dacă era presat, ar fi recunoscut că simțea față de Anna o dragoste şi o tandrețe care, deşi deseori erau înlocuite de dezamăgire, se bucurau de un loc important incontestabil în

inima lui.

Anna îşi făcuse curaj abia cu o săptămână în urmă, luni, şi se urnise la şcoală pentru prima oară de când terminase facultatea. Cursul de la Migros Klubschule se numea „germană pentru începători avansaţi”. Era un curs care se adresa celor care aveau cunoştinţe de la sumare până la moderate de limbă, dar care nu înţelegeau bine gramatica şi nu foloseau nuanţat sintaxa.

Migros este numele celui mai mare lanţ de supermagazine din Elveţia şi este cel mai mare angajator din această ţară. La Migros lucrează mai mulţi oameni decât în oricare bancă elveţiană din lume. Dar Migros nu are numai supermagazine. Există librării deţinute de Migros, benzinării, magazine de electronice, magazine sportive, de mobilă, de îmbrăcăminte pentru bărbaţi, terenuri de golf publice şi case de schimb valutar. Migros mai are şi o franciză de centre educative pentru adulţi. Nu există niciun oraş elveţian cu un număr considerabil de locuitori în care să nu existe măcar un Migros Klubschule. Şi nu oferă doar cursuri de limbi străine. Poţi studia aproape orice la Migros Klubschule: *arta culinară, croitorie, tricotat, desen, canto.* Poţi învăţa să cânţi la un instrument sau să ghiceşti viitorul în cărţile de tarot. Poţi chiar să înveţi să interpretezi visele.

Când a început s-o psihanalizeze pe Anna, Doktor Messerli i-a cerut să fie atentă la visele ei.

— Scrie-le, a învăţat-o doctoriţa. Vreau să le scrii şi să le aduci la întâlnirile noastre, să le discutăm.

Anna a protestat.

— Eu nu visez.

Însă Doktor Messerli nu se lăsase:

— Prostii. Toată lumea visează. Chiar şi tu.

Anna a povestit un vis la următoarea şedinţă: *Sunt bolnavă. Îl implor pe Bruno să mă ajute, dar nu mă ajută. Cineva turnează un film în altă cameră. Eu nu joc în el. Vreo zece adolescente se sinucid în faţa camerei. Nu ştiu ce să fac, aşa că nu fac nimic.*

Doktor Messerli a găsit imediat o interpretare.

— E un semn de inerție. Se turnează un film, dar tu nu joci în el. De aceea fetele nu scapă cu viață. Fetele acelea ești tu. Tu ești fetele acelea. Nu scapi cu viață. Ești bolnavă de inacțiune, ca un spectator care stă cu mâinile în sân într-un cinematograf întunecos.

Pasivitatea Annei. Centrul din care radia cea mai mare parte a atitudinii ei mentale. Totul se reducea la o aplecare a capului, la o încuviințare, la un: *Da, dragă.* Anna era conștientă de acest lucru. Era o trăsătură pe care nu se deranjase niciodată să o pună sub semnul întrebării sau pe care s-o revizuiască, și care, privită prin lentila unei anume tristeți neînsuflețite, părea să fie dovada acestei pasivități. Anna era o ușă batantă, un trup inert în brațele altui trup care îl căra cu sine. O barcă fără vâsle pe un ocean. *Oare sunt chiar așa de vulnerabilă?* Da, așa părea uneori. *Nu mă pricep să fac alegeri. Coloana vertebrală îmi e prinsă în chingi. Asta e povestea vieții mele.* Și așa era. Priveliștea de la fereastra bucătăriei dădea spre această poveste. Încadrată de triunghiul străzii, merilor și potecii care urca pe deal, o marchiză invizibilă dezvăluia o ușă secretă ce ducea la același cinematograf întunecos pe care îl visa ea. Anna nu trebuia să-l vadă ca să-și dea seama că era acolo. Titlurile se schimbau, dar filmele erau toate de același soi. Într-o săptămână rula *Ai putea să vorbești, să spui ce ai de spus!,* în următoarea rula *Nu ești victimă, ești complice.* Iar filmul *Și lipsa alegerii este tot o alegere* rula de ani de zile.

Apoi mai erau și copiii. Anna nu-și dorise să fie mamă. Nu tânjea după maternitate, ca alte femei. Pe ea o îngrozea. *Trebuie să fiu răspunzătoare pentru altcineva? Un om micuț, neajutorat, dornic de afecțiune?* Totuși, Anna a rămas însărcinată. Și apoi încă o dată, și încă o dată. Părea să se întâmple pur și simplu. Nu a spus niciodată *Hai s-o facem,* dar nici *Hai să n-o facem.* Anna nu a spus nimic. (Și, în acest caz, nici Bruno. Genul de discuție despre viitorii copii? *Nu avusese niciodată loc.)*

Dar nu a fost groaznic cum se temuse ea și, în mare măsură și mare parte din timp, Anna se bucura că este mamă. Anna își iubea copiii. Își iubea toți copiii. Acei frumoși copii elvețieni pe care o Anna mai sigură pe sine nu i-ar fi cunoscut niciodată. Așa că pasivitatea Annei avea meritele ei. Era utilă. Avea drept

rezultat o liniște relativă în casa de pe Rosenweg. Faptul că-i permitea lui Bruno să ia decizii în numele ei o scutea de responsabilitate. Nu trebuia să gândească. Ea urma direcția trasată. Mergea cu un autobuz pe care îl conducea altcineva. Iar lui Bruno îi plăcea să-l conducă. Ordin după ordin. Regulă după regulă. După cum bătea vântul, așa mergea și ea. Aceasta era înclinația naturală a Annei. Și, ca atunci când joci tenis, dansezi foxtrot sau vorbești o limbă străină, devenea din ce în ce mai simplu dacă exersai. Dacă Anna bănuia că boala ei era mai profundă, atunci era un secret pe care îl păstra foarte bine.

— Care e diferența dintre pasivitate și neutralitate?

— Pasivitatea este supunere. Dacă ești pasiv, renunți la voința ta. Neutralitatea este ne-partizanat. Elvețienii sunt neutri, nu pasivi. Noi nu alegem nicio tabără. Suntem ca o balanță într-un echilibru perfect.

În vocea doctoriței Messerli se simțea ceva ce putea aminti de mândrie.

— Faptul că nu alegi nu este tot o alegere?

Doktor Messerli a deschis gura să vorbească, apoi s-a răzgândit.

Anna a stat la masă aproape o jumătate de oră încercând cu greu să-și facă tema, când Bruno a ieșit din biroul său, ca o marmotă din bârlog. A venit la masă, a căscat și s-a frecat la ochi. Anna și-a văzut fiii făcând acel gest.

— Cum e la curs? a întrebat Bruno.

Anna nu-și mai amintea de când nu o mai întrebase ceva despre ea. A cuprins-o un val spontan de afecțiune față de el și i-a cuprins talia cu brațele, încercând să-l tragă mai aproape. Dar Bruno – insensibil sau încăpățânat – nu a răspuns la fel. S-a aplecat și i-a răsfoit hârtiile. Anna și-a lăsat mâinile să cadă.

Bruno a luat o pagină cu exerciții și a studiat-o să vadă dacă erau corecte.

— Du hast hier einen Fehler, a spus el cu o voce care se voia îndatoritoare, dar pe care Anna a interpretat-o drept arogantă. Făcuse o greșeală. Verbul ăsta se pune la final, a spus Bruno.

Avea dreptate. La viitor și la trecut, acțiunea este la final.

Numai la prezent verbul se leagă de substantivul pe care îl determină. Bruno i-a înapoiat absent tema.

— Mă duc la culcare.

Nu s-a aplecat s-o sărute. Bruno a închis uşa de la dormitor şi s-a dus să se culce.

Anna şi-a pierdut orice interes faţă de exerciţii.

S-a uitat la ceasul de pe perete. Era trecut de unsprezece, dar nu era obosită.

— Visul este glasul psihicului, a explicat Doktor Messerli. Cu cât este mai înspăimântător visul, cu atât e mai presantă nevoia de a privi acea parte din tine. Scopul nu este să te distrugă. Pur şi simplu, îşi duce la îndeplinire sarcina obligatorie într-un mod foarte neplăcut. Şi apoi a adăugat: Cu cât acorzi mai puţină atenţie coşmarurilor, cu atât devin mai înfricoşătoare.

— Şi dacă le ignori?

Faţa doctoriţei a căpătat un aer grav.

— Psihicul se va face auzit. O cere imperios. Şi există şi alte moduri, mai ameninţătoare de a-ţi reţine atenţia.

Anna nu a întrebat care erau acelea.

La acea oră târzie din noapte, cele mai multe case de pe Rosenweg erau cufundate în întuneric, iar cei care locuiau acolo dormeau deja. Annei îi luase ani de zile să se poată obişnui cu acest lucru, cu faptul că Elveţia, ca o maşinărie ce era, se oprea din funcţionare noaptea. Magazinele se închideau. Oamenii dormeau când trebuia. În America, dacă nu reuşeai sau nu voiai să dormi, puteai să faci cumpărături la un supermagazin non-stop, să-ţi speli rufele la o spălătorie non-stop, să mănânci o plăcintă şi să bei o cafea la un bufet non-stop. Canalele de televiziune difuzau emisiuni acceptabile toată noaptea. Aşa că niciodată nu era totul închis. Lumina era mereu aprinsă pe undeva. Era mângâierea insomniacului.

Doktor Messerli a întrebat-o de insomnia ei. De cât timp suferea, cum se prezenta. Cum lupta împotriva ei. Anna nu avea cu adevărat un răspuns, în schimb a spus:

— Somnul nu-mi va rezolva situaţia.

Până şi Annei i se părea un răspuns lipsit de originalitate.

Când Anna a ieşit, lumina de pe verandă, sensibilă la mişcare, s-a aprins. Treptele din față duceau spre alee. Aleea dădea spre stradă. Terenul de joacă din curtea *Kirchgemeindehaus* era vizavi. Anna a traversat strada, a trecut peste un gărduleț de lemn şi s-a aşezat pe un leagăn de lemn destinat copiilor foarte mici. Se simțea nelalocul ei, tulburată, iar aerul nopții era suficient de umed cât să fie chinuitor.

Chiar şi Anna recunoştea că hoinărea prea des pe străzile din Dietlikon la ore târzii. În a doua lună de la sosirea în țară, Bruno s-a trezit în miez de noapte şi Anna nu mai era. Nu era nici în casă, nici în mansardă, nici în curte. A fugit afară şi a strigat-o. Când ea nu a răspuns, a sunat la *Polizei. Soția mea a dispărut! Soția mea este însărcinată!* Polițiştii au venit acasă, au pus întrebări insinuante şi au făcut schimb de priviri uşor de interpretat. Se certaseră de curând? A luat ceva cu ea? Cum era căsnicia lor? Ştia să aibă pe altcineva? Bruno, crispat şi cu un aer interogativ pe chip, şi-a înfundat energic mâinile în buzunare. *E însărcinată şi e ora două noaptea!* Până să-i abată de la acea direcție a interogatoriului, Anna se întorsese acasă. Abia a trecut pragul, că Bruno s-a repezit la ea, de parcă Anna ar fi fost un soldat întors din bătălie. Un polițist a spus ceva în Schwiizerdütsch pe un ton scăzut şi tăios, dar Anna nu a înțeles. Bruno a răspuns cu un mormăit. Polițiştii au plecat.

Când au rămas singuri şi nu-i auzea nimeni, Bruno i-a înfipt Annei degetele în umeri şi a scuturat-o. Cu cine ți-o tragi? Cu cine ai fost? Îl făcuse de râs în fața polițiştilor. Cu nimeni, Bruno – niciodată! Jur! Bruno a înjurat-o, a făcut-o târfă şi pizdă. Cine ți-a dat muie? Cui i-ai supt-o? Nimănui, Bruno, jur! Şi era adevărat. Anna şi Bruno erau într-un fel îndrăgostiți şi Anna se dusese la plimbare pentru că nu o lua somnul. A fost doar o plimbare! Nimic mai mult! Şi cui să i-o sugă, în definitiv? Asta a gândit, dar nu a spus tare. A durat aproape o oră, dar în cele din urmă Bruno a crezut-o. Sau aşa a spus.

Pisica unei vecine a scuipat spre ceva ce semăna cu un arici. Trei minute mai târziu, orologiul bisericii a bătut sfertul de oră.

Când s-a prezentat la prima oră de germană, Anna nu avea niciun fel de aşteptări. Nu era pe deplin indiferentă la emoţiile primei zile de şcoală, chiar şi la vârsta ei. La micul dejun, le-a spus copiilor că începe şcoala. Charles i-a oferit amabil penarul lui. Aşa era Charles. Victor nu a spus nimic; el nu avea nicio părere. Ursula s-a agitat smulgând ostentativ o cârpă de vase.

Deutschkurs Intensiv se ţinea dimineaţa, cinci zile pe săptămână. În acea primă zi, Anna a ajuns cu o întârziere de şase minute şi s-a lovit de o femeie cu un rucsac, în timp ce aceasta încerca să treacă şi să ocupe ultimul loc la masă. Era o clasă de dimensiuni modeste, cu cincisprezece elevi ale căror vârste variau, cu naţionalităţi şi motive de expatriere diferite. Profesorul lor era Roland, un elveţian înalt a cărui primă cerinţă a fost să facă înconjurul sălii şi să se prezinte în germana pe care o cunoşteau deja. A arătat spre o femeie blondă cu ochii mari şi o privire neastâmpărată. Se numea Jeanne şi era franţuzoaică. Femeia de lângă ea, Martina, era şi ea blondă, dar cu zece ani mai tânără decât Jeanne. Le-a spus celor prezenţi că era din Moscova, că-i plăcea muzica şi că ura câinii. Apoi o femeie de vârsta Annei s-a prezentat drept Mary Gilbert şi a spus că este din Canada şi că a venit cu copiii şi cu soţul ei, care era extremă stângă în echipa de hochei din Zürich. Era în Elveţia de numai două luni. Mary şi-a cerut scuze pentru germana ei stângace, terminase cursul elementar şi nu mai găsise loc decât aici. De fapt, nu conta. Toată lumea vorbea germană cu un neîndoielnic accent străin, rar şi cu multe greşeli.

Apoi bărbatul care stătea lângă Mary s-a aplecat în faţă. Accentul lui, chiar şi când vorbea germana aceea stâlcită, era indiscutabil scoţian. Din Glasgow, după cum avea să afle Anna. Se numea Archie Sutherland. În timp ce vorbea, studia cu privirea suprafaţa mesei. Când şi-a terminat prezentarea, ochii lui o fixaseră pe Anna, care stătea în partea opusă a încăperii, în diagonală faţă de el. La final i-a făcut scurt şi vag cu ochiul, să nu vadă nimeni altcineva. Anna s-a ruşinat în secret.

Ceva a început să ardă în fiinţa ei.

Mai era Dennis din Filipine. Andrew şi Gillian, amândoi din Australia. Tran din Vietnam. Yuka din Japonia. Ed din Anglia.

Nancy din Africa de Sud. Alejandro din Peru şi încă două femei ale căror nume Anna nu le înțelesese. Împreună formau o mică Organizație a Națiunilor Unite.

Când Anna s-a prezentat, a afişat un zâmbet aparent sincer (învățase trucul ăsta) şi a rostit cuvintele pe care şi le repetase în minte. *Ich bin Anna. Ich bin in die Schweiz für* nouă ani. *Mein Mann ist* bancher. *Ich habe* trei copii. *Ich bin* din America. *Ich bin, ich bin, ich bin.* Când nu găsea cuvântul în germană, îl înlocuia cu cel în engleză. Annei nu-i plăcea să se prezinte. Era ca şi când ar fi deschis o uşă.

Anna s-a uitat la Archie. Era vrăjită de mâinile lui aparent puternice, lucru vizibil chiar şi peste masă. Întotdeauna o dădeau gata mâinile unui bărbat. *Penisul caută o gaură. Nimic mai mult. Dar un bărbat poate să-şi pună mâinile oriunde vrea, oriunde îi cer eu.*

În timp ce stătea la coadă la cantină în prima pauză de cafea, Archie s-a aplecat spre Anna şi i-a vorbit cu o voce scăzută, susurată, cum rareori auzeai altundeva decât în capele sau în nişele dintr-un muzeu.

— Anna te cheamă, aşa e?

— Da.

— Pe mine mă cheamă Archie.

— Aşa am auzit.

Anna era rezervată, dar se alinta. *Lovitură de voleu. Vrea să jucăm ping-pong. Bine,* s-a gândit ea, *hai să jucăm.*

Archie a luat un corn cu ciocolată dintr-un şir de produse de patiserie aşezate pe farfurii şi l-a pus pe tavă.

— Vrei şi tu unul?

Anna a clătinat din cap.

— Nu prea-mi plac produsele de patiserie.

Rândul avansa într-un ritm constant. *Kantine* era ticsită, dar casierul elvețian era eficient.

— Şi tu ce ciuguleşti când ai chef să guşti ceva?

Se pricepe tipul, s-a gândit Anna.

— Să gust ceva sau să iau o gustare?

Archie s-a prefăcut nerăbdător. Avea o voce răguşită şi pătimaşă.

— Ce mănânci, femeie?

Anna a răspuns cu o privire ruşinată, piezişă şi cu un zâmbet afectat, uşor strâmb. Au înaintat iar. Archie a zâmbit

larg:

— Soțul tău e bancher, zici?

— Aşa am zis. Răspunsul era complet obraznic. *Flirtez? Categoric flirtez.* N-o mai făcuse de ceva timp. *Am s-o las mai moale.*

— Şi Anna? Anna ce face când nu învață germană?

Anna a aşteptat o clipă înainte să răspundă.

— Anna face ce pofteşte.

Orice spui, spune cu încredere, s-a gândit Anna, *şi lumea va crede că e adevărat.*

Archie a râs jucăuş, şiret.

— E bine de ştiut.

Ajunseseră la capătul rândului. Anna şi-a plătit cafeaua, s-a întors scurt spre Archie şi i-a oferit un ultim zâmbet, după care a plecat.

Când s-a întors în clasă, Roland a recapitulat o listă cu prepoziții: *sub, lângă, deasupra, din spate.*

Mai târziu, la sfârşitul celei de-a doua pauze, Archie a prins-o din urmă pe Anna lângă tomberoane.

— Ce faci în după-amiaza asta?

I-au venit în minte o duzină de răspunsuri nevinovate. Anna l-a ignorat pe fiecare. I-a pus mâna lui Archie pe braț şi s-a apropiat mult cu gura de urechea lui.

— Pe tine, a şoptit ea.

Şi asta a fost tot.

Ce zici de treaba asta? s-a gândit Anna când pleca. A străbătut-o un mic val de entuziasm amețitor. *Da, ce zici de treaba asta?* Întrebarea era irelevantă. Răspunsul la orice întrebare din ziua aceea era „da”.

Dar nu i-a fost greu să aprobe. Mai spusese „da”.

După curs, Anna i-a telefonat Ursulei şi i-a spus că trebuia să rezolve nişte treburi în oraş şi că nu se întorcea înainte de trei. Apoi Anna şi Archie au luat tramvaiul numărul zece din Sternen Oerlikon, unde străzile pornesc ca nişte raze dintr-un miez, ca o stea cu cinci colțuri, spre Central, o stație de la capătul nordic al districtului Niederdorf din Zürich. De acolo, au făcut cinci minute până la apartamentul lui Archie. A urmat o oră şi jumătate de sex dezlănțuit.

Marți şi din nou miercuri, Anna l-a urmat pe Archie acasă după curs. Joi şi vineri, pur şi simplu au chiulit de la şcoală.

Anna s-a răsucit în leagăn, învârtind lanțurile ca să ajungă şi mai mult deasupra pământului decât era deja. Apoi a ridicat picioarele şi s-a lăsat să se răsucească până jos. A făcut acest lucru de mai multe ori, până a cuprins-o amețeala.

În cele din urmă, clopotele bisericii au bătut, anunțând miezul nopții. A cuprins-o un sentiment discret, răscolitor. Numai la timpul prezent subiectul se lega de verbul lui. Acțiunea – orice acțiune, trecută şi viitoare – vine la sfârşit. Chiar la sfârşit, când nu mai ai ce face şi trebuie să acționezi.

Cu toate acestea, Anna a intrat din nou în casă, înainte de a douăsprezecea bătaie a clopotului.

3

Anna nu putea iubi niciodată *cu adevărat* un Steve, un Bob sau un Mike.

Detesta apatia şi indiferența pe care le implicau un diminutiv. Felul în care, cel mai adesea, un nume de alint anunța: „Sunt suma fiecărui Matt pe care l-ai cunoscut vreodată, media aritmetică a unui Chris, a unui Rick sau a unui Jeff". Nu lungimea era problema – numele nu pot fi mai scurte decât „Anna". Ea era de părere că numele unui om ar trebui să aibă rezonanță şi însemnătate. Ar trebui să poată purta greutatea şi presiunea personalității lui. O Steffi nu ar putea fi numită niciodată într-un cabinet prezidențial; un Chad nu ar numi-o niciodată.

Anna şi-a botezat copiii cu nume care să li se potrivească. Aveau nume americane, dar mulți elvețieni aveau nume neelvețiene; o treime din populația Zürichului este străină, datorită industriei bancare. Credit Suisse unde lucra Bruno, de exemplu, avea mulți angajați elvețieni, mai mulți germani, câțiva englezi, câțiva americani şi un nigerian incredibil de chipeş, cu o piele netedă şi închisă la culoare ca ciocolata Sprüngli. În cele din urmă, totul este normalizat de diversitate. Numele copiilor Annei erau neobişnuite în Elveția, dacă nu chiar rare. Le alesese gândindu-se la acest lucru. Îi plăceau numele lor. Păreau să se potrivească.

Un nume e un lucru fragil. Dacă îl scapi, s-ar putea sparge.

Precum Steve. Numele unui bărbat pe care Anna nu l-ar putea iubi niciodată.

Anna a analizat un vis extrem de încurcat. Era haotic, fără nicio legătură cu vreo temă sau circumstanță şi nu era limitat de particularități temporale sau spațiale. Un vis cu simboluri evidente, imagini arhetipale şi nuanțe alegorice, Anna era sigură de acest lucru.

Erau douăzeci de uşi pe care ar fi putut intra un Doktor dacă ar fi existat. *Hai să începem cu semnificația calului,* ar fi putut spune Doktor Messerli. *Ce asociezi tu cu baloanele şi avioanele? Ce crezi tu că înseamnă faptul că un montagne-russe merge numai înapoi? De ce, Anna, erai goală în biserică?* Dar Doktor Messerli nu i-a pus acele întrebări, în schimb i-a adresat-o pe singura pe care Anna nu şi-ar fi dorit-o.

— Apare un Stephen în visul tău. Cine este?

Psihanaliza este costisitoare şi cel mai puțin eficientă când un pacient minte, chiar şi prin omisiune. Dar psihanaliza nu este un cleşte şi adevărul nu este un dinte: nu-l poți smulge cu forța. Gura stă ferecată cât pofteşte ea. Adevărul este rostit când se rosteşte de la sine.

Anna a clătinat din cap, vrând parcă să spună: *Nu e important.*

Sâmbătă la şase fără un sfert dimineața, Anna a fost trezită din somn de un țipăt nefiresc. A sărit din pat şi s-a repezit pe scări, urcând câte două odată. Polly Jean țipase. Îi dădea un dinte. Vârsta de zece luni era destul de mare pentru apariția primului dinte; lui Victor îi dăduse la cinci luni, iar lui Charles, la patru. Anna a strecurat degetul mare în gura lui Polly Jean şi s-a convins de prezența unui dințişor mic şi alb. Polly a răspuns cu un şir de proteste furioase, de copil. Anna şi-a luat fiica, a liniştit-o, a legănat-o şi a încercat să facă astfel încât s-o ia din nou somnul. Sau un fel de somn.

Pentru că, atenție: totul poate fi de un fel sau altul. Aşa cum există versiuni ale adevărului şi ale iubirii, există şi versiuni ale somnului. Somnul cel mai adânc le este destinat doar copiilor şi marilor proşti. Toți ceilalți trebuie să plătească cu nopți albe.

Cerul era întunecat încă, iar cartierul era liniştit. De la

pătratul ferestrei de deasupra pătuțului lui Polly se vedea modesta fleşă a bisericii parohiale. Familia Benz locuia, la propriu, în umbra aruncată de biserica reformată elveţiană din Dietlikon. Trăiau, de asemenea, şi la figurat în umbra acesteia. Timp de treizeci de ani, curmați doar de moartea sa, Oskar Benz, tatăl lui Bruno şi al Danielei şi soțul Ursulei, a fost *Pfarrer* al enoriei. Pastorul său.

Mersul la biserică în Elveția este o chestiune de obişnuință, nu de fervoare. Nici măcar un creştin elveţian practicant nu ar face paradă de religiozitatea sa. Asta este un caraghioslâc american. Credința elveţienilor pare mai birocrată. Eşti botezat în biserică, te căsătoreşti în biserică, tot în biserică ți se aduce şi ultimul omagiu şi cu asta, basta. Totuşi, când Bruno şi Anna s-au dus la *Gemeinde* să depună actele pentru permisul ei de şedere, a fost întrebată de orientarea ei religioasă. Bisericile sunt finanțate din taxe; banii sunt distribuiți după afilierea cetățenilor.

La fel ca în America, deşi majoritatea creştinilor elveţieni nu merg la slujbă, chiar şi oraşul cel mai mic are cel puțin o *Kirche.* În Dietlikon erau trei: enoria în care mai demult fusese pastor Oskar Benz, o biserică catolică aflată la o jumătate de kilometru de casa Annei şi a lui Bruno şi un grup de ortodocşi aşa de puțin numeros, încât biserica nu avea o adresă permanentă, ci se reunea într-o clădire închiriată, obişnuită, chiar vizavi de cimitir. Ursula mergea la biserică duminica şi uneori îşi lua şi nepoții cu ea. Bruno şi Anna stăteau acasă.

Cunoştințele despre religie ale Annei erau superficiale, ezitante. Într-un moment de convingere din copilăria ei, părinții săi cochetaseră pentru scurt timp cu Biserica Episcopală. Au mers sporadic la biserică timp de aproape un an, după care au găsit altceva cu care să-şi ocupe orele de inactivitate din dimineața de duminică (în cazul mamei Annei erau gustările cu prietenele, iar în cazul tatălui ei, golful). De vină era mai degrabă apatia decât opoziția teologică. Pur şi simplu, nu le păsa aşa de mult încât să continue. Aşa că educația spirituală a Annei a fost îndreptată spre expresia culturală a credinței: pruncul Iisus de Crăciun şi cadourile lui, Hristos înviat de Paşte şi iepuraşii de ciocolată şi un exemplar din *Pasărea spin* scos din biblioteca mamei ei.

Anna nu se opunea credinței religioase. O accepta în teorie,

chiar dacă nu şi în practică. Deşi nu era convinsă de credința ei în Dumnezeu, voia să creadă. Spera că are credință. În orice caz, uneori. Alteori, credința o copleşea de groază. *Față de Dumnezeu nu poți avea secrete. Nu sunt convinsă că-mi place asta.* Dar, de fapt, *era* convinsă: nu-i plăcea.

Dar oricine ar putea simți la fel în timpul unei plimbări prin centrul Zürichului; Altstadt este plin de biserici de importanță istorică. Oriunde te duci, Ochiul lui Dumnezeu te fixează. Fraumünster este celebră pentru vitraliile pictate de Chagall. Cadranul ceasului de pe clopotnița bisericii Sfântul Petru este unul dintre cele mai mari din toată Europa. Wasserkirche a fost construită pe locul în care Felix şi Regula – sfinții ocrotitori ai Zürichului – au fost martirizați. Iar cenuşia şi impozanta Grossmünster a fost înălțată chiar pe locul unde se spune că aceiaşi martiri au fost decapitați, înainte ca, în sfârşit şi nemaiavând ce face, să-şi încredințeze sufletele morții.

Felix şi Regula. Fericire şi ordine. Cât de tipic pentru Zürich să-şi care singuri capetele sus pe deal! s-a gândit Anna. Modul tipic elvețian de a muri – pragmatic şi corect!

Pragmatic, corect, eficient, predeterminat. Această teologie o tulbura cel mai tare pe Anna. Anna îi învinovățea pe elvețieni fără nicio remuşcare pentru această anxietate; fiul lor adoptiv, Jean Calvin, era cel care insista că păcătoşilor le era imposibil să aleagă în mod conştient să-l urmeze pe Dumnezeu, cel care te învăța că toți oamenii sunt pierduți, cel care predica faptul că toți oamenii sunt rătăciți. Ne numea sclavi ai depravării, neajutorați în fața capriciilor Voinței Divine. Nu putem face nimic pentru a ne elibera. Soarta fiecărui suflet este prestabilită. Veşnicia este determinată. Rugăciunea, inutilă. Ai cumpărat bilet, dar tombola este aranjată. *Atunci ce rost are să-ți faci griji, dacă nu se poate face nimic?* Asta era tot. Nu avea rost. Aşa că ori de câte ori apărea această criză, Anna îşi amintea că oricum nu conta. Fie soarta îi era prestabilită, fie nu avea nicio soartă. Nu putea face nimic s-o schimbe. De aceea, când îşi făcea griji, niciodată nu dura prea mult.

Oskar Benz era un pastor iubit. Din câte se spunea. Cât de generos! Cât de înțelept! Profund. Milostiv. Înțelept. Dar Anna nu ştia nimic despre el ca soț. Nu discutase acest lucru cu Ursula. Presupunea că fusese bun cu ea. Zâmbeau în fotografii. Ursula încă purta verigheta. Dar nu ştia mai mult de

atât. Era romantic? Săruta bine? Era pervers în pat? Violent dincolo de uşile închise? *Nu e treaba mea,* se gândea Anna. *Dacă Ursula nu-mi spune, eu n-am s-o întreb.*

Danielei îi luceau ochii de adoraţie când vorbea despre tatăl ei. „L-am iubit aşa de mult", îi mărturisea ea Annei, nostalgică. „Mi-e dor de el în fiecare zi. Tatăl este bărbatul cel mai important din viaţa unei fete." Singurul răspuns al Annei era tăcerea întristată. Ea avea douăzeci şi unu de ani când părinţii ei muriseră într-un accident de maşină, la două săptămâni după ce absolvise facultatea. Şi ea îşi iubise tatăl – amândoi părinţii –, dar după şaisprezece ani, ardoarea se risipise (deşi, cel mai probabil, Anna n-ar fi descris niciodată afecţiunea pentru ei cu acel cuvânt).

— Nu ştiu, i-a spus doctoriţei Messerli când aceasta i-a cerut să catalogheze relaţia cu părinţii ei. Era normală. Obişnuită.

Doktor Messerli a insistat.

— Străduieşte-te.

Anna a închis ochii şi a scotocit în memorie.

— Pozitivă. Degajată, poate. Rezervată, din când în când. Politicoasă, întotdeauna. Suficientă.

Erau buni. O iubeau. Şi-i iubea şi ea. Anna a omis acest lucru.

— Mm… Doktor Messerli a mâzgălit ceva.

— Ce e?

Doktor Messerli şi-a reţinut un chicot. Rareori râdea.

— E interesant cum sufletul nostru caută echilibru. Căutăm ceea ce ne este familiar. Familial. Ceea ce ne e cunoscut şi cunoaştem poate de dinainte să ne naştem. E inevitabil.

— Cum adică?

— Ţi-ai descris părinţii?

— Da.

— În acelaşi timp, i-ai descris şi pe elveţieni.

Bruno vorbea foarte rar despre Oskar. Fuseseră împreună la schi şi în drumeţii, în tabere şi la pescuit. Bruno era un tată bun; Anna presupunea că şi Oskar fusese la fel. Bruno renunţase să mai meargă la biserică cu mult timp înainte să-l cunoască Anna şi nu-l întrebase niciodată ce crede despre Dumnezeu. *Nici măcar o dată,* se gândea Anna. *E în regulă? Nu se poate să fie în regulă, nu?* Nu ştia ce credea el. Dacă îl

întreba, s-ar fi ruşinat şi ea, şi el.

La şapte dimineaţa, au început să bată clopotele. Clopotele. Dimineaţa o trezeau, seara o alinau, iar în orele sâcâitoare de beznă de dinainte să se lumineze de ziuă, o întovărăşeau. Băteau din oră în oră, iar de două ori pe zi băteau timp de cincisprezece minute neîntrerupt. Băteau duminica înainte de slujbă. Băteau la nunţi, înmormântări şi de sărbători naţionale. Mulţi le urau, iar multora le erau indiferente. Puţini erau cei cărora le plăceau. Dar Anna se număra printre ultimii. Se poate ca bătaia clopotelor să fi fost singura ei bucurie din Elveţia. Anna s-a străpânit să nu recunoască pe deplin acest lucru cât timp îşi ţinea fiica în braţe.

În cele din urmă, somnul i-a înfrânt durerea lui Polly, Anna a pus-o din nou în pătuţul ei şi apoi a ieşit tiptil din cameră. *O să fie bine,* şi-a spus Anna. *Noutatea durerii o face să ţipe.* O durere nouă, căreia Polly nu învăţase cum să-i facă faţă. Căci până şi copiii mici înţeleg adevărul putred, instinctiv: nicio durere nu părăseşte definitiv trupul. Durerea este lacomă şi nu se retrage. Un corp îşi aminteşte ce-i face rău şi în ce fel. Vechile dureri sunt înghiţite de durerile noi. Dar durerile mai noi le urmează întotdeauna.

— Care e rostul durerii? a întrebat-o Anna pe Doktor Messerli.

Era o întrebare care plutea în aerul din jurul ei de ani de zile, ca o fantomă care bântuie prin podul unei case pe care e blestemată să o bântuie veşnic.

— Este instructivă. Te avertizează în legătură cu evenimentele viitoare. Durerea precedă schimbarea.

Este o unealtă. Vorbea ca din carte. Anna privea cu suspiciune aceste răspunsuri. Doktor Messerli a ridicat din sprânceană:

— Nu mă crezi?

Anna a ridicat şi ea dintr-o sprânceană. *Nu. Nu te cred.*

Anna a închis uşa de la camera fiicei ei şi s-a dus la parter să-şi facă o cafea. După standardele americane, casa de pe Rosenweg era mică. Familia Benz era formată din cinci oameni, care locuiau într-un spaţiu locuibil de puţin peste o sută

douăzeci de metri pătrați. Erau două dormitoare la etaj, fiecare cât un dulap de dimensiuni mai mari – o cameră comună pentru băieți şi o cameră pentru Polly. Mansarda ocupa restul etajului al doilea. Toate celelalte se aflau la parter: bucătăria, baia, salonul cu micul spațiu pentru luat masa, biroul lui Bruno şi dormitorul pe care îl împărțeau Anna şi Bruno. Dedesubt se afla un beci rece din beton. Era un spațiu înghesuit.

Anna a coborât scările fără să facă zgomot pe cât posibil. Casa lor era veche, iar treptele scârțâiau şi gemeau sub greutatea oricui. Anna era mereu conştientă de zgomotele pe care le făcea, pentru că Bruno, când era tulburat în momentele lui de tăcere, se înfuria deseori şi-l deranjau imediat gesturile obişnuite, de zi cu zi. Anna învățase să meargă în vârful picioarelor, să calce uşor.

Bucătăria lor era mică, îngustă şi fiecare spațiu era ocupat. Nu prea găseai loc pentru un blat, darămite pentru un cuptor cu microunde, iar frigiderul era doar puțin mai mare decât cele pe care le găseşti în căminele studențeşti. Anna se ducea la cumpărături cel puțin de două ori pe săptămână. Acesta era programul ei pentru după-amiaza zilei de sâmbătă. Fusese ocupată toată săptămâna şi neglijase cumpărăturile. Aveau cămara aproape goală.

— O femeie modernă nu trebuie să ducă o viață aşa de limitată. O femeie modernă nu trebuie să fie aşa de nefericită. Ar trebui să călătoreşti mai mult şi să faci mai multe lucruri. Doktor Messerli nu-şi ascundea enervarea din voce.

Anna se simțea certată, dar nu a dat niciun răspuns.

Şi-a dus cafeaua în salon. Cărțile de germană şi toate notițele ei din noaptea trecută încă erau împrăştiate pe masă, ca nişte haine aruncate pe un pat. Fereastra salonului dădea spre hambarul vecinilor, Hans şi Margrith Tschäppät. Cuplul vârstnic, format din Hans şi Margrith, locuia dintotdeauna în Dietlikon. Hans era genul fermierului voios care îi făcea cu mâna Annei din tractorul lui când treceau unul pe lângă celălalt pe dealul din spatele casei Annei şi a lui Bruno. Hans îi dădea Annei borcane de *Honig* de la albinele lui şi de două ori pe an le curăța merii. Margrith era şi ea drăguță. Dar mai era

şi foarte receptivă, Anna nu putea să-şi alunge sentimentul că aceasta ştia întotdeauna despre ea mai multe decât şi-ar fi dorit Anna. Nu o prinsese niciodată aruncând ocheade pe fereastra lor deschisă sau trăgând cu ochiul în tomberonul familiei Benz. Dar era ceva în întrebările pe care i le adresa şi în felul pătrunzător în care i le punea, deşi păreau dezinteresate: *Wohin gehen Sie, Frau Benz? Woher kommen Sie?*{4} De fapt, miercurea trecută, Margrith a prins-o pe Anna când cobora din tren, abia plecată din patul lui Archie. Anna avea părul ciufulit şi i se şterse machiajul din cauza transpirației. *Grüezi, Frau Benz; woher kommen Sie?* a întrebat-o ea.

Mă întorc de la cursul de germană, Frau Tschäppät, a răspuns Anna, şi apoi fiecare a mers mai departe în direcția în care se îndrepta înainte să stea de vorbă. La această oră matinală, ferestrele lui Margrith şi ale lui Hans încă erau întunecate. Soarele duminical nu răsărise încă.

Polly Jean s-a trezit de tot în jur de şapte şi jumătate. Bruno şi băieții s-au trezit la opt. Vremea erau frumoasă; era o zi generoasă, însorită. Doi băieți odihniți zguduiau pereții casei cu energia pe care o acumulaseră peste noapte, ca două baterii reîncărcate. Anna i-a trimis afară să se joace în curte. Charles a ieşit pe uşă fără să protesteze. Victor s-a trântit pe canapea şi s-a prefăcut că nu a auzit nimic. Când Anna i-a repetat lui Victor să se ducă afară, el s-a bosumflat. Voia să meargă cu bicicleta până la un prieten. Voia să se uite la televizor la desene animate. Voia să se ducă la etaj. Voia să-l lase în pace Anna. Atunci a intervenit Bruno. *Ieşi.* De atât a fost nevoie ca Victor să cedeze. Un cuvânt rostit cu fermitate, scurt, pe un ton grav, de Bruno.

Charles era cel mai nepretențios copil al Annei. Era agreabil, săritor şi se enerva greu. Se purta frumos şi doar câteodată era agitat. Era un băiat fericit. Dimpotrivă, Victor rareori era cu adevărat fericit. Un fiu bun în felul lui, Victor era amuzant, inteligent, fermecător şi uneori de o receptivitate atipică pentru vârsta lui (*mămico,* i-a spus odată Annei, *eu am să te iubesc întotdeauna, chiar dacă Papi nu te iubeşte).* Dar Victor era în acelaşi timp lipsit de moderație. Avea porniri meschine şi nu-i plăcea să dea nimic nimănui. Era rigid şi nu se împăca deloc uşor cu planurile sau nevoile altora. Iar când se simțea

neglijat, devenea irascibil şi ursuz. În acele momente, Annei îi era imposibil să-l placă prea mult.

Victor era fiul tatălui său.

Despre Charles, Anna i-a spus doctoriței Messerli:

— N-are nici urmă de viclenie.

— Şi Polly Jean?

— Încă nu o cunosc.

Doktor Messerli credea că ştie ce voia să spună Anna.

— Şi Victor?

— Pe Victor îl cunosc. Nu voia să recunoască nimic cu glas tare, iar dacă ar fi fost forțată (şi numai dacă ar fi fost forțată foarte tare), ar fi trebuit să spună că, dintre cei doi fii ai ei, Charles îi era mai drag. Sigur că-l iubesc pe Victor.

Annei îi părea rău în sute de moduri diferite.

Doktor Messerli a făcut o schiță. Era un cerc într-un cerc aflat într-un alt cerc. Pe Anna o ducea cu gândul la păpuşile ruseşti sau la setul ei de castroane Pyrex, aşezate unul într-altul.

— Cercurile astea? Te reprezintă pe tine. Cercul exterior este eul. Eul este costumul pe care îl poartă psihicul tău. Felul în care eşti văzută de lume. Este prima parte din tine pe care o văd ceilalți. Doktor s-a aplecat înainte şi a lovit cercul din mijloc cu stiloul. Acesta a lăsat o pată mică de cerneală, dar care se întindea. Aici sunt problemele tale. Doktor Messerli a desenat iar cercul, trasând o margine dezordonată, zimțată.

— În ce fel?

— Haosul îi refuză eului seninătatea, soliditatea şi solidaritatea sinelui.

Anna s-a întrebat dacă exersase acest discurs; părea rece şi repetat înainte.

— Şi care e răspunsul?

Doktor Messerli s-a lăsat pe speteaza scaunului.

— Nu există un răspuns general valabil.

— Care e diferența dintre sine şi suflet?

— Anna, şedința s-a terminat.

Anna a citit mai demult că *târfele sunt cele mai bune soții*. Sunt obişnuite cu schimbările de dispoziție ale bărbaților, nu vorbesc cu nimeni despre inima lor frântă; femeile uşoare trec

mereu fără efort peste durere.

Acest lucru i-a trecut pe nepusă masă Annei prin cap când, ajunsă în fața supermagazinului Coop de pe Industriestrasse, a băgat o monedă de doi franci în fantă, eliberând căruciorul de cumpărături din capătul şirului său. Era un gând atras de simplul gest de a introduce un lucru în gaura care îi era destinată.

Ursula se oferise s-o ducă pe Anna la supermagazin cu maşina. Era un gest de clemență din partea Ursulei, pe care Anna l-a acceptat politicoasă. I-a spus lui Bruno că o ia cu plăcere pe Polly Jean cu ea, dacă are el grijă de băieți. *Da, da,* a spus Bruno, fluturând din mână şi spunându-i să aducă şase sticle mari de apă, câteva cutiuțe cu brânză quark şi trei-patru tablete de ciocolată neagră. În această privință, Bruno era elvețianul tipic; adora dulciurile. Anna a notat.

Ursula împingea căruciorul copilului. Anna îl manevra pe cel de cumpărături. Polly era agitată şi încă o deranja dintele. Anna s-a uitat la fiica ei şi şi-a dorit să termine cu plânsul.

Dietlikon nu duce lipsă de magazine. La sud de calea ferată, o cuprinzătoare – şi, pentru un oraş a cărui populație abia însumează şapte mii de locuitori, neruşinată – serie de restaurante, magazine şi servicii: un magazin de electronice, un IKEA, un magazin de bricolaj foarte mare. Un Toys „R" Us, un Athleticum, câteva magazine de încălțăminte, o piață de peşte şi un salon de manichiură. Este un cinema multiplex cu scaune aşezate pe gradene, un Qualipet, o sală de bowling, un magazin de echitație, o spălătorie auto, o pizzerie, un magazin de mobilă pentru bebeluşi, un mall cu mărfuri ieftine şi un restaurant mexican. Sunt mai multe magazine cu haine la modă pentru adolescenți, o benzinărie, o farmacie, un cinematograf pentru adulți, unul cu mâncare sănătoasă şi, pe lângă Coop de pe Industriestrasse, este şi un Coop City un cvartal mai departe, unde, pe lângă alimente, găseşti şi accesorii pentru casă, haine, produse naturiste şi cosmetice, jucării şi jocuri. Tot ce-şi poate dori cineva, aşezat astfel încât să încapă pe o suprafață de câteva cvartale de comerț ce pot fi înconjurate de traseul unui autobuz. Este un cerc intim, închis de nevoi mici şi dorințe mărunte.

Cerc în cerc în alt cerc. Anna nu-şi imagina ce s-ar putea întâmpla dacă ar privi dincolo de lumea restrânsă în care îşi

ducea viața.

Anna şi Ursula aveau o relație complicată. Ursula era o împletitură de contradicții consecvente. Uneori era sinceră, deschisă la interacțiune, nepretențioasă, generoasă şi săritoare. În alte împrejurări era apatică, imposibil de impresionat, de o punctualitate agresivă, inexpresivă şi furioasă. Acelea erau momentele pe care le împărtăşea cel mai adesea Annei.

Şi mama are toane proaste, spunea Bruno.

— Când dispoziția unui om se află în dezechilibru, psihicul va încerca întotdeauna să restabilească echilibrul. Va apărea o opoziție inconştientă. Tensiunile caută să se destindă. Tristețea se agață de orice stare de bună dispoziție pe care o găseşte. Plictiseala îşi caută de lucru. Există o legătură între gravitatea stărilor proaste ale unei persoane şi lipsa autocunoaşterii. Chiar şi în absența unui diagnostic clinic de tulburări de dispoziție, a adăugat Doktor Messerli.

Fusese vreodată Anna mai vorbăreață sau vorbise mai repede decât de obicei? Trecuse de la îndoieli profunde la încredere excesivă? Avusese momente în care se simțise în acelaşi timp în culmea fericirii şi pe fundul prăpastiei? Doktor Messerli punea prea repede întrebările, aşa că Anna nu le putea asimila şi răspundea simplu: „Uneori sunt tristă. Uneori sunt neliniştită". Drept răspuns, Doktor Messerli i-a prescris un tranchilizant uşor.

Magazinul Coop de pe Industriestrasse era, după cum anticipase Anna, ticsit. Ursula şi Anna aveau fiecare câte o listă. Polly Jean era şi ea ocupată să se uite, cu neîncrederea specifică unui copil, la şuvoiul de cumpărători care colindau prin magazin.

Erau la raionul de fructe şi legume. Ursula studia nectarinele. A inspectat aproape douăzeci până să aleagă cele patru fructe pe care a decis să le ia acasă. Anna se uita la ciuperci, când a simțit o vibrație în buzunarul jachetei. Era *Handy,* mobilul. A dus mâna la el, l-a deschis şi a răspuns fără să se uite cine o sună.

— Alo?

Era Archie. Nu voia să aştepte să treacă weekendul până să

vorbească cu ea. *Hai în oraş, Anna,* a spus el. *Hai la mine.* Ursula s-a uitat la nora ei, dar apoi şi-a îndreptat la fel de repede atenția spre nectarine. Anna nu spunea nimic. *Eşti pe fir? Alo?*

— Edith, mă bucur că ai sunat.

Anna a vorbit pe un ton neutru. Nu şi-a pierdut nicio clipă cumpătul. Ursula s-a întors şi a pus punga cu nectarine în cărucior. *Edith Hammer*, a mimat Anna. Ursula a ridicat din umeri şi s-a întors, împingând căruciorul lui Polly spre țelină şi praz.

— Nu eşti singură?

Anna a continuat:

— Vorbim luni, bine?

Anna era măgulită. Anna era iritată. Ursula a ridicat o pungă de fasole verde în mâna stângă şi cu dreapta i-a făcut semn Annei s-o urmeze la raionul de condimente. Anna a închis telefonul fără să salute.

Douăzeci de minute mai târziu, au plătit produsele şi au plecat. Abia trecuse de miezul zilei.

— Dar cine este Stephen, Anna?

4

Lunea următoare a venit la curs fiecare elev înscris la Deutschkurs Intensiv – inclusiv Anna şi Archie. Archie sosise la timp şi, când a apărut Anna cu cincisprezece minute întârziere, rezolva exercițiile de pe o foaie, alături de toți ceilalți. Balamalele uşii au scârțâit când a intrat Anna şi toată clasa a ridicat privirea şi-a urmărit-o cum intră sfioasă. Anna a rostit un „scuze" şoptit şi, nonşalantă, spera ea, a ocupat singurul loc liber, scaunul neocupat dintre Roland şi Mary, canadianca. Dar deseori Anna, pe cât era de pasivă, pe atât era de neîndemânatică şi, în timp ce scotocea cu o mână prin geanta cu cărți, a părut să uite că în mâna cealaltă avea un fragil pahar de carton cu cafea fierbinte. Aşa că a vărsat tot paharul – pe ea, pe masă şi pe Mary.

Anna şi Mary au exclamat la unison. Mary a strigat *Of, Doamne!* Iar Anna a scos un arțăgos *Mamă care m-ai făcut!*

care, chiar şi ei, care era obişnuită, i s-a părut grosolan. Roland a părut agitat. Cafeaua s-a scurs pe puloverul Annei; a murdărit-o pe Mary pe manşetă şi pe coapsă. Foaia ei cu exerciții era distrusă. Anna a şoptit o scuză plăpândă, s-a ridicat şi a ieşit din clasă. Mary a urmat-o. Ochii lui Archie au rămas ațintiți în foaie.

În baie, Anna a tamponat pata de pe pulover, a frecat-o şi a clătit-o. Nimic nu a fost de ajutor. Îşi stricase puloverul de caşmir. Era unul dintre lucrurile cele mai frumoase pe care le avea, iar Anna, căreia îi plăceau fleacurile şi gătelile, avea multe lucruri frumoase. Un cadou de Crăciun de la Bruno, ar fi trebuit să-şi dea seama şi să nu-l poarte la curs. Dar se convinsese să-l ia în dimineața aceea, imaginându-şi plăcerea vlăguită, mătăsoasă pe care avea s-o simtă mai târziu, după-amiază, când avea să fie convinsă cu atâta uşurință să şi-l scoată, cum avea să-şi strecoare Archie mâinile pe sub marginea elastică de jos a puloverului, să le urce pe marginile taliei, să le lase să alunece pe interiorul brațelor ridicate, cum avea să i-l scoată pe cap, cum apoi avea s-o împingă spre pat şi s-o răvăşească pentru cel puțin următoarele două ore.

Annei îi plăcea şi nu-i plăcea sexul. Anna avea şi, în acelaşi timp, nu avea nevoie de el. Relația ei cu sexul era o tovărăşie întortocheată care izvora în acelaşi timp din pasivitatea şi din dorința ei incontestabilă de a fi distrasă. Şi dorită. Voia să fie dorită.

Pofta de distracție era un lucru nou în viața ei; pofta de a fi dorită era veche de câteva decenii. Dar amândouă proveneau dintr-o apatie născută din mici duşmănii şi răni neînsemnate, triviale, dintre care pentru cele din ultimii zece ani îl învinovățea pe Bruno. De acolo venea plictiseala şi din plictiseală, anumite obiceiuri. Pentru asta nu putea da vina pe Bruno. Asemenea priceperii de a afişa acel zâmbet aparent sincer, Anna deprinsese singură acest lucru aşezându-se la casa ei, învoindu-se.

Aventura cu Archie avea şi nu avea legătură cu sexul. Anna era slabă şi ea ştia acest lucru. Dar era încă destul de tânără, încât să fie atrăgătoare privită din anumite unghiuri şi după gustul anumitor bărbați.

— Ce crezi că face ca viața unui om să fie reuşită? a întrebat Doktor Messerli.

— Adică împlinită?

Discutaseră despre ceva fără nicio legătură cu reuşitele.

Doktor Messerli a închis ochii în timp ce căuta cuvintele cele mai potrivite.

— Genul de reuşită la care mă refer eu decurge din faptul că femeia trăieşte o viață care o mulțumeşte în aşa măsură, încât, atunci când îşi analizează viața la bătrânețe, poate afirma cu siguranță: „Am trăit o viață conştientă, utilă, întreagă şi completă şi am umplut-o cu atâtea lucruri vrednice pe cât s-a putut". La asta mă refer, înțelegi? Tu îți doreşti asta?

— Nu ştiu.

Anna nu-şi dorea.

— Nici eu nu ştiu dacă îți doreşti, i-a dat dreptate Doktor Messerli.

Bluza lui Mary era acceptabilă, dar blugii îi erau uzi până la piele. Se tampona cu un ghemotoc de şervețele în timp ce vorbea.

— Ți-am simțit lipsa la cursul de săptămâna trecută.

Anna aştepta să audă o acuzație, dar nu a venit niciuna. Tonul lui Mary era vesel, deşi pe Anna o uimea că o persoană pe care abia dacă o cunoştea remarca măcar faptul că lipsise. Mergeau la curs de numai câteva zile.

— Îmi pare rău că am vărsat cafea pe tine.

Mary a făcut un gest indiferent în timp ce se îndrepta spre uşa de la baie.

— Auzi, Anna…?

Anna şi-a ridicat ochii de la puloverul ei la imaginea lui Mary din oglindă. Mary avea fața rotundă şi părul ondulat, nisipiu, tuns în stil bob discret. Era scundă şi îndesată. Nu era grasă, dar avea sâni mari, şolduri generoase, era genul matern şi, deşi avea un trup voinic, era indiscutabil drăguță. Anna şi-a luat ochii de la imaginea lui Mary şi şi i-a îndreptat spre ai ei, cântărind diferențele.

— Eu şi soțul meu ne întrebam dacă ai vrea să vii cu soțul şi copiii la noi la cină săptămâna asta. Aveți băieți? Le pace hocheiul? Dar soțului tău? Anna a făcut o pauză destul de lungă încât să o descumpănească. Sau, s-a bâlbâit ea,

săptămâna viitoare. Sau nu. Cum vreți.

Avea un ton de parcă se scuza. Anna dezamăgise.

— Ah, nu, a dres-o Anna. Sunt cu gândul aiurea, nimic mai mult. A arătat spre puloverul ei. Sigur… ne-ar face mare plăcere să venim. Sunt convinsă că băieților… le-ar plăcea.

S-a bâlbâit în timp ce încerca să fie cât se poate de amabilă când rostea cuvântul „sigur". *Femeia asta vrea o prietenă.* Anna recunoștea dorința aceea. O făcea să tresară. Singurătatea era ancora ei. O nefericire familiară şi abordarea cea mai sigură, mai înțeleaptă.

Dar în baie şi în acel moment, Anna se simțea prinsă în capcană. Obligată să accepte.

— Va trebui să discut cu Bruno. Adică să văd ce program are.

Mary s-a înseninat.

— Aşa e, Bruno, a spus ea, amintindu-şi un nume care nu-i fusese spus niciodată. Nu uita să-mi dai adresa ta de e-mail. Aşa putem să facem planuri.

— Nu folosesc prea mult e-mailul.

— Serios? a întrebat Mary, de parcă nu mai auzise niciodată în viața ei aşa ceva. De ce?

Anna a capitulat:

— Nu prea mă pricep.

— Nu ai nici Facebook? Myspace?

— Nu.

Nu era chiar adevărat. Sigur că Anna avea adresă de e-mail. Toată lumea avea o adresă de e-mail. Sigur că Anna o folosea. Aşa îi trimitea anunțuri şcoala băieților. Aşa îşi confirma Anna programările la dentist. Fără ea, nu ar fi putut face cumpărături online. Dar nu o folosea când nu era nevoită. Cui să-i trimită e-mailuri, în afară de cei pe care îi vedea în mod regulat? Cu cine să ia şi să păstreze legătura? Cu toate rudele acelea îndepărtate cu care nu era în contact? Cu colegii de şcoală şi cu foştii iubiți? Nu exista nicio persoană pe care Anna să vrea sau s-o poată contacta. Şi nimeni nu lua în calcul că ar putea s-o contacteze. În ultimă instanță, minciuna era mai puțin umilitoare.

— Mă rog, să nu uităm să facem schimb de numere, da? Bun. Mary a inspirat adânc. E timpul să ne întoarcem! Ne vedem la curs? Mai vorbim în pauză?

— Sigur.

Anna era ceremonioasă, atât cât să nu pară nepoliticoasă. Era într-o dispoziție proastă şi nu era cinstită. S-a corectat adăugând un „categoric" şi Mary a plecat.

S-a mai uitat o dată la pulover. *Am distrus un lucru frumos,* s-a gândit Anna. *Nu am cu ce să mă schimb.*

Într-un moment de îndrăzneală şi dor mistuitor, Anna i s-a plâns doctoriței:

— Mi-aş dori să arăt mai bine.

— Crezi că e ceva în neregulă cu aspectul tău?

Anna a ridicat din umeri. „În neregulă" nu era expresia cea mai potrivită.

— Nu sunt nici obişnuită, dar nici drăguță. Sunt de un irevocabil nivel mediu.

— Jung spunea că femeile frumoase sunt o sursă de groază. Că, de regulă, o femeie frumoasă e o mare dezamăgire.

Anna a fluturat indiferentă din mână.

Atunci, Doktor Messerli a întrebat:

— Când vei avea destulă încredere în mine încât să-mi spui totul?

Anna s-a studiat în oglindă. Nu era nici prea înaltă, nici prea scundă, nici prea grasă, nici prea slabă. Părul îi cădea în şuvițe lejere, dar ciufulite, până la umăr. Era de culoarea pământului uscat şi îi albea pe frunte (şi-l vopsea). *Ce văd la mine bărbații?* Nu era modestă. Chiar nu ştia.

Şi-a coborât şi mai mult privirea pe corp în oglinda de la baie, încă un minut, apoi s-a întors la curs.

În clasă, Roland explica declinarea adjectivelor. Anna şi-a luat notițe şi a încercat să urmărească. *Declinarea adjectivelor. De parcă ar fi o ceaşcă de ceai. Nu, mulțumesc, am băut destul.* A trecut prin toate descrierile relevante. Singură. Mediocră. Influențabilă. Uşoară. Speriată. *Nu, nu, m-am servit deja cu destul din fiecare.*

Dar declinarea, aşa cum o explica Roland, avea legătură cu claritatea. Construirea unei propoziții în aşa fel încât funcția fiecărui cuvânt să fie lipsită de ambiguitate, imposibil de înțeles greşit. Să clasifici unitățile lingvistice după scopul acestora, să fixezi toate cuvintele în construcția lor sintactică

printr-o silabă constantă, finală, ca un fluture prins pe un panou. *Acesta este un subiect masculin, acela este obiectul lui feminin.* Anna a zâmbit mulțumită de sine. Era uniforma gramaticală a unui cuvânt. *Insigna polițistului. Coroana regelui. Inelul de aur al soției.*

Roland mormăia.

— Ich fahre ein blaues Auto.

Anna lua notițe, cu gândul aiurea; mâzgălea săgeți şi cruci şi desena trist fețele unor femei cu ochi melancolici pe marginile caietului de exerciții. Nu exista niciun motiv pentru care ziua aceasta să fie aşa de dificilă.

Roland a continuat:

— Ich fahre ein blaues Auto. ABER – ich fahre das blaue Auto. Vă dați seama de diferență?

Anna îşi dădea seama. Era diferența dintre „un" şi „-ul".

Separația dintre „general" şi „specific".

Abisul vast şi monoton ce desparte „acesta, anume" de „unul dintre mulți".

Discrepanța care separă oricare doi „el". Nu era nevoie să i se atragă atenția asupra acestui lucru.

Nu, nu. Am luat destul. Mulțumesc. E de ajuns.

Mai târziu la Kantine, Anna a stat cu Archie, Mary, Nancy din Africa de Sud şi Ed, care era din Londra. Vorbitorii de engleză formau un grup. Cine se aseamănă se adună; căutăm ceea ce ne este familiar, exact cum a spus Doktor Messerli. Asiaticii stăteau în spatele lor, separându-se şi ei. Iar cuplul de australieni, franțuzoaica şi doamna din Moscova se rupeau şi ei de grup din motive personale – să iasă în curte şi să fumeze. Pe sub masă, Archie şi-a plimbat o mână pe piciorul Annei. Ea şi-a băut cafeaua fără să clipească sau să se foiască pe scaun. Ed îi vorbea la ureche lui Archie despre politică, în timp ce Mary o întreba pe Anna despre copiii ei. Nancy trecea de la o conversație la cealaltă, interesată mereu de altceva.

Anna i-a povestit un vis doctoriței.

Un fotograf vrea să mă fotografieze. Studioul lui este din gresie. Nu sunt ferestre. Camera e o cutie închisă. Îmi cere să-i arăt actul de identitate. Nu am decât Ausweisul. *I-l arăt, dar, cine ştie de ce, nu este bun.*

Doctor Messerli a început cu generalități.

— Nu există reguli clare în interpretarea viselor. Nu-ți pot spune punct cu punct semnificația fiecărui simbol. Mesajul visului depinde de asocierile pe care le face cel care visează. Dar există nişte linii directoare. Fiecare om se visează de fapt pe sine. Fiecare om care ne apare în vis este o manifestare a unui aspect al psihicului. Fiecare personaj, o reflexie a propriei naturi subconştiente.

Anna s-a încruntat, dar a dat din cap.

Lovindu-şi ceasul, Roland le-a făcut semn să se întoarcă la curs. Toată lumea s-a ridicat, luându-şi cafeaua şi ceaiul, farfurioarele şi linguriţele care Annei îi aminteau mereu de farfuriile de jucărie cu care se juca în copilărie, de seratele şi petrecerile pe care le dădea pentru doamnele-jucării de pluş. Anna a încercat să-şi aducă aminte cum e să ai cinci ani. Apoi a încercat să-şi amintească felul în care îşi imagina la cinci ani că va arăta la treizeci şi şapte de ani. Versiunea sa de cinci ani nu putea înțelege aşa ceva. Era un viitor prea îndepărtat să însemne ceva pentru o fetiță atât de mică.

Pe hol în fața liftului, Archie i-a reținut Annei atenția şi apoi a mimat cuvântul *scări,* după care a pornit drept spre ieşirea de incendiu. *De ce nu?* s-a gândit Anna şi apoi a lăsat liftul să se umple, fără ca ea să se suie. Mary i-a făcut semn că e destul loc, dar Anna a clătinat din cap şi a spus: „Nu-i nimic", şi în timp ce uşile liftului se închideau, a intrat pe casa scării. Archie stătea pe palier deasupra ei.

— Mi-a fost dor de tine.

Archie a prins-o pe Anna, a strivit-o între el şi peretele din beton şi a sărutat-o. S-au sărutat timp de treizeci de secunde intense, până când Anna l-a împins, au urcat împreună pe scări şi s-au întors în clasă.

Să nu-ți fie dor de mine, Archie, s-a gândit Anna. *E o prostie.* Părea o nesăbuință, improbabil, nepotrivit, o invadare a spațiului personal. Anna înțelegea această neconcordanță. Dintre toate lucrurile insultătoare sau nepotrivite din relația lor, dorul lui de ea (sau chiar simplul fapt că spunea acest lucru) era cel mai puțin deplasat.

Roland a predat conjugarea.

În după-amiaza aceea, Anna şi Archie au făcut dragoste pe fugă, încheind aproape înainte să înceapă. Glenn avea o

întâlnire în Berna; era rândul lui Archie să se ocupe de magazin. S-au grăbit amândoi să se îmbrace. Anna avea să-şi revină în tren.

Pe hol, Archie a arătat spre puloverul ei; îl luase pe dos. Pata de cafea era mai aproape de corp. Anna nu s-a deranjat să se întoarcă în apartament. În mijlocul holului comun, public, şi-a scos puloverul, l-a pus bine şi s-a îmbrăcat din nou. Un minim gest de nonşalanță. *Să nu-ți fie dor de mine, Archie.* S-a gândit din nou. *Nici să nu-ți treacă prin cap.*

Anna a mers pe jos până la Stadelhofen şi a ajuns la două minute după ce S3 a plecat în direcția Dietlikon. Stadelhofen este a doua gara din Zürich după numărul de pasageri şi cea aflată cel mai aproape de apartamentul lui Archie. La ora aceea, gara era aglomerată. Anna se simțea recunoscătoare că erau aşa de mulți oameni. Nu voia atenție. A cumpărat un covrig de la un vânzător şi s-a aşezat în capătul nordic al peronului 2, neavând prea multe lucruri de făcut, decât să mediteze.

E alarmant de simplu să comiți un adulter. O adâncitură delicată în bărbie, un zâmbet. E nevoie de aşa de puțin. Înclină capul. E agitație în aer. Percepția îți pâlpâie. Strădania e simplă. Cedarea e tăria ta. Încuviințarea, punctul tău forte. Cedezi câte puțin în fiecare zi. Nu ai nicio intenție. Nu te opui.

Doar vârful, s-a gândit Anna. *Şi doar de data asta. Dar nu e niciodată doar vârful.*

Anna a mâncat trei sferturi de covrig şi apoi a aruncat restul.

Deşi afirmase contrariul, Doktor Messerli a continuat cu interpretarea visului Annei.

— Fotografia este reflectarea exactă a feței unui om. După cum se spune, aparatul foto nu minte. Dar nu te fotografiază pentru că nu dovedeşti cum eşti. Îi dai un act de identitate, id-ul tău, dacă vrei – dar nu e bun. Cartea de identitate elvețiană nu este de ajuns. Pentru că tu nu eşti elvețiancă şi sunt puține lucruri cu care te identifici din țara asta. Casa lui e din nisip. Nu este sigură structural. Clădirea s-ar putea prăbuşi în jurul tău în orice clipă. În absența ferestrelor, studioul lui este întunecos şi înăbuşitor. La fel e şi natura inconştientului.

La cina din seara aceea, Anna le-a pomenit lui Bruno şi băieţilor de invitaţia lui Mary.

— Im Ernst? încântarea lui Bruno a surprins-o. Serios? Avea un glas vesel. Bruno era înnebunit după sport. Fotbal, tenis, hochei, toate îi plăceau. Îi dusese de multe ori pe băieţi la Hallenstadion să-i vadă jucând pe ZSC Lions. Sigur că auzise de Tim Gilbert.

— Ce tare, Anna! Pe Anna o încânta bucuria autentică a lui Bruno. S-a ridicat de la masă, s-a aplecat, i-a înclinat Annei bărbia spre a lui şi i-a oferit un sărut scurt, dar generos. Merci vielmal, Anna.

În seara aceea, Anna i-a telefonat lui Mary şi au făcut planuri pentru vinerea următoare.

— E prima oară când luăm cina cu prieteni de când ne-am mutat, a spus Mary.

Anna nu şi-a putut aminti imediat când avusese familia Benz invitaţi ultima oară.

La următorul curs, Roland a predat o lecţie despre „prieteni falşi", cuvinte germane care seamănă cu cuvinte din engleză, dar al căror sens diferă foarte mult. *Bad,* de exemplu, nu înseamnă „rău", ci „baie". Iar *fast* nu înseamnă „repede", ci „aproape". *Lack* înseamnă „vopsea", nu „lipsă".

Şi das Gift[5]*,* îşi amintea Anna, *este cuvântul german pentru* „otravă".

Anna a întrebat-o pe Doktor Messerli dacă exista o legătură între cuvântul „traumă" din engleză şi *der Traum,* cuvântul german pentru „vis".

— Există întotdeauna o legătură între visele şi rănile noastre.

După cursul de marţi, Anna a mers din nou acasă la Archie. A dus-o în dormitor şi a spus simplu: *Porţi mai multe haine decât îmi convine mie,* apoi a împins un năsturel prin mica butonieră şi apoi încă unul, iar când Anna a rămas fără cămaşă, i-a lins mica scobitură din capătul sternului şi i-a strecurat mâinile în chiloţi, în timp ce Anna ceda în faţa mugurelui rozaliu, înflorit, al erecţiei lui.

Dar în după-amiaza următoare, Mary a forţat-o pe Anna să meargă împreună la cumpărături.

— Vreau o rochie nouă. Facem o fotografie de familie săptămâna viitoare. Pentru felicitările de Crăciun. Am nevoie de ajutor. Eu nu mă pricep la modă. Încă o dată, Anna s-a simțit destul de prinsă în capcană încât să cedeze.

— Fac chiar şi cinste cu prânzul...? a continuat Mary înflăcărată.

Anna a sugerat să încerce la Glatt, un mall enorm în stil american din Wallisellen, la un oraş distanță de Dietlikon. Acolo se găseau cel puțin o duzină de magazine exclusiviste pentru doamne şi câteva malluri. Glatt este numele unui afluent al Rinului care curge prin Zürcher Unterland. De asemenea, înseamnă „lin" în germană.

— Glatt, a spus Mary, lungind silaba „at". E aşa de grosolan!

Pe drum, Mary a vorbit cel mai mult. Anna asculta, dar nu contribuia cu nimic la conversație. Mary era neexperimentată şi însetată. Dar naivitatea îi era temperată de o bunătate statornică, căreia până şi Annei i se părea greu să i se opună.

— Chiar nu ai prieteni în Zürich, Anna? Nu ai prietene apropiate?

Anna a mărturisit tristul adevăr.

— Nu. Nu chiar.

— Aveți prieteni comuni, tu şi Bruno?

Edith Hammer trecea drept prietenă. Un fel de prietenă. Soțul lui Edith, Otto, era colegul de serviciu al lui Bruno. Anna şi Edith aveau un singur lucru în comun: amândurora le era scris să iubească un elvețian. Mai în vârstă decât familia Benz, de două ori mai bogați decât aceasta, soții Hammer aveau iaht şi două fiice gemene adolescente. Locuiau în Erlenbach, pe malul estic al Zürichsee, acea superbă întindere cunoscută drept Goldküste, Coasta de Aur. Edith era arțăgoasă, conştientă de nivelul ei social şi pe deplin îndreptățită, fără lipsă de menajamente. Avea o opinie despre orice. Când Anna a pomenit de cursurile de germană, Edith a pufnit disprețuitoare şi şi-a luat un aer indiferent. *De ce să-ți bați capul? Oricum, aici toată lumea vorbeşte engleză.*

— Nu chiar, a răspuns Anna la întrebarea doctoriței.

Mallul a copleşit-o pe Mary. Îşi frângea mâinile şi bâiguia, în timp ce se uitau la rafturile magazinelor mai luxoase. Dar

gusturile lui Mary nu erau prea sofisticate şi, în cele din urmă, au ajuns la un H&M, unde Mary a găsit o rochie largă din lână neagră, pe care Anna nu şi-ar fi ales-o pentru ea, dar care de fapt i se potrivea lui Mary. Mary şi-a încheiat cumpărăturile cu o pereche de ciorapi în dungi, iar dintr-un impuls de moment, Anna şi-a luat un set alcătuit din sutien şi chiloți de satin, de culoarea prunei.

— Lui Bruno or să-i placă le nebunie, Anna!

După aceea, au poposit într-o cafenea din centrul mallului. Mary a comandat o supă, iar Anna a cerut doar o sticlă de Rivella, băutura carbogazoasă elvețiană, din zer. Mary a vrut să guste şi ea. Anna a avertizat-o că s-ar putea să nu-i placă. Şi nu i-a plăcut. E nevoie de timp să ajungă să-ți placă o băutură carbogazoasă pe bază de lapte.

Cele două au stat fără să vorbească timp de două minute apăsătoare, după care Mary a spart tăcerea:

— Ție ți se face dor de casă, Anna?

Era greu să răspunzi la o asemenea întrebare. Anna nu mai revenise niciodată în America de când plecase. Nu-i lipsea nimic de acolo aşa de mult încât să vrea să se întoarcă. Dar niciodată nu se simțise ca acasă în Elveția, şi niciodată nu avea să se simtă.

— Nu.

5

Când a venit ziua de vineri, familia Benz a mers cu maşina în Uster să ia cina cu familia Gilbert. Uster e un sat aflat la treisprezece kilometri de Dietlikon, pe malul estic al Greifensee, al doilea lac ca mărime din *Kanton*-ul Zürich.

— Arăți foarte bine, i-a spus Bruno Annei, în timp ce mergeau pe aleea ce ducea spre casa lui Tim şi a lui Mary.

Bruno pronunța v-urile în engleză ca pe w: wery nice, waulted ceiling, wampire bat{6}. Aşa pronunță majoritatea elvețienilor. Uneori mai greşea şi spunea Wictor. Efectul amabilității lui Bruno era fermecător şi neaşteptat. Nu era irascibil tot timpul – nimeni nu este. Dar toată lumea are anumite porniri, iar a lui era să fie iritabil.

Mary s-a prezentat, apoi i-a prezentat pe Tim, pe fiica lor

Alexis şi, în cele din urmă, pe fiul lor Max. Anna, la rândul ei, i-a prezentat pe Bruno, pe Victor şi pe Charles. O lăsaseră pe Polly Jean cu Ursula.

Familia Benz adusese cadouri. Anna le-a făcut semn cu cotul băieţilor. Charles i-a dat lui Mary o cutie cu praline Lindt, iar Victor, o sticlă de lichior de vişine. Mary le-a mulţumit, dar i-a asigurat că nu trebuia.

— N-am fi fost nişte elveţieni adevăraţi dacă veneam cu mâna goală, a răspuns Bruno.

Grupul s-a mutat în salon, unde Mary le-a oferit de băut. Vorbea cu un accent cadenţat autentic, în timp ce le turna bere bărbaţilor şi vin dulce ei şi Annei. Copiii au trecut neobservaţi, până când Mary i-a spus lui Max că el şi Charles erau de-o vârstă şi că poate Max ar vrea să-l ducă pe Charles în camera lui să-i arate trenuleţele. La această sugestie, au luat-o la fugă.

— Alexis, a continuat Mary, ce-ar fi să te duci şi tu cu Victor sus?

Alexis era cu un an mai mare decât Victor. Niciunul dintre ei nu voia să se joace cu celălalt. Dar Alexis avea jocuri video şi, în lipsă de altceva, acestea sunt întotdeauna o idee bună, aşa că cei doi copii au ridicat din umeri şi s-au urnit pe scări.

Adulţii s-au aşezat: Bruno şi Anna pe o canapea, Tim pe un scaun cu speteaza dreaptă, iar Mary pe podea, la picioarele lui. Anna i-a oferit locul ei, dar Mary a pufnit, explicând că se simţea bine acolo. Pentru cel puţin a treia oară, Mary a menţionat că soţii Benz erau primii lor oaspeţi de când se mutaseră.

— Zum Wohl! a spus Bruno, ţinând un toast.

Şi aşa a început seara.

Anna a sorbit din băutură şi a cercetat împrejurimile. Salonul era o cameră intimă, care părea surprinzător de locuită, deşi familia stătea de puţin timp acolo. Pe pereţi se înşiruiau rafturi cu cărţi. În general erau romane de mister, ficţiune, cărţi pentru copii şi enciclopedii, cărţi de bucate şi câteva volume de psihologie practică, instantanee înrămate. Fotografii de familie umpleau golurile în care nu erau cărţi, printre care şi ceea ce Anna a dedus că era portretul de la Crăciunul trecut. Membrii familiei Gilbert purtau toţi pulovere de culoarea merişoarelor. Patru feţe zâmbitoare în faţa unui

peisaj de iarnă încremenit. Familia Benz nu făcuse niciodată o fotografie de Crăciun.

— Cât de des înşală aparenţele, Anna! Anna nu avea nevoie de Doktor Messerli să-i spună acest lucru. Când s-a mutat în Dietlikon, Anna a observat că pe multe ferestre erau lipite abţibilduri decorative cu păsări mari, negre, stilizate. Probabil că e un obicei de-al locului, s-a gândit ea. O tendinţă în design. Aşa fac oamenii în Elveţia, a presupus ea. Au trecut câteva luni – poate un an – până să realizeze că abţibildurile serveau scopului practic de a împiedica păsările în carne şi oase să se lovească de geam. Nu trăise niciodată într-un loc în care, de obicei, păsările se loveau de geamuri.

A recunoscut acest lucru faţă de Bruno când şi-a dat seama de greşeala ei. Iar el a râs vreo zece minute. Era cea mai bună glumă pe care o auzise în săptămâna aceea, a spus el. Anna a fost indignată, apoi jenată, apoi umilită. Cât de măruntă se simţea, şi de proastă! A început să plângă.

— O, Anna, a spus Bruno, deşi nu s-a oprit din râs. Te iubesc foarte mult, femeie prostuţă. Apoi s-a aplecat şi a sărutat-o pe cap, pe obraz, pe buze, pe nas. Foarte mult, femeie groaznic de prostuţă. Nu mai spusese niciodată ceva aşa de tandru până atunci. Încă râdea pe când pleca. Foarte mult, femeie groaznic de prostuţă.

Nu erau păsări adevărate. Şi el nu era deloc răutăcios. Erau versiuni ale unor păsări. Iar Bruno se purta, în acel moment, afectuos, în singurul fel în care ştia el.

Bruno şi Tim erau prinşi într-o discuţie despre echipele din Liga Naţională Elveţiană. Anna a ascultat până când Mary i-a sugerat să meargă cu ea în bucătărie. Au primit aprobări automate din cap de la soţii lor, care, în rest, nu şi-au întrerupt pălăvrăgeala.

În bucătărie, Mary i-a făcut semn să stea la o masă înaltă dintr-o parte, flancată de câteva scaune de bar cu spetează. Anna recunoştea setul. Era sosit direct din depozitul IKEA.

— Ia loc, Anna.

Anna s-a aşezat. Mary deschidea uşi: de la frigider, cuptor, cămară. Mary se simţea ca acasă în bucătăria ei, o bună gospodină, veselă ca un cintezoi. Mary fredona în timp ce

amesteca, sota şi gusta. Era o femeie drăguță, dar cumva simplă şi păstoasă, o mamă canadiancă dintr-un loc uitat de lume. Purta haine practice; avea părul aranjat într-un stil sobru şi era machiată foarte discret. *De obicei, soțiile jucătorilor de hochei nu sunt mai țipătoare? De regulă nu au mai mult stil?* Anna nu a văzut nimic lipsit de modestie la ea, la bucătăria, la casa, la familia ei. Anna a pus acest lucru pe seama pragmatismului tipic din Manitoba al soților Gilbert. Mary era cu patru ani mai tânără decât Anna. Acest lucru îl descoperiseră în săptămâna aceea, în timpul unei pauze.

Vestea rănise vanitatea Annei. *Oare chiar aşa par, o mamă de familie?* În acea după-amiază, mai târziu, în apartamentul lui Archie, cu sânii goi şi călare pe el, Anna l-a întrebat dacă lui aşa i se părea, avertizându-l mai întâi să se gândească bine înainte să răspundă. El a jurat pe osemintele unui erou scoțian de care Anna nu auzise niciodată că *nu* i se părea aşa. Anna s-a simțit puțin mai bine.

— Bruno pare foarte de treabă, Anna. Iar copiii – Doamne! – sunt o comoară!

Anna a sorbit îndelung din pahar şi a mormăit ceva de genul *A părea şi a fi sunt veri, nu gemeni.* Bruno chiar se purta adorabil şi fermecător. Dar era o noapte dintr-o mie.

— Mă bucur că ai venit, a spus Mary, iar tristețea a răzbătut din cuvintele ei ca apa printr-un tifon. Ceilalți bărbați din echipă au soții elvețience, şi încă nu o cunosc pe niciuna dintre mamele copiilor de la şcoala lui Max şi a lui Alexis. Ştiu că o să cunosc oameni şi o să-mi fac prieteni până la urmă. Toată lumea e destul de amabilă.

Dar rece, ştii?

Anna i-a spus că ştia.

Mary a scos friptura din cuptor şi a pus-o pe un platou. Anna s-a ridicat s-o ajute, dar Mary a spus:

— Nu, nu, mă descurc. Anna s-a aşezat din nou pe scaunul de bar. Anna, a început Mary. După cât timp ai simțit că aici ți-e locul?

Vocea ei se agăța de speranța că Anna avea să răspundă: *Nu prea mult.*

Dar nu acesta era răspunsul ei.

— Ah!

Anna a bătut în retragere.

— Mary, de fapt nu e chiar aşa de rău, a minţit ea. E doar un mediu mai rece. O să prinzi mersul. O să-ţi găseşti locul. E bine că te-ai înscris la cursul de germană.

Eu am aşteptat prea mult, nouă ani.

— Dar, Anna, tu ştii cel mai bine germană din toată clasa.

— Sunt singura care trăieşte în Zürich de mai mult de câteva luni, a corectat-o Anna.

Mary a luat friptura şi a făcut semn cu cotul spre un bol cu salată. Anna l-a luat şi a venit după ea în sufragerie.

— Mă bucur aşa de mult că ne-am cunoscut, a spus Mary. Hai să mergem undeva săptămâna viitoare, după curs. Nu contează unde. Mă bucură să am cu cine sta de vorbă. Se pare că şi pe Tim.

Mary a făcut un semn spre salon, unde Tim şi Bruno stăteau pe scaune, concentraţi. Bruno folosea măsuţa de cafea drept masă de scris şi mâzgălea ceva pe o bucată de hârtie zdrenţuită pe margine, ruptă dintr-un caiet cu spirală. Anna a bănuit că dădea sfaturi financiare.

— E gata masa! a strigat Mary, iar Max şi Charles au dat buzna pe scări.

I-a strigat din nou pe Victor şi pe Alexis. Ei se ciorovăiau al cui era rândul să se joace.

Max era în bucătărie, în drum.

— Dragule, te rog să te dai din drumul mamei.

Max ţopăia de colo colo.

— Mămico!

— Ce e, dragul mamei?

Mary şi-a ocolit fiul, în timp ce ducea o carafă cu apă în sufragerie.

— Charles mi-a spus un secret!

Anna s-a uitat la Charles, care se făcuse mic în cadrul uşii, având un aer ruşinat.

Mary a observat şi ea neliniştea lui Charles.

— Max, dacă e secret, nici măcar nu poţi să spui aşa ceva. Da? Du-te să te speli pe mâini!

Max l-a înşfăcat pe Charles şi s-au dus amândoi în fugă să se spele.

Anna voia – aproape cu disperare – să ştie care era secretul.

— Ai secrete față de mine, a acuzat-o Doktor Messerli.

Anna a întrebat dacă ea realizează că secretul bancar e o invenție elvețiană din secolul al XX-lea.

— Există o diferență între secret şi intimitate.

— Da? Şi care ar fi aia?

Era un răspuns defensiv.

Doktor Messerli a clătinat din cap şi a scris ceva în caietul ei.

Cu vreo cinci minute înainte de finalul cursului de vineri, Anna îşi ridicase ochii din caiet şi-l văzuse pe Archie uitându-se la ea peste masă. El a ridicat dintr-o sprânceană. Anna a înțeles invitația tacită. A făcut o față pe care spera că el o interpretează drept *Discutăm după curs.* Cinci minute mai târziu, după ce Roland şi-a încheiat lecția, iar Anna a mai asigurat-o pe Mary o dată că ştie cum să ajungă la ei acasă şi că da, or să ajungă la timp, şi după ce în sfârşit Mary s-a dus să ia trenul şi restul clasei s-a împrăştiat, Anna a pornit spre tramvaiele de la Sternen Oerlikon şi, fără nicio încuviințare verbală, l-a condus pe Archie spre numărul zece. Au urcat împreună.

Anna s-a aşezat la fereastră; privea străzile cenuşii ale oraşului trecând scrâşnind pe lângă ei, în timp ce tramvaiul se năpustea spre sud, spre centru. Era o zi monocromă. Se potrivea cu starea ei.

Tocmai trecuseră pe lângă campusul Irchel al Universității din Zürich, când Archie s-a aplecat, şi-a apropiat buzele de urechea Annei şi i-a şoptit ceva porcos:

— Vreau să ți-o trag în gură. Anna nu a răspuns nimic. El a aşteptat un moment, apoi a spus din nou: Când mergem la mine, o să ți-o trag în gură. Mă auzi? La Milchbuck, două măicuțe cu fuste cenuşiu-închis şi văluri asortate de lungime medie au urcat în tramvai şi s-au aşezat exact în fața Annei şi a lui Archie. Anna s-a făcut roşie ca racul. Archie a ignorat orice urmă de bună-cuviință. Îți place în cur? Vrei să-ți bag scula în cur? Una dintre măicuțe s-a foit pe scaun. Archie a pufnit. O să te lovesc la cur cu scula mea groasă şi tare.

Anna s-a întrebat dacă măicuțele vorbeau engleză.

Cu cât se apropia mai mult tramvaiul de Central, cu atât deveneau mai explicite detaliile partidei de sex care urma. O să

ți-o trag în cur. O să-ți bag degetul în cur. O să te lipesc de zid, Anna, jur. O să te aplec pe masă şi o mă şterg pe față cu păsărica ta. A doua măicuță s-a întors, dar s-a uitat dincolo de ei. Archie a rânjit. Anna nu-şi dădea seama ce-l excita – limbajul vulgar, natura agresivă a cuvintelor, sau faptul că-i auzeau şi alții. Nu-l cunoştea atât de bine încât să poată presupune măcar.

Archie a continuat şi când au coborât din tramvai. *O să te leg de pat. O să-ți leg încheieturile. O să te leg la ochi. O să-ți bag o cârpă în gură.* Mergeau cu pas iute, Archie o conducea pe Anna prin mulțime ca un soț, cu palma pe spatele ei înclinat, împingând-o uşor. *O să-ți ling clitorisul până se umflă ca o prună, femeie.* Până să ajungă la Altstadt, ce voia el să obțină a început să dea roade. Anna era excitată, avea pulsul ridicat şi începea să o cuprindă amețeala, aproape gata să-l lase să facă tot ce jura să facă.

Dar nu erau decât vorbe. În ziua aceea au făcut sex necomplicat, deşi rebel. Când au ajuns în apartamentul lui, erau amândoi aşa de tulburați, încât niciunul nu s-a mai deranjat să-şi dea jos cămaşa – Archie nici măcar nu şi-a scos geaca. A căzut pe spate pe canapea şi a aşezat-o pe picioarele lui goale. Ea l-a încălecat şi el a deschis-o cu degetele. Anna era udă; Archie a alunecat uşor înăuntru. A prins-o de şolduri ca de mânere şi a pistonat tare în sus şi-n jos. Ea nu şi-a dat seama cât de tare o strânsese până a doua zi, când era în duş şi a văzut micile pete mov, unde îşi înfipsese el degetele.

— Mă doare.

Era o afirmație; nu protesta. Archie a mormăit într-un fel care Annei i-a sugerat că aproape a terminat, ceea ce era adevărat. A ieşit aşa de repede, încât aproape că a împins-o de pe el. A ejaculat vijelios, pe abdomenul ei. Avea sânge pe penis. Mult sânge, o nuanță lucioasă de roşu, culoarea indicatorului de stop, lumina intermitentă de avarie.

— Iisuse!

Era peste tot. Pe penisul lui, pe coapsele ei, în poala lui, pe canapea. Lucea în părul ei pubian şi i se scurgea dincolo de genunchi desenând o dâră pe jumătatea gambei. Rahat! Sângele l-a scuturat pe Archie din orgasm. Nu aveau prosop, aşa că el şi-a scos şoseta şi i-a dat-o.

— Îmi pare rău, a spus Anna aproape în lacrimi.

Archie a râs uşor, în timp ce Anna se ştergea. Toată violența din glasul lui fusese înlocuită de o prietenie jovială, aproape camaraderie şi grijă față de starea Annei.

— Nu trebuie să-ți pară rău – mie ar trebui să-mi pară rău. I-a făcut cu ochiul. N-am vrut să te crăp. I-a făcut iar cu ochiul şi a zâmbit ştrengar. Nu alesese bine momentul. Asta sugera expresia Annei. Archie şi-a îndreptat atenția spre nefericirea ei. N-ai pățit nimic, nu?

Anna a încuviințat din cap, trăgându-şi nasul. I se mai întâmplase, sexul sălbatic îi declanşase sângerarea, iar țesutul buretos lăsase cale liberă menstruației. Nu era tocmai vina lui. I-ar fi venit oricum ciclul, dar cel mai probabil nu în după-amiaza aceea şi categoric nu pe canapeaua lui.

— Nu e cazul să-ți fie jenă.

Archie încerca să fie amabil. Nu trebuia. Annei i se părea arogant. Nu-i era deloc jenă. *De ce o fi crezut asta?* Dar *ceva* tot simțea. Dar încă nu putea spune exact ce. Şi-a tras iar nasul şi şi-a şters coapsele cu şoseta. Archie a dat din cap spre baie.

— Du-te să faci un duş. Eu îți pregătesc ceva de băut. Ce fată cuminte!

Anna s-a adunat, şi-a strâns hainele, geanta şi a intrat împiedicat în baie, cu şoseta între picioare, iar acum sângele îi curgea şiroaie prin interiorul ambelor coapse. A găsit un prosop pe suport şi un tampon în geantă. S-a curățat repede, s-a îmbrăcat şi i-a spus lui Archie că nu are timp să stea la un pahar.

— Trebuie să plec, a spus ea, în timp ce ieşea pe uşă. Lăsase prosopul şi şoseta încă murdară de sânge în chiuvetă.

— En guete! a spus Bruno înainte de prima îmbucătură. Mary l-a întrebat ce înseamnă, iar el a explicat că aşa spun elveției „poftă bună". Mary era o bucătăreasă excelentă şi cina ei a fost bine primită de toți. Conversația a rămas prietenească şi jovială. Tim i-a spus lui Mary că Bruno îi dăduse sfaturi legate de investiții.

— Ah, bine!

Vocea lui Mary părea sinceră.

Bruno a zâmbit respectuos.

— Cu asta mă ocup. Asta mi-e meseria. Mă bucur că pot ajuta.

Copiii s-au purtat frumos, deşi o clipă Victor s-a bosumflat; nu voise să se joace cu o fată. Nu voise să vină deloc. Anna s-a încruntat la el şi Victor s-a apărat ca de obicei îmbufnându-se, a mormăit ceva că avea o mamă rea şi i-a ordonat să nu se mai uite la el.

— Victor!

Vocea lui Bruno avea o notă de avertisment, iar Victor a răspuns cu un aproape inaudibil *Da, să trăiți* sau *Jo,* Anna nu-şi dădea seama. Nu conta. Bruno era destul de agreabil în noaptea aceea, încât să-i ia apărarea. Ea era bucuroasă. Max şi Charles au râs la câteva glume numai de ei ştiute, purtându-se ca cei mai buni prieteni. Alexis stătea şi mânca. Afişa un aer neutru, îngăduitor. Docilă, dar rece. Nu tocmai pasivă, dar nici altfel. Anna recunoştea expresia aceea şi a avut o pornire compătimitoare. *O cunosc pe fata asta,* s-a gândit Anna. *Am fost şi eu ca ea.*

— Fața pe care o porți ca adult este o mască creată în copilărie, să se potrivească.

Sunt multe feluri de măşti, s-a gândit Anna. *Măşti de teatru şi măşti de Halloween şi măşti chirurgicale şi măşti pentru scrimă şi măşti pentru scafandri şi măşti de lupte şi măşti de schi. Măşti de sudură şi măşti ca o cuşcă, legături pentru ochi şi măşti domino. Şi măşti mortuare.*

Doktor Messerli a continuat:

— Fiecare mască devine o mască mortuară când n-o mai poți pune sau scoate după plac. Când se adaptează la contururile feței tale psihice. Când confunzi imaginea pe care o afişezi cu sufletul tău. Când nu mai faci diferența dintre cele două.

S3 s-a zguduit brusc când *Bahnhof* Dietlikon şi-a făcut apariția. Era din cauza construcției căii ferate şi se întâmpla de fiecare dată când trăgea trenul din Stettbach. Nu conta cât de des se întâmpla; pe Anna întotdeauna o făcea să tresară. Anna ocupa un loc la fereastră; avea capul sprijinit de geam când trenul a făcut obişnuita mişcare bruscă. S-a lovit la cap şi a scos un scâncet. Un adolescent care stătea vizavi de ea a râs pe înfundate. Avea o față rea, grosolană. S-au privit în ochi trei-patru secunde apăsătoare, după care i-a sunat *Handy*-ul şi

şi-a desprins privirea. A răspuns, s-a ridicat şi s-a dus pe un alt şir de bănci. Dintre toate evenimentele din ultima oră, acesta o jena cel mai mult pe Anna.

Anna a rămas în tren. Când plecase din apartamentul lui Archie, simţise nevoia să se alinte, să facă ceva ce-şi dorise dintotdeauna, dar pentru care nu-şi făcuse timp niciodată: să meargă până la capătul liniei, în ambele sensuri, în acest caz, la Wetzikon, ultima staţie estică a S3, după aceea înapoi de unde venise din Aarau, capătul vestic al oraşului, apoi să se întoarcă la Dietlikon. Călătoria avea să-i ocupe toată după-amiaza. *Nu ştiu de ce. Pur şi simplu, aşa vreau. Contează?* s-a certat Anna pe sine. I-a telefonat Ursulei din Stadelhofen, şi-a cerut iertare, i-a spus că uitase că mai programase o şedinţă în după-amiaza aceea şi a promis că avea să se revanşeze. Nu era pe de-a-ntregul o minciună; Doktor Messerli spusese o dată, de douăzeci, de o sută de ori: *Analiza are loc fie că psihanalistul e de faţă, fie că nu.* Cina la soţii Gilbert avea loc abia în seara aceea. Avea timp.

Era agitată după partida de sex. *Nu,* s-a gândit Anna, *vulnerabilă.* Nicio femeie nu se vede sângerând fără să-şi amintească astfel că tot ce o ţine laolaltă nu este decât pielea şi o serie de membrane subţiri, vasculare. Iar lumina strălucitoare, primitivă a zilei făcea ca sângele să pară şi mai înfiorător. Nu o jenase. O *expusese.* Pălăvrăgeala precoitală a lui Archie nu ajutase. O neliniştea cât de repede ceda la insistenţa lui, la şoapta lui poruncitoare. Dar vulnerabilitatea este un magnet care atrage întotdeauna agresiunea. Unele slăbiciuni imploră să fie înşfăcate.

Anna şi-a petrecut călătoria cu trenul prinsă în cicluri alternative de explorare de sine, furie şi linişte. Sesiza metafora. *Pasager. Pasiv. Nu sunt inginerul vieţii mele. Pe drumul cel bun sau pe lângă. La asta mă pricep.* Anna nu putea să nu zâmbească la aceste jocuri de cuvinte inspirate.

În analiza ei cea mai recentă, Doktor Messerli a insistat ca Anna să mediteze la sursa pasivităţii ei. Ce credea Anna că stă la rădăcina problemei? Ştia? Se gândise vreodată la asta? Anna încercase să mintă. *Sigur că m-am gândit.* Dar nu se gândise. Nu prea bine. Era doar un lucru pe care îl ştia despre sine. Nimic mai mult. Ce altceva mai putea fi? Doktor Messerli i-a lansat provocarea, i-a spus că nu, nu se gândise la asta, nici

profund, nici superficial. Căci dacă s-ar fi gândit, ar fi văzut ce vedea şi ea.

— Pasivitatea nu este boala. Este simptomul. Complicitatea nu e decât unul din multele tale talente bine puse la punct. Când îți convine, sfidezi cu foarte multă pricepere.

Anna a luat afirmația ca pe un afront şi, parcă pentru a contrazice adevărul concluziei doctoriței, a acceptat-o fără să riposteze. Era o copilărie, ştia, dar o explicație mulțumitoare în acel moment. Când trenul Annei a ajuns la Wetzikon, a realizat că exact de acest tip de manipulare o acuza Doktor Messerli. Nu era deloc pasivitate. Era o intrigă iridescentă, un manechin creat să semene cu o femeie timidă, supusă.

— Care este sursa, Anna? Care poate fi cauza?

Anna a spus că ea crede că nu ştie.

— Exact asta e. Ți-e frică, a spus Doktor Messerli, fără să mai adauge altceva.

În mare, a fost o seară plăcută acasă la Tim şi Mary Gilbert în Uster.

Până la un moment dat.

Mary a plecat de la masă, apoi s-a întors cu desertul. Tim a întrebat-o pe Anna cum i se părea cursul de germană. Anna a spus:

— E în regulă, e bine, mă ajută, învăț.

Mary s-a aşezat.

— Anna este eleva de nota zece a lui Roland, Bruno. Toată lumea o ascultă când vorbeşte. Unii chiar mai mult decât alții, dacă mă înțelegi.

Mary s-a uitat la Anna şi i-a făcut cu ochiul. Pe Anna o deranjase felul în care spusese Mary „dacă mă înțelegi”.

— Cum adică? a întrebat Bruno.

— Nu i-ai spus, Anna?

Anna a clătinat din cap şi i-a spus lui Mary că nu ştie la ce se referă.

— Nu ştiu la ce te referi, Mary, vorbise Anna cu o voce calmă, degajată.

— Nu fi aşa de modestă! Mary i-a vorbit lui Bruno în aparteu: Anna are un admirator.

Nu, Mary, a gândit Anna.

— Ah, serios? a întrebat Bruno. În voce i se simțea puțin

suspiciunea. Anna a fost singura care a remarcat. Şi cine o admiră pe Anna mea?

Anna lui. Anna a spus iar că tot nu ştia la ce se referă Mary.

Mary a chicotit într-un fel care, în alte împrejurări, putea fi considerat drăgălaş. În momentul acela, Annei i se părea găunos şi infantil.

— Îl cheamă Archie şi e adorabil cum se duce după ea, se aşază lângă ea la curs. Ba chiar o şi aşteaptă şi o conduce la tramvai în fiecare zi după curs.

— La tramvai? Tonul lui Bruno era întrebător. Tramvaiul nu merge în Dietlikon. Anna nu ar avea niciun motiv să ia zilnic tramvaiul.

— Trenul, a intervenit Anna. Vrea să zică trenul.

— Mă rog. Omul e îndrăgostit, Bruno. În locul tău, aş avea grijă!

Mary nu era guralivă. Era jucăuşă.

Nu, Mary. Nu, nu, nu, nu. Dar era prea târziu.

Mary a continuat:

— Ah şi e şi arătos, nu-i aşa, Anna?

Bătăile inimii Annei au luat-o razna; în clipa aceea, pe Anna a cuprins-o panica şi era îngrozită că toată seara aceea era o cursă în care ea trebuia dovedită drept mincinoasă, adulteră şi târfă.

Anna s-a înroşit. Tim a intervenit în favoarea ei.

— Mary, ne pui oaspetele într-o situaţie delicată.

Mary şi-a subliniat tachinările cu un zâmbet sincer. Zâmbetul lui Bruno era voios. Dar Anna nu avea încredere în el.

— Bun, a spus Mary. Cine vrea o felie de prăjitură? Copiii (printre care şi Alexis) au spus la unison, înfometaţi: „Eu!", iar adulţii au mormăit aprobator. Mary a tăiat checul cu glazură de lămâie şi a servit o felie groasă fiecăruia dintre ei.

— Merci vielmal, i-a mulţumit Bruno, şi toată lumea a început să mănânce. Mmm, a făcut Bruno. Sehr gut!

Şi aşa s-a derulat seara, râsetele au continuat, şi la fel şi pălăvrăgeala. Bruno a mai oferit şi alte sfaturi bancare şi, drept mulţumire, Tim i-a invitat pe Bruno şi pe băieţi la un meci cu ZSC Lions. Bruno a fluturat din mână – Tim nu trebuia să facă asta –, dar, în cele din urmă, a acceptat politicos invitaţia. Mary a turnat cafea, iar copiii au fost trimişi

din nou să se joace la etaj. După aprecierea tuturor, cina s-a încheiat la fel de bine cum începuse.

Dar Anna văzuse când se întâmplase. Cum atmosfera dintre ea şi Bruno se tensionase când Mary rostise tare cuvintele „îndrăgostit", „arătos", „admirator", „tramvai".

O să plătesc pentru asta, s-a gândit Anna.

Când a venit momentul ca soții Benz să plece, şi-au dat mâna şi au făcut planuri la modul general pentru „data viitoare".

— Ne vedem la meci săptămâna cealaltă, le-a strigat Tim lui Bruno şi băieților.

— Ne vedem luni la curs, a strigat Mary către Anna.

Max i-a făcut cu mâna lui Charles, care i-a întors gestul. Victor şi Alexis s-au despărțit neceremonios, iar familia Benz a pornit spre casă. Pe drum, băieții au tras un pui de somn.

Atmosfera era apăsătoare. Anna a încercat să facă puțină conversație.

— A fost frumos, nu?

— Cine e Archie? a mormăit Bruno.

Anna a vorbit cu grijă.

— Ah! Nimeni. Un tip din grupa noastră. Presupun că-i place de mine. Cel puțin, aşa zice Mary. Nu observasem.

— Înțeleg…

Drumul a durat mai puțin la întoarcere decât la dus; curând, au ajuns acasă. Era aproape zece când Bruno a intrat pe Rosenweg, a virat brusc pe alee şi a oprit pe neaşteptate motorul.

— *Wacht auf*[7]*,* a strigat peste umăr când s-a dat jos din maşină.

Băieții erau adormiți şi îşi târşâiau picioarele. Bruno a închis ferm portiera. Anna a observat puțin uşurată că nu o trântise.

Anna a strigat după el în timp ce descuia uşa casei:

— Am uitat-o pe Polly.

Bruno le-a făcut semn să intre şi le-a făcut semn să se ducă la culcare. Anna a închis portiera şi a urcat repede în urma lui scările de la intrare.

Bruno a mormăit ceva ce Anna a înțeles că ar fi *Du-te şi ia-o tu.*

Dura două minute să ajungă de la uşa lor de la intrare până

la a Ursulei, dacă nu mai puțin. Anna nu avea nicio pornire să se grăbească. A luat-o pe un drum şerpuit, în diagonală care ducea în direcția opusă, sus, pe dealul din spatele casei. Era o potecă pe care mergea deseori; o cunoştea bine. În timpul zilei, era plină de nordici care se plimbau şi de oameni care îşi antrenau câinii. Noaptea, era necirculată, iar câmpurile întinse păreau bântuite. Zona avea un aer misterios. Pe deal, Anna s-a simțit nemângâiată, izolată şi părăsită. *Lumina lunii mă decolorează,* s-a gândit ea. *Sunt o fantomă din cimitirul săracilor.*

— Crezi în fantome? a întrebat-o Anna pe Doktor Messerli.

— Nu contează dacă tu crezi în fantome. Fantomele cred în tine.

Anna a luat-o pe potecă, până a ajuns la o bancă din vârful dealului. Dealul acesta, banca aceasta, miezul multor, multor nopți – Anna nu putea spune de câte ori urcase poteca doar ca să se aşeze. Pe ploaie, pe zăpadă. În weekend sau la jumătatea săptămânii. În nopțile de disperare cumplită. În nopțile în care aerul era groaznic sau nesimțitor. Când oribila suferință a singurătății o muşca de gât. Când peisajul şi inima sa rănită făceau ce voiau cu ea. Asta era banca ei. Banca pe care venea să se aşeze şi să plângă. Un indicator galben pe care scria *Wanderweg*[8] arăta spre pădure. În spatele băncii, un teren împrejmuit în care erau închise vitele unui fermier. În noaptea aceea, vacile erau în grajd şi Anna era singură cuc. La fiecare câteva minute, de la puțin peste un kilometru, Anna auzea un tren de noapte zguduindu-se pe şine. Unde merge? Cine e înăuntru? Doarme? E tristă? Întotdeauna o surprindea cât de clar şi de aproape se auzeau trenurile, chiar şi de pe vârful dealului. Simt. O femeie din tren e tristă.

Anna a aşteptat lacrimile. Dar nu au venit. Cinci trenuri au trecut prin valea de dedesubt, până ca ea să se ridice şi să pornească spre casa Ursulei.

În mod previzibil, Ursula a fost tăioasă când Anna a venit în sfârşit acasă în după-amiaza aceea. Anna abia salutase, când Ursula a trecut pe lângă ea şi a plecat. Anna nu i-a dat importanță. Ursula avea tot dreptul să fie supărată.

Polly țipa şi băieții se ciorovăiau. Anna s-a uitat la ceas – mersese cu trenul trei ore şi jumătate. După prima oră, nu mai avea chef de introspecție. Şi-a lăsat mintea să se golească de gânduri. Pulsul i-a încetinit. Şi-a relaxat ochii şi a încercat să se concentreze pe spațiile dintre obiecte, în timp ce trenul o legăna ca o mamă. Dar casa, zgomotul, copiii, soacra ei, după-amiaza târzie şi planurile de la cina din seara aceea au condus-o toate într-un punct tăios, fin, care a țintuit-o pe Anna de zidul propriei ei suferințe. Nu putea face nimic în acel moment, doar să se lase dusă de val. Aşa că i-a lăsat pe băieți să se încaiere şi pe Polly Jean să plângă până îi seacă lacrimile. Unele lacrimi nu pot fi şterse, doar vărsate.

Când s-a întors Bruno de la birou, fiii lui erau îmbrăcați, soția lui, machiată şi Polly Jean pregătită să meargă la Ursula în seara aceea. Bruno s-a oferit s-o ducă el. Anna i-a privit de la fereastra livingului. Bruno o legăna pe şold şi fluiera. Polly se oprise din plâns înainte ca Anna să termine duşul.

Ultima lecție a lui Roland din dimineața aceea fusese despre conjuncțiile subordonatoare. *Falls* înseamnă „în caz că”. Iar *weil* înseamnă „pentru că”.

— Nu uitați că se pronunță „vail”, a spus Roland, iar Annei i s-a părut nimerit{9}.

Când Roland a scris *damit*{10}, clasa a chicotit.

— Da, exact ca înjurătura. Înseamnă „să”, „ca să”.

Apoi le-a amintit că sunt adulți şi că ar trebui să înceteze cu râsetele, pentru că nu era deloc amuzant.

Anna a rămas la fereastră, ca să-i privească plecând, pe soțul şi fiica ei. Anna a stat la fereastră să vadă. A privit până au cotit şi au dispărut din câmpul ei vizual.

La naiba, la naiba, la naiba, fir-ar al naibii.

Anna a bătut uşor la uşa Ursulei şi a deschis-o fără să aştepte să i se răspundă. În ciuda antipatiei Ursulei față de Anna, depăşiseră de mult faza ceremonioasă în care mai întâi băteau şi apoi aşteptau ca una sau cealaltă să deschidă uşa. Anna a intrat în casă şi a spus un „bună” şoptit. Ursula adormise în fața televizorului, cu lucrul de tricotat în poală. Mike Shiva, un cunoscut mediu şi ghicitor în cărți de tarot, prelua apeluri în direct. Emisiunea lui era difuzată în fiecare noapte; nu puteai scăpa de fața lui rotundă ca o farfurie şi de

părul drept, şuviţe, dat pe spate şi prins cu o bentiţă ca de femeie. Annei i se părea în acelaşi timp ciudat şi minunat. Un mediu părea aşa de puţin elveţian, de ne-empiric.

Ursula s-a mişcat când Anna a oprit televizorul. S-a trezit cu o tresărire şi, pentru o clipă, a părut că nu-şi recunoaşte nora.

— Am venit s-o iau pe Polly, a anunţat Anna, de parcă ar fi putut exista un alt motiv pentru care venise acasă la Ursula la o oră aşa de târzie.

— Las-o în pace, a spus Ursula. Dacă o trezeşti, nu mai adoarme.

— Oh!

Tensiunea din maşină îi împrăştiase gândurile. Anna se simţea prost că nu-şi dăduse seama singură. Sigur. Se subînţelegea. Polly avea să rămână acolo în noaptea aceea.

— Ai dreptate, Ursula. Nu m-am gândit.

Şi aşa era. Dar Polly Jean era o scuză la fel de bună ca oricare alta ca să scape de Bruno o vreme.

Ursula s-a ridicat, a scuturat amplu din cap, de parcă ar fi vrut să scape de ceva.

— Ăsta e unul dintre cele mai rele obiceiuri ale tale, nu te gândeşti.

Apoi a condus-o pe Anna la ieşire, a scos-o neceremonios pe uşă şi a încuiat în urma ei, toate astea în nu mai mult de cincisprezece secunde. Anna a plecat acasă fără copilul după care venise.

— Fantomele, a continuat Doktor Messerli, nu sunt întotdeauna spiritele morţilor legaţi de pământ. O fantomă poate fi sentimentul rezidual pe care îl ai după un gest pe care l-ai făcut şi din cauza căruia te simţi prost. Sau gestul în sine. Ceva ce ai fost sau ai făcut şi de care nu poţi scăpa.

6

Două săptămâni mai târziu, într-o zi de duminică, ultima zi din lună, Anna, Bruno, Ursula şi copiii au urcat în trenul de la ora 10. Mergeau la Mumpf, un oraş din Cantonul Aargau aproape de graniţa nordică a Elveţiei, unde locuiau Daniela, sora lui Bruno, şi iubitul ei, David. Daniela împlinea patruzeci

de ani.

Deseori, era mai practic să meargă cu trenul decât cu maşina. Astăzi, alegerea fusese decisă de împrejurări: întrucât era şi Ursula cu ei, nu încăpeau toți în maşină. Singurul inconvenient al planului era că trebuiau să schimbe trenul de două ori. David avea să-i ia de la *Bahnhof* Mumpf, când ajungeau.

În InterRegio, Charles s-a aşezat pe banca de la fereastră cu faţa spre direcţia de mers, iar Victor, cu spatele. Aşa li se cerea permanent când familia mergea cu trenul, spre iritarea fiului mai mare al Annei. Charles avea stomacul sensibil şi i se făcea rău de la mişcare. Faptul că stătea la fereastră îi reda echilibrul. Cum era de aşteptat, la cinci minute după ce plecaseră, faţa lui Charles a căpătat culoarea unei mici murături.

— Uită-te în depărtare, Schatz[11], l-a sfătuit Anna. Inspiră adânc şi încet.

Asta părea să ajute.

Anna s-a aşezat lângă Victor spre culoar, cu faţa la Bruno care, la fel ca Charles, se aşeza întotdeauna cu faţa spre direcţia de mers. Ursula stătea pe unul dintre scaunele de vizavi de ei, cu ochii închişi strâns, de parcă s-ar fi rugat, şi cu cadoul pentru Daniela în poală. La rândul lui, Bruno o ţinea în poală pe Polly Jean.

Nimeni nu întrebase niciodată. Nici Bruno, nici Ursula, nici Daniela, nici Hans, nici Margrith, nici Edith, nici Doktor Messerli, nici Claudia Zwygart, nici poştaşul, nici casiera de la magazin, nici Mary, nici Archie, nimeni dintre cei care o cunoşteau din vedere sau bine pe Anna, cunoştinţe mai vechi sau mai noi. Niciunul nu întrebase. Iar dacă ar fi întrebat, Anna ar fi minţit.

Dar nu au niciun motiv să întrebe. Aşa-şi spunea Anna mereu.

Totuşi, faptele erau dăltuite în alabastrul splendid al feţei lui Polly Jean, unde oricine voia să pună la îndoială chestiunea o putea face, iar faptele erau acestea: Polly nu semăna nicicum cu Bruno.

Polly Jean nu era o Benz.

— Anna, cine este Stephen?

Era a treia oară când Doktor Messerli îi punea această întrebare.

Un bărbat pe care nu îl puteam iubi niciodată, dar pe care l-am iubit, s-a gândit Anna, dar nu a spus. Doktor Messerli nu a mai întrebat.

Vremea le juca feste. Un front de aer rece care traversase Zürichul cu o noapte în urmă abătuse asupra Dietlikonului vântul şi ploaia. Dar la jumătatea drumului spre Mumpf, cerul era senin. Familia Benz învingea forțele naturii.

Era o poveste pe care şi-o spusese doar sieşi, dar pe care o repetase aşa de des, încât deja devenise o rutină. Singurul lucru care se schimba vreodată era tonul pe care o spunea: uneori cu o părtinire înțelegătoare, alteori cu teatralismul rânced al isteriei şi alteori cu sângele rece şi detaşarea târfei. Uneori îi aducea alinare. Dar cel mai adesea o îngrețoşa, îi frângea inima (întotdeauna, totul îi frângea inima). Dar fie printre lacrimile scânteietoare ale suferinței, fie prin geamurile lucioase şi înceţoşate ale memoriei, Anna se resemnase cu o derulare de fapte inalterabile.

— Nu există accidente, Anna. Totul se leagă. Totul derivă din ceva. Fiecare detaliu are o consecință. O clipă dă naştere următoarei. Şi următoarei. Şi următoarei.

Anna şi-a privit soțul. Bruno părea să fi uitat de gelozie. Ultimele două săptămâni trecuseră fără incidente. Se înțelegeau. Merseseră împreună la piață, munciseră împreună în grădină, luaseră cina în oraş cu toată familia şi chiar fuseseră şi la un film pe care amândoi voiau să-l vadă. Nu a mai pomenit nimeni nimic de Archie. Dar bărbatul vesel şi exuberant cum se dovedise a fi acasă la familia Gilbert fusese înlocuit de soțul posac, supărat, pe care Anna îl cunoştea prea bine.

Şi de ce să nu fie supărat? îşi reproşa Anna. *Doar pentru că nu ştie ce fac nu înseamnă că nu fac nimic.* În ultimele două săptămâni, Anna a încercat să se dea un pas înapoi, să se detaşeze de sine, să-şi analizeze alegerile cele mai recente şi să le cântărească beneficiile şi costurile. Fusese cât pe ce. *Cine e*

Archie? întrebase Bruno. *Nimeni,* răspunsese Anna. Şi aşa era. Abia dacă îl cunoştea. *Ăsta e dealul pe care vreau să mor?* s-a întrebat. *Nu? Atunci nu muri pe el, femeie!*

Dar oare chiar fusese cât pe ce? Dacă incidentul ar fi fost marcat pe o hartă, momentul de suspiciune al lui Bruno n-ar fi fost mai aproape de adevăr decât este o suburbie față de centrul oraşului. Când Anna se gândea astfel la acest lucru, răul părea minim, în totalitate.

Aşa, Anna ricoşa între consecință şi alegere.

Şi în final, mingea ateriza în terenul ne-răului, ne-imoralului. *Sunt o soție bună, în general,* se autoproclama. *Toată lumea e în siguranță, toată lumea are de mâncare.*

Anna a continuat să se întâlnească cu Archie.

— În copilărie, ce voiai să fii când vei fi mare? a întrebat-o o dată Doktor Messerli.

Anna a dat un răspuns plângăreț:

— Iubită. Protejată. În siguranță.

Ştia că nu asta voise să spună doctorița.

Doktor Messerli a schimbat abordarea.

— Ce-ai studiat la facultate?

Anna a roşit. Nu voia să spună.

— Zi-mi.

— Economie casnică, a şoptit Anna.

Se întâmplase cu aproape doi ani în urmă. Mai erau patru zile până la Crăciun. O zi de miercuri. Anna luase trenul să meargă în oraş. Nu avea niciun chef, era, chipurile, ultima rundă de cumpărături, sarcină în care nu era implicată decât puțin.

Săptămânile de dinainte de Weihnachten{12} în Zürich sunt perfect acceptabile. Străzile sunt înțesate de cumpărători ale căror haine elegante, viu colorate par şi mai elegante, şi mai viu colorate pe fundalul mohorât, cenuşiu al lunilor de decembrie din Zürich, de obicei fără zăpadă. Din butoaie pline de funingine, bărbați oacheşi scoteau castane fierbinți şi le puneau în pungi subțiri de hârtie. Un cort de sezon, în care se fac lumânări, se află aproape de Bürkliplatz Quaibrücke. Şi, un timp, dacă ajungeai pe Bahnhofstrasse după apus, te puteai plimba pe sub strălucirea luminițelor de culoarea

şampaniei şi pe o întindere de un kilometru cu becuri tubulare, lungi de doi metri. Erau atârnate de cabluri întinse bine între clădiri, deasupra firelor înlănțuite care alimentau tramvaiele electrice ale oraşului şi erau controlate de un soft care adapta licărirea becurilor la intensitatea activității umane de pe stradă. Aranjarea era modernă – prea modernă, de fapt. Le detestau destui oameni, aşa încât primăria s-a întors în cele din urmă la aspectul mai tradițional. Dar băieților Annei le plăcea foarte mult. Chiar şi Victor, care se plictisea repede şi, pentru un copil de vârsta lui era foarte apatic, îşi permitea luxul fascinației copilăreşti, minunării şi uluielii.

Anna îşi petrecuse toată ziua traversând centrul Zürichului de la vest la est pe jos, iar decorațiile perioadei sărbătorilor – adorabile, în doze mai mici – începeau să pară excesive, nenecesare. Totuşi, şi-a continuat cumpărăturile. La Fiz Buch und Berg a găsit cadoul de Crăciun pentru Bruno, mai multe hărți la scară mică pentru drumeții, ale cantoanelor Graubünden şi St. Gallen, şi un ghid cu trasee sugerate din munții elvețieni Jura. La Manor de pe Bahnhofstrasse, Anna s-a războit cu mulțimile agresive să aleagă un set modest de bluză şi flanelă, care credea că ar fi fost un cadou drăguț pentru Edith, pe principiul „gestul contează".

Începuse ziua pradă amărăciunii. Bruno o indispusese dintr-un motiv pe care ea reuşise să-l uite. Dar sentimentul, indiferent care era acesta, o rodea ca nişte dinți. Toca mărunt şi fierbea la foc mic, ca o eternă tocană pe aragaz. Era singură şi rezervată. Anna era singură şi rezervată oriunde mergea.

— Femeia singură este periculoasă, vorbise Doktor Messerli cu o sinceritate gravă. Femeia singură este o femeie plictisită. Iar femeile plictisite acționează sub impuls.

Anna şi-a luat privirea de la Bruno şi s-a uitat pe fereastră. Cantonul Aargau era înceţoşat de urmele de palme de pe geam şi de viteza trenului. Victor şi Charles se ciorovăiau pe o figurină din care Anna uitase, în neatenția ei, să se asigure că ia două. Bruno a amenințat că le-o ia dacă nu-şi puteau rezolva neînțelegerile. Ursula a adormit la jumătatea drumului spre Mumpf. Sforăitul ei slab, şuierat, abia se auzea peste zgomotul obişnuit al trenului. Băieții au râs; Anna i-a

atenționat. Bruno a dat ochii peste cap şi a spus:

— Mama doarme prea mult.

Bruno era un fiu devotat, dar era critic uneori, nu doar cu Anna, ci cu toate femeile din viața lui, inclusiv cu Ursula şi Daniela (deşi cu Anna cel mai mult.)

Anna s-a încruntat la el.

— Nu-ți da ochii peste cap, e mama ta. Ursula nu se putea abține să nu sforăie. Era o femeie bătrână.

— Nu e chiar aşa de bătrână.

Anna îi dădea dreptate lui Bruno. Ursula urma să împlinească şaizeci şi şapte de ani. Fusese o mamă tânără, avea doar douăzeci şi trei de ani când îl născuse pe Bruno. Până să ajungă la vârsta Annei, fiul ei era deja un adolescent insolent. Anna va avea peste cincizeci de ani când îi vor pleca de acasă toți copiii. Gândul acesta o istovea. *Şi mama are toane proaste,* bombănise Bruno, dar Anna ştia doar de una, dispoziția aceea acră, iritabilă, încruntătura în care se transforma fața ei când Anna făcea ceva cu care ea nu era de acord, liniştea pe care o scuipa drept răspuns când Anna spunea ceva ce ea nu voia să audă. Anna renunțase de mulți ani să mai încerce să-i facă pe plac.

— Există vreo diferență între destin şi soartă?

Anna era agitată, mai neliniştită decât de obicei. Doktor Messerli a întrebat-o dacă înțelege conceptul de sincronie.

— Nu prea bine.

— Evenimentele nu se supun întotdeauna regulilor timpului şi spațiului. Uneori, simplul gând la o prietenă anume o va face să sune după luni de pauză. Sau poate că un bărbat se întreabă dacă ar trebui să-şi părăsească soția şi, în clipa următoare, deschide radioul şi aude o reclamă la apartamente. Nicio coincidență nu este întâmplătoare. Sincronia este manifestarea exterioară a unei realități interioare.

Anna a privit-o întrebătoare.

Dacă Anna ar fi ratat o singură oprire în ziua aceea sau dacă vreunul din schimburile din magazine sau de pe stradă ar fi durat un scurt minut mai mult sau o lungă jumătate de minut mai puțin, atunci ceea ce s-a întâmplat nu s-ar mai fi întâmplat. Anna era gata să renunțe şi să plece acasă. Îi era

foame. Îi era frig. Aproape că terminase de făcut cumpărăturile. Nu-i mai rămăsese de cumpărat decât cadoul pentru Ursula. Ursulei îi plăcea să tricoteze; Anna avea de gând să-i ia câteva sculuri de lână. A traversat Liammat pe Rathausbrücke şi a pornit spre magazinul Hand-Art de pe Neumarkt.

Membrii familiei Benz erau tăcuți în trenul spre Mumpf, fiecare încuiat în dulapul propriilor lui gânduri. Anna răsfoia o revistă pentru femei, în limba germană, pe care o cumpărase de la un chioşc din gara Oerlikon. Şi-a studiat horoscopul lunii. Anna se născuse pe 22 octombrie şi era Balanță, iar peste mai puțin de o lună, împlinea treizeci şi opt de ani. *Pădure, pericol, foc, proces.* Cunoştea majoritatea cuvintelor din horoscop. Prinsese esența. Se încheia cu un avertisment: *Gib acht.*

Ai grijă.

Înainte să-i sugereze cursurile de germană, Doktor Messerli îi recomandase Annei să țină un jurnal.

— Nu trebuie să-l aduci la şedințe şi nici nu-ți cer să mi-l împărtăşeşti, dacă nu doreşti. Consideră-l o conversație privată, interioară. Dar fii complet sinceră! Față de tine însăți trebuie să recunoşti totul. Annei i-a plăcut ideea, a urmat sfatul doctoriței şi, imediat după şedința din ziua aceea, s-a dus la o papetărie cu pretenții din apropierea cabinetului medical şi şi-a cumpărat un jurnal cu cotorul drept, cu foaie velină şi cu coperta verde. Aproape că era prea frumos ca să scrie în el.

A scris prima filă în tren, în drum spre casă. *Recunoaşte tot, Anna. Nu o lua pe ocolite.* Propozițiile îi erau răsfirate, incoerente: *Toate lucrurile de care fug mă prind din urmă. Rugile mele rămân neauzite. Le car în spate. Nu le pot lăsa jos. Am pierdut un an de somn din cauza insomniei. Crunta monotonie se târâie mai departe. Fața mea e precum cheia unui jurnal. Ar trebui să descuie ceva. Îmi lipsesc majoritatea felurilor de vigoare. Îi sunt datoare propriei mele ironii bizare: ca să supraviețuiesc, autodistrug. Dar logica inimii îşi urmează propriile ei reguli. Mi-e dor de el pur şi simplu pentru că mi-e dor.*

Anna a citit ce scrisese şi s-a strâmbat. Avea să mai încerce, era sigură. Probabil. *Poate.* Pentru moment, a scos pixul şi a tăiat toată pagina cu un X agresiv.

— Ce aştepți de la povestea asta, Archie?

Era miercurea de după cina din Uster. Anna era întinsă pe spate în patul lui Archie, cu pătura trasă până la bărbie. Era timpul să plece acasă, dar camera era rece şi ea era goală, iar dacă se dădea jos din pat, trebuia să se confrunte cu asta.

— Ce vrei să spui?

Anna nu credea că era o întrebare complicată.

— Vreau să spun că asta nu e o relație.

— Dar tocmai am avut relații, a făcut cu ochiul Archie.

Anna a rămas inflexibilă:

— Ce fel de bărbat are o aventură cu o femeie măritată?

Nu era o acuză. Voia să ştie.

— E irelevant.

Anna a clipit. Nu era de acord. Archie a clătinat din cap. Sunt mai mulți cei care au aventuri decât cei care n-au, a continuat el.

Anna s-a încruntat:

— Nu se poate.

Archie i-a întors întrebarea.

— Dar femeia măritată? De ce o face? Ce fel de femeie este?

— O femeie singură. O femeie plictisită, vorbea Anna ca o autoritate în domeniu.

Archie a clătinat din cap:

— Nu, nu e asta.

— De unde ştii tu?

Anna s-a întrebat dacă Archie mai trecuse prin aşa ceva.

— Femeile plictisite se înscriu în cluburi şi fac voluntariat. Femeile triste au aventuri.

Asta e afirmația unui reducționist, s-a gândit Anna, dar nu avea tragere de inimă să-l contrazică.

— Crezi că sunt tristă?

— Am ştiut din momentul în care te-am văzut. Anna a întrebat cum de era posibil. Un bărbat miroase tristețea unei femei, a adăugat el.

— Iar tu ai mirosit-o pe-a mea.

Pe Anna o deranja cuvântul „a mirosi”. De parcă tristețea

putea fi acoperită cu trandafiri. De parcă disperarea putea fi spălată cu săpun.

— Da.

— Şi ai profitat de ea.

Anna era tulburată, fascinată şi… încă ceva, deşi nu putea spune exact ce. *Vinovată? Descoperită? Prinsă asupra faptului?* Ceva de acest fel.

— Şi am răspuns la ea, a corectat-o Archie.

— E vreo diferență?

— Nu eşti tristă?

De data asta, era rândul Annei.

— Irelevant, a mințit ea. S-a foit în pat. Niciunul dintre ei nu a vorbit un minut, două. Ce-ți place la mine?

Archie a râs.

— Deci vrei să purtăm genul ăsta de discuție, nu? Anna a dat din cap şi Archie s-a înmuiat. Eşti complicată. Eşti de nepătruns.

Ca un seif. Dar nu e aşa.

— Mersi, probabil.

— Cu plăcere. S-au aşezat pe spate, fiecare cu ochii în tavan. De ce ai acceptat?

Acum era rândul Annei să râdă.

— Ce altceva era să fac?

Trenul InterRegio a tras în gara din Frick la 10:56. Au trebuit să aştepte opt minute până să treacă S-Bahn spre Mumpf. Familia Benz s-a dat jos din vagon, a coborât la subsol să meargă la alt peron, apoi s-a înghesuit în jurul unei bănci goale, în timp ce aştepta legătura. Presiunea barometrică scăzuse. Se schimba vremea. Toată lumea era obosită şi nu era nici măcar ora prânzului.

Cu o lună în urmă, fusese descoperită în Frick o groapă comună cu oase de dinozaur. Le găsise un paleontolog amator. Descoperise peste o sută de schelete, intacte. Fosile de Plateosaurus vechi de două sute de milioane de ani. În unele zile, Anna îi invidia pe dinozauri că dispăruseră. O cometă îşi urmase traiectoria. Un frumos dezastru care era sortit să se întâmple se întâmplase.

Cele opt minute au trecut repede şi, la 11:05, familia Benz era în S-Bahn, în direcția Mumpf.

Magazinul Hand-Art era plin de culori drăguțe şi sculuri moi şi totul mirosea a lavandă şi scorţişoară, cardamom şi nucşoară. Adorabil, s-a gândit Anna. Şi aşa era. Adorabil şi mângâietor. Liniştitor. A petrecut patruzeci de minute în magazin, alegând sculuri de lână exotică şi lipindu-şi-l melancolică pe fiecare pe obraz, după care îl punea înapoi pe raft, totul sub privirea mărinimoasă a stăpânei magazinului. Experiența tactilă o consola şi groaza care o indispusese începea să se risipească. În final, a ales sculuri de mătase vopsită de mână, de alpaca şi caşmir – fire de lux pe care ştia că Ursula le va adora şi pe care ea nu şi le cumpără niciodată. Anna a plecat din magazinul de textile mulțumită că, măcar o dată, Ursula avea să fie încântată de ceea ce-i oferea.

Putea lua autobuzul numărul 33 direct spre Hauptbahnhof; asta era intenția Annei. Stația de autobuz era în capătul estic al Neumarktului. Aşa că atunci când a plecat din magazinul de textile, Anna a cotit brusc şi imediat la dreapta. Dar era încărcată cu pachete, nu se uita pe unde merge şi-şi trăsese căciula până la ochi. De aceea, nu l-a observat pe bărbatul din mijlocul trotuarului, care avea şi el fața cufundată în harta oraşului Zürich. Şi nici el, aşa de absorbit de întretăierea zigzagată, bidimensională a străzilor de pe hârtia subțire, greu de manevrat, nu a văzut-o pe Anna năpustindu-se spre el.

Uneori, sincronismul se deghizează în coincidență, în „în locul potrivit la momentul potrivit". În genul de incident „şi apoi, dintr-odată". În acest caz, a fost o combinație a celor trei care, când s-au intersectat, au format un stereotip la fel de dulceag ca o pisicuță cu fundă moale, galbenă. Previzibilitatea răsuflată a acesteia era una dintre dovezile de care se agăța Anna după aceea, pentru stabilitate. *Vezi? Cum se poate să* nu *fi fost adevărat? Lucrurile de genul ăsta* nu *se întâmplă doar în filme.*

Nu fusese atentă.

Nu fusese atentă şi se lovise de acel bărbat.

— Eggscusi! s-a scuzat imediat Anna, recurgând la unul dintre puținele cuvinte în dialectul elvețian pe care le ştia.

Bărbatul s-a îndreptat şi a dat indiferent şi uşor din mână. Era un gest simplu, fermecător. Apoi şi-a cerut şi el scuze, dar în engleză, apoi a râs jenat şi a întrebat-o pe Anna într-o

germană groaznică dacă ştie unde este Lindenhof şi, dacă da, vrea să-i arate pe hartă? Avea părul negru, pielea albă şi era cu vreo cincisprezece centimetri mai înalt decât ea. Harta pe care voia s-o împăturească nu se lăsa împăturită. El tremura în ceață, îmbrăcat doar cu o haină subțire de culoarea cenuşii. Un dinte din față din stânga îi era uşor ciobit şi avea o aluniță la coada ochiului, tot în partea stângă. Anna a observat lucrurile astea. Ei i s-a părut că are accent din Vestul Mijlociu, după tăioşenia lui fonetică. Annei i-a crescut inima.

E posibil să te îndrăgosteşti după o singură privire? Anna nu putea spune. Dar, la porunca unei priviri aruncate întâmplător pe trupul ei, a devenit martoră, victimă şi sclavă a culminării tuturor miturilor ei. Şi fiecare moment de până atunci din viața ei, cele care contau şi cele care doar păreau să conteze, se adăugase la suma acestui intens moment, doar acestui moment. În acea scurtă clipită a ştiut că nimic din ce spusese sau făcuse vreodată şi că nimic din ce avea să spună sau să facă vreodată nu va fi nici pe jumătate la fel de intens ca acesta.

Anna s-a uitat pe fereastra trenului, de la Frick la Mumpf.
De nu l-aş fi cunoscut niciodată pe bărbatul acela!

7

Ascunzătoarea cea mai sigură a unui secret este în văzul tuturor. Încearcă să faci un efort cât de mic pentru a-ți păstra calmul şi, indiferent de secret, toată lumea te va accepta aşa cum pari. Gândeşte-te la nazistul care fuge în America de Sud şi-şi trăieşte viața cu un conformism tăcut, ducându-şi ultimele zile calm şi fără cusur. Dimineața se trezeşte, se ridică din pat, iese la lumina zilei. Trimite scrisori, merge cu autobuzul, cumpără pere de la piață. Ia prânzul într-o cafenea în aer liber. Îşi bea cafeaua neagră şi citeşte întotdeauna mai întâi rezultatele sportive. Când trece o fată drăguță, îşi duce mâna la pălărie.

Nimeni nu ştie că, acum şaptezeci de ani, cizmele lui înalte au rupt coastele unui rabin din Varşovia şi că ceasul de buzunar pe care îl poartă l-a smuls din mâinile bătrâne ale

unui rândaş ţigan, chiar la porţile lagărului Treblinka.

Aşa că nu spune nimic! Nu tresări! Joacă-ţi rolul! Indiferent ce secret ascunzi. Atroce sau banal, de neînţeles sau obişnuit. Este o metodă adecvată pentru *Aufseher* şi femeia adulteră deopotrivă. Dacă nu faci tam-tam, nu trebuie să te ascunzi.

Şi uite aşa, minciunile tale mari şi tenebroase devin mici şi nevinovate.

— Ştii ceva despre alchimie, Anna?

— Convingerea că metalul comun poate fi transformat în aur?

Doktor Messerli a dat din cap.

— Da. În Europa medievală, erau oameni care credeau în această posibilitate. Şi-au dedicat toată viaţa experimentului. Sigur că n-au reuşit. Dar punctul de plecare al muncii lor a devenit temelia altor studii ştiinţifice. A chimiei, în principal.

— Ah!

— Jung a studiat alchimia din punct de vedere filosofic. A comparat-o cu psihanaliza. O persoană ajunge la individualizare printr-un proces similar. Transformă materia întunecoasă a inconştientului în conştient. Aurul sufletului. Dacă vrei.

Anna nu mai asculta de când aceasta spusese „chimie”.

David îi aştepta pe cei din familia Benz pe peron. Le-a sărutat pe obraz şi pe Ursula, şi pe Anna (o dată, de două ori, de trei ori, cum era obiceiul), a dat energic mâna cu Bruno, le-a ciufulit scurt părul băieţilor şi a luat-o pe Polly Jean din braţele lui Bruno, agitându-se, scuturând-o straşnic ostentativ pe lângă ea, după care i-a dat-o Annei. Apoi au urcat cu toţii în maşină pentru foarte scurta călătorie până la casa lui David şi a Danielei. Erau înghesuiţi. Victor stătea pe genunchii lui Bruno, Charles pe ai Ursulei. Nu aveau de mers decât un kilometru şi jumătate; David a promis să vireze cu grijă.

Daniela şi David locuiau împreună de când Daniela avea nouăsprezece ani. Atunci, David avea în jur de patruzeci de ani, fiind destul de mare cât să fie tatăl Danielei, şi încă era însurat cu mama copiilor lui în vremea în care începuse relaţia lor. Dar căsătoria neoficială dintre David şi Daniela dura deja de două decenii. Se părea că făceau lucrurile cum trebuie.

David era un tip şifonat, bej uliu, cu păr des, cenuşiu, şi rareori era văzut fără o pipă din tigvă în gură. Anna îl plăcea pe David. Asemenea Ursulei, lucrase în învățământ; mai bine de treizeci de ani, predase studii sociale la şcoala generală. David era blând, plăcut şi maleabil, trăsătură pe care în mod tipic nu o întâlneai la elvețieni. Ceea ce era logic: David nu era elvețian. Era francez.

În mai puțin de cinci minute, maşina a ajuns acasă la David şi Daniela.

Bărbatul căuta Lindenhof. Lindenhof era cel mai vechi cartier al Zürichului, locul unui străvechi punct vamal roman. Acum era parc, iar în cele mai multe zile (chiar şi pe vreme urâtă, cum era şi în ziua aceea) Lindenhof era ticsit de oameni vârstnici care jucau şah în aer liber cu *Schachfiguren*[13] de mărimea unor ținci, pe table de şah vopsite pe pământ, iar turiştii se delectau cu această imagine. Toată zona Altstadt din Zürich se vedea de la miradorul care dădea spre piață.

Când Anna a răspuns în engleză, uşurarea deplină a înlocuit total tensiunea de pe chipul lui.

— Doamne, ştii engleză. Slavă Domnului! Nu vorbesc prea bine germană.

Zâmbetul Annei a fost dulce şi amuzat.

— Se vede.

I-a zâmbit şi el.

— Mi-am făcut curaj să cer indicații.

Anna i-a întors zâmbetul.

Aşa a început aventura dintre Anna Benz şi Stephen Nicodemus.

— Întâi de toate, a spus Anna luându-i harta din mâini şi întorcând-o, o ții invers. Lindenhof este pe partea cealaltă a râului.

Pe fața lui Stephen a apărut un aer ruşinat. Anna l-a studiat cu atenție. Era şi nu era atrăgător, în acelaşi timp. Dar nu de trăsăturile lui s-a îndrăgostit Anna imediat (dacă se putea numi dragoste, căci doi ani după aceea, Anna nu mai era sigură că fusese vreodată vorba de aşa ceva). Ci de vocea lui. Era o voce joasă, puternică, solidă, grăbită şi totuşi blândă. Avea o voce de bariton, intimă şi tainică. Cuvintele lui aveau ceva cărnos. Anna i-a spus cum să ajungă în Lindenhof,

trăgând de timp. Voia să prelungească întâlnirea cât de mult posibil, înainte să se rupă firul. Aşa că s-a apropiat de el, i-a respirat aerul, i-a atins mâna şi şi-a arcuit spatele sub privirea lui, gesturi pe care avea să le repete mai curând decât se aştepta oricare dintre ei, iar asta îmbrăcați mai sumar. Anna a scos un pix şi un bon din geantă, şi a scris stațiile de tramvai la care trebuia să fie atent, schimbările pe care trebuia să le facă. I-a dat hârtia şi, preț de câteva secunde stânjenitoare, au stat amândoi, înfrigurați, tremurând şi, deşi îmbrăcați complet, ciudat de goi unul în fața celuilalt, neştiind ce să mai spună sau dacă să mai spună ceva. Au vorbit la unison:

— Cred că ar trebui să plec acasă.

— Vrei să bem o cafea?

Au râs amândoi jenați şi liniştea absurdă s-a aşternut din nou. Dar nu totul este liber-arbitru. Anna a rupt liniştea, ruşinată.

Da, a spus ea. *Haide.*

David i-a condus prin casă şi apoi în curtea din spate, unde se strânseseră ceilalți invitați. Ursula a pus cadoul pentru Daniela pe masa din sufragerie, iar Anna şi-a pus geanta şi sacoşa cu scutece pentru Polly pe speteaza unui scaun şi i-a urmat pe David şi Bruno afară. Ursula s-a oprit în bucătărie, nu s-a alăturat imediat grupului.

Daniela şi prietenii ei stăteau pe bănci de o parte şi de alta a unei mese mari de picnic din mahon, umbrită şi ea de o umbrelă la fel de mare. Toată lumea bea bere europeană – Feldschlösschen, Hürlimann, Eichhof – şi aproape toată lumea fuma țigări europene – Parisienne, Davidoff, Gitanes. Un radio era dat pe un post de muzică rock din Basel. Daniela stătea aproape de mijlocul mesei. Povestea ceva. Anna nu înțelegea detaliile, dar modulațiile vocii Danielei sugerau că era o poveste deocheată. Daniela dădea din mâini în timp ce vorbea, cu o sticlă de bere pe jumătate goală în mâna stângă, iar în dreapta cu capătul unui boa roşu din pene, pe care i-l adusese un prieten să-l poarte. Şi-a întrerupt povestea, râzând. Era sinceră în amuzamentul ei de acum, veselă şi jucăuşă. Preț de o clipă, invidioasă, Anna i-a purtat pică pentru această veselie. A ridicat-o mai sus pe Polly pe şold şi s-a încheiat la pulover, parcă pentru a se proteja de înțepătura unei bucurii pe care ea

nu o cunoştea. Bruno a intervenit în povestea surorii lui, sărutând-o şi urându-i „la mulți ani”. Ea a lăsat deoparte berea, trandafirul şi a salutat familia. Părea sincer bucuroasă că veniseră.

— Anna, a început ea într-o engleză la fel de corectă gramatical, dar cu un accent mai pronunțat decât al fratelui ei. Mă bucur foarte mult să te văd. Arăți aşa de bine! Ce mare e Polly!

A luat-o pe Polly Jean din brațele Annei. Daniela îşi iubea nepoata şi ar fi ținut-o în brațe tot restul după-amiezii dacă i-ar fi dat voie Anna. Daniela lucra în Basel pentru o organizație din domeniul comerțului echitabil. Era blândă, atentă, amuzantă, cinstită, agreabilă, o persoană complet admirabilă. Dacă Anna ar fi cunoscut-o în alte împrejurări, poate ar fi fost prietene. Dar nu a fost aşa şi nu erau prietene. Erau cumnate. Se purtau prietenos. Dar nu erau tocmai prietene.

Daniela s-a întors iar spre ceilalți invitați, care au dat din cap şi i-au făcut politicos cu mâna Annei. Bruno o părăsise pentru o bere, iar Victor şi Charles fugiseră în hambar, preferându-i companiei adulților pe cea a lui Rudi, Saint Bernard-ul de zece ani al lui David.

Acum, că Polly era în brațele Danielei, Anna nu ştia ce să facă cu mâinile. Se simțea stingheră, ca o fată fără partener la balul şcolii. S-a dus la Bruno, dar el era deja prins într-o discuție cu un alt invitat la petrecere, un bărbat pe care Anna îl mai întâlnise, dar al cărui nume nu şi-l amintea. Era blond, musculos şi numai cu patru-cinci centimetri mai înalt decât ea. Când a observat-o pe Anna, a lărgit cercul şi, cu un gest amplu, a invitat-o să li se alăture. L-a întrerupt pe Bruno la jumătatea propoziției, a arătat spre berea lui şi a ridicat din sprâncene.

— Willst du?

Asta părea să fi spus. Vorbea în dialectul elvețian. Voia şi Anna?

Ce plăcut e să fii întrebat!

Anna s-a apropiat mai mult, în timp ce clătina din cap. Nu era amatoare de bere. Bărbatul blond a dat din cap şi a zâmbit, apoi i-a făcut lui Bruno semn să continue.

Anna a mers împreună cu Stephen la un bistro din

apropiere, Kantorei. Au stat pe scaune scârțâitoare de lemn, cu picioare inegale şi supărătoare. Anna a comandat un coniac, iar Stephen a cerut o bere. Şi apoi au început să vorbească. Stephen era un om de ştiință aflat într-o scurtă perioadă de pauză de la MIT şi trimis la ETH, Institutul Federal Elvețian de Tehnologie. Era una dintre cele mai bune şcoli din lume. O absolvise şi Einstein. În afară de băncile şi afacerile din industria financiară a Zürichului, ETH era cea mai prestigioasă instituție a oraşului. Stephen subînchiriase un apartament în Wipkingen, un cartier din partea nordică a oraşului care îşi luase numele de la gara districtului. Stephen era, după cum a aflat Anna, termochimist. Lucra cu focul. Studia combustia. Stephen era expert în foc.

În dificilele luni care au urmat după ce aventura lor a început, Anna a avut timp din belşug să mediteze la implicațiile simbolice ale muncii lui Stephen şi la efectul pe care îl avusese bărbatul asupra ei. Concluziile Annei erau acestea: că focul are o frumusețe plină de cruzime. Că topirea are loc numai la o anumită temperatură. Că, de fapt, sângele poate fierbe. Că destrămarea unei relații amoroase este o reacție entropică şi că dezordinea spre care tinde este inflamabilă. Că o inimă va arde. Va arde iar şi iar. Că punctul cel mai înalt al unei flăcări obişnuite nu poate fi văzut întotdeauna.

Doktor Messerli a deschis o carte şi a arătat spre o serie de desene legate între ele, în care un cuplu făcea dragoste într-o fântână. În primul, pe cei doi îi plouă. În următorul, corpurile li s-au contopit şi perechea – acum ca unul – se înalță.

— Rezultatul împletirii opusurilor. Regele şi regina se întind într-o baie de mercur. Se confruntă cu adevărul gol-goluț al celuilalt. Împreunarea psihosexuală este un simbol al revenirii la conştiență.

Anna i-a aruncat o privire întrebătoare.

— Şi ce legătură are asta cu mine?

— Schau. Ființa moare şi ia şi corpul cu ea. Dar se întoarce. Transcendența a fost atinsă, dar are un preț. Prețul acela e moartea.

— Moartea simbolică?

— Desigur.

Anna a stat deoparte şi şi-a privit soţul interacţionând cu prietenii lui. Era ciudat să-l vadă aşa, sociabil şi familiar, relaxat printre vechi amici. Părea brusc cu douăzeci de ani mai tânăr. Şi-l imagina un crai tânăr, un şmecher cu un zâmbet strâmb, dând berea pe gât, agitându-şi energic mâinile în timp ce povestea ceva, un meci de fotbal ori despre o fată. Aşa era Bruno la douăzeci şi patru de ani. Anna trebuie să fi avut optsprezece. Dacă s-ar fi cunoscut cu douăzeci de ani înainte, s-ar fi speriat unul pe celălalt. Anna cu singurătăţile ei însetate de afecţiune, Bruno cu încrederea care radia din postura pe care corpul său părea să şi-o amintească chiar atunci, în curtea Danielei.

Bruno a dat peste cap ultima înghiţitură de bere, s-a întors spre bărbatul blond şi l-a întrebat dacă mai voia una. I-a zis Karl. Karl a dat din cap, *Jo gärn.* Când Bruno a trecut pe lângă Anna, a aplecat capul spre al ei şi a întrebat-o. Avea o privire mai blândă decât cu douăzeci de minute mai devreme. *E de la bere,* s-a gândit Anna. Privirea lui Bruno se înmuia întotdeauna când începea să bea. *Apă, te rog.* Bruno a aprobat din cap, a făcut cu ochiul, apoi s-a dus să ia băutură pentru toată lumea.

Îi spusese Karl blondului. Acum, Anna îşi amintea. Era Karl Trötzmüller, un prieten din copilărie al lui Bruno şi al Danielei. Anna era ruşinată că nu-şi amintise imediat numele lui. Venise acasă de o mulţime de ori. A pus neatenţia ei pe seama vremii.

— Ce faci, Anna? E bun să vorbesc cu tine. Apari foarte drăguţă.

Karl vorbea o engleză foarte ciudată şi neglijentă. Prin „bun", voia să spună „plăcut", iar prin „apari", „arăţi". Erau amândouă greşeli ciudate, dar Karl era din capătul locului ciudat. Aparent blând, dar fără îndoială ciudat. Chiar şi numele lui era puţin anapoda. *Are prea multe umlauturi,* pufnise odată Bruno. *Pare inventat. Nu e elveţian.* Dincolo de umlauturi, Bruno avea dreptate: nu era tocmai elveţian. Dar era al lui Karl. Şi i se potrivea.

Anna şi-a studiat hainele. Purta o rochie de toamnă de culoare ruginie, largă la poale, ciorapi galbeni cu dungi şi pantofi Mary Jane negri. Annei îi plăcea senzaţia pe care i-o

dădeau rochiile pe corp. Pantalonii şi blugii o constrângeau prea mult. Elveţiencele, a observat Anna, nu se prea dădeau în vânt după rochii, alegând cel mai adesea practicii pantaloni. Mâine, rochia aceasta avea să se întoarcă în dulap până la primăvară. Acum vremea era destul de rece, încât Anna să-şi completeze ţinuta cu singurul pulover pe care îl avea la îndemână, în timp ce ieşeau pe fugă din casă, un cardigan aspru de culoare roşie. Îi strica ţinuta, altfel elegantă.

— Arăt ca o decoraţie de Ziua Recunoştinţei, i-a spus Anna lui Karl, care a râs, punându-şi braţele ca pe o barieră.

— Nu înţeleg ce să spun, a zis el, confundând „a înţelege" cu „a şti". Noi nu avem Ziua Recunoştinţei în d'Schweez, a spus Karl, pronunţând numele Elveţiei în modul tradiţional.

Afişa şi el un zâmbet şmecheresc şi avea o postură aproape neruşinată, cu mâinile în buzunare, cu picioarele bine înfipte şi cu şoldurile împinse înainte, de parcă i-ar fi făcut avansuri. *Oare îmi face avansuri?* s-a întrebat Anna. *Oare mă măsoară din priviri?* Da, Karl o privea în timp ce vorbea. *Dar aşa fac oamenii, se privesc când vorbesc,* şi-a amintit Anna sieşi. *Nu toate lumea are o moralitate îndoielnică, aşa, ca tine.*

Bruno s-a întors cu berile lor şi cu apa Annei, iar bărbaţii – băieţii aceia şmecheri – şi-au reluat discuţia de unde o lăsaseră. Anna era doar puţin atentă, până când a auzit numele lui Tim şi şi-a închipuit că Bruno îi spunea lui Karl despre cina la familia Gilbert. Bruno vorbea într-o Schwiizerdütsch rapidă, grăbită. Anna nici măcar nu a încercat să asculte cum trebuie. Karl i-a intuit descurajarea şi l-a întrebat pe Bruno dacă nu ar fi mai bine să vorbească în engleză. Bruno a băut cu sete din bere, a clătinat din cap şi a răspuns, în germana elveţiană. Se duce la cursuri, trebuie să exerseze, e timpul să înveţe naibii odată limba. Anna a înţeles asta. Zâmbea când spusese acest lucru şi zâmbetul lui era autentic. Bruno nu făcea gesturi la întâmplare. Tot ce spunea Bruno era spus cu seriozitate.

Anna şi Stephen au vorbit la unul, două, trei rânduri de pahare. Anna i-a telefonat Ursulei, i-a turnat minciuni, i-a explicat că magazinele erau aglomerate, că fiecare sarcină dura dublu decât plănuise şi ar deranja-o pe Ursula să aibă grijă de Victor după ore? Voia să-l ia ea pe Charles de la *Kinderkrippe?*

Vrei? Vrei…? Sigur că Ursula voia. Dar nu era deloc încântată.

Până atunci, Annei îi trecuse supărarea care o apăsase. Inima ei suferise o nouă deplasare gravitațională, numai că, de data asta, i se ridica deasupra capului ca un balon cu heliu. Anna a remarcat absurditatea acestui sentiment. Nu conta. Se bucura din plin de senzație. Putea veni o rafală de vânt s-o spulbere. Implora ceasul să-şi mişte mai încet limbile. Implora ceasul să se oprească.

— În germană, diateza pasivă se formează cu verbul werden. „A deveni". Aşa că bicicleta devine furată, dacă vreți. Sau femeia a devenit întristată.

Sau corpul va deveni devastat. Iar inima va deveni frântă. Într-un fel, Annei i se părea mai logic aşa. „A fi" este static. „A deveni" implică mişcare. O mişcare paradoxală spre capitularea neputincioasă. Indiferent despre ce e vorba, nu o faci tu. Ți se face. „Pasivitate" şi „pasiune" încep la fel. Numai felul în care se termină e diferit.

Ceasurile nu se opresc. În cele din urmă, foarte dezamăgită, Anna s-a desprins de băuturi, de amețeala ei şi de compania lui Stephen. Era timpul să meargă acasă. I-a scris numărul ei de telefon pe un şervețel şi l-a implorat, făcându-i cu ochiul, să nu-l piardă. A roşit în timp ce pornea fericită spre gară. Da, da, desigur. Flirt. Nimic mai mult. N-am să mă bizui pe dorință să-mi spună adevărul. Rareori se întâmplă. Nu mă va suna şi chiar nu ar trebui s-o facă. Dar în timp ce trenul spre casă trecea pe lângă triajele de la vest de Hauptbahnhof, Anna a simțit un tremur în mână. L-a pus pe seama frigului. În definitiv, era iarnă. Dar tremurul s-a repetat şi a realizat că era telefonul mobil. Primea un mesaj care-i fusese trimis: Ce faci mâine? Anna nu a răspuns. Dar după acel mesaj, a mai venit unul: Vino să ne vedem. Şi în timp ce trenul încetinea şi oprea în Bahnhof Dietlikon, a sosit şi ultimul mesaj: Mâine. Ora 10. Nürenbergstrasse 12. Anna era presată să răspundă; nu putea face nimic altceva. Şi-a spus – s-a convins – că nu putea face nimic altceva. A trimis un singur răspuns.

Da.

Nici măcar nu a încercat să dea senzația că nu avea de gând să se culce cu el.

8

Petrecerea Danielei a fost obişnuită, ba chiar prozaică. La două s-au înfruptat cu Cervelat, cârnatul gros şi scurt cunoscut drept cârnatul tradițional al Elveției. La trei au mâncat o prăjitură cu cremă de unt făcută de Eva, o verişoară îndepărtată a fraților Benz care locuia în apropiere. La ora patru, Daniela şi-a desfăcut cadourile primite de ziua ei. Era ora cinci. Pe Anna o durea capul. Când şi-a verificat *Handy*-ul, a găsit un mesaj de la Archie. *Mâine după ore?* I-a răspuns: *Poate.*

A doua zi după ce l-a cunoscut pe Stephen Nicodemus, Anna l-a lăsat pe Charles la *Kinderkrippe* şi i-a spus Ursulei, pe lângă care a trecut pe stradă când se întorcea de la poştă, că mai trebuia să facă ceva cumpărături în oraş, dar că avea să se întoarcă acasă la timp să-l ia pe Charles şi să se întâlnească cu Victor după ore. Ursula a dat din cap şi a mers mai departe. Anna s-a certat că era aşa de vorbăreață. Abia câteva săptămâni mai târziu avea să afle că secretul când spui minciuni e pur şi simplu să nu minți: *Omite, Anna, omite. Cu cât dai mai puține detalii, cu atât vei părea mai credibilă.* Când Anna a ajuns la gară, a urcat în trenul pe care îl lua de obicei. Dar în loc să meargă până la capăt la Hauptbahnhof, s-a dat jos la Wipkingen, stația anterioară. Din Oerlikon, gara care o precedă, drumul spre Wipkingen a fost scurt, de doi kilometri, din care trei sferturi le-a petrecut într-un tunel întunecos şi drept. Pe Anna o speriau tunelurile. E drept, găsea liniştitor mersul cu trenul, dar asta se întâmpla doar în aer liber. În tuneluri nu se putea gândi decât la pământul de deasupra. *Dacă se dărâmă pământul? Dacă mă îngroapă dedesubt? Cum e să fii îngropat sub pământ? O să ştiu când mor?* În tuneluri făcea tot posibilul să se gândească la altceva. Atunci îşi imagina topografia de deasupra, poate cu o hartă în mână, şi trasa calea urmată de tren. În S3, îşi imagina dealurile Zürichberg, Dolderbahn, sediul FIFA, câmpurile pustii dintre Gockhausen şi Tobelhof. În acest tren, S8, şi-a imaginat casele pe sub care trecea, oamenii din ele. Cine gătea, cine dormea,

cine se certa, cine făcea dragoste. Cine stătea pe balcon şi-şi plângea de milă. Cine îi rupea inima cuiva. Cui i se rupea inima. Deşi era sentimentală, acest lucru o tulbura mai puțin decât alternativa. *Printr-un tunel vine pe lume un corp,* s-a gândit Anna. *Dar când un corp o părăseşte?* Anna nu ştia, deşi unii descriau un tunel de lumină. Anna era dornică să accepte acest lucru ca pe o certitudine.

A mers puțin pe jos şi a ajuns la Nürenbergstrasse. Stephen stătea pe o bancă în fața clădirii în care locuia. O aştepta. A dus-o în camera lui de la primul etaj.

Anna nu se dăduse niciodată în vânt după preludiu. Nu era genul de femeie care avea nevoie de complicate jumătăți de oră de frecări, împunsături şi pliometrie explozivă, ca trupul să i se tensioneze şi stăvilarul care îi reținea plăcerea să cedeze. Dorințele ei erau simple. *Înăuntru, afară. A se repeta cât de mult posibil.*

Aceasta a fost prima infidelitate a Annei.

Şi-au tras-o aşa de tare, încât, după aceea, niciunul dintre ei nu mai putea să meargă.

Doktor Messerli i-a arătat o imagine care înfățişa o fântână cu trei picioare încadrată de stele, soare şi lună şi un dragon cu două capete. De o parte şi de alta, se înălțau coloane de fum.

— Focul, a spus ea, este primul act al transformării. Şi, a adăugat, în alchimie, focul este întotdeauna asociat cu libidoul.

Anna mâncase prea mult. O durea stomacul şi era neliniştită. Era gata să plece acasă, dar asta avea să se întâmple peste abia cel puțin două ore.

S-a ridicat de la masă, şi-a întins brațele deasupra capului şi s-a uitat împrejur:

— Vrea să meargă cineva la plimbare?

Bruno a mârâit. Berea începea să-i vină de hac, îl cuprindea oboseala şi devenea irascibil. Anna a interpretat mârâitul drept un refuz. Ursula nu era interesată. Băieții erau în altă parte. Daniela trebuia să se ocupe de musafiri. Nici măcar Polly Jean; dormea în patul lui David şi al Danielei. Anna a ridicat din umeri şi a plecat singură.

Nu a ajuns decât până la alee, când Daniela a strigat-o şi a întrebat-o dacă vrea o umbrelă. Anna a scuturat din cap. Toată ziua, ploaia păruse inevitabilă. Şi totuşi, ei o evitaseră. Avea să-şi asume riscul. Câțiva paşi mai târziu, s-a auzit din nou strigată. S-a întors. Karl Trötzmüller traversa curtea în fugă spre ea.

— Vreau să vin eu cu tine, a spus el.

Bruno s-a uitat scurt în direcția lor, apoi s-a întors iar la conversația lui. Anna nu avea nevoie de permisiunea lui. Dar se pare că o avea.

Karl a prins-o din urmă pe Anna şi, împreună, au pornit pe poteca ce ducea în pădurea Mumpf.

— Gândeşte-te la o găleată, Anna. Inima ta e ca o găleată cu o gaură în fund. Are pierderi. N-o poți ține plină.

Anna a dat vag din cap. O vrăbiuță a aterizat pe pervazul de afară şi, la fel de repede, şi-a luat zborul.

— Am o gaură.

— Cu timpul, se lărgeşte. De la mărimea unei monede de un franc, ajunge cât o prună mică, apoi cât un măr, apoi cât pumnul unui bărbat. În cele din urmă, gaura se face aşa de mare, încât găleata nu mai are fund. Apoi nu mai e bună de nimic.

— Inima mea nu e bună de nimic.

Era o afirmație goală.

Doktor Messerli a clătinat din cap.

— Nu, Anna. Nu spun decât că nu poți trata o rană profundă cu iod şi plasturi. Repară gaura. E singura soluție.

În ianuarie, februarie şi în prima jumătate a lunii martie a anului 2006, Anna şi-a petrecut fiecare moment liber în brațele lui Stephen Nicodemus. Erau musculoase şi îndemânatice – nu erau puternice, dar erau ale lui. Anna era îndrăgostită. Sau ceva asemănător.

Discutau cel mai adesea despre lucruri ştiințifice şi teoretice. Aşa flirtau ei. Asta le ocupa aproape toate momentele de la final. Anna s-a provocat pe sine să-i adreseze întrebări pe care nu i le mai adresase nimeni până atunci. *De ce e focul fierbinte?* l-a întrebat. *E focul vreodată rece? De ce nu arde lâna? Flacăra are greutate? Masă? Există ceva complet rezistent*

la foc? Focul poate lua şi el foc? Focul poate să înghețe?

Tot ce era legat de foc devenise fetişul Annei. Îşi trecea palmele prin flăcările lumânărilor pe care le aprindea în salon. Sălta capacul aragazului şi se uita la becul de control. Visa explozii, case în flăcări. Se trezea noaptea în sudori extatice. *Cum ar fi să aprind un ultim chibrit şi să-l pun în mijlocul patului?* Până şi Anna îşi dădea seama că era posibil să se apropie de limita rațiunii.

Stephen a încercat să-i vorbească despre munca lui. *Ştiința focului este o ştiință aplicată, cu puneri în practică în multe domenii,* a spus el. Anna a răspuns: „Aplică-mi mie ştiința asta a ta, profesore", apoi s-a aruncat deschisă pe patul lui.

— Există mai multe sisteme, care dau nume diferite etapelor alchimiei, a spus Doktor Messerli. Dar etapa de după ardere este spălatul. Solutio. Spălarea cu apă a elementelor calcifiate. De exemplu, apa lacrimilor.

Casa lui David şi a Danielei era în vecinătatea pădurii. Anna şi Karl au intrat în pădure pe sub o boltă de frunziş, un acoperiş de copaci. Au trecut pe lângă o femeie bărbătoasă care plimba un Rottweiler.

— Grüezi mitenand, i-a salutat ea în dialectul local.

Anna şi Karl au salutat-o şi ei. A fost singura persoană pe lângă care au trecut. Anna s-a întrebat dacă ar fi trebuit să aducă umbrela. Începuse să burnițeze, după numai câțiva paşi.

Karl şi Anna au mers într-un tandem relativ tăcut timp de trei-patru minute. Karl era un bărbat destul de musculos cât să lase vânătăi, oarecum masiv şi cu picioarele arcuite aproape imperceptibil. Părul blond îi fusese albit de soare, avea mâini bătătorite şi o față roşie, afabilă. Karl lucra la Cantonul Aargau ca *Holzfiäller,* tăietor de lemne. Karl şi Anna au făcut un strop de conversație. El a pomenit de Willi, fiul lui de treisprezece ani care locuia în Berna cu mama lui, femeia de care divorțase. A vorbit despre o vacanță pe care o petrecuseră cu un an în urmă în California. I-a spus Annei o glumă pe care o auzise într-o emisiune de televiziune şi a întrebat-o dacă îi era dor de America. I-a spus tare Annei numele plantelor şi copacilor: *Bergulme. Elsbeere. Hagebuche. Efeu.* Ulm de munte. Scoruş.

Carpen. Iederă. Anna nu se simțea mai bine. Stomacul îi pulsa de greață, de parcă trupul ei ar fi simțit o cotropitoare inevitabilitate.

La jumătatea lunii martie 2006, Anna stătea întinsă pe podea în fața lui Stephen în apartamentului lui din Nürenbergstrasse. Se tânguia: *Ia-mă, ia-mă, ia-mă cu tine.* Era cea mai proastă zi din viața ei. Nu se mai simțise niciodată aşa de groaznic.

Nu, Anna. Nu se poate. A vorbit calm, dar i se simțea iritare în glas. Nu voia să fie crud. Anna se agăța de mijloacele prin care îl putea păstra. *Vin oricum. Nu mă poți opri.*

Era adevărat. Nu ar fi putut-o opri. Dacă Anna ar fi găsit curajul de care avea nevoie să-l urmărească pe Stephen până în America, şi l-ar fi etalat, şi-ar fi dovedit tăria, şi-ar fi respectat promisiunea de a-l urma. Dar nu l-a găsit. Nici măcar nu avea un cont bancar.

Salut, ăă, Bruno? Mda, am nevoie de un bilet dus până la Boston. Singurul moment în care a râs în ziua aceea a fost când şi-a imaginat telefonul acela. Nu. *Stephen* trebuia s-o ia cu el. Trebuia s-o facă *el* să conteze, să fie adevărat. *El* trebuia s-o înşface şi s-o smulgă de acolo. Anna trebuia să poată spune *n-am avut de ales.*

Dar Stephen n-a făcut-o. Şi Anna nu l-a însoțit în Boston.

Timp de trei luni, petrecuseră împreună cel puțin o oră, aproape în fiecare zi. Se întâlneau în apartamentul lui. Se întâlneau în pădure şi mergeau la plimbare. Se întâlneau aproape de ETH la prânz, la cafea, la un păhărel, la o partidă grăbită de sex în spatele uşii închise a biroului său. Dar curând s-a petrecut inevitabilul: Stephen a plecat. S-a dus acasă. Şi nu s-a mai întors.

La dracu', mă simt aşa de folosită.

Nu avea alt refugiu decât alinarea lacrimilor. Le-a ascuns în cel mai bun fel în care ştia: le vărsa numai noaptea, numai când se plimba, numai când nu o putea întreba nimeni. Dar au fost atâtea lacrimi!

Şi atâtea mustrări zilnice. *La naiba, Anna. Te jeleşti atât din cauza unei aventuri de trei luni?* A încercat să fie rațională. A încercat să se concentreze pe familie. A încercat să simtă vinovăție. Nu simțea decât durere implacabilă.

Dar durerea autentică nu e niciodată o pierdere. Şi fiecare durere este reală. Şi acesta era un lucru mai important decât era Anna gata să accepte. Se întindea dincolo de caracterul presant al inimii ei frânte. Dar asta avea să afle mult mai târziu.

La jumătatea lui aprilie, Anna avea deja un plan. Era egoist şi irevocabil. *Dar pare aşa de ciudat de sănătos şi de înţelept,* s-a gândit ea. Bruno avea un pistol. Un Luger din cel de-al Doilea Război Mondial. Semiautomat. Destul de uşor pentru mâinile unei femei. Cu închizător cu genunchi. O armă nazistă cu cătare metalică. *Am să intru în pădure într-o noapte şi n-am să mai ies.* De două ori şi-a făcut Anna curaj. De două ori s-a dus în pădure. De două ori a lăsat-o curajul şi s-a întors teafără din pădure. Ambele dăţi, mâinile i-au tremurat aşa de tare, încât nici măcar n-a putut apuca arma. Ironia era evidentă: *Mi-e prea frică de trăgaci să mor.*

Dar a trecut o perioadă până să aibă curajul să mai încerce o dată (iar după a doua încercare, a ştiut că n-o s-o facă). Bruno mai voise un copil. Anna, nu. Dar vinovăţia aventurii şi stresul despărţirii o copleşeau. Copilul o putea absolvi. Copilul putea fi premiul ei de consolare. Singura ei consolare.

La cincisprezece minute de când începuseră plimbarea, Karl şi Anna au ajuns la o *Waldhütte,* una dintre sutele de cabane publice răspândite prin pădurile elveţiene. Această *Waldhütte* era mai rudimentară decât majoritatea. Era un şopron cu trei pereţi, în care erau două bănci şi o vatră care părea să fi fost folosită chiar în acea dimineaţă. Pereţii interiori ai *Waldhütte* erau acoperiţi de sus şi până jos cu graffiti. Deşi făceau mare caz de curăţenie şi ordine, Annei i se părea că elveţienii erau destul de permisivi în legătură cu graffiti. Erau peste tot. Anna a arătat spre o mâzgăleală enigmatică de pe peretele din buşteni suprapuşi, lăcuiţi.

— Ce scrie? a întrebat ea.

Nu-i păsa de răspuns, dar pălăvrăgeala îi dădea siguranţă şi Anna şi-o dorea. Karl a venit mai aproape, a cuprins-o de mijloc şi a şoptit: *Spune că vreau să te sărut, Anna.*

Înainte ca Anna să apuce să spună ceva, Karl o întorsese cu faţa la el, aşa că era lipită între corpul lui şi perete. A sărutat-o. Limba lui avea gust de *Weizenbier,* băutura tare din grâu din

care băuse toată ziua.

Anna s-a opus:

— Nu, Karl. Nu.

Karl i-a şoptit *Da* la ureche. Da-ul acela a fost de ajuns. Eul pasiv al Annei a cedat. *O să-l las să mi-o tragă.* Era de parcă i-ar fi predat portofelul deschis unui hoț.

Anna se gândea la o mulțime de lucruri odată: *Ar trebui să termin. Ar trebui să-mi fie ruşine. Ar trebui să mă simt violată. Ar trebui să mă simt prost față de Bruno. Ar trebui să mă simt prost pentru că nu mă simt prost. Cât e ceasul? Unde sunt băieții mei? Plouă şi eu sunt în pădure. E ziua Danielei şi-l las pe bărbatul ăsta să mi-o tragă.* Karl a sărutat-o iar. Când Anna l-a sărutat şi ea pe Karl, aceste gânduri au zburat ca nişte păsărele.

A fost o partidă rapidă şi dură. Karl i-a smuls ciorapii şi chiloții. Anna şi-a aruncat pantoful drept şi şi-a scos piciorul din ciorapii de nailon. Şi-a prins gamba pe după fundul lui Karl şi l-a tras spre ea. El deja îşi slăbise cureaua şi-şi cobora blugii şi chiloții. Avea penisul rigid şi ud. A fost de ajuns, ca să se ude şi Anna. *Da, aşa, bagă-l înăuntru.* Vorbea aşa de încet, încât vocea de-abia se auzea.

Şi-au scos hainele până la piele. Anna a intrat în panică pentru o clipă; i s-a părut că a auzit scârțâit de paşi pe potecă.

— Doar copacii, a spus Karl, şi avea dreptate.

Aşa că Anna a închis ochii şi a deschis coapsele şi mai mult. Karl a acceptat invitația şi s-a afundat tot mai adânc.

Apoi s-a întâmplat ceva. Anna a simțit o schimbare. O alunecare marginală. O deplasare. Sentimente teribile au început să-i mişune pe sub piele. Voiau să iasă. Mai tare, Karl. Mai. Acum. A făcut ce i s-a spus. Fiecare împinsătură mai elibera ceva. O grijă, o frică, o enigmă, o disperare, o tristețe – indiferent ce era, fiecare sentiment se ofilea, unul după celălalt. Mary care-mi cerşeşte prietenia iar eu nu vreau să i-o dau. Archie care-mi miroase tristețea. Victor pe care uneori pur şi simplu nu-l iubesc prea mult. Stephen pe care am să-l iubesc până am să mor. Ursula care ar trebui să tacă dracu' din gură. Doktor Messerli căreia deja i-am spus prea multe. Polly care, dacă n-ar fi fost miercurea aceea, n-ar fi existat. Hans. Margrith. Edith. Otto. Roland. Alexis. Părinții mei morți. Vârsta mea. Fața mea. Sânii mei. Bruno. Doar luna de pe cer

nu ți-am adus-o. Uită-te la mine! Iubeşte-mă oricum! Anna a început să plângă. Karl s-a oprit şi s-a uitat la ea, dar Anna l-a lovit cu pumnul, Continuă! Şi el a continuat. Anna şi-a reluat litania. Cu cât o regula mai tare, cu atât îi deveneau mai reale gândurile. Fiecare afirmație dădea naştere unui nou catharsis. Nu mai fusese de mulți ani aşa de sinceră. Le-a lăsat să o împresoare. S-a întins printre ele. Sunt o regină într-o afurisită de baie cu mercur. Şi-a amintit ce spusese Doktor Messerli: Ființa moare şi ia şi corpul cu ea. Prețul transcendenței e moartea.

Anna a cedat în fața unui orgasm tăcut, neaşteptat. Karl s-a cutremurat şi a mormăit când a ejaculat. Anna l-a strâns, apoi a pulsat în jurul lui şi l-a lăsat să iasă din ea, ca un deget dat cu săpun care alunecă printr-un inel prea mic.

Anna şi-a recăpătat suflul în timp ce se îmbrăca. Karl şi-a tras iar fermoarul la blugi şi i-a dat Annei pantoful.

— Îmi doresc să fac asta de o sete de vreme.

Voia să spună „grămadă". Anna nu-l credea, dar nu conta.

— Hai s-o mai facem o dată, a spus el. Aprobarea Annei a fost automată. Bine.

Anna nu i-a spus niciodată lui Stephen de Polly Jean. De fapt, nu luase niciodată legătura cu el.

La şapte şi un sfert, familia Benz se îndrepta spre casă. Băieții, Polly şi Ursula au adormit după ce au schimbat trenul în Frick. Avea să fie trecut de nouă când ajungeau acasă. În tren, Anna a privit un cadet din Armata elvețiană vorbind la telefonul mobil. Şi-a petrecut timpul imaginându-şi-l pe cel de la capătul firului. *E mama lui? Tatăl lui? Iubita? E şi ziua surorii lui azi?* Anna îşi ținea în brațe fiica adormită. Victor îşi ținea capul sprijinit de umărul Annei. Pe Anna a cuprins-o un val de tandrețe față de fiul ei mai mare când, apropiindu-şi capul de-al lui, a observat că mirosea precum câinele lui David. Charles dormea şi el. Avusese o după-amiază grea. Cât timp fusese Anna la plimbare, căzuse de pe creanga unui copac în care se cățărase. Se tăiase în palmă. Urla în baie, se războia cu Bruno care încerca să-i spele rana când se întoarse Anna. Se ocupase ea de el.

— Trebuie să mă laşi să ți-o curăț, Schatz, a gângurit ea. El

a scuturat din cap. Ştiu că doare. Aşa că închide ochii. O să ne mişcăm iute, da?

Charles şi-a tras nasul, a întins mâna şi a închis ochii. Anna a clătit şi a tamponat rana, a pus puțină alifie pe ea, apoi a pansat-o cu tifon şi a pus leucoplast, totul în mai puțin de un minut. Când Anna l-a întrebat pe Charles cum s-a întâmplat de a căzut, a spus că nu-şi aminteşte. Anna s-a străduit să pară severă şi l-a certat că nu era mai atent. Apoi l-a îmbrățişat strâns.

Anna s-a uitat la Bruno, care stătea în fața lui; avea un aer inexpresiv, era cherchelit. În ciuda bolții de nori din ziua aceea, era ars de soare.

— Cum merg şedințele la psihiatru? a întrebat-o Bruno adormit, aproape la jumătatea drumului spre casă şi pentru prima oară de când le începuse Anna. Despre ce vorbiți?

Vrea să ştie dacă vorbim despre el, s-a gândit Anna.

— Vorbim cum mă pot înscrie pe o traiectorie care să mă determine să mă implic în lume, a spus Anna, citând-o pe Doktor Messerli.

Asta a părut să-l mulțumească. A căscat şi a arătat spre piciorul ei.

— Ai ciorapii rupți.

Anna şi-a coborât privirea. Avea o gaură de mărimea unei monede de zece *Rappen* pe tibia dreaptă şi un fir dus din ea. Probabil îl rupsese cu unghia de la picior când se îmbrăca.

— N-am observat, a spus Anna.

Nu mințea.

Cât timp a fost însărcinată, Anna a încercat să se împace cu sine. *Ăsta o să fie cântecul lui de rămas-bun,* s-a gândit ea. Un adio pe care nu şi l-a luat. Va fi, a argumentat ea, singura parte din el ce merită păstrată. Deznădejdea o îngrețoşa. Grețurile matinale o făceau să plângă. Plânsese şi cât fusese însărcinată cu ceilalți copii, iar lacrimile ei zilnice nu mirau pe nimeni.

Anna i-a povestit doctoriței Messerli un vis cu o cabană distrusă de foc într-o pădure necunoscută şi a întrebat-o ce credea că înseamnă.

Tu ce crezi, Anna?

Anna era în pat la mai puțin de o jumătate de oră după ce intrase pe uşă. I-a grăbit pe băieți să facă baie şi a pus-o pe Polly în pătuț. Bruno dormea când Anna a intrat în dormitor. S-a dezbrăcat cât de încet a putut, s-a schimbat într-o cămaşă de noapte din bumbac subțire şi s-a strecurat în pat. Bruno s-a rostogolit şi a cuprins-o cu brațul. Era un gest izvorât din obişnuință. Anna s-a făcut mică şi s-a întors cu fața la perete.

De când am devenit aşa de lipsită de principii?

A doua zi, Anna începea a doua lună de germană: avansați începători II.

Of, Bruno, Bruno, a spus ea uşor în timp ce aştepta s-o fure somnul. *E şi necazul tău.*

Cu o lună înainte să se nască Polly Jean, Anna a ieşit din casă la miezul nopții şi s-a dus pe deal la banca unde se ducea mereu să plângă.

Nopții, aerului rece al toamnei, stelelor, trenurilor din depărtare, pădurii din spatele ei şi locuitorilor adormiți ai oraşului de la poale, Anna le-a mărturisit:

Îl iubesc. Îl iubesc. Îl iubesc.

Aşa cum oamenii suferinzi iubesc opiaceele.

OCTOMBRIE

9

— O greşeală făcută o dată e nebăgare de seamă. Aceeaşi greşeală, a doua oară? O aberaţie. O gafă. Dar a treia oară? Doktor Messerli a clătinat din cap. Ce s-a întâmplat s-a făcut cu un scop. Voinţa ta acţionează. Îţi doreşti cu ardoare un rezultat. O repercusiune. Anna s-a prins de mâna stângă cu dreapta şi şi le-a aşezat pe amândouă în poală. S-a creat un precedent. Vei primi ce-ţi doreşti. Şi nu e nevoie să cauţi greşelile acestea. Pentru că acum te caută ele pe tine.

Începutul lui octombrie a fost tot atât de lin pe cât fusese de nesigur sfârşitul lui septembrie. Aşa se întâmplă adesea. Fiecare lună începe cu propriul ei început. Tabla e ştearsă. Bruno era ocupat la serviciu şi cu gândul aiurea. Victor şi Charles erau absorbiţi de şcoală. În fiecare dimineaţă, Ursula venea acasă la ei, pe Rosenweg, să aibă grijă de Polly Jean. Şi Anna începuse al doilea semestru la cursul de germană.

Majoritatea absolvenţilor sesiunii din septembrie se înscriseseră la cea din octombrie. Restul clasei era format din absolvenţi de la alte secţii. Cu toţii îşi îmbunătăţiseră germana. La fel şi Anna. Anna, în mod special. Lecţiile lui Roland deveneau mai puţin dificile. Începeau să aibă mai mult sens. Atmosfera din clasa din Oerlikon era jovială şi prietenească, în timp ce zilele de toamnă deveneau întunecoase.

Consecinţa lecţiilor era, după cum anticipase corect Doktor Messerli, că Anna era mai obişnuită să vorbească tare în germană. Şi ca o consecinţă a acestei consecinţe, Anna a început să nu se mai simtă chiar aşa de străină, poate chiar întru câtva în largul ei în viaţa de zi cu zi, ceea ce nu i se mai întâmplase până atunci. Într-o zi a vorbit cu mamele din piaţă. Într-o alta a făcut conversaţie cu casiera de la Coop. Era o premieră absolută. Casiera i-a oferit în schimb un zâmbet forţat, amabil.

Dar Anna nu se simțea complet în largul ei. În aceeaşi piață, într-o altă zi, cântărise din greşeală perele introducând codul bananelor, şi o altă casieră – o femeie grasă şi certăreață, tunsă scurt – a pufnit, s-a ridicat de pe scaun şi a mers cu gesturi ostentative la cântar să le cântărească ea. Anna s-a simțit certată şi ruşinată. A fost agitată tot drumul până acasă şi nu a mai suflat un cuvânt în germană tot restul zilei.

Bruno îi observa progresele treptate în limba germană, siguranța, comportamentul general.

— Sunt impresionat, a spus el. Dar nu e Schwiizerdütsch.

Era un comentariu cinic, nepoliticos, dar era adevărat. Nu cunoştea mai bine dialectul elvețian al germanei decât atunci când începuse cursurile. Dar era un început. Apoi el a adăugat că va plăti cu mare plăcere şi alte lecții. De câte era nevoie, ca Anna să fie fericită. Şi Anna era, poate, mai fericită decât fusese de mult timp (dacă „fericită" era cuvântul potrivit, iar Anna era aproape sigură că nu). Cursurile erau axa în jurul căreia gravita viața ei din prezent – publică, privată şi cea secretă.

— Vezi? a subliniat veselă Doktor Messerli. Ce-ți trebuia în tot acest timp era pur şi simplu un mod de a comunica mai uşor, de a te simți mai sigură pe propriul tău viciu.

Era o eroare de o magnitudine freudiană.

Şi, pe la începutul lui octombrie, relația Annei cu Mary a început să devină fără doar şi poate o prietenie autentică. Se întâmplase fără tam-tam, la o ceaşcă de cafea în *Kantine* la Migros Klubschule. Anna nu avusese niciodată prea mulți prieteni apropiați, nici măcar înainte să emigreze. Dar acum, având-o pe Mary, Anna avea cu cine să se bucure de un prânz târziu, cu cine să vadă un film sau să stea într-un parc, să discute despre lucrurile pe care şi le împărtăşesc de regulă prietenele (nu făcuseră niciunul dintre aceste lucruri, dar nu asta îi aducea alinare; liniştea venea din faptul că ştia că *ar putea.)* Pe Anna o fermeca pornirea compătimitoare a lui Mary. Uitase că oamenii puteau fi cu adevărat buni.

Dar sunt lucruri pe care Mary nu le va şti niciodată despre mine, s-a gândit Anna. *Nu vom fi niciodată cu adevărat apropiate.* Lumea interioară a Annei îi impunea să fie

rezervată. O ținea pe Mary la o distanță mică, dar neîndoielnică. Dar Mary nu părea să observe şi rămânea săritoare, veselă ca de obicei, în timp ce Anna se ținea deoparte. Mary nu era însă politicoasă tot timpul. Într-o zi după cursuri, i-a căzut geanta în fața *Bahnhof* Oerlikon, iar portofelul, fardurile şi fiecare lucruşor pe care îl avea în geantă s-au împrăştiat pe stradă. Pudra din pudrieră s-a spart şi un album foto cu instantanee de care nu se despărțea niciodată a aterizat într-o băltoacă uleioasă. *Rahat!* Mary cea cumpătată, cu atitudinea ei supusă, a înjurat aşa de tare, încât un uşier de la Swissôtel de vizavi s-a uitat să vadă ce se întâmplase. Nimeni nu e tot timpul echilibrat, Anna ştia acest lucru. Totuşi, Anna nu îndrăznea să se deschidă. *Există poveri pe care nici măcar cei mai buni prieteni nu ar trebui să le ştie.* Astfel, Anna era mai singură ca niciodată.

Anna i-a povestit un vis doctoriței:

Cobor pe o scară într-un labirint de pasaje întunecoase. E umed şi amenințător. Cu fiecare pas, mă afund mai mult sub pământ. Sunt înfricoşată. Cu cât merg mai departe, cu atât mă simt mai groaznic. Nu ajung niciodată la capătul labirintului şi niciodată nu găsesc drumul de întoarcere.

— Care dintre ele? a întrebat Doktor Messerli.

— Cum adică?

— Dedal sau labirint? Nu e acelaşi lucru. Dedalul are o intrare şi o ieşire. E o enigmă ce trebuie descifrată. Într-un labirint, intrarea este şi ieşirea. Un labirint te conduce prin sine.

Trecuse o săptămână din octombrie, când Anna a mers din nou acasă la Archie. Nu asta voise. O serie neîntreruptă de obligații şi impedimente se strecurase între cei doi. Mai întâi a fost Mary, care a implorat-o să meargă cu ea cu trenul la Üetliberg. Anna i-a explicat că pe vremea aceea cețoasă nu vor vedea prea multe şi că, dacă stăteau în burnița aceea groaznică la patru sute şaizeci de metri deasupra văii Liammat, aveau mari şanse să răcească cobză. Dar Mary îşi dorea foarte mult, aşa că Anna a cedat şi a mers cu ea. În ziua următoare, Anna a stat cu Charles, care a rămas acasă pentru că avea febră.

— Vreau cu tine. Nu cu Grosi, a spus el.

Anna nu l-ar fi refuzat niciodată. Miercuri, Charles s-a simțit destul de bine încât să meargă la şcoală, dar în timpul cursului de germană, Anna a început să se simtă şi ea amețită, aşa că a plecat în prima pauză. („Crezi că a fost din cauză că te-am luat cu mine la Üetliberg?" s-a agitat Mary.) Într-o altă zi, Anna a dat fuga acasă, ca Ursula să se poată duce în Schaffhausen la timp, să se întâlnească cu o prietenă din America aflată în vizită. Şi, într-o zi, Archie a fost cel care nu a putut ajunge la întâlnire; Glenn avea programare la medic şi Archie trebuia să se ocupe de magazin. Nu se răciseră. Pur şi simplu, declanşaseră un incendiu controlat.

Dar, după cursul de germană din a doua marți din octombrie, Anna l-a urmat pe Archie în apartamentul lui şi, după un sărut înfocat în cadrul uşii care ar fi putut face țăndări un geam, Archie a dus-o pe Anna în pat şi au făcut dragoste ca nişte adolescenți lacomi, într-o atmosferă plină de tensiune erotică. Ea i-a făcut sex oral. El a lins-o până a avut orgasm. El a lipit-o de pat şi a acoperit-o cu corpul ca o pătură. Anna abia mai putea respira. Dar nu era nimic. Era prețul pe care trebuia să-l plătească să se simtă în siguranță. Un muşchi din suflet îi era masat, o crăpătură din zidul plângerii îi era astupată.

Dar problema cu crăpăturile din ziduri este că apar când fundația e instabilă. Plăcile de beton devin abstracte. Din prima crăpătură, mai pleacă şi altele. *Asta? Asta e din vina mea,* s-a gândit Anna când a simțit pământul clătinându-se sub ea. Şi se referea la „vină" în toate accepțiunile ei.

Aşa că, două ore mai târziu şi în ciuda a ceea ce-i spunea judecata, Anna a coborât dintr-un tren pe peronul 3 din Kloten, un oraş aflat chiar dincolo de pădure, la nord de Dietlikon, şi a traversat pe sub gară spre hotelul Allegra, unde o aştepta Karl Trötzmüller. Primise sms-ul în timp ce Archie era în baie. *Vino, Anna,* îi scria el şi-i dădea adresa.

Îl înşel pe bărbatul cu care îmi înşel soțul, s-a gândit Anna. *Devin din ce în ce mai indecentă cu fiecare zi.*

Pe Anna o întrista adesea schimbarea. Felul în care frunzele învârtejite ale toamnei mai întâi se înroşeau, apoi se uscau până ajungeau maro, sfărâmicioase. Cum florile de primăvară,

ascunse toată iarna, țâşneau din pământ pe nepusă masă. Bruno i-a spus că era nebună. *Tuturor ne place primăvara, Anna. Termină cu prostiile.* Dar nu primăvara (sau toamna sau iarna) era cea care o tulbura. Ci mutabilitatea lor. Cum una devenea următoarea, apoi următoarea, apoi următoarea. Era o treabă şireată; nu avea încredere în ea. Iar schimbarea este întotdeauna un motiv de panică, încerca ea să explice. Chiar şi schimbările cu care ar trebui să fii cu siguranță obişnuit, precum răsăritul şi apusul zilnic al soarelui. Mai ales apusul. *Spune-mi, Bruno, în ce cultură apusul nu anunță dezastrul?* Bruno îşi dădea ochii peste cap şi încheia discuția. Aşa că, în timp ce octombrie începea aşa de lin, scurtarea zilelor a declanşat în Anna o teamă constantă, indubitabilă.

Anna s-a întors acasă de la Kloten abia după patru şi jumătate. Stătuse să facă un duş. Ursula era enervată.

— Ar trebui să fii mai atentă. Nu mai pierde vremea prin oraş. Ştii, nu eu sunt mama lor.

Ursula a plecat aşa de repede, încât şi-a uitat jacheta. Băieții erau în curte, iar Polly Jean în ascunzişul din țarcul ei de joacă, veselă, ronțăia piciorul unui tigru de pluş. Era aşa de linişte în casă, încât Anna auzea ticăitul ceasurilor.

Anna rămăsese pe gânduri după lecția de germană din dimineața aceea. Limba germană are moduri, aşa cum o femeie are toane. Uneori sunt condiționale, imperative, indicative, conjunctive. Ipotetice, solicitante, constatatoare, pline de dorință. Visătoare, arțăgoase, nesimțitoare, doritoare. Pline de alean, autoritare, anhedonice, imploratoare. Anna a încercat să facă o listă cu fiecare stare pe care o avusese vreodată, i s-au terminat cuvintele înainte să numească măcar jumătate din sentimente.

Anna şi-a spus să se întoarcă direct acasă după curs în următoarele câteva zile, în timp ce se apleca în țarc şi-şi ridica fiica. Polly Jean a început să plângă.

— Şşş, a făcut Anna. Simt nevoia să iau pe cineva în brațe.

S-a aşezat într-un balansoar, a strâns-o pe Polly la piept într-o păturică şi, din epuizare, compasiune şi poate chiar din plictiseală, toate trei la un loc, a plâns.

— Ce crezi că vei găsi în centrul labirintului, Anna?

Catastrofa o împingea pe potecă. Ştia că, indiferent ce va

găsi, nu va fi plăcut. Asta a spus şi Anna.

— Psihanaliza nu este terapie, a răspuns Doktor Messerli. Scopul majorității terapiilor este să te facă să te simți mai bine. Psihanaliza îşi propune să facă din tine un om mai bun. Nu e acelaşi lucru. Rareori te simți bine când faci psihanaliză. Gândeşte-te la un os rupt care s-a vindecat strâmb. Trebuie să rupi din nou osul şi să-l aşezi bine. A doua durere este de obicei mai mare decât trauma inițială. E drept, călătoria nu este plăcută. Anna, nu ăsta e scopul ei.

Apelând la o logică întortocheată, Anna putea justifica o aventură: *Mă simt bine pe moment. Mă distrage de la lucrurile care mă apasă. Bruno mă ignoră de ani de zile. Nu pot să am şi eu ceva care e doar al meu? Dacă Bruno nu ştie, nu contează. Nu va dura veşnic, doar puțin. Puțin. Numai puțin.* Anna era deşteaptă şi putea jongla cu o mulțime de argumente.

Dar chiar şi Anna cea deşteaptă ştia că nu putea justifica două aventuri în paralel. Să le îngăduie? Să cedeze în fața lor? Să capituleze? Să accepte? Da, da, da şi da. Dar nu se putea absolvi sau exonera. Aşa că nu a făcut-o. În schimb, şi-a alungat toate scrupulele şi a făcut tot ce a putut ca să nu-şi facă griji din cauza asta. Sarcină uşurată cumva chiar de aventură.

Când Anna cedase în pădurea Mumpf, o milă ciudată, implauzibilă o înhățase de gât. Cât de inutil e să fug de impulsurile mele. Revelația era tăioasă. Un cuțit. Îi tăia sforile de la încheieturi. Vinile mele sunt de necontestat. De nealinat. Eu trebuie să le simt. Ale mele sunt. Şi asta a decis să facă. Să le posede. Să le trăiască. Sexul adusese limpezimea. Se poate să nu fiu aşa de pasivă cum cred eu. Autobuzul e al meu. Şi, la dracu', am să-l conduc. Aşa că, cu cât devenea mai rea, cu atât devenea mai bună. Încă era tristă. Încă era sperioasă. Încă era ea însăşi şi risca din plin să fie prinsă sub dărâmăturile propriilor alegeri proaste, când adăpostul improvizat i se năruia. Dar din această teribilă certitudine, Anna îşi trăgea seva. Luna octombrie a început sub imperiul acestui sentiment. Asta îi cârpea maşina. Şi atâta timp cât funcționa – deşi era periculoasă –, avea să recurgă la ea.

A doua zi, Anna a venit direct acasă după curs. Era obosită,

îndurerată şi slăbită, şi-i promisese Ursulei că avea să vină devreme. Archie nu şi-a ascuns dezamăgirea.

— Hai că ne întâlnim în altă zi din săptămână, i-a şoptit Anna lângă automatul de cafea din Kantine.

El s-a încruntat şi a scâncit cum făceau băieţii ei când nu primeau ceva ce-şi doreau. Ştrengăria lui i-a pus la încercare răbdarea Annei.

— Doamne, Archie, revino-ţi!

Anna şi-a masat tâmplele în timp ce vorbea. Archie s-a întors fără să răspundă, şi-a plătit cafeaua, a luat un ziar pe care îl lăsase cineva pe o tejghea, s-a dus cu el la o masă din colţ şi s-a aşezat, cu spatele la sală. Anna s-a simţit prost. Nu voise să-l jignească. Mary s-a apropiat de ea.

— Ce e, draga mea? Te doare capul? Cred că am eu aspirină.

A început să scotocească prin geantă.

Anna a oprit-o.

— Am nevoie doar de o cafea.

— Atunci hai să-ţi facem rost de una!

În drum spre casă, Anna s-a oprit la Coop de pe Bahnhofstrasse din Dietlikon. Făcuse o listă în tren. *Eir. Milch. Brot. Pfirsiche. Müsli. Die Fernsehzeitschrift. Ouă. Lapte. Pâine. Piersici. Cereale. Programul TV.* Anna şi-a reţinut un pufnet disprețuitor. Pare lista de cumpărături a unei bătrâne. Era ceva adevăr în aceste cuvinte. Anna îşi simţea vârsta în ziua aceea, plus încă cincisprezece, douăzeci de ani în plus. A cumpărat totul cât de repede a putut.

Cinci minute mai târziu, Anna şi-a auzit numele strigat de cineva de la coada la casă.

— Grüezi Frau Benz.

Era vecina Annei, Margrith.

— Grüezi Frau Tschäppät.

Margrith i-a zâmbit ciudat, dar nu neprietenos. A întrebat de Bruno, de copii, de Ursula. Anna i-a spus că toţi erau bine şi apoi a întrebat-o pe Margrith ce planuri aveau ea şi Hans pentru restul anotimpului. Era genul de subiect de discuţie cu care mergeai la sigur. Anna nu ştia niciodată despre ce să vorbească cu străinii. Iar elveţienii erau întotdeauna nişte străini. Conversaţia a fost politicoasă şi expeditivă, cum trebuie să fie conversaţiile la coadă la cumpărături.

Margrith a continuat să vorbească, în timp ce Anna s-a întors să plătească.

— Ah, a intervenit Margrith când Anna introducea cardul de credit în aparat. Cred că te-am văzut ieri, parcă? Margrith a făcut o pauză. Da. În Kloten. Mergeai spre gară. Anna a introdus PIN-ul şi nu a ridicat privirea. Ştii, am o soră în Kloten.

Ah, da, a răspuns Anna, deşi nu ştia că Margrith avea o soră. *Ce face?*

— Ah, se descurcă, mersi de întrebare. Ai vreun prieten în Kloten?

— Nu, a spus Anna. Şi apoi: Margrith, mă tem că te înşeli. Nu eram eu. Anna a spus aceste cuvinte cu fermitate, calm. Das war nicht ich.

Şi-a luat un aer neutru şi a încercat să-şi amintească dacă o condusese Karl la ieşirea din hotel. Nu.

— Hm, mă rog, a spus Margrith, râzând de greşeala pe care trebuie s-o fi făcut. Probabil era dublura ta!

Anna şi-a pus cumpărăturile în sacoşe şi i-a zâmbit scurt lui Margrith, după care cele două şi-au luat la revedere Anna a plecat din Coop şi a parcurs în trei minute distanța de cinci minute până în Rosenweg.

10

Istoria dublurilor malefice este fenomenologică. Dublurile apar rareori în acelaşi loc ca jumătatea lor autentică. Cel mai adesea, dublura apare când cineva este grav bolnav sau când este într-un mare pericol. Se spune că spiritul unei persoane poate, prin voință proprie, apărea în două locuri deodată, în momente de mare necaz. Aduce ghinion dacă dublura malefică este văzută de familie sau prieteni.

Să te vezi pe tine însuți prevesteşte moartea.

Anna avea să împlinească treizeci şi opt de ani în mai puțin de două săptămâni.

Anna detesta zilele de naştere. O deprimau. Nu-şi sărbătorise nici măcar o dată ziua de naştere fără ca bucuria să nu fie în acelaşi timp însoțită şi de o mare dezamăgire, ca

un baros prăvălit asupra unei sculpturi din sticlă.

Nu gândul la îmbătrânire era cel care o umplea de groază. Vârsta este consecința firească a vieții, Anna ştia acest lucru, iar alternativa era sumbră.

Dar gândeşte-te: *În fiecare an ai şi o zi a morții, atât că nu ştii care este.*

Anna l-a pus pe Bruno să promită că nu va face caz de asta. Nu-i fusese greu să jure: nici nu avusese de gând. În ce o priveşte pe Anna, ea a decis să se ocupe de ziua aceea când venea, niciun minut mai devreme.

— Durerea care nu-şi găseşte uşurarea prin lacrimi face alte organe să plângă, a spus Doktor Messerli.

Anna a scris fraza în jurnalul ei. *În cât de multe privințe e adevărat!*

Era sâmbătă, iar Anna şi Bruno fuseseră invitați la Edith şi la Otto Hammer acasă în Erlenbach la o petrecere. Bruno i-a dus pe copii acasă la Ursula în timp ce Anna se îmbrăca. Nu prea o trăgea inima. Nu voia să meargă, dar familia Hammer îi aştepta, şi Bruno a promis că nu aveau să se întoarcă târziu acasă.

Anna îşi făcuse un obicei din a se îmbrăca bine. Avea haine frumoase şi gusturile ei în materie de modă erau ireproşabile. Se simțea în siguranță în hainele ei cele mai frumoase şi, chiar dacă nu se putea bucura tot timpul, cel puțin se putea simți – relativ, ocazional – inaccesibilă. O lua pe asta. A ales o rochie neagră strânsă pe corp cu mâneci scurte şi motive aurii pe poale. Şi-a pus un şal negru de lână pe umeri, şi-a strâns părul într-un coc larg şi l-a prins cu o clemă cu pietre false. Întâi s-a studiat în oglinda de la baie, apoi în cea din dormitor. Fiecare oglindă o arăta diferit. În dormitor era slabă, dar palidă, în baie avea o culoare sănătoasă, dar brațele îi păreau mai groase şi fața buhăită. Niciuna dintre fețe nu era a ei şi totuşi erau amândouă. Nu eşti dublura mea malefică, i-a spus fiecărei reflexii. A făcut suma celor două şi a împărțit-o la doi. Era prezentabilă.

Bruno şi Anna au luat maşina. Radioul era pe un post de muzică hip-hop. Pe Anna o amuza cât de mult le plăcea elvețienilor muzica negrilor. După ore şi în weekend, când era

vreme frumoasă, un grup de adolescenți din Dietlikon se întâlneau pe terenul de joacă al bisericii aflate vizavi de casa lor. Purtau hainele specifice tinerilor de la oraş, pantaloni bufanți, adidaşi albi cu şireturile slăbite şi şepci aşezate şmechereşte, pe o parte. Dădeau radiourile cât de tare le permitea butonul şi se loveau cu capul de ziduri de aer, în timp ce beau Red Bull cu votcă, fumau şi cântau melodii rap ale căror versuri poate că nici nu le înțelegeau. Anna nu vorbea niciodată cu ei. O înfricoşau. Bruno a lăsat radioul pe acest post, iar Anna a încercat să se piardă în pulsația şi zvâcnetul muzicii.

Când Anna se mai gândea la Stephen, aproape întotdeauna era în treacăt, o noțiune tranzitorie care îi traversa mintea de la un capăt la celălalt, ca un pieton care trece strada. Uneori se gândea la el când făcea dragoste (nu conta cu cine). Uneori se întâmpla când se plimba prin pădure. Alteori, când trenul se oprea în gara Wipkingen, când la ştiri se vorbea despre o pădure incendiată, când lua numărul 33 spre Neumarkt sau când o pieptăna pe Polly Jean. Se întâmpla în tramvaiele din centru când simțea mirosul săpunului sau parfumului său sau auzea un bărbat vorbind în acelaşi registru. Anna se răsucea şi studia fiecare față, dar a lui Stephen nu era niciodată printre ele. Asta nu se întâmpla des. Dar se întâmpla.

— Care e diferența dintre dragoste şi pasiune?
— Tu să-mi spui, i-a zis Doktor Messerli Annei.
— Pasiunea este incurabilă. Dragostea, nu.
— Dorința nu e o boală, Anna.
— Nu?

Edith Hammer rareori dădea petreceri discrete. Petrecerea aceasta, deşi nu era modestă, era cel puțin relativ mică. Mai puțin de douăzeci de oaspeți se plimbau prin camerele casei de pe Coasta de Aur a familiei Hammer. Nu era o petrecere prilejuită de vreun eveniment. Nu era ziua nimănui, aniversarea niciunui cuplu, niciun fel de sărbătoare. Petrecerea avea loc pentru că Edith voia pur şi simplu. Otto îi făcea întotdeauna pe plac: *Soție, îmi doresc ce-ți pofteşte ție inima.* Dar în pofida poleielii fericite, familia Hammer nu era pe

deplin fericită. Otto avea un temperament mai vulcanic şi cu izbucniri mai dese decât al lui Bruno. Edith arunca cu banii şi deseori spunea lucruri răutăcioase. Fiicele lor erau nesupuse şi locuiau mare parte din an într-un internat din Lausanne. Iar soții Hammer beau prea mult.

Dar împreună formau un cuplu frumos, rafinat, iar Edith era una dintre cele două prietene ale Annei. Deşi de obicei Edith era tăioasă şi neiertătoare, Anna nu avea încotro şi rămânea prietena ei.

Când Anna şi Bruno au intrat pe uşă, au fost smulşi unul de lângă altul – Anna de către Edith, iar Bruno de către Otto – şi duşi în livingul mare. Camera era împărțită. Bărbații erau adunați aproape de bar, iar femeile lângă bucătărie. Elveția este fără îndoială o țară modernă, dar ocazional, rolul sexelor îşi spune cuvântul. În unele cantoane, femeile nu au avut drept de vot până în anii ’70. Anna şi-a dat seama că trăia de prea mult timp în Elveția când acest lucru a încetat s-o mai îngrozească.

Doktor Messerli insistase atât, încât conversația devenise plină de şabloane: Anna nu-şi făcea griji că perpetua stereotipul femeii fragile, subjugate? Că, exceptând felul în care se îmbrăca, limbajul pe care îl folosea şi *Handy*-ul din geantă, erau puține lucruri care să o deosebească de o femeie care trăise cu cincizeci, şaptezeci sau o sută de ani în urmă? Nici ele nu conduceau şi nu aveau cont bancar. Ea nu înțelegea că putea fi tot ce şi-ar fi dorit ea să fie? Nu credea că avea responsabilitatea de a fi *ceva*?

Răspunsul Annei nu varia niciodată. *Înțeleg ce vrei să spui. Se poate să ai dreptate.*

Edith era în cea mai prietenoasă dispoziție în noaptea aceea. Se mişca prin cameră cu o veselie pe care Anna n-o mai văzuse niciodată afişând-o, în timp ce oferea pahare cu vin, boluri cu măsline, alune şi mazăre cu crustă de wasabi, gustări despre care Anna ar fi jurat că sunt prea banale pentru gustul lui Edith. Anna stătea într-o mulțime de femei pe care le cunoştea doar din vedere. Erau soțiile bancherilor. Au dat din cap, au zâmbit şi au lărgit cercul ca s-o includă şi pe ea, dar şi-au continuat conversația în Schwiizerdütsch.

Anna înțelegea poate cinci la sută din ce auzea. Era bine că își îmbunătățise germana, dar nu-i era de folos într-un grup de *Schweizerin.* Anna a recurs şi ea la zâmbete şi aprobări din cap. Aşa era cel mai simplu.

În partea opusă a încăperii, l-a zărit pe Bruno. Făcea mişcări exagerate cu brațele şi bărbații din jurul lui râdeau, în timp ce povestea ceva, exact cum făcuseră şi bărbații de la petrecerea Danielei. Avea o țigară atârnată în colțul gurii. Pe Anna o enerva când fuma. Dar Bruno fuma numai la petreceri, aşa că atunci când o făcea, de obicei era semn că se simțea bine. *Accept, cu tot cu țigări,* a încuviințat Anna.

Anna îşi dorea să ia legătura cu Stephen, dar nu o făcuse niciodată. *Ce-o să-i zic în afară de „bună"? I-aş spune despre Polly Jean? Aş recunoaşte că mi-e dor de el? L-aş implora să se întoarcă?* Îşi imagina diferite scenarii. *Ce s-ar întâmpla? Ce-ar putea fi rău în asta?* Anna ştia răspunsurile.

Dorința de a-l căuta îi dădea ghes. Anna era expertă în a-şi reprima dorințele. Totuşi, avea în *Handy* numărul biroului său de la MIT. Îi pusese numele „Cindy", o verişoară cu care pierduse legătura de mult. Îi smulsese numărul chiar înainte să plece. Cu câteva jalnice apăsări pe butoane, se putea reconecta la vocea lui inoportună, omniprezentă.

Dar nu îl sunase niciodată.

De două ori făcuseră dragoste în săptămâna aceea, Anna şi Archie. Intraseră în rutina pe care iubiții fără obligații nu o pot evita. Atracția dintre ei era incontestabilă. Dar afecțiunea nu era un lucru de luat în discuție. Nu erau îndrăgostiți. Nu se punea aşa problema. Întâlnirile lor nu erau mai puțin intense, dar erau mai rare.

De câte ori am făcut-o? Anna nu numărase.

Câte indiscreții formează o aventură? Era o întrebare nerelevantă. *Afecțiune, dar nu dragoste. Nici față de Archie, nici față de Karl.* Unele femei colecționau linguri. Anna colecționa iubiți.

Roland a explicat că, în germană, condiționalul se foloseşte pentru a arăta dependența dintre o acțiune sau mai multe evenimente şi o alta. Este o situație: „dacă-atunci". *„Zum*

Beispiel”, a spus Roland.

— Dacă sunt bolnav mâine, n-am să merg la şcoală. Sau: dacă vremea va fi frumoasă, atunci vom merge în parc.

Pe Anna nu o liniştea prea tare. *Dacă mă prinde… atunci am pus-o.*

Anna şi-a întors din nou privirea spre soțiile bancherilor, care se îngrămădeau unele în altele. Femeile erau tinere. Soții purtau bijuteria frumuseții lor ca pe un elegant ceas de mână.

Edith lăsase tava cu mâncare şi se întorsese la grup.

— Anna, a spus ea, în timp ce-i făcea semn să meargă într-un colț mai retras al camerei.

Anna a lăsat capul în piept şi s-a îndepărtat, desprinzându-se la propriu cu o plecăciune de o conversație la care oricum nu lua parte.

Edith i-a făcut semn să se grăbească. Era agitată.

— Vino încoace!

Anna s-a apropiat mai mult de ea. Era deja destul de aproape de ea, atât cât credea că cealaltă dorea să fie.

Edith, întotdeauna transparentă, era în noaptea aceea animată de o agitație şi o zăpăceală exagerate.

— Întoarce-te discret şi uită-te – nu, încă nu! – în stânga.

Anna a scuturat din cap văzând caraghioslâcurile de şcolăriță ale lui Edith, dar i-a făcut pe plac. A aşteptat o clipă, apoi s-a întors să se uite peste umăr.

— Ce ar trebui să văd?

— Zău aşa, Anna. Mai uită-te o dată!

Anna s-a uitat iar. I-a văzut pe Bruno şi pe Otto pe canapea. Lângă canapea, în picioare, era Andreas, un funcționar bancar, subalternul amândurora. Şi lângă Andreas stătea un bărbat pe care nu-l cunoştea. Era mai blond, mai scund şi mai tânăr decât ceilalți bărbați. Purta un sacou îngrijit, blugi închişi la culoare şi ochelari de vedere moderni, de designer. A dat capul pe spate să râdă şi Anna a observat că avea strungăreață şi o gropiță în bărbie. Era arătos, da. Şi avea cel mult douăzeci şi cinci de ani.

— Cine e? Lucrează în sucursală? Cu ce se ocupă?

— Eh, nu ştiu cu ce se ocupă. Edith a fluturat mâna alungând întrebarea ca pe o muscă. Ceva legat de bănci. Anna s-a încruntat. Se numeşte Niklas Flimm.

— Flynn?

Edith a clătinat din cap.

— Ei, pe dracu'. Fii atentă. Flimmmm. Edith a lungit m-ul. E austriac, a accentuat ea, de parcă, cine ştie cum, ce spunea în continuare era de o mai mare importanță, mai plin de semnificații. Mă culc cu el de o lună!

Anna nu putea numi o singură relație amoroasă pe care o avusese vreodată care să nu fi început cu o hotărâre sexuală chiar din ziua în care îl cunoscuse pe bărbat, indiferent care era el. Bruno. Archie. Stephen. Iubitul ei de la facultate, Vince. Se cuplaseră la orientare. În noaptea aceea îşi dăduse afară colegul de dormitor şi mâna Annei ajunsese în pantalonii lui. E adevărat, pe Karl îl cunoscuse înainte de ziua aceea din Mumpf. Dar de fapt niciodată nu purtaseră o discuție adevărată până la petrecerea Danielei. O greşeală comisă prima oară este o scăpare. Dar de trei ori, de patru, de douăsprezece? *Ți-o cauți.*

— O lună întreagă! a repetat Edith.

— Hm, a mormăit Anna nonşalant.

Aventurile nu o mai surprindeau. Edith a zâmbit strâmb. *Se aşteaptă la un răspuns mai consistent,* s-a gândit Anna, apoi a căutat ceva relevant de spus.

— Cum s-a… ăă… întâmplat? Anna s-a încurcat la cuvântul „întâmplat". Nu ştia ce altceva să spună. Aveți probleme, tu şi Otto?

Edith a râs şi a zâmbit relaxată.

— Ah, nu. Ne e bine. Dacă nu ştie, Otto nu are cum să sufere. Şi uite ce piele am! N-am mai avut-o aşa de ani de zile!

Anna nu a negat acest lucru, deşi nu ştia ce legătura avea.

— Ăă, cum e tipul?

Edith i-a aruncat o privire care spunea: „Tu glumeşti?"

— Anna, uită-te la el! E superb. Şi tânăr! Nu-i aşa că e extraordinar?

Niklas s-a desprins o clipă de conversație şi le-a văzut pe Edith şi pe Anna privindu-l. A ridicat din sprâncene şi paharul de vin spre cele două femei.

— E palpitant, nu?

Da, s-a gândit Anna. *Adulterul e super.*

— Hai să-ți facem şi ție rost de unul, Anna.

— De un iubit?

Edith şi-a dat ochii peste cap.

— Nu. De o plantă de apartament. Da, normal că de un iubit. Edith a zâmbit afectată. O să te mai înveselească!

Exact asta n-o să facă, s-a gândit Anna. Deşi era slabă, uneori Anna era şi înțeleaptă.

— Eşti îndrăgostită? a întrebat Anna, cu o sinceritate naivă.

Edith a râs, cherchelită.

— Nu, Doamne fereşte! Părea caraghios şi misterios, de parcă ar fi vorbit Mary. N-are în niciun caz legătură cu dragostea!

Tema la germană a Annei consta deseori din exerciții de vocabular, cu conjugarea verbelor, declinări şi scrierea multor, foarte multor propoziții.

Dragostea este o pedeapsă{14}, s-a gândit Anna. O *pedeapsă cu moartea.*

11

Edith şi-a tot aranjat gulerul bluzei, apoi s-a uitat împrejur şi a plecat de lângă Anna, bătând-o pe umăr.

— Mai am şi alți musafiri! a spus ea în timp ce pleca iute şi pe Anna o lăsa singură în colțul încăperii.

Soții Hammer puseseră două încălzitoare pe terasă, dar nu era nimeni afară. Anna a traversat camera cât de discret a putut şi s-a strecurat pe uşa din spate.

Doamne, cât mă pricep la singurătate! Acesta era adevărul. În copilărie, Anna prefera să-şi petreacă singură mare parte din timp. În cele din urmă, părinții au dus-o la un psiholog. Nu părea sănătoasă o asemenea rezervă la o fată de altfel normală. *E deprimată, doctore? O să se facă bine?* Grija lor era justificată. Acasă, Anna stătea retrasă. Se refugia zilnic în dormitorul ei şi se încuia, citea, asculta radioul, îşi scria în jurnal sau stătea pe pervaz şi nu făcea decât să se uite pe stradă. *Ce faci acolo, încuiată, singură?* întrebau ei.

— Învăț, răspundea Anna întotdeauna.

Şi visez, gândea, dar nu spunea. *Şi mă întreb cine voi fi peste*

douăzeci de ani. Psihologul i-a pus o mulțime de întrebări şi în cele din urmă le-a spus părinților Annei că nu avea nimic.

— Pubertatea e de vină, a spus el. O să-i treacă.

Apoi le-a dat factura de două sute de dolari. Dar pofta de singurătate a Annei nu a trecut. După ce părinții ei au murit şi până să-l cunoască pe Bruno patru ani mai târziu, Anna a locuit singură.

Anna a rătăcit prin curtea familiei Hammer, trăgând de acelaşi pahar de vin din care băuse şi înăuntru. Caracteristica aerului nopții era o răcoare de mijloc de octombrie. Norii ascundeau stelele. Întunericul era încordat şi fragmentat. Anna se uita pe cerul greu de ghicit, când a auzit un bărbat tuşind. S-a speriat.

— Ah! a făcut ea şi s-a răsucit brusc.

— Bună, Anna.

Era Niklas Flimm.

— Bună.

Pe Anna o deranja să audă pe cineva căruia nu-i fusese prezentată spunându-i pe numele mic. Era un avantaj nedrept. În unele triburi indigene, numele unei persoane cuprinde mai mult decât identitatea sa, este adăpostul spiritului. Niklas nu primise acest drept. Anna era deja iritată.

— Eu mă numesc Niklas.

— Ştiu.

Vorbea engleză pe un ton ascuțit şi nazal, şi arăta mai bine de aproape decât de la distanță, şi era chiar posibil să-l confunzi cu un manechin. *Bravo, Edith,* s-a gândit Anna.

— Edith spunea că eşti soția lui Bruno…

Anna a zâmbit afectat.

— Sigur.

Niklas vorbea o engleză stricată. Pronunțase „Edith" ca pe „eat it" şi scăpa articolele atât de des pe cât confunda Karl sensul cuvintelor. Anna l-a privit, neştiind ce altceva să spună. Îi era greu să înțeleagă accentul austriac. Anna a ascultat, dar i-a evitat privirea directă, ațintindu-şi ochii asupra frunții lui.

Discuția lor era plictisitoare. Niklas a vorbit despre Viena, schiat şi a spus că uneori nu-i înțelegea pe elvețieni. Anna şi-a menținut un aer neutru şi şi-a amintit de o poantă pe care o auzise la Bruno despre austrieci. Uitase partea de început. Anna şi-a trecut degetul mare pe buza paharului de vin, s-a

întrebat cât era ceasul şi cât mai avea Bruno de gând să stea.

Cu un weekend înainte de petrecerea lui Edith, Anna şi Mary şi-au dus copiii la Greifensee, al doilea lac ca mărime din Cantonul Zürich, al cărui mal se afla la numai o jumătate de kilometru de uşa de la intrare a familiei Gilbert. Cei trei băieți şi-au adus şi bicicletele. Mary şi Anna au luat-o pe poteca din spatele lor. Anna împingea căruciorul lui Polly. Alexis rămăsese acasă.

— Cum l-ai cunoscut pe Tim?

Mary a roşit.

— Ne-am cunoscut în liceu.

Acest lucru nu a surprins-o pe Anna.

— N-ai mai fost cu nimeni altcineva?

Mary a clătinat din cap.

— Nț. Cu nimeni. Doar cu Tim.

Această mărturisire părea s-o ruşineze. *Doar cu Tim.* Anna şi-a concentrat privirea pe poteca din fața ei. Sigur că avusese iubiți înainte de Bruno. Iubiți de la facultate, bărbați cu care fusese câteva luni şi apoi le dăduse papucii sau care îi dăduseră papucii. Prieteni bărbați cu care, în diferite împrejurări, ar fi putut ieşi mai puțin circumstanțial. Dar apoi a fost Bruno. Mary a dus discuția în altă direcție.

— Tu cum l-ai cunoscut pe Bruno? Cum v-ați îndrăgostiiit?

Mary a lungit cuvântul „îndrăgostit" ca o fată de clasa a şasea.

Anna a răspuns la prima întrebare.

— La o petrecere.

Acesta era searbădul adevăr. Se cunoscuseră la petrecerea unei cunoştințe comune. În aceeaşi noapte, urmaseră pipăieli, chercheliți. Şi chiar şi acum, în ciuda diferențelor şi mărunte şi importante, poftele carnale pe care îşi întemeiaseră dragostea încă îi făceau să vibreze. Pentru a doua întrebare, Anna a avut nevoie de un ocol. Mary a aşteptat ca Anna să continue.

— Păi, e frumos şi responsabil… Anna a ocolit întrebarea, lăsând-o în suspensie. Mary a dat impresionată din cap. Şi, a oftat Anna resemnată, iată-ne.

— Aşa de simplu? a întrebat Mary. Anna a clipit. Cum te-a cerut?

— Într-o livadă. În Washington. Au mai făcut câțiva paşi.

Eram într-o excursie.

— Ce romantic!

Aşa ar fi trebuit să fie, s-a gândit Anna. Pentru oricare altă pereche de îndrăgostiți, aşa ar fi fost. La câteva luni după ce se cunoscuseră, Anna şi Bruno se mutaseră împreună. Câteva luni mai târziu, când erau în vacanță şi se plimbau printr-o livadă de mere din apropiere de Wenatchee, Bruno se întoarse spre Anna şi îi spusese:

— Cred că ai fi o soție bună pentru mine. Cred că vreau să mă căsătoresc cu tine.

O spusese pe negândite şi fără ocolişuri. Ideea îi trecuse prin cap şi o rostise cu glas tare, aşa cum ar fi anunțat că vrea să vadă un film. Nu avea niciun inel la el. O mie de mere rotunde şi coapte îi priveau de deasupra. *Sunt de acord,* se gândise Anna. *Aş fi o soție bună. Aş fi o soție bună, în general.* Şi Anna îl iubea pe Bruno. Era îndrăgostită de Bruno. Simțea un anume fel de dragoste pentru Bruno. Atât cât o înțelegea ea, Anna se simțea destul de încrezătoare încât să numească dragoste ceea ce simțea ea pentru Bruno. Era plăcut să facă sex cu el şi, în zilele acelea, asta conta la fel de mult ca orice altceva. Anna acceptase. Se căsătoriseră două luni mai târziu.

Anna a simțit fâsâitul ierbii uscate sub tălpile pantofilor. Polly Jean se foia din când în când.

— Charles! a strigat Anna.

Eşti prea departe – vino înapoi! Charles nu a auzit şi nu s-a întors. Anna a strigat la Victor să-şi prindă din urmă fratele. Când l-a prins, Charles s-a uitat înapoi şi a făcut cu mâna.

— Aşa face mereu, a adăugat Anna.

— O ia înainte?

— Nu e atent.

— Ah, e cu capul în nori! Aşchia nu sare departe de trunchi! a chicotit Mary.

Poate că propunerea lui Bruno a fost directă, dar Anna a acceptat fără ezitare. Era o atmosferă calmă în livadă. Cerul era promițător. Merele lăsau să se întrezărească posibilitatea bucuriei. Şi le amintea pe toate: *Honeycrisp, Honey Sweet, Golden Supreme, Ambrosia, Sunrise, Gala, Fortune, Keepsake.* Cu nume aşa de improbabile, fiecare prezicând strania şi posibila fericire. *Da, Bruno, voi fi soția ta.* S-au ținut de mână până înapoi la maşină. La capătul potecii, Anna s-a oprit să ia

o pietricică neagră, ca o perlă, dintr-o grămadă de alte pietre şterse. Şi-a frecat-o de cămaşă şi a ascuns-o în buzunar. De atunci, Anna avea la ea pietricica aceea. I se lovea în portmoneu de mărunțiş.

Într-o zi, în timp ce Stephen era în baie, Anna i-a şterpelit o batistă albastră de pânză din sertarul cu şosete. Era brodată cu nişte inițiale care nu erau ale lui. Poate era a bunicului său. S-a simțit prost, dar numai puțin. La fel cum făcuse şi cu pietricica, o purta în geantă din ziua în care o luase.

Cred că mi-ai fi o soție bună, spusese Bruno.

Dar nu de aceea acceptase Anna.

Acceptase pentru că nu-şi putea imagina un bărbat mai potrivit pentru ea.

— De obicei, bărbații nu au o aventură pentru că sunt singuri sau vor legături emoționale. Pentru un bărbat, deseori motivul se reduce pur şi simplu la asta: provocarea seducției.

Anna îi spusese doctoriței despre Edith şi Niklas.

— Şi femeile?

Doktor Messerli a privit-o compătimitor în ochi pe Anna.

— Mă îngrijorezi, Anna.

Conversația cu Niklas a continuat, deşi cu greu. Niklas locuia în Elveția de mai puțin de şase luni. A bombardat-o pe Anna cu întrebări. A întrebat-o despre excursiile prin Zürich, magazinele cu delicatese, de unde îşi putea cumpăra o *mountain bike.* Era vorbăreț şi curios. Anna s-a crispat. Era mult prea tânăr pentru Edith. Mult, mult prea tânăr. Niklas lucra pentru Otto. Ce scandalos din partea ei. Avea un neaşteptat moment de corectitudine. Care o sufoca pe Anna. *Doamne, ce ipocrită sunt,* s-a gândit ea.

Dar până şi ipocriții au momente de luciditate. Anna putea conviețui cu ipocrizia. De luciditate nu se putea ea feri.

Spre sfârşitul plimbării din acea zi, Anna şi Mary i-au dus pe copii într-o cafenea din apropiere de *Schiffstation,* vizavi de castelul Greifensee, un turn din secolul al XII-lea. Au comandat suc de portocale pentru băieți, cafea pentru ele, iar Anna a scos o cutiuță cu biscuiți sărați în formă de animale şi a pus doi pe tava pentru gustări care se prindea de căruciorul

lui Polly. Polly i-a luat şi a început să-i lovească de tavă. S-au făcut imediat fărâme.

— Nu, Polly.

Anna a mai luat doi biscuiți şi i-a apropiat unul lui Polly Jean de gură. Polly a apucat biscuitul în formă de animal în pumnul grăsuț şi l-a lovit de buze, vrând parcă să-l mănânce, şi l-a izbit, ca pe ceilalți, de tavă.

— Eu renunț.

Anna i-a dat şi biscuitul rămas. Uneori asta făcea Anna: pur şi simplu, renunța.

Mary s-a arătat înțelegătoare.

— Aşa sunt ei uneori, înțelegi? încăpățânați. Cred că în special fetele.

Anna trebuia să se gândească la acest lucru înainte să fie de acord.

Când au sosit băuturile, Anna a dat să-şi ia portofelul.

— Nu, nu, plătesc eu, a spus Mary şi Anna a cedat.

Mary avea o geantă mare, greu de manevrat. Când a băgat mâna înăuntru să ia portofelul, a răsturnat-o şi o parte din conținut a căzut, inclusiv un recipient de călătorie cu dezinfectant pentru mâini care a aterizat în poala lui Mary, şi un roman broşat care a căzut pe podea.

— Rahat!

Mary a luat dezinfectantul, în timp ce Anna înşfăca romanul.

— *Sărutul lui nepermis?*

Anna era amuzată.

Mary a roşit.

— Ceva de citit în tren.

Anna a dat la o pagină cu colțul îndoit şi a citit un paragraf cu glas tare.

— „Degetele ei încăpățânate au căutat carnea de sub cămaşa lui. Plăcerea lui era evidentă. «Te doresc», a şoptit ea, apropiindu-se şi mai mult de el. I s-a frecat cu şoldurile de zona dintre picioare şi protuberanța de acolo a făcut-o să ofteze, căci ştia că în curând avea să stea peste ea, împingând şi gemând pradă dorinței…”

Mary i-a smuls cartea.

— Anna, copiii.

Dar cei mici erau absorbiți de propriile lor copilării. Nu

ascultau.

— Protuberanță? De ce citeşti chestia asta?

Mary şi-a pus din nou cartea în geantă şi a oftat.

— Pur şi simplu. Ştii tu.

Anna a dat din cap într-un fel care sugera şi da, şi nu. Mary a încercat să-i explice stânjeneala.

— Uneori îmi doresc să nu mă fi aşezat la casa mea. Aşa de repede, vreau să spun. Recunoaşterea acestui lucru a ruşinat-o. Mi-am ratat toate şansele de a fi… mai senzuală.

Annei i s-a strâns inima pentru prietena ei. Mary şi-a atârnat geanta pe spateaza scaunului.

— Dar nu contează, pentru că de fapt m-am aşezat la casa mea, sunt incredibil de fericită şi n-aş schimba viața asta cu nimic altceva. Aşa că citesc cărți din astea. Mă răsfăț şi eu un pic ca să nu… Nu ştiu ce.

Anna ştia.

— Îmi pare rău, Mary.

Mary s-a prefăcut că nu aude.

— Şi… în orice caz. Cărțile astea? Sunt pline de prostii.

— Cum adică?

— Toate se termină cu bine. Eroina primeşte tot ce-şi doreşte. O slujbă extraordinară. Succes cu ghiotura. Celebritate, bani. E întotdeauna frumoasă, iar tipul ei este bărbatul la care a visat toată viața. O viață perfectă.

Nostalgia lui Mary era palpabilă.

— Hm… De-ar fi aşa.

Polly Jean a gângurit şi a dat cu picioarele în cărucior, împrăştiind peste tot firimituri de biscuiți.

— Ştiu, da?

Mary a suflat în cafea, apoi a sorbit cu grijă. Anna a băut-o fierbinte pe a ei. S-a fript, dar ea s-a prefăcut că nu era aşa.

Pentru că nu mai avea ce să mai facă, când Niklas Flimm a întrebat-o pe Anna dacă mai vrea să bea ceva, ea a spus: *Da, te rog.* O jumătate de minut mai târziu, Anna avea un nou pahar cu vin. Al doilea pahar de vin a fost urmat de-al treilea. Şi trei pahare de vin au fost urmate de un whisky şi Anna era deja beată.

Anna şi Niklas erau încă în curte. Bruno era înăuntru, bea şi le povestea ceva prietenilor lui. Edith se uita din când în

când pe uşa de sticlă din spate, a presupus Anna, să se asigure că Niklas nu încerca s-o agațe şi pe ea. A încercat s-o asigure pe Edith din gesturi că aşa ceva nu era posibil. Niklas şi Anna nu mai aveau ce să-şi spună.

— Deci Edith e prietena ta bună? a întrebat el.

Când era beată, tactul şi politețea erau primele abilități sociale care o părăseau pe Anna. De obicei erau înlocuite cu aceeaşi sinceritate relaxată pentru care era cunoscută Edith. Anna avea un rânjet dulceag, precar.

— Eu am auzit că Edith e prietena ta bună!

Beția o făcea de nestăpânit.

Niklas a zâmbit mijind uşor ochii.

— Aşa zice ea.

Avea un ton neutru. Nu era demoralizat. Nu-l deconcertase.

— Nu-ți face griji, a adăugat Anna repede. O să păstrez secretul. O să-l păstrez.

— Nu-mi fac griji.

În afară de asta, Anna nu mai avea ce adăuga. Au mai stat un minut în linişte.

— Mă duc înăuntru, a spus Anna.

Mi-a făcut plăcere să vorbesc cu tine. Anna vorbea nedesluşit. Amețeala îi venea de hac. L-a lăsat pe Niklas singur în curte.

Anna nu era aşa de beată încât să nu poată merge drept. Mergea foarte bine. De fapt, mai bine decât de obicei. Alcoolul îi dăduse o anume obrăznicie; cu fiecare pas, îşi legăna şoldurile, precum pendulul unui ceas, şi s-a întrebat cine se uita, dacă se uita cineva, în timp ce trecea. În baia familiei Hammer şi-a dat cu luciu pe buze şi şi-a răsucit cu degetele şuvițele de păr care reuşiseră să scape din clamă. S-a privit în ochi cum ar fi făcut-o un iubit. *Par fără viață şi răutăcioasă.* Undeva între whisky şi vin, un buton fusese apăsat.

Când a ieşit din baie, s-a apropiat uşor de Bruno şi i-a pus o mână pe umăr. Bruno s-a uitat în sus, a văzut că era Anna şi şi-a îndreptat din nou atenția spre conversație. Anna s-a aşezat pe brațul scaunului pe care stătea el, s-a aplecat spre el şi i-a şoptit la ureche.

— Hai acasă să ne-o tragem.

Bruno s-a mai uitat o dată la ea. A chicotit.

— Cred că eşti beată.

Anna a zâmbit cu şiretenie.

— Da. Hai oricum acasă să ne-o tragem.

Au trecut câteva secunde, timp în care Bruno i-a cântărit propunerea. A fixat-o cu privirea. Cât trecuse? O lună? Două? Anna făcea aşa de des dragoste în ultima vreme, încât pierduse şirul. Bruno a încuviinţat în linişte.

— Hai să mergem, a spus Anna.

— Ştii cuvântul german Sehnsucht?

Anna a negat dând din cap.

— Înseamnă dor nemângâiat. Este golul din inima ta din care se scurge toată speranţa. Pe Anna o cuprinsese greaţa din cauza groazei. Doktor Messerli a simţit acest lucru.

— Anna, a consolat-o ea. Doar pare o situaţie deznădăjduită. Nu trebuie să şi fie aşa.

Nu? a răspuns Anna în mintea ei.

Bruno şi Anna şi-au luat în fugă rămas-bun de la Edith, Otto şi toţi ceilalţi oaspeţi şi au plecat repede acasă. Anna şi-a plimbat mâna pe coapsa soţului el. Bruno a scos un geamăt puternic şi înfierbântat. Anna l-a muşcat de ureche, i-a supt lobul. *Vreau să mi-o tragi în gură,* a spus ea. *Să mi-o tragi în gură şi apoi în fund.* Bruno avea ochii aţintiţi asupra drumului, dar mergea totuşi cu viteză. *Vreau să-mi freci păsărica cu faţa, Bruno. Vreau să-mi sugi clitorisul până se face mare cât o cireaşă.* Când au ajuns acasă, el a oprit repede şi a parcat strâmb maşina. Nu făcea niciodată aşa ceva, era prea rigid şi corect. Au început să se dezbrace înainte să intre în casă. Şi-au lăsat hainele în debara. Anna şi-a aruncat pantofii şi rochia la intrare. Cămaşa lui Bruno a căzut pe hol. Acolo, Bruno a prins-o pe Anna de braţ deasupra cotului şi a tras-o violent în dormitor în urma lui.

Pe pat erau haine abia spălate şi împăturite. Bruno le-a aruncat pe podea şi a împins-o pe Anna pe saltea fără menajamente. Anna şi-a desfăcut părul, a aruncat clama spre noptieră, aceasta s-a lovit de ea şi a căzut. Şi-a dus mâna la elasticul de la ciorapi, la încheietoarea de la spate a sutienului – era prea excitată ca să decidă de care să scape mai întâi. Stai, i-a ordonat Bruno. Te dezbrac eu. Anna s-a supus moale, în timp ce Bruno îşi desfăcea fermoarul de la pantaloni şi şi-i

lăsa să coboare împreună cu chiloții.

Doamne, ce frumos e! Anna şi-a permis acest moment de extaz. Am uitat ce frumos e. Chiar şi pentru un elveţian, Bruno era înalt; când stătea relaxat, avea un metru nouăzeci. Avea ochii căprui – cu galben şi maro, ca o bijuterie din ochi-de-tigru. Avea pieptul lat şi frumos, mătăsos şi acoperit cu puf. Părul de pe cap şi cel de pe corp, de culoarea maro-roşcat a pământului proaspăt săpat. Avea antebraţe vânoase, puternice ca ale unui tâmplar. Nasul, mai degrabă arian decât alemanic, era drept ca o sfoară, întinsă de la punte până la vârf. Avea trăsături de aristocrat; era moştenitorul unor trăsături fizice dintr-o altă epocă. Iar penisul lui… Anna îl adora. Dintre toate penisurile tuturor iubiților ei trecuți sau prezenți, al lui Bruno era cel mai mare. Când era excitat, era aproape la fel de lung ca un cuțit şi gros cât ecranul unui ceas de buzunar. Necircumcis. Drept la milimetru. Era obscen, agresiv şi în doar un minut avea s-o crape. Anna nu reuşise niciodată să-şi bage mai mult de jumătate în gură. Orgasmele ei erau o treabă dureroasă, splendidă.

Bruno i-a desfăcut picioarele. Anna, beată încă, nu voia decât să se întindă şi să-l lase s-o domine. Genunchii i s-au depărtat când Bruno a urcat între ei, a pătruns-o, apoi şi-a vârât şi şi-a scos penisul cât de tare putea. După două, trei, patru minute, a ieşit de tot şi a întors-o pe Anna pe burtă. I-a tras pelvisul la marginea patului, a îngenuncheat pe podea şi i-a depărtat picioarele, după care şi-a afundat limba în ea. Anna a gemut, a oftat, şi-a arcuit şoldurile, lipindu-i-le de față. Dar nu a avut orgasm. Bruno a împins-o pe pat şi şi-a băgat genunchii sub ea. Anna a dat să se ridice pe mâini, dar Bruno a strigat *Nu* şi cu mâna stângă i-a împins umerii în jos, în timp ce cu dreapta şi-a aşezat penisul să o pătrundă iar. Anna şi-a îngăduit extazul neputinței. Dintre toți bărbații ei, numai cu Bruno putea realiza pe deplin acest lucru. Dintre toți bărbații ei, Bruno era cel mai amenințător. A intrat aşa de adânc, încât Anna a simțit că ar putea-o rupe în două. Anna a mormăit. Bruno i-a pus mâna stângă pe spate, şi-a trecut-o pe dreapta pe după ea şi i-a găsit clitorisul cu degetele. L-a răsucit, l-a plesnit, l-a ciupit.

— Îmi dau drumul, a spus Anna cu un glas răguşit, şi-a dus mâna la spate şi i-a împins-o pe a lui.

Bruno a apucat-o de şolduri şi i-a tras-o mai tare decât o făcuse de ani de zile. Orgasmul Annei l-a declanşat şi pe al lui Bruno. S-au crispat, sângele le-a urcat în obraji, mai întâi şi-au strigat unul altuia numele, apoi pe al lui Dumnezeu, după care s-au prăbuşit cu un singur țipăt de satisfacție.

Când a terminat, Bruno şi-a lăsat greutatea corpului s-o strivească pe Anna între el şi pat. Au rămas aşa până când penisul lui Bruno s-a oprit din zvâcnet şi s-a moleşit destul încât să cadă singur. Atunci Bruno a coborât de pe ea şi s-a întins pe spate. Anna a întors capul să-l privească. Golit de energie lângă ea, Bruno s-a întins cât era de lung şi a încununat mişcarea cu un frison. La lumina slabă dar incontestabilă a lunii, Anna a văzut pe fața lui Bruno ceea ce putea trece drept un zâmbet.

— Bruno, a şoptit ea. Care e scopul durerii?

— Astea-s discuții de aşternut? Bruno a căscat. Culcă-te, Anna.

Anna l-a întrebat iar. Voia să ştie. Bruno a respirat de câteva ori înainte să răspundă. Anna credea că adormise.

— Durerea e dovada vieții. Vocea lui era indiferentă. Ăsta e scopul ei.

Era un răspuns mai bun decât cel pe care i-l dăduse Doktor Messerli.

— Bruno, a insistat Anna. Mă iubeşti?

Răspunsul la întrebarea Annei a fost un sforăit.

12

Deziluzia de după o şedință de psihanaliză este palpabilă deseori. Ca după sex, eşti obosit, epuizat şi, deşi un timp ai fost uşurat, acum s-a sfârşit. Pleci din cabinetul psihanalistului conştient de ciudățenia şi deopotrivă de singurătatea ta. Tu eşti cel care trăieşte în închisoarea pielii tale. Nimeni nu are parte de senzația plăcută de după aceea. Fiecare moare singur. Psihanaliza este un proces. Procesul este o procesiune lentă. E un cortegiu.

Ce crezi? întrebase Doktor Messerli.

Anna a clătinat din cap. Nu voia să recunoască faptul că ar crede ceva. Şedința aproape că se terminase. Anna s-a ridicat,

s-a frecat pe gât şi s-a întins în mai multe direcţii.

— Mă doare spatele. Sunt tensionată. Atâta tot.

Anna s-a aplecat să-şi strângă lucrurile şi să plece.

Doktor Messerli s-a ridicat şi a însoţit-o până la uşa cabinetului.

— Nici măcar umerii cei mai frumoşi nu pot căra toate poverile.

Anna era încă beată. Nu putea dormi. Bruno nu avea niciodată această problemă. Adormea uşor. În somn, era mort pentru lume. Asta făcea din el sexul. Anna, după ce făcea sex, era deseori neliniştită şi nesigură. *Consecința sexului este întotdeauna îndoiala,* s-a gândit ea. O mai mare intimitate atrăgea după sine o mai mare îndoială. Când Bruno adormea, Anna era singură. Zgomotul alb al îngrijorării n-o lăsa să doarmă.

Anna s-a ridicat, şi-a tras pe ea o pereche de blugi şi un pulover, şi-a pus cizmele. Nu şi-a bătut capul cu lenjeria intimă şi şosetele. Şi-a luat haina de pe hol unde se dezbrăcase cu o oră mai devreme şi a îmbrăcat-o în timp ce pleca din casă. *Unde pot să mă duc?* Anna se simţea prizonieră indiferent unde se afla. Chiar şi la capătul unei seri ca aceasta.

Pe întuneric, a mers pe poteca familiară din spatele casei. A trecut pe lângă un hambar părăginit şi pe lângă apartamentele din spatele unui complex rezidențial. O lumină cu senzor de mişcare s-a aprins. Scânteia bruscă de lumină a făcut-o să tresară, ca întotdeauna. S-a uitat peste câmpul de floarea-soarelui la casele mai noi de la sud de Loorenstrasse. Cele mai multe erau cufundate în întuneric, dar o fereastră ici-colo era luminată slab. *Unde mă duc?* Anna nu avea unde să se ducă şi niciun motiv s-o facă. *Oriunde mă duc e niciunde.* Era adevărat. Dar o irita plictiseala ei şi şi-a alungat-o.

Cerul era aşa de senin, încât strălucea. Anna a urcat în vârful dealului şi s-a aşezat pe banca dintr-un cot al potecii. Banca ei. Unul dintre lucrurile cele mai familiare din toată Elveția. A privit constelațiile autumnale şi şi-a dorit să le fi ştiut numele. Deasupra ei atârna luna. N-am nimic de zis despre lună, şi-a spus şi zicând că nu are nimic de spus, cumva a zis ceva. A privit luminile roşii pâlpâitoare ale avioanelor – trei la număr – aflate la înălțimi diferite, lucind

intermitent deasupra câmpului întunecos, presărat cu stele. Anna era obişnuită cu avioanele. Locuiau la numai câțiva kilometri de aeroportul Zürich. Întotdeauna se uita după mişcare pe cer. În anii ’70 şi la zece kilometri de Bülach, un om pe nume Billy Meier spusese tuturor că veneau să-l viziteze extratereştrii, cu farfurii zburătoare în bună regulă. Avea sute de fotografii cu aşa-zise dovezi. Anna văzuse fotografiile pe internet. Imaginea era familiară – o scenă pustie, pastorală, o farfurie metalică aşezată astfel încât să-ți înşele percepția şi care atârna de fire ce, deşi erau invizibile, trebuie să fi existat. Întrucât Anna petrecuse nouă ani meditând la cuvintele „extraterestru” şi „alienat” credea povestea lui Billy Meier. Şi cu aproape şase ani înainte în Bassersdorf, oraşul aflat imediat la nord de Dietlikon, un zbor al companiei Crossair s-a prăbuşit la patru kilometri de pistă. Eroare de pilotaj. Anna îşi amintea noaptea aceea. Auzise un zgomot groaznic şi fugise afară. Nu vedea nimic pe întuneric. Bruno a citit despre accident în ziarul de a doua zi. Erau vedete pop la bord, deşi nici Bruno şi nici Anna nu le recunoşteau numele. Aşa că Anna a studiat bolta cerului, în căutarea semnelor. Nu a găsit niciunul.

Aerul făcea ca totul să pară mai singuratic decât era deja. Anna şi-a căutat *Handy*-ul pe care îl pusese în buzunar înainte să plece de acasă. A deschis telefonul şi a apăsat pe un singur buton de două ori.

Odată, după o dimineață de dragoste aproape dureros de tandră, pe când soarele trecea prin crăpăturile jaluzelelor şi cădea pe trupurile lor, Anna i-a spus lui Stephen:

— Vorbeşte-mi despre combustia umană spontană.

Stephen a râs, a sărutat-o pe frunte şi s-a ridicat.

— Nu există. Oamenii nu iau foc pur şi simplu.

— Am văzut fotografii.

Stephen a scuturat din cap.

— Nu are nimic spontan. Există întotdeauna un catalizator. Fumatul în pat, instalația electrică defectă, scântei scăpate de sub control, trăsnetul. Ceva. Nu e magie, Anna. E chimie. Nimic nu explodează pur şi simplu.

Anna ştia că lucrul acesta nu era complet adevărat. Ei îi explodase inima în piept când se cunoscuseră. Sau aşa simțise. Ar face orice pentru el. Şi-ar da foc dacă i-ar cere. Sau

cel puțin așa își spunea ea.

Anna s-a îmbrăcat și s-a dus acasă.

La începutul acelei luni, Anna a primit o carte poștală. Era de la Mary. Pe exterior, imaginea mărită a unei buburuze. Înăuntru, Mary scrisese câteva cuvinte: *Îți trimit cartea asta poștală fără niciun motiv, doar să-ți spun că ești adorabilă, o scumpă și mă bucur că suntem prietene. Să ai o zi extraordinară, Anna!!!*

Telefonul a sunat o dată, de două, de trei ori. La al patrulea țârâit, Archie a răspuns.

— Da?

Acest „da" a descumpănit-o.

— Sunt eu. Anna a făcut o pauză, apoi a precizat sfioasă: Sunt Anna.

Legătura era slabă. A spus ceva ce Anna nu a înțeles prea bine și ea i-a zis să repete. Tot nu înțelegea. Era într-o cameră cu mai multe persoane. Un bar, poate. Anna nu distingea vocile care-i făceau concurență. A vorbit mai departe. *Zi-mi ceva, Archie. Sunt beată, mi-e frig, sunt singură, excitată, în beznă, beată, singură și Bruno doarme și zi-mi ceva, zi-mi ceva, te rog, te rog.* Știa că nu-i datora asta. Dar îi putea cere, nu? *Zi-mi ceva. Te rog. Te rog.*

A urmat o pauză în care Anna l-a auzit pe Archie întorcându-se și spunându-le celor din jur să facă puțină liniște. Anna nu a înțeles ce a răspuns fiecare, dar a distins râsul unei femei, zgomotos și ascuțit.

— Scuze, a spus Archie. E zgomot. Anna a dat din cap, de parcă el ar fi putut-o vedea dând din cap la telefon. Auzi? a spus el dregându-și glasul. Pot să te sun mai târziu?

— Ești la întâlnire?

Anna avea un ton acuzator. Așa și voise.

Archie s-a prefăcut că nu o aude.

— Pot să te sun mâine? Nu pot să vorbesc acum.

— Nu, a spus Anna și i-a amintit că avea să fie acasă cu Bruno și cu copiii, iar dacă nu vorbea atunci, nu mai putea până luni.

— Atunci vorbim luni, bine?

— Bine, a răspuns Anna.

Dar nu vorbea serios. Nu era bine. A încheiat conversația

înainte s-o facă Archie. Imediat a pus stăpânire pe ea o gelozie nedreaptă. Ochii i s-au umplut de lacrimi fierbinți, care s-au revărsat şi i-au alunecat pe față. *La naiba, Anna.* În inimă a auzit vocea nepoftită, fără trup a psihoterapeutei: *Cabotinismul te mutilează.*

Da, da, i-a spus Anna tare glasului interior. *E un nimic. O bagatelă. Un nimeni.* Dar o durea oricum sufletul.

A deschis iar telefonul şi, în întunericul luminat numai de ecranul gri aprins, a căutat în agendă până a dat de numărul lui Karl. Era simplu cu sms-ul. *Wo bist?* A primit răspuns aproape imediat. *Basel. Mâine în Kloten. Hotel?* Tatăl lui Karl stătea într-un sanatoriu de acolo. De aceea venea aşa de des la Kloten. Şi stătea mereu în acelaşi hotel. *Nu e scump?* îl întrebase Anna. Ba da, spusese Karl, dar sora unuia dintre colegii lui era manager, îi găsea mereu o cameră în afara sezonului şi-i oferea un preț bun. Cel mai adesea, prețul era *Stai liniştit.* Anna a presupus că-i plătea altfel. Poate i-o trăgea şi ei.

Da, da, a răspuns Anna. *Trimite-mi un sms. Ne întâlnim oricând poți.*

— Incendiul voluntar şi piromania nu sunt acelaşi lucru, a spus Stephen. Incendiul voluntar e o infracțiune. Comisă, de obicei, pentru a înşela asigurările.

Deseori, Stephen depunea mărturie la tribunal în calitate de martor expert. Stătea în boxa martorilor şi avocații îi puneau întrebări în legătură cu comportamentul focului. Cum se manifesta sub presiune. Cum reacționa. Ce-l declanşa.

— Pe de altă parte, piromania e o boală. Nu sunt psihiatru, aşa că nu pot spune decât că piromanul dă foc dintr-o pornire de moment. Îi depăşeşte rațiunea. În acelaşi timp, e un lucru rar. Nu se poate abține cu uşurință.

— Piromanii sunt întotdeauna bărbați?

— Cei mai mulți, da. Aproape toți cei care dau foc, inclusiv cei care o fac intenționat, sunt bărbați.

— Şi experții în foc?

Stephen a zâmbit larg.

— Ah. Majoritatea covârşitoare a experților în foc sunt bărbați care ştiu cum să-şi canalizeze impulsivitatea spre moduri de a ajunge la un posibil orgasm. Şi, cu aceste cuvinte,

a băgat capul sub pătura sub care stăteau întinşi şi a început să-i sugă sfârcul, în timp ce-şi plimba mâna printre coapsele ei. Anna a gemut. Era o după-amiază frumoasă.

Anna s-a trezit mahmură. Capul îi zvâcnea, ochii îi pulsau, stomacul o ardea şi îi era greață. Era şapte dimineața. Copiii erau la Ursula, iar Bruno dormea încă. Anna a luat o aspirină, a băut un litru de apă şi două ceşti de cafea. După prima ceaşcă de cafea, şi-a regăsit echilibrul. Dimineața se limpezea puțin câte puțin.

Îşi lăsase telefonul mobil în buzunarul hainei când se întorsese de la plimbare. Când l-a luat în dimineața aceea, clipea luminița care o anunța că avea un mesaj. Era un sms de la Karl. A strâns din ochi. Uşor, a început să-şi amintească de noaptea trecută. Partida de sex. Banca. Archie. Karl. A roşit când şi-a amintit de încercările ei disperate de a scăpa de singurătate.

Bruno era vesel când s-a trezit – fără urmă de mahmureală –, patruzeci şi cinci de minute mai târziu. A trecut aproape de Anna în drum spre baie şi a lovit-o peste fund. Câteva minute mai târziu, era în bucătărie, pregătea micul dejun, fluierând în timp ce prăjea ouă şi bacon pentru amândoi. Anna s-a minunat de acest bărbat. De unde apăruse? Cât avea să stea? Şi-a scos din minte aceste întrebări. Era mai bine să nu ştie. Cum se întâmplă cu scamatoriile: când afli trucul, vraja se risipeşte.

Au flirtat la masă ca nişte proaspăt căsătoriți. Bruno şi-a plimbat mâinile pe coapsele ei. Ea i-a lins untul de pe degetele mari. Anna a roşit când, aplecându-se să-l sărute, şi-a simțit mirosul pe fața lui. Până aici! Terminase cu mâncarea. Era pregătită să şi-o tragă iar. Era pregătită ca Bruno să i-o tragă iar. A conceput mental un sms pentru Karl: *Schimbare de planuri.* Era tot ce trebuia să spună. Bruno a muşcat-o de buza de jos, apoi i-a trasat cerculețe pe vârful limbii cu vârful limbii lui.

Anna era nebună de dorință. Zâmbetul lui Bruno era firesc, dar uluit.

— La ce te gândeşti? a întrebat-o în engleza lui obişnuită, cu accent.

Mă codesc? s-a gândit Anna. *Nu mă codesc, jubilez!* Bruno

purta pantaloni de pijama din flanelă şi un maiou alb ponosit. Anna nu avea pe ea decât un halat. Rămăsese goală şi resemnată după plimbarea de azi-noapte. S-a ridicat, l-a prins pe Bruno de umeri, apoi şi-a trecut piciorul drept peste el şi s-a aşezat în poala lui, lipindu-se cu pieptul de corpul lui. L-a sărutat o dată, apoi încă o dată. S-a unduit. Halatul i s-a desfăcut. Era gestul prin care corpul ei îl chema. A simțit cum penisul lui începe să dea semne de interes.

Bruno i-a răspuns la sărutări, dar fost o palmă uşoară şi un sărut prietenesc. A clătinat din cap.

— Nu acum. Mai târziu, jo? Anna s-a încruntat. Nu te bosumfla, a spus Bruno, i-a făcut cu ochiul şi a lovit-o pe coapsă într-un fel care însemna *Acum ridică-te, da?* şi cu asta, Anna s-a ridicat.

Bruno s-a ridicat şi el, s-a întins, a căscat, apoi a întins mâna şi i-a ciufulit părul, de parcă ar fi fost unul dintre băieți. A dat pe gât ultima înghițitură de cafea.

— Poate faci tu curățenie, dat fiind că eu am făcut de mâncare?

Apoi s-a dus în biroul lui şi a închis uşa. Anna s-a aşezat iar pe scaun. Auzind uşa închizându-se, s-a închis ceva şi în Anna. Uşa închisă i-a amintit de toate lucrurile din viața ei pe care le ura. Şi le ura de două ori mai mult decât cu o zi înainte. Scurtul răgaz de la suferință făcea ca pustiul de acum să fie şi mai dureros.

Anna a spălat vasele, apoi s-a îmbrăcat şi s-a dus să ia copiii.

— V-ați distrat? a întrebat Ursula.

Anna i-a spus frumos că petrecerea fusese plăcută şi că fusese o plăcere să mai iasă din casă seara. Dacă spunea „plăcut” de destule ori, era sigură că se va convinge că fusese de-a dreptul minunată.

— Dar tu ieşi din casă în fiecare zi.

Anna a sesizat acuzația. Stătea în cadrul uşii, cu Polly Jean pe şold. Băieții au năvălit pe lângă ea. Au luat-o la fugă pe stradă spre casă.

— Ursula, vrei să-mi spui ceva?

Ursula a bătut în retragere.

— Nu. Tu ieşi din casă în majoritatea zilelor. Aşa este. Nimic mai mult.

În după-amiaza aceea, l-a anunțat pe Bruno că se duce să facă o lungă plimbare cu bicicleta.

— Două ore. Poate mai mult.

Bruno căuta prin fişierele din computer şi-şi aranja hârtiile de pe birou. I-a spus să fie atent la copii. Bruno a mormăit.

— Polly e sus, trage un pui de somn, a spus Anna, în timp ce-şi lega şireturile.

Bruno a mormăit din nou.

Anna s-a întors acasă după trei ore.

— M-am plimbat zdravăn, a strigat ea spre biroul lui Bruno.

El a mormăit din nou.

Erau puține şanse ca Anna să nu se simtă stânjenită şi adolescentină la cursul de germană de luni. Nu-i mai trimisese mesaje lui Archie de când acesta îi închisese telefonul şi nici el nu încercase să ia legătura cu ea. Erau mărunte resentimentele acestea, Anna ştia. Dar chiar şi o vânătaie mică doare când o împungi cu degetul. În prima oră, Anna nici măcar nu s-a uitat spre el, ci l-a privit pe Roland predând cuvintele funcționale, acele şirete cuvinte care îndeplinesc rolul de barometru emoțional al unei propoziții. *Da? Şi? Sigur! Serios? Vezi să nu! Tocmai. Mă rog.* Archie se uita la Anna, care-i evita privirea. Mary stătea între ei, fără să sesizeze tensiunea. La pauză, Archie a tras-o deoparte pe Anna, în *Kantine,* înainte să se aşeze la coadă.

— Nu era cazul să te superi pe mine.

— Nu m-am supărat. Eram beată.

Nu mințea.

— Eram cu Glenn, cu soția lui şi cu prietenii lor.

— Nu ştiam că fratele tău e însurat.

Erau multe lucruri despre Archie pe care nu le ştia.

Archie şi-a dres glasul.

— Glenn nu ştie. De tine.

Anna l-a măsurat din priviri cum n-ar fi avut dreptul s-o facă. Archie a cedat.

— Au vrut să mă cupleze. S-a terminat cu o îmbrățişare. Ea poate voia mai mult.

Nu era nevoie să-i spună asta.

— Serios. Şi tu ce voiai?

Anna era sătulă de sine. Nu pretindea că ar avea dreptul să

fie geloasă.

Archie a oftat uşor.

— Mi-ar fi plăcut să nu fi fost deloc acolo. Dacă nu pot să fiu cu tine, atunci prefer să stau singur acasă. Serios.

Lucrul acesta a mulțumit-o, deşi nu ar fi trebuit. În orice caz, Anna nu putea recunoaşte ceea ce nu putea explica.

— Hai să luăm cafea.

Anna îl iubise pe Stephen, sau aşa i se părea. Credea că încă îl iubeşte, dar nu era sigură. Însă o iubea pe Polly Jean şi, într-un fel, era ca şi când l-ar fi iubit pe Stephen.

După pauză, grupul s-a întors la curs şi, de la cuvinte funcționale, Roland a trecut la recapitularea celor patru cazuri din germană, începând cu cazul acuzativ. *Ce cuvânt,* s-a gândit Anna. *Acuzativ.* O arăta cu degetul lui osos (cum păreau să facă toți şi toate în ultima vreme). A copiat schema pe care a făcut-o Roland pe tablă şi a încercat să invoce chiar şi puțină empatie față de sine.

Nu sunt decât o serie de alegeri proaste prost puse în aplicare. Era o acuzație la care nu putea obiecta.

Dar după curs – şi după cum era deja un obicei – a mers cu Archie la apartamentul lui din Niederdorf. Au stat de vorbă pe tot parcursul drumului cu tramvaiul. Înăuntru, nici măcar nu s-au deranjat să se sărute. Au făcut dragoste banal, cotidian. Era echivalentul sexual al ridicatului din umeri.

Nu-i datorez nimic din mine acestui bărbat, s-a gândit Anna.

13

E posibil să duci mai multe vieți odată.

De fapt, e imposibil să nu o faci.

Uneori, aceste vieți se suprapun şi interacționează.

E complicat să le trăieşti şi necesită o putere de care o singură viață nu are nevoie.

Uneori, aceste vieți trăiesc în linişte în casa trupului.

Alteori, nu. Câteodată, bombăne şi se ciorovăie şi urcă furioase la etaj şi strigă de la fereastră şi nu duc gunoiul.

Iar alteori, aceste vieți, aceste mai multe vieți, au mai multe

vieți proprii, fiecare. Iar viețile acestea, ca nişte iepuri sau nişte rozătoare, se înmulțesc, fac şi ele copii. Şi aceste vieți-copil dau naştere altora.

Atunci, o femeie încetează să-şi mai ducă propria ei viață. Atunci, viețile încep s-o ducă pe ea.

Cu o zi înainte de aniversarea ei, când s-a trezit, Anna a avut parte de surpriza duminicală de a-şi vedea băieții stând deasupra ei. Charles îi întindea o vază cu flori aproape ofilite, care trebuie să fi fost cumpărate cu o zi înainte. Victor i-a oferit o tavă cu pâine prăjită cu dulceață şi cafea. Bruno era în spatele lor, cu Polly Jean în brațe.

— Ce-i asta?

Anna s-a ridicat în pat. Charles a vorbit primul:

— E pentru ziua ta, mami.

— Ah!

Victor a intervenit şi el, sigur pe sine.

— Ziua ta e abia mâine.

Anna şi-a reținut o încruntătură. Victor era întotdeauna primul pesimist din încăpere. I-a întins tava şi Anna a luat-o.

— Mulțumesc! Le-a făcut semn fiilor ei să-i dea un sărut. Ce drăguț din partea voastră!

Charles a zâmbit larg, şi-a sărutat mama şi apoi a aşezat florile pe noptieră. Victor şi-a primit pasiv sărutul şi s-a mutat de pe un picior pe altul. Anna s-a uitat la Bruno. El i-a spus că fusese ideea lor, apoi şi-a dus mâna în buzunarul de la pantaloni şi a scos o cutiuță.

— Poftim, Anna.

Anna a luat cutiuța. Era o cutiuță pătrată de bijuterii, neîmpachetată. Balamaua micuță a scârțâit când Anna a deschis-o. Înăuntru, vârât într-o fantă căptuşită, era un inel cu trei pietre – granat, diamant şi topaz galben. Erau pietrele astrologice ale copiilor. Era un inel de mamă. Anna l-a pus pe inelarul de la mâna dreaptă. Îi era bun, chiar se potrivea. S-a uitat la Bruno şi la Polly, apoi la fețele fiilor ei şi le-a spus adevărul cu o voce măsurată, serioasă.

— E cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată.

— Îți place?

Vocea lui Bruno era neutră, dar nu nepoliticoasă.

— La nebunie!

— Foarte bine. La mulți ani! Poftă bună!

Bruno s-a aplecat şi şi-a sărutat discret soția pe buze. Anna nu şi-a reținut lacrimile.

Anna îi scrisese lui Stephen scrisori pe care nu i le trimisese niciodată; doar pe una dintre ele, pe care o scrisese în săptămânile imediat următoare plecării lui. Le ascunsese în albumul cu amintiri din liceu (melancolia este cel mai potrivit adăpost), aflat şi el pe fundul unei cutii, care la rândul ei era sub alte câteva cutii dintr-un colț întunecat al mansardei, unde Bruno nu avea să le găsească niciodată. Uneori, Anna scotea scrisorile, se aşeza pe podeaua mansardei şi-şi petrecea ore întregi de melancolie în care le recitea. Erau sentimentale şi exagerate şi-şi amintea unde o scrisese pe fiecare. În Platzspitz: *I se spunea Needle Park. De aici îşi cumpărau drogații marfa. Sunt dependentă de tine şi mă zvârcolesc pe podea în absența ta.* Şi o alta, scrisă pe o bancă ce dădea spre Sihl, râul noroios care se varsă în Limmat: *Maro ca ochii tăi, maro ca durerea din inima mea. Întunecos, mâlos şi trist, atât de trist!* Burnița. Un bărbat cu o pălărie verde trecuse împleticindu-se pe lângă Anna îndreptându-se spre un copac aflat la vreo patruzeci şi cinci de metri mai departe şi urinase. O altă scrisoare începea aşa: *Îți scriu din Lindenhof, chiar din locul pe care îl căutai tu în ziua în care ne-am întâlnit.* Şi o altă scrisoare începută în gara Wipkingen: *Gara ta, Stephen. Îți aminteşti?* Îi luase săptămâni întregi să scrie scrisoarea aceea. O terminase pe malul râului Zürichsee la Seefeld, în portul Riesbach, lângă sculpturile mari, abstracte. Anna îşi amintea fiecare incident, fiecare loc, mişcarea pixului, ce haine purta, vremea, cum se schimba, cum se împotmolea, cum o simțea pe piele.

Nu mai citise scrisorile de cel puțin cinci luni. Poate şase. Ultima oară când le citise fusese prima dată când se ruşinase pentru ele.

Într-o dimineață din săptămâna care trecuse, Anna ajunsese la cursul de germană cu o durere de stomac. Se simțea ca şi când ar fi mâncat pietricele sau ar fi înghițit nisip dintr-o clepsidră. Şi-a luat notițe în linişte şi fără înfloriturі. Roland a vorbit despre pronume şi adjective. *Ceva. Cineva. Nimeni. Top.*

Oricine. Tot. Destul. Şi: *Nimic.*

Nimic, nimic, nimic.

Mary ştia că se apropia ziua de naştere a Annei. În timpul unei pauze, s-a oferit să țină o petrecere la ea acasă şi să-i pregătească Annei un tort; a întrebat-o care era preferatul ei?

— Nu, Mary. Nu pregăti nimic! Te rog. Te implor.

Mary a părut încurcată, dar a cedat. A renunțat la subiect.

Restul orei de germană şi-au petrecut-o în perechi, simulând că-şi telefonează unul altuia.

— Ştii cum este? a vorbit Anna repede, pe nerăsuflate. E ca şi când ai avea aşa de multă simțire în corp, încât devii simțirea aceea. Iar când devii simțirea aceea, nu mai e în tine. A devenit tu. Şi simțirea aceea este disperarea. Aproape că nu-mi mai amintesc de un moment în care să nu fi trăit aici. Dar până şi mersul mă trădează că sunt americancă. Am uitat să mai gândesc în dolari, şi totuşi abia dacă înțeleg cum să socotesc în franci – soțul meu lucrează la bancă, la dracu?! Fiecare gând al Annei venea instantaneu: Sunt în iad? Probabil că sunt în iad. Nu ştiu ce vrei să-ți mai spun. Ştiu să gătesc, să fac cumpărături, să citesc, să rezolv probleme simple de matematică, ştiu să plâng şi să mi-o trag. Şi ştiu să dau chix. Ştiu să iubesc? Ce înseamnă asta? Ce contează? Ce contez eu? Nu fac decât să greşesc.

Doktor Messerli s-a tras pe marginea scaunului şi i-a făcut semn să vorbească în continuare. Se anunța o realizare, era sigură.

Da, Anna ceruse să nu facă nimeni nimic de ziua ei, dar Mary, draga de Mary, nici nu voia să audă, aşa că a sugerat să iasă în oraş, în loc să dea o petrecere. Amândouă familiile. O zi de sărbătoare în cerc restrâns, dar incontestabil deosebită.

— În plus, a spus Mary, trebuia s-o facem oricum.

Aşa că Anna a acceptat, cum făcea deseori.

Familia Benz a stabilit să se întâlnească cu familia Gilbert la unsprezece şi un sfert la Stadelhofen. De acolo era o călătorie de o jumătate de oră cu trenul spre Rapperswil, unde aveau să se plimbe cu toții o vreme, apoi să ia un vapor care să-i ducă înapoi în Zürich. Călătoria avea să dureze toată după-amiaza, pentru că vaporul oprea de multe ori să ia oameni, ori să-i lase

pe alții. Mary luase un coş cu sendvişuri, bere, sucuri şi gustări să aibă pe drum. Pentru această călătorie îşi rezervaseră o zi; iar când se întorceau în Zürich, familia Gilbert avea să meargă la familia Benz să bea ceva, să ia o cină simplă şi să mănânce tort. Ursula a stat acasă cu Polly Jean.

Rapperswil este un oraş pitoresc la capătul estic al lacului, la vreo treizeci de kilometri de Zürich. Ridicat pe locul unei aşezări din Epoca Bronzului, are pasaje robuste datând din Epoca Medievală. Acolo se află un castel şi Circul Knie, cel mai mare din Elveția. Anna nu-l vizitase niciodată.

Familiile au purtat o conversație uşoară în tren. Mary a spus că lucrează ca voluntară la şcoala lui Max şi a lui Alexis, iar Bruno şi Tim au vorbit despre schiat. Anna şi-a împărțit atenția între cele două conversații. Max şi Charles îşi amuzau părinții spunând glume copilăreşti: *De ce s-a înecat trenul cu mâncarea? Pentru că nu a mestecat-o!* Anna i-a zâmbit copilului ei mijlociu.

— Ce băiat deştept eşti! a spus, iar Charles a zâmbit mândru, încântat.

Victor stătea singur şi juca un joc video. Alexis îşi adusese o carte. Anna a încercat s-o atragă în discuție, fără prea mare succes. A întrebat-o despre şcoală, despre Canada, dacă-i plăcea Elveția, dacă-i plăcea cartea. Răspunsurile ei erau politicoase, dar lapidare. Anna a lăsat-o în pace. Copilul nu voia să vorbească. A avut încă o dată un sentiment de familiaritate şi Anna a simțit simpatie față de Alexis. Anna nu a mai spus nimic.

Uneori, Anna se întreba dacă Stephen se gândea vreodată la ea. *M-a uitat complet? Îi invadez vreodată gândurile? Ca un cântec pe care nu şi-l poate scoate din minte?* Aceste întrebări nu-i făceau niciodată bine. Le evita, de cele mai multe ori.

Dar când nu putea, se oprea la ideea că acum câteva luni realizase că făcuse o mare greşeală, dar era prea timid, prea ruşinat sau prea speriat să se întoarcă la ea. *Se poate,* medita Anna. Înțelegea sentimentul insurmontabil că este încercuită, capturată şi incapabilă să acționeze. Anna locuise ani de zile în casa propriei ei inevitabilități. Poate că şi Stephen la fel. Anna a ales să creadă că acesta era motivul pentru care nu o sunase sau nu-i scrisese niciodată.

Dar ea ştia adevărul, desigur. Însă erau momente când uita că ştie adevărul şi uita că se preface.

— Care e diferența dintre iluzie şi halucinație?

Doktor Messerli a scos un sunet care sugera descurajare. Amintea de clicul unui contactor care închide un circuit.

— Halucinațiile sunt de natură senzorială. Omul vede, aude sau simte ceva ce nu există dincolo de experiența lui. Iluzia, în schimb, este o impresie falsă. O convingere de care un om se agață cu încăpățânare, în ciuda probelor convingătoare care dovedesc contrariul. Anna s-a analizat scurt. Nu auzise niciodată vocea lui Dumnezeu şi nu simțise niciodată mirosul unor trandafiri inexistenți.

— Ipohondrul se va convinge pe sine că e pe moarte, deşi fiecare analiză dovedeşte că este perfect sănătos. Un altul va jura că îl urmăreşte guvernul. O altă persoană s-ar putea agăța de convingerea că obiectul iubirii ei celei mai pătimaşe îi răspunde cu aceeaşi afecțiune profundă, deşi nu este aşa.

— Înțeleg.

Cu asta aproape că o nimerise.

— Ai halucinații, Anna?

— Nu.

De data asta, a fost rândul doctoriței să răspundă *Înțeleg.*

Soarele strălucea ca un cântec. Vaporul aluneca pe apa argintie, scânteietoare. Anna purta mai multe straturi de haine, dar era vânt şi, în ciuda soarelui, îi era destul de frig încât să tremure. Bruno a văzut şi a tras-o mai aproape de el. Acesta era Bruno de care, într-un fel, se putea spune că se îndrăgostise. Ieşea la iveală când erau cu soții Gilbert. O lejeritate minunată, tihnită, la care păreau să nu ajungă niciodată când erau singuri. Anna era bucuroasă, cum uitase să mai fie. Fericirea i se plimba prin corp de la cap la gură, la gât, în piept şi până în abdomen, în odaia ferecată a pelvisului, unde îşi păstra de obicei supărările pe lume.

Anna a privit ziua aşa cum era: un dar. Un cadou. Acum. Nu mai ținea minte de când nu mai fusese aşa de bucuroasă. Pe vapor, nimeni nu a stat bosumflat. Alexis şi-a pus cartea deoparte când Victor a lăsat-o să se joace şi ea. Amândoi erau amabili cu frații lor mai mici. Charles şi Max alergau pe vapor,

se prefăceau că sunt piraţi. Copiii beau suc, adulţii beau bere şi toată lumea lua gustări din pungi de chipsuri cu aromă de boia de ardei. Bruno a sărutat-o pe furiş o dată, apoi încă o dată. Anna l-a lăsat. Şi l-a mai lăsat o dată. Toată lumea râdea şi zâmbea. Tuturor le plăcea lacul. *Nu e drept din partea mea să mă simt aşa de fericită. Nu merit. E o dovadă de milă pe care nu o merit.* Brusc, Anna a înţeles. *La asta se referă lumea când vorbeşte despre milostenie.* I-a mulţumit tare zeului în care nu era sigură că ar crede. Anna a surprins-o pe Mary verificându-şi ceasul de patru ori în treizeci de minute. *Călătoria cu vaporul durează două ore,* a zis Anna şi Mary a răspuns: *Ah.*

La fiecare *Schiffstation,* câţiva oameni urcau şi câţiva coborau. Familiile Benz şi Gilbert se jucau ghicind cine erau călătorii. Au decis că bărbatul tânăr, înalt, ras în cap şi însoţitoarea lui cu părul negru-albăstrui erau la a cincea întâlnire, că femeia şi bărbatul mai vârstnici de pe bordul babord al vaporului erau turişti englezi care-şi sărbătoreau a patruzecea aniversare, iar că femeia de vreo treizeci de ani care fuma o ţigară aproape de proră îşi oblojea inima frântă cu singurătatea şi împroşcarea mării. Sau cel puţin asta a fost concluzia la care a ajuns Anna.

La capătul călătoriei cu vaporul, cu feţele arse de soare şi înţepate de vântul de pe lac, familiile au luat tramvaiul de la Bürkliplatz spre Hauptbahnhof şi apoi trenul înapoi spre gara Dietlikon, toţi cei opt. Era aproape şase şi se întuneca. Acasă îi aşteptau tort şi şampanie.

Annei nu-i venea să creadă cât de plăcută, cât de perfectă fusese ziua. Nu se aşteptase să fie aşa. Uitase că acest lucru era posibil, dacă ştiuse cu adevărat.

Încă simţea bucuria blândă a zilei când au urcat dealul pe Hintergasse pe lângă piaţă şi au cotit pe Rosenweg. În dreapta, parcarea bisericii era plină de maşini. Dacă Anna ar fi observat – ceea ce nu s-a întâmplat –, ar fi presupus că se ţinea o slujbă de seară. Au trecut de micul teren de joacă, au mers spre casă, au urcat treptele şi au deschis uşa.

Era întuneric în casă. Bruno a aprins lumina şi, după o pauză de o jumătate de secundă, aproape o duzină de oameni au strigat: „Surpriză!”

Dumnezeule, s-a gândit Anna. *Mi-au organizat o petrecere, fir-ar să fie!*

Era evident cine fusese creierul acestei surprize. Înainte să inventarieze oaspeții, înainte ca Anna să observe exact fețele celor care veniseră în casă fără invitația ei, Mary i-a sărit în cale. Sărea de colo-colo şi bătea din palme ca un omuleț pe arcuri care țâşneşte din cutie când ai apăsat pe buton.

— Eşti surprinsă? Eşti? Ai ghicit? Uite ce mirată eşti!

Da, da, şi-a calmat Anna prietena. *Mare surpriză!* A îmbrățişat-o mecanic pe Mary în semn de mulțumire, apoi s-a convins în sinea ei să accepte situația. *Bun, Anna, te descurci. A fost o zi foarte, foarte frumoasă. Mă descurc. Pot să fiu recunoscătoare.*

Anna a studiat încăperea. Era şi Ursula, la fel şi Daniela şi David, Margrith, Hans şi fiica lor Suzanne şi soțul ei Guido; Anna nu-i cunoştea prea bine pe niciunul dintre cei doi, dar până anul trecut locuiseră în casa din spatele hambarului lui Hans cu cele trei fiice ale lor, care veniseră şi ele la petrecere. Vecinii lui Bruno şi ai Annei veniseră şi ei, Monika şi Beat, şi la fel şi Edith şi Otto. Majoritatea celor de la cursul de germană, inclusiv Nancy şi Ed, cuplul australian cu care vorbea rareori, franțuzoaica aceea care fuma întotdeauna în pauză, asiaticii retraşi care, de fapt, nu schimbaseră nici măcar o vorbă cu Anna, veniseră cu toții. Şi Roland. Şi Archie. Şi Karl.

O față văzută într-un alt context creează confuzie. Şi cei mai mulți paranoici au motive să fie astfel.

14

Este adevărat: o față văzută într-un alt context creează confuzie. O clipă de dezorientare. Uluire tranzitorie. Percepția personală este pusă sub semnul întrebării. Ca şi când ai fi într-un bar unde chiar intră un preot şi un rabin. *E o glumă?* te întrebi. Răspunsul este „da”. Răspunsul este „nu”. Răspunsul este şi unul, şi altul.

E o glumă? s-a întrebat Anna. Aproape fiecare persoană aflată în casa ei în noaptea aceea era ruptă de contextul său. Anna s-a dezorientat când podeaua de sub picioare a încercat să se mişte şi a trebuit să facă un efort să nu leşine, la propriu. Mary radia. Era încântată de sine şi încă avea

impresia că atunci când Anna spusese *Nu organiza nimic de ziua mea,* de fapt voise să spună *Vreau să-mi organizezi o petrecere.* Roşeaţa i-a urcat Annei de pe piept pe faţă.

— Ştiu că ai spus că nu vrei tevatură, dar n-a fost nicio bătaie de cap! Mary aştepta un răspuns. Anna i-a oferit un zâmbet slab, plin de tact.

— Şi eu chiar voiam! Eşti cea mai bună prietenă a mea!

Mary a tras-o pe Anna în living şi i-a pus o coroană din hârtie pe cap. Era roz, strălucitoare, pentru copii. Anna a luat-o imediat. Bruno a dat mâna cu bărbaţii pe care îi cunoştea şi, în scurt timp, Bruno, Guido, Otto, Beat, David şi Karl aveau câte o bere în mână şi se duceau spre uşă. Când au trecut pe lângă Anna, fiecare i-a urat la mulţi ani, a îmbrăţişat-o rapid şi a sărutat-o de trei ori pe obraji, cum era obiceiul. Când a venit şi Karl, Anna i-a şuierat la ureche: *De ce ai venit?* La care Karl a răspuns:

— I-a invitat pe Daniela şi pe David, iar ei m-au invitat pe mine.

Bruno a condus grupul afară, urmat de copii. Edith s-a apropiat de Anna şi i-a dat un pahar cu vin spumos.

A zâmbit strâmb.

— E rar, Anna.

Anna era tentată să-i dea dreptate. Şi-a dat gata şampania din două înghiţituri rapide şi i-a înapoiat paharul lui Edith cu o faţă care spunea: *Acum du-te şi adu-mi o băutură ca lumea.* Edith a râs în stilul caracteristic şi a plutit spre bucătărie.

O clipă mai târziu, s-a întors cu un whisky. Anna a sorbit din el. Whisky-ul avea un gust plăcut, de fum.

— Ăsta de unde a apărut?

N-ar fi trebuit să mai întrebe.

— L-a adus el.

Edith a făcut un gest spre partea opusă a camerei, unde Archie stătea cu Roland şi Ed. Anna a dat să spună ceva, dar s-a răzgândit. Edith a deschis şi ea gura să vorbească, dar a fost întreruptă de sosirea lui Mary. Anna le-a făcut cunoştinţă. Mary şi Edith au fost una efuzivă, cealaltă detaşată. Nu era neaşteptat, dar în acest moment Anna nu avea destulă putere să concilieze personalităţi incompatibile. S-a scuzat sub pretext că vrea să se schimbe de hainele pe care le purtase în călătoria cu vaporul şi s-a strecurat în dormitor, închizând uşa

în urma ei şi lăsându-le pe Mary şi pe Edith să descopere singure ce puține aveau în comun.

Anna a căutat un pulover frumos şi s-a schimbat. Şi-a studiat fața – încă era îmbujorată. O să dau vina pe whisky, s-a gândit şi apoi, studiindu-se încă o dată: Ar trebui să fie de ajuns. O bătaie în uşă a făcut-o să tresară.

— Cine e?

— Arch.

— La dracu'!

Anna s-a dus tunând şi fulgerând la uşă, a deschis-o vijelios şi l-a tras înăuntru.

— Anna… a dat Archie să spună, dar ea a ridicat mâna.

— De ce-ai venit?

— M-a invitat Mary. Anna era sursa fiecărei probleme din prezent. Ar fi părut ciudat dacă nu veneam.

— Serios, Archie? a spus Anna. Du-te şi zi-i chestia asta înaltului meu soț elvețian, cu prieteni elvețieni musculoşi care se îmbată în curtea mea elvețiană.

Anna nu se putea abține să nu spună „elvețian", dar nu ştia de ce. Era furioasă. Se străduise din răsputeri să-şi separe viețile, viețile secrete.

— Trebuie să mă întorc.

Anna a deschis uşa şi a trecut furtunos pe lângă el pe hol. *Oare numai pentru mine au sens secretele mele?* s-a întrebat ea, după care şi-a amintit că doar ea cunoştea aceste secrete.

Murmurul de la petrecere se întețise. Oamenii beau şi mâncau şi, deşi atmosfera era chinuită şi plictisitoare, conversația a devenit mai animată şi au început cu toții să se relaxeze. Anna a rămas deoparte un moment, a răsuflat adânc şi şi-a făcut curaj să interacționeze. A dat de Edith, care o cotea spre salon.

— E totul în regulă, Anna? a întrebat ea cu viclenie.

— Totul e de nu se poate, a spus Anna simplu.

— Ştii – Edith s-a apropiat de ea – am evaluat şeptelul. Anna s-a strâmbat. Pun pariu că e cel puțin un bărbat cu care te-am putea cupla.

— Edith! Serios! Anna i-a amintit că e căsătorită.

— Da. Mă rog. Edith a continuat. Ce zici ce tipul ăla, Roland?

Anna i-a aruncat o privire exasperată. Bine, atunci ce zici de

scoțian? Nu cumva tocmai l-am văzut ieşind din dormitorul tău?

Edith avea o lumină jucăuşă în priviri.

— Termină, Edith, a spus Anna tăios.

— Doamne, Anna. Calm. Mary aia a făcut din tine o mironosiță.

— Nu sunt mironosiță, a spus Anna. Sunt decentă.

— Ha, ha! a râs Edith ironic. Crede-mă, Anna. Ştiu despre ce vorbesc.

Anna s-a uitat la ea şi a decis că probabil aşa era.

Edith i-a întors privirea Annei.

— Pe de altă parte, Mary… a spus ea făcând o pauză afectată.

Indiferent ce voia să spună, nu era nevoie să o facă.

— Fii drăguță cu ea, Edith.

— Doamne, Anna. Mă plictiseşti.

— Edith, am musafiri.

Edith a rânjit.

— Mă rog.

Edith a trecut pe lângă ea, a ieşit pe hol, şi-a scos telefonul din buzunar şi a început să-i trimită un mesaj lui Niklas, a presupus Anna.

— Care e diferența dintre obsesie şi compulsiune?

În copilărie, Anna avea pornirea nestăpânită de a număra lucruri. Pietrele de pe potecă. De câte ori sună telefonul. Cuvintele din propoziții. Propozițiile din paragrafe. Fiecare acțiune trebuia ordonată. Fiecare gând, măsurat şi împărțit. Era chinuitor. Aşa era mereu la datorie. Însă era un compromis acceptabil. Număratul, aranjatul şi clasificarea o ajutau să-şi controleze panicile. Psihiatrul a decis că aceasta, asemenea depresiei Annei, era o fază. Aşa era. Nu durase multă vreme. Trecuse peste acest obicei, adoptând altele noi.

— Obsesia este modul în care te aperi de sentimentul că nu deții controlul. Compulsiunea apare atunci când nu reuşeşti să te aperi.

La finalul unui curs recent, Anna i-a cerut lui Roland să-i traducă un mesaj dintr-un graffiti pe care îl văzuse pe speteaza unui scaun din tren. Graffiti era un lucru rar în trenurile

elveţiene. Anna îl copiase pe spatele caietului de germană. *„Was fuer ae huere Schweinerei…”*

— Ce înseamnă?

Roland s-a încruntat, şi-a foşnit hârtiile şi a pornit spre uşă.

— Înseamnă ceva nu foarte drăguţ.

Anna a aşteptat un răspuns. Roland a oftat şi s-a înduplecat.

— Înseamnă „am căcat steagu’ ”.

Toată lumea se dă de gol. La pocher, regula de bază în analizarea lor este aceasta: ofensiva înseamnă cărţi proaste, iar defensiva, cărţi bune. Tremură? Se uită pieziş la teancul de fise? Se uită prea atent la cărţi? Aruncă ce pariază, cum aruncă bucătarul un cartof fierbinte? Îi priveşte sau nu pe ceilalţi jucători în ochi?

Sigur, mai sunt şi alte atitudini care te pot da de gol. Fiul tău îţi spune Zi-mi o poveste, Mami, iar tu te aşezi lângă el şi începi: Es war einmal eine Prinzessin… Mai este şi manifestarea publică, în care poate pentru prima oară în viaţa ta laşi la vedere un aspect intim, nefiind conştient încă de posibilele consecinţe ale acestei dezvăluiri. Odată, în clasa a doua, Anna a dus la şcoală păpuşa ei preferată. O păpuşă cu capul mâinile şi picioarele din porţelan şi cu păr de om, negru, perfect. O botezase Frieda şi, deşi n-o iubea aşa cum îşi iubesc alte fete păpuşile, legănându-le, prefăcându-se că le dau de mâncare, certându-le când erau neastâmpărate, Anna simţea ceva asemănător cu dragostea. Era fascinată de formele feţei Friedei, de moliciunea părului ei şi de rochia roz de dantelă pe care o purta. Era un interes detaşat, ştiinţific, dar totuşi unul profund captivant. Iar când pe terenul de joacă în ziua aceea a scăpat-o din greşeală şi un băiat pe nume Walter – tot din greşeală – a călcat pe mâna dreaptă a Friedei şi i-a făcut-o bucăţi, imposibil de reparat, Anna a simţit acel gen de deznădejde care le cuprinde pe fetiţe când se strică păpuşa şi a plâns tot restul zilei. Acasă, Anna a pus-o pe Frieda înapoi pe raft, nu s-a mai jucat şi nu a mai studiat-o niciodată. Nici nu realizase cât de mult o iubise.

Şi mai este şi Wilhelm Tell, eroul naţional elveţian care, refuzând să cedeze în faţa unui suzeran, a fost obligat să tragă într-un măr aşezat pe capul fiului său mai mic. Cu o singură

săgeată trasă cu arbaleta, a crăpat mărul în jumătăți perfecte. Dacă povestea aceasta avea o morală, Anna nu putea spune care era aceea.

El nu-i spusese niciodată că nu o iubeşte.
Dar nici nu-i spusese că o iubeşte.

Archie, Mary, Nancy, Roland şi Ed s-au adunat lângă gustări. Archie îi întorsese spatele Annei, respectându-i dorința de discreție maximă. Afară, Bruno şi prietenii lui stăteau pe stradă, se uitau la noua maşină a lui Guido. Bruno o ținea pe Polly pe şold. Daniela s-a aplecat şi a gâdilat-o. Polly Jean zâmbea şi chicotea.

Petrecerea era în continuare la fel de plictisitoare. Cum se întâmplase şi la petrecerea lui Edith, invitații se împărțiseră în două grupuri – deşi aici geografia, mai degrabă decât sexul, îi separase pe invitați: prietenii localnici ai lui Bruno erau afară, iar Anna şi cunoştințele ei din străinătate rămăseseră înăuntru. E emblematic, s-a gândit Anna. Ei pot să iasă în aer liber în lumea lor. Noi suntem încuiați într-o cutie a alterității. Există o linie de demarcație. Ne tolerează prezența, dar nu ne vor primi niciodată cu brațele deschise.

Mary a anunțat că a adus jocuri pe tablă. Edith a mârâit de pe locul pe care îl ocupase pe canapea, iar Anna i-a aruncat o privire pe care ea nu şi-a ridicat ochii din mobil ca s-o vadă. Nancy a fost înțelegătoare şi a spus că ea vrea să joace, dacă mai vor şi alții. Mary a aranjat opțiunile pe măsuța de cafea. *Life. Risk. Trivial Pursuit. Sorry*[15]. Până şi jocurile pe tablă o arătau cu degetul pe Anna. I-a prins privirea lui Archie şi a mimat: „Te rog, pleacă”. Archie a clipit la cererea ei şi, la rândul lui, a mimat: „Imediat”. Drept răspuns, Anna s-a retras în bucătărie.

Un minut mai târziu, a venit şi Mary.

— Aici erai! Ratezi toată distracția! Ai zice că încerci să scapi de petrecerea ta.

— Mary, a spus Anna exasperată. Ți-am zis că nu vreau o petrecere.

Anna a deschis frigiderul. Înăuntru era un tort cu mai multe etaje aşa de mare, încât rafturile de sus ale frigiderului cu tot ce era pe ele fuseseră scoase să încapă tortul. *Unde mi-e*

dressingul pentru salată? Unde mi-e muştarul? Vreau să ştiu unde e muştarul. Anna a împins uşa. Frigiderul a scos un zăngănit puternic.

— Ai înnebunit, Anna? a spus Mary cu un tremur în glas.

Anna nu voia s-o jignească. Nu avea ce face, trebuia să țină pentru sine tot acest afront.

— Nu, Mary. Deloc. E o surpriză plăcută. Mulțumesc.

— La ce te pricepi? a întrebat-o Doktor Messerli într-o după-amiază.

Anna şi-a căutat în memorie, încercând să-şi amintească ultima oară când i se pusese această întrebare, dacă-i fusese pusă vreodată. A dat un răspuns rudimentar, născut din repetiție şi experiență.

— Nu ştiu, a răspuns, şi amândouă femeile au înțeles. Aş prefera să nu vorbesc despre asta.

Doktor Messerli a insistat.

— Nu te las să scapi aşa de uşor, a spus ea, apoi şi-a încrucişat mâinile şi picioarele şi s-a lăsat pe speteaza scaunului, pregătindu-se pentru lunga aşteptare ce se anunța în discuțiile cu Anna care necesitau ademenire.

Ferestrele erau închise, iar în cameră era umed şi rece. Doktor Messerli a schimbat direcția.

— Bun. Hai să încercăm aşa. Ce-ți place să faci? Nu-mi pasă dacă te şi pricepi la asta.

Îmi place să mi-o trag, a fost răspunsul spontan al Annei, dar l-a ținut pentru ea. În schimb, a închis ochii strâns, şi-a muşcat buza şi a încercat să se gândească la altceva decât la sex, în timp ce Doktor Messerli îi aştepta răspunsul.

— Când eram mai tânără – Anna a făcut o pauză, accentuând „mai tânără", de parcă ar fi fost esențial să se înțeleagă că exista o distincție între atunci şi acum – îmi plăcea să cos.

Doktor Messerli a bătut o dată din palme.

— În sfârşit! A recunoscut şi ea ceva!

Frivolitatea ei a părut o lipsă de respect.

— Bine. Erai bună la asta?

Anna nu mai cususe de ani de zile. Ultima oară când scosese maşina – Pe unde mai era? În pod? În pivniță? –, Victor era bebeluş şi ea încă avea hotărârea necesară să cultive

o anume viață casnică. Anna i-a spus acest lucru doctoriței.

— Şi de ce ai renunțat?

Anna a mormăit ceva despre lipsa de timp şi energie.

— Şi acum ce te împiedică să coşi?

Răspunsul a rămas acelaşi.

— Timpul. Energia.

Îi lipseau amândouă. Le oferea la liber bărbaților ei toate orele ei libere. Nu mai avea putere şi pentru sine.

(Anna nu se gândise niciodată la această corelație, dar în timp ce scotoceau prin această parte din trecutul ei, paralelele erau evidente şi corespondența clară: m-am lăsat de tivit haine şi m-am apucat de tivit bărbați. Anna a zâmbit în sinea ei. Era haz în povestea asta. Şi mai era şi claritate. *Bie. Tipar. Cusătură.* Putea să-i fi spus pur şi simplu psihoterapeutei că se pricepea la jocuri de cuvinte şi ar fi fost şi acesta un adevăr. Dar această mărturisire ar fi smuls o alta: că în momentele în care era spirituală era de asemenea şireată şi, cel mai adesea, pentru ea acestea jucau rolul cernelii caracatiței. Perdele de fum, în spatele cărora se ascundea. *Pensă. Margine. Cupon.* Acum *ac* devenise *tac. Cută* devenise *cucută.* Dar Anna a tresărit când s-a gândit la asta. În acest caz, nu erau replici istețe sau coincidențe. Erau faptele rele, necosmetizate şi se aliniau perfect.)

— Mama ta te-a învățat să coşi? a venit întrebarea doctoriței, readucând-o brusc pe Anna în cameră.

Întrucât Anna nu a răspuns imediat, Doktor Messerli a întrebat din nou. De data aceasta, întrebarea a stimulat o amintire neclară. Anna era mică. Avea şase sau şapte ani. Nu putea spune exact. După-amiaza aceea fusese la fel de cețoasă ca amintirea ei de acum. După-amiaza aceea. Era destul de târziu, încât atunci când lumina pătrundea prin fereastră, tăia camera pieziş, iar praful şi scamele ce pluteau prin aer păreau jucăuşe şi adorabile ca nişte fulgi mititei de zăpadă. Mama Annei era aşezată la maşina de cusut, o Singer de acum învechită, pe care o moştenise la moartea mamei ei. Făcea pernițe pentru canapea din cel mai frumos velur pe care îl văzuse Anna până atunci sau de atunci încoace – moale ca puful, de culoarea vinului de Burgundia încă în butoi. Alături, Anna stătea gravă pe podea la picioarele mamei ei şi-şi făcea de lucru cu ursulețul, prinzând pe el cu ace de siguranță

resturi de material moale, de culoare mov. Mai târziu, mama ei a luat-o în poală şi împreună au cusut acele bucăţele făcând o fustiţă; mâinile Annei erau pe material, iar ale mamei peste ale Annei, călăuzindu-le pe amândouă printre mişcările ca de piston ale acului. Când tatăl Annei a venit de la serviciu, şi-a sărutat fetele şi le-a întrebat ce-au făcut în ziua aceea. În cuptor era friptură, aerul vibra de bâzâitul neîntrerupt şi suplu al maşinii străvechi şi de cântecul incert pe care mamei Annei îi plăcea să-l fredoneze. Era o după-amiază blândă. Dar evenimentul zilei aceleia se topise demult. În schimb, persista o melancolie generalizată care, dacă Anna medita prea mult la ea, o devora cu disperarea ei. Sigur că mama ei a învăţat-o să coasă. Şi asta o întrista aproape la fel de mult ca orice altceva. Un soţ agreabil. O fiică adorabilă. O soţie credincioasă. Ce familie fericită!

— Poţi să-mi mai povesteşti puţin?

Anna putea, dar nu a făcut-o.

— Anna, nu te-am întrebat niciodată. Unde ai crescut?

Întrebase. Anna evitase întrebarea. Şi-a trecut degetele prin păr şi şi l-a răvăşit, de parcă gestul ar fi alungat amintirile.

— Contează?

— Sigur că da.

Era unul dintre puţinele momente când Anna era aşa de deschis în dezacord cu doctoriţa, direct şi cu glas tare. Cele mai multe controverse luau forma minciunilor.

— Nu. Nu contează. Locul în care ai fost nu e niciodată la fel de relevant precum cel în care eşti.

Anna credea pe deplin acest lucru.

Spre uşurarea Annei, nimeni nu voia să joace jocuri, aşa că sugestia a fost dată uitării şi petrecerea a lâncezit mai departe. Archie încă nu plecase. Anna s-a întrebat dacă Bruno ştia că este acolo. Nu se îndoia că-şi amintea numele lui. Cincisprezece minute mai târziu, toată lumea s-a strâns în salon şi a cântat „la mulţi ani”. Ursula a adus tortul. Anna era în parte îmbujorată, în parte furioasă. *Te rog, pleacă acasă, Archie. Te rog, pleacă acasă, Karl. Vă rog, plecaţi cu toţii.* Nu putea să respire. Erau prea mulţi oameni în cameră. Archie stătea departe de Bruno. Ce binecuvântare! Anna a mâncat o jumătate de felie de tort şi a ieşit. Fusese la mai multe

petreceri în ultimele trei săptămâni decât în tot anul. Se săturase să privească oameni stând într-o cameră şi discutând.

David era pe alee, îşi fuma pipa. Anna era dezamăgită. Sperase să fie singură măcar un minut. Aerul se răcise foarte repede după apusul soarelui, iar Bruno şi prietenii lui nu mai ieşiseră după servirea tortului. În schimb, îi luase în pivniță dintr-un motiv care nu stătea în picioare (să le arate una, alta, Anna nu asculta cu atenție când i-a spus). Totuşi îi auzea şi le vedea siluetele prin sticla călită a ferestrei de la pivniță. Anna îşi cunoştea soțul. Motivația lui era evidentă şi pe deplin elvețiană: nu voia să interacționeze cu cei pe care nu-i cunoştea deja.

— Scuze. N-am vrut să te deranjez…

Anna şi-a ferit privirea şi s-a uitat iar la fereastra pivniței, aflată la nivelul solului, şi s-a gândit la Doktor Messerli, la labirinturi şi dedaluri, la simbolismul murmurului umbrelor subterane. David a ridicat uşor din umeri, spunând parcă *E casa ta, eu îți sunt oaspete, nu m-ai deranjat de la nimic.* Anna a ridicat şi ea din umeri şi s-a aşezat pe treptele verandei. Nu voia să vorbească. Nu avea nimic de spus.

David fuma, se plimba şi fluiera un cântec sinistru într-o tonalitate minoră pe care Anna îl mai auzise, dar nu ştia unde. Când a început să vorbească, nu era apropo de nimic şi nu i se adresa nimănui.

— Noi, francezii, suntem experți în multe lucruri. Mâncare şi filosofie. Vin. Dorință. David i-a făcut cu ochiul şi Anna a zâmbit slab. Dar cei mai buni amanți sunt cel mai adesea şi cei mai mari mincinoşi, Anna. E o lege a firii.

David a dat o dată înțelept din cap şi nu a mai adăugat nimic.

Era un vis pe care Anna şi-l notase, dar pe care nu i l-a împărtăşit doctoriței: *Sunt într-o cameră cufundată în beznă. Orbecăi, nesigură de pământul pe care merg. Țin mâinile înainte, caut ceva de care să mă apuc. Ating un zid şi cedează sub presiunea mâinilor mele. E ca peretele unui castel pneumatic, de care închiriezi pentru ziua unui copil. Doar că, cu cât apăs pe el, cu atât cedează mai mult, până când, în cele din urmă, trec prin el. De partea cealaltă a acestei camere*

întunecoase, este o lume nouă, luminoasă, o alta, exterioară. Sunt la Zürichsee. Apa e de un albastru intens. E cea mai albastră apă pe care am văzut-o vreodată. Sunt înotători, oameni cu bărci, şi alții care fac plajă pe mal. Şi cerul este şi el de un azuriu uluitor. Am trecut de la întuneric absolut la lumină absolută. Am păşit într-o lume hrănitoare. E uluitor. Sunt uluită. Şi totuşi, nu e lumea mea. Nu-mi aparține. Eram mai în siguranță în întuneric. Dar zidul s-a dărâmat şi întunericul s-a risipit. Nu mă pot întoarce sub aripa lui. Sunt prizoniera conştiinței luminii.

15

Anna era pregătită să chiulească de la cursul de germană de luni. Nu voia să vadă pe nimeni. Putea spune că-şi plănuise o zi de răsfăț, un drum la spa, orice. Era ziua ei, putea face ce voia. Dar nu-şi făcuse niciun plan şi perspectiva de a sta acasă singură o deprima mai mult decât o neliniştea gândul de a da ochii cu cei din clasă. Iar Mary o pusese să promită că o va lăsa să o scoată la masa de prânz. Ar fi fost dezamăgită dacă Anna anula. Aşa că a pornit spre Oerlikon.

Nu dormise. Stătuse în pat toată noaptea, iar evenimentele de peste zi i se zvârcoliseră în cap precum hainele în uscător. Fusese o zi a revelațiilor. *Am simțit în treacăt fericirea, mi-a plăcut şi vreau s-o mai simt.* Când au plecat şi ultimii oaspeți, Bruno i-a dus acasă pe soții Gilbert. Anna le-a făcut cu mâna de la fereastra bucătăriei. Băieții erau sus, se jucau în linişte. Polly dormea de o oră. Bruno avea să se întoarcă peste cel puțin patruzeci şi cinci de minute. Casa era numai a ei. Avea loc şi timp de gândire din belşug.

Auzise ce spusese David. Este periculos să ai secrete. Iar ea nu şi le păzise prea bine pe ale ei. A bifat o listă mentală. Edith făcuse o aluzie. David îi făcuse o mărturisire. Vocea Ursulei, de mai multe ori, dăduse glas suspiciunii. Margrith o văzuse chiar în Kloten. Anna crezuse despre ea că fusese calculată şi grijulie. Aproape că fusese mândră de discreția ei. *Asta e problema,* s-a gândit Anna. Auzea vocea fantomatică a doctoriței: *Hybrisul este asasinul oricărei eroine.*

Anna nu avea nevoie de o plimbare pe deal sau de o porție

de plâns pe banca ei ca să-şi dea seama de asta. *Am terminat-o cu aventurile,* s-a gândit ea, *gata.* Când Bruno s-a întors de la soții Gilbert, au făcut dragoste. A fost plăcut, satisfăcător. Au avut orgasm amândoi odată. În liniște. Tandru. Era un mod respectabil şi ritualic de a o lua de la capăt, a decis Anna. *Gata. S-a terminat.*

Toată noaptea s-a gândit la un plan. Avea să fie activă, nu pasivă. Avea să se implice din plin în viața de zi cu zi a familiei. Nu intenționa să conserve smochine sau să coasă goblenuri de pus pe perete (deşi gândurile despre redecorarea dormitorului i-au ocupat o jumătate de oră din noaptea albă), dar şi-a jurat acest lucru: *Familiei mele îi dedic toată ființa mea. Timpul, talentele, atenția mea. O să termin cu sexul, care m-a ajutat să termin cu tristețea din viața mea, şi s-o trăiesc din plin. Cât de circular! Cât de… jungian!* Doktor Messerli ar fi încântată de răsturnarea de situație din sufletul Annei. *Poate chiar e momentul să-i spun tot.* Anna a ajuns la concluzia asta, apoi s-a îndepărtat de ea şi s-a apropiat din nou de ea, cu precauție. Ciclul acesta s-a derulat toată noaptea.

Anna a ajuns devreme la şcoală şi l-a aşteptat pe Archie în fața clasei lui Roland. Când a ajuns şi el, l-a tras deoparte.

— Vreau să stăm de vorbă.

Anna intenționase să fie cât mai puțin ceremonioasă posibil, dar pe holul din afara clasei nu era pic de intimitate şi, deşi nu plănuia să-i spună prea multe, Anna prefera să nu se dea în spectacol. Archie a aşteptat să continue, dar Anna a clătinat din cap.

— Nu aici. Şi-a masat tâmplele şi s-a gândit o clipă. Mary mă duce la prânz la grădina zoologică. Hai să ne întâlnim în fața grădinii la unu şi jumătate.

Dramatismul nu prevestea nimic bun. Nu asta fusese intenția ei. Sau asta credea, dar nu e acelaşi lucru.

Însă mai puțin teatrală a fost descâlcirea încurcăturii cu Karl. Anna îi trimisese un sms înainte să se întoarcă Bruno după ce-i dusese acasă pe soții Gilbert: *Îmi pare rău. Trebuie să încetăm. Bruno. Copiii. Totul. Bine?* Nu-i părea tocmai rău, şi curiosul „bine?” de la finalul mesajului nu avusese alt rol decât îndulcirea pastilei. Nu a trecut niciun minut până să primească răspunsul. Jo. *Aduc.* „Aduc” era prea mult până şi pentru Karl. În cele din urmă, Anna a înțeles că voia să spună:

„Înțeleg.”

Întâlnirile dintre Anna şi Stephen vizau rareori altceva decât sexul, deşi o dată s-au întâlnit la Friedhof Fluntern, aproape de grădina zoologică. Fusese sugestia Annei. James Joyce era înmormântat acolo. Era un simbol al Zürichului. Ea nu-l vizitase niciodată.

Era mijlocul lui ianuarie şi, cu o noapte în urmă, căzuse o ninsoare uşoară. Anna tocmai îl lăsase pe Charles la *Kinderkrippe* când s-a întâlnit cu Ursula pe stradă (cât de des părea să se întâmple!). I-a spus soacrei ei că se ducea să înapoieze nişte cărți la biblioteca din centru. Poate că Ursula avea îndoieli în privința timpului petrecut de Anna în oraş, dar nu o provoca niciodată. În orice caz, Anna avea pregătite mai multe poveşti: am fost să mă întâlnesc cu Edith. Sau: Am fost să cumpăr mirodenii de la un magazin de delicatese. Sau: Era un film care nu rula. Nicăieri altundeva. Minciuni subțiri ca un voal, dar în loc de altceva mai bun, trebuiau să meargă.

Stephen s-a arătat indiferent.

— De ce nu? a spus de parcă oricum nu avea nicio opinie.

Era o tendință pe care Anna nu a realizat că nu o suporta, până să se termine aventura lor. Friedhof Fluntern se află într-un crâng din Zürichberg, muntele care se află exact între Dietlikon şi oraş. Dacă s-ar fi putut cățăra în copaci, Anna şi-ar fi putut vedea casa.

Au mers spre mormânt, fără să vorbească. Anna citise Joyce în facultate, dar în afară de „scriitor irlandez celebru” nu putea spune prea multe despre el. Mormântul a fost simplu de găsit. Era marcat de o statuie a autorului meditând. Avea zăpadă în poală. Soția şi fiul lui erau înmormântați lângă el.

— Auzi? a spus Anna cu un glas ştrengar. Hai s-o facem aici.

Stephen s-a uitat în sus, a privit-o, apoi şi-a întors ochii spre mormântul lui Joyce.

— Cred că e cel mai nepotrivit lucru pe care l-am auzit vreodată. A trecut o clipă, apoi Stephen şi-a strâns mai tare haina pe corp. Hai să mergem. E frig.

Anna a venit în urma lui, târându-şi picioarele prin zăpadă.

Mary făcuse rezervare pentru două persoane la 12:15 la

Altes Klösterli, un restaurant tradițional elvețian destul de aproape de grădina zoologică încât să audă elefanții.

Prima călătorie pe care a făcut-o Anna singură în Zürich a fost la grădina zoologică. Era de trei sau patru săptămâni în țară. Acasă totul începea să intre pe un făgaş normal, puțin câte puțin. Anna găsise un obstetrician care vorbea engleză. Ursula deborda de serviabilitate, a dus-o pe Anna la piață, i-a arătat oraşul şi a văruit camera copilului împreună cu ea. Anna a retrăit acele prime zile. Ochii îi zburdau la tot ce vedea. Fiecare drum crea o posibilitate.

Mai fusese în oraş, cu Bruno. A dus-o într-un tur rapid, la finalul căruia i-a dat o hartă, o cartelă ZVV şi i-a spus că era pe cont propriu (nu putea face o previziune mai adevărată!) „Du-te să explorezi!" i-a spus el. De obicei, Anna nu era o exploratoare. Dar lucrurile mergeau aşa de bine şi fericirea părea posibilă, dacă nu plauzibilă. Şi dacă există vreodată un moment în care să-ți depăşeşti limitele, este acela când, la propriu, ai trecut dincolo de ele. Anna a acceptat provocarea. Unde să se ducă? Ce să facă? Să se uite la vitrine pe Bahnhofstrasse? O vizită la Muzeul de Artă? La Muzeul cuțitelor? La Muzeul Ceasului? Pentru prima ei ieşire singură, Anna a ales Grădina Zoologică.

Ziua era frumoasă, dar toridă. Însărcinată, Anna mergea agale printre grădini, fotografia animalele, s-a relaxat la cafenea, a băut o limonadă şi apoi încă una. A simțit un val de mulțumire de sine. Şi-a făcut planuri în minte să se oprească în drum spre casă să cumpere piersici pentru o plăcintă. S-a gândit la seară şi la o cutie pe care nu o deschisese încă, în care avea o cămaşă de noapte neagră de mătase care credea, dar nu era sigură, că nu o mai cuprindea. Dar mulțumirea de sine este o dovadă periculoasă de trufie. Anna era prea mulțumită de sine. Când a plecat de la grădina zoologică, a luat autobuzul care trebuia, dar a mers în direcția greşită vreo şase stații până când să-şi dea seama de greşeala ei. Apoi a coborât într-o intersecție nepotrivită şi a trebuit să meargă cvartale întregi până să găsească o stație de tramvai. Şi când a venit tramvaiul, l-a luat şi pe acela într-o direcție greşită. În cele din urmă, a ajuns la *Bahnhof* Wiedikon, unde, văzând-o plângând, o femeie (al cărei vocabular în engleză din nefericire

era comparabil cu germana deficientă a Annei), a stat cu ea şi, împreună, au găsit o cale prin care să ajungă acasă. Mersul acasă a fost partea uşoară; S8 trecea prin Wiedikon. Anna nu avea decât să ia trenul (care trebuia) până la Dietlikon. Era aproape impresionant cum reuşea să hoinărească aşa de departe prin oraş, din greşeală. Inteligența pe care Anna îşi permisese s-o simtă s-a risipit într-o clipă.

Încrederea în sine a Annei se şubrezea.

De la plecarea lui Stephen, Anna a luat S8 spre Wipkingen de patru ori, a coborât şi a mers până la apartamentul lui de pe Nürenbergstrasse de parcă nu s-ar fi schimbat nimic. Prima oară a făcut acest lucru a doua zi după plecarea lui. S-a dus la uşă, a sunat şi, când nu a răspuns nimeni, s-a prefăcut că el era la piață sau în laborator. Alteori, stătea în fața clădirii şi se prefăcea că vorbeşte la telefon sau se uită la ceas, de parcă i-ar fi dat cuiva întâlnire acolo. Orice putea da legitimitate hoinărelii ei. Ocolea agale cvartalul. Închidea ochii şi-şi imagina că era cu o lună, opt, un an în urmă. Ieri. Ultima oară când făcuse acest lucru, Polly Jean avea şapte luni. Ce declanşase călătoria? Anna abia dacă îşi amintea. *Era gălăgie în casă. Lui Bruno îi era frig. Ursula mă certase pentru ceva ce făcusem. Voiam să mă întorc la locul crimei. Voiam să mă întorc.* Şi-a lăsat copiii cu bunica, a luat-o pe Polly Jean în oraş şi a trecut cu căruciorul pe lângă apartamentul lui Stephen. *Şi aici te-am inventat pe tine, Polly Jean.* Îşi îngăduia un lux, dezvăluirea trecutului ei încremenit, inalterabil.

Prânzul cu Mary a fost plăcut, afabil. Conversația lor era relaxată, dar asta, pentru că Annei nu-i stătea mintea la lucruri profunde. Mary vorbea despre Rapperswil, despre petrecerea Annei, cursul de germană din ziua aceea, ce drăguț era inelul Annei. Au mâncat *Gschnätzlets mit Rösti,* un fel de mâncare tradițională din Zürich, cu carne tocată de vițel şi crochete de cartofi. Mary nu mai mâncase niciodată. Anna mai mâncase de o sută de ori. Pentru ea era obişnuit, banal, la fel.

Când a sosit desertul, Mary i-a dat Annei un cadou de ziua ei.

— Mary, nu trebuia, a apus Anna.

Uneori generozitatea lui Mary o exaspera. Nu ştia niciodată

cum să reacționeze.

— Suntem prietene, a răspuns Mary. Practic, surori. Sigur că trebuia.

Anna a deschis cutiuța lucioasă legată cu o fundă din grogrenă roşie. Înăuntru era o duzină de batiste *vintage* cu monograma Annei. Mary le cususe. Batista de deasupra era bleu. Anna a trecut degetul mare peste A şi arătătorul peste B. A oftat aşa de adânc, încât a părut un scâncet.

— Ai pățit ceva, Anna?

Anna şi-a dus batista la nas. Mirosea a levănțică. A închis ochii şi a dat din cap, apoi a oftat iar.

— Ştii? Făceam şi eu aşa ceva pe vremuri.

— Serios? Coşi?

Recunoaşterea acestui lucru a amuzat-o pe Mary. De parcă Anna ar fi tachinat-o sau ar fi făcut o glumă.

— Pare aşa de străin de tine.

Anna a deschis ochii. Înțelegea că putea părea aşa.

— Nu, serios. Cos. Adică ştiu să cos. M-am lăsat.

Mary a zâmbit mulțumită de sine, dar nu arogant. Când i-a atras atenția asupra acestui lucru, rânjetul i-a devenit un simplu zâmbet.

— Ce e?

— Îmi place când am ocazia să aflu despre tine ceva ce încerci să ascunzi.

Anna s-a prefăcut că nu a auzit, a pus batista bleu peste celelalte şi a schimbat subiectul.

— Aproape că sunt prea frumoase ca să le scot din cutie.

— Aiurea! a spus Mary. La ce e bun un obiect util dacă nu poate fi folosit?

— Narcisismul nu e vanitate, Anna. Cu toții suntem narcisişti într-o oarecare măsură. O doză de narcisism e sănătoasă. Dar când există un dezechilibru, ceea ce mai demult a fost adecvata încredere în sine devine pompos, patologic şi distructiv. Ai prea puțin respect față de cei din jurul tău. Faci ce vrei cu entuziasmul libertinului. Se instalează plictisul. O femeie plictisită e periculoasă.

— Ai mai spus asta.

Doktor Messerli a dat din cap.

— Şi?

Era un „şi” nerăbdător.

— Şi sunt fapte care nu pot fi anulate. Rezultate imposibil de reparat. Narcisistul va vedea acest lucru când e prea târziu.

— Hai să recapitulăm timpurile verbale, a spus Roland şi clasa a mârâit la unison. Nu era prima oară când le preda acest lucru. „Zu viei Fehler!” Prea multe greşeli, a spus Roland.

Anna s-a simțit imediat jignită, deşi ştia că în comiterea de greşeli exista un punct critic în care gafele nu mai erau educative, ci pur şi simplu deveneau o obişnuință. O indiferență față de consecințe în explorarea limbajului, a iubirii, a vieții. Pasivitatea imperturbabilă în acțiune.

Dar greşelile, s-a gândit Anna. Sunt ale tale. Numai ale tale. Ale tale îți aparțin ție şi nimănui altcuiva. Când se gândea aşa la asta – lucru pe care alesese în mod conştient să-l facă – se simțea nobilă. De parcă recunoaşterea sau asumarea unui eşec – chiar dacă numai în fața oglinzii, în singurătate şi tăcere – era un act de iertare a păcatelor.

Aşa că lui Roland i-a spus: *Ohne Fehler, ohne Herz.* Dacă nu faci greşeli, eşti fără inimă. *Suntem marcați de ratările noastre. Suntem formați din ratările noastre.* Anna voia să fie adevărat. Şi dacă-şi dorea destul de mult să fie adevărat, poate că aşa avea să fie.

Dar au venit şi zile în care simpla durere cauzată de amintire îi măcina Annei înțelegerea istoriei personale. Atunci tânjea după ora chiar de dinainte să-l întâlnească pe Stephen Nicodemus. *Cât de diferit ar fi fost totul dacă m-aş fi dus pur* şi *simplu acasă!* În alte zile simțea o asemenea durere, încât o lega de bucurie. Doar disperarea îi aparținea indiscutabil. O alinare nejustificată, dar totuşi alinare. Singurul lucru pe care îl simțea rareori era vina. Dragostea călca în picioare vina tot aşa cum piatra bate foarfeca.

— E fundamental, dragi cursanți. Prezentul. Ce se întâmplă acum. Viitorul. Ce se va întâmpla. Trecutul simplu: ce s-a făcut. Prezentul perfect? Ce se făcuse.

Dar cât de des este trecutul simplu? Este prezentul vreodată perfect? Anna nu mai asculta. Erau reguli în care nu avea încredere.

Anna a condus-o pe Mary la autobuz, spunându-i că de ziua

ei avea obiceiul să se plimbe singură, timp în care medita la anul anterior şi-şi reevalua prioritățile. Avea să meargă pe Zürichberg în ziua aceea, a spus ea. Anna a arătat spre Dietlikon.

— Poate chiar mă duc pe jos acasă.

Era o minciună acceptabilă. Întotdeauna voia să meargă pe jos acasă de pe Zürichberg, dar nu o făcuse niciodată. Dacă nu ar fi plănuit să se întâlnească cu Archie în ziua aceea, poate că ar fi pornit în drumeție. Mary a îmbrățişat-o pentru ultima oară de ziua ei şi i-a trimis bezele ridicole de la fereastră, în timp ce autobuzul pleca. Anna a clătinat din cap şi s-a întors la grădina zoologică.

L-a întâlnit pe Archie lângă casa de bilete. El a plătit ambele biletele.

— Hai să ne plimbăm puțin, a spus Archie. Vreau să văd animalele.

— Sigur, a răspuns Anna, dar voia să spună „mă rog".

Formau o pereche visătoare, căci Anna ştia că în curând avea să-i spună lui Archie că se terminase cu distracția lor, iar Archie bănuia că asta avea să-i spună. Au mers indiferenți şi s-au plimbat printre animale şi habitate, fără să spună prea multe în afară de *Uită-te aici* şi *Îhî.* Tigrii dormeau în spatele stâncilor şi nu puteau fi văzuți cu uşurință. Urşii panda erau timizi şi nu ieşeau deloc. Maimuțele voiau să fie privite. Țipau în cuşti şi zgâlțâiau barele.

— Da, chiar urăşti Elveția. Şi – Doktor Messerli a făcut o pauză de efect – îți şi place. Îți şi place, o şi urăşti. Nu simți apatie. Nu eşti indiferentă. Eşti ambivalentă.

Anna se mai gândise la acest lucru în nopțile în care nu putea face altceva decât să hoinărească pe străzile adormite din Dietlikon sau să urce pe dealul din spatele casei ei ca să stea pe banca pe care cel mai adesea se ducea să plângă. Se gândise la ambivalența ei de multe, multe ori şi, în final, se diagnosticase cu o boală pe care o inventase tot ea. Sindromul Elveția. Precum sindromul Stockholm. *Dar în loc de răpitori, sunt ataşată de camera în care sunt prizonieră. De închisoare sunt ataşată, nu de paznic.*

Anna avea pe deplin dreptate. Peisajul. Geografia. Câmpurile, pâraiele, lacurile, pădurile. Şi munții. În zilele

extraordinar de senine, când vremea era potrivită, dacă mergeai spre sud pe Bahnhofstrasse din Dietlikon, vedeai contururile clare ale Alpilor cu zăpadă pe vârfuri proiectate pe orizontul de un albastru-aprins, optzeci de kilometri mai departe. În aceste zile, ceva din magia atmosferei îi făcea tangibili şi-i aducea mai aproape. Mutabilitatea acestor munți îi amintea Annei de sine. Şi nu se ataşase emoțional doar de peisaj. Ci şi de drumurile pavate din zona veche a oraşului Zürich, de fleşele unei biserici şi de turlele alteia. Şi de trenuri, de trenuri, de afurisitele de trenuri. Putea lua trenul oriunde voia să meargă.

Dar când s-a întrebat *Încotro?,* singurul ei răspuns a fost imposibil de ilogic: *Vreau să merg acasă.* Aparent, era deja acolo.

— Unde se duce focul când se stinge? a întrebat Anna.

Stephen a clătinat din cap. Răspunsul pe care l-a dat a fost rece.

— Nicăieri, Anna. Se stinge pur şi simplu. Am mai discutat lucrul ăsta.

Aşa era. Iar Annei încă nu-i plăcea răspunsul. Şi, în primul rând, de ce trebuie să se stingă focul? Nu voia să accepte. Nu când spunea el şi nu – aproape doi ani mai târziu – când îşi amintea că spusese lucrul acesta.

Cu o săptămână în urmă, Nancy le-a invitat şi pe Mary şi pe Anna în apartamentul ei după ore, să ia prânzul. Nancy locuia în Oerlikon, foarte aproape de Migros Klubschule. În afara pauzelor de cafea de douăzeci de minute şi a celor câteva cuvinte schimbate la curs, ea şi Anna nu-şi mai vorbiseră. Dar Mary şi Nancy erau prietene.

— Hai cu mine, Anna, a spus Mary. Nancy e extraordinară.

Nancy era o femeie înaltă şi slabă, blondă în stilul nordicilor, elegantă, cu o atitudine prietenoasă şi generoasă şi al cărei apartament, într-un fel, îi semăna: modern, curat, aerisit, concentrat, deschis. Avea patruzeci şi unu de ani, nu era căsătorită, nu avea copii şi, în prezent, nu avea o slujbă. Când Anna a întrebat-o cum era posibil (oraşul Zürich este teribil de scump), Nancy a spus că nu era nicio problemă şi apoi, cu o circumspecție jenată, le-a mărturisit femeilor că

familia ei deținea plantații de ceai în Africa şi, deşi ea lucrase mulți ani ca jurnalist, de fapt nu era nevoie să muncească.

— Nu mă confundați cu o răzgâiată care a avut la dispoziție un fond fiduciar, a adăugat ea repede. M-am spetit muncind. Întotdeauna m-am întreținut singură.

Aşa i se părea şi Annei; Nancy lucrase pe întreg continentul, informând despre politica internațională, mai ales din oraşe străine, exotice, pe care americanii nu le pomenesc niciodată când li se cere să numească capitale europene: Tallinn, Sofia, Chişinău, Skopje, Vaduz. Nancy nu era doar o fată de treabă; era şi o aventurieră. Nu acceptase misiunile – se oferise voluntar pentru fiecare dintre ele. Dacă exista vreun loc în care nu fusese, exact acolo voia să meargă.

— Şi ce faci aici?

Anna nu voise ca întrebarea să sune a acuzație.

— Am auzit că e un oraş de top. Un loc frumos. Nancy a ridicat din umeri. Voiam să văd cum este. Nu trebuia să mă întorc undeva anume.

— Cât stai?

— Sunt aici doar de patru luni. Nu am de gând să plec. Îmi place.

— Serios?

Anna nu se aşteptase la asta.

— Da. Ție nu?

Anna nu a răspuns.

Mary a început să o măgulească în stilul ei caracteristic. Fără conținut, repetitiv.

— Eşti admirabilă, Nancy. Te admir sincer, Nancy. Îți faci bagajele, te duci unde vrei şi faci ce vrei tu, a spus Mary. Mi-ar plăcea să pot şi eu. Te admir sincer pentru asta.

— Ce e de admirat? Doar îmi trăiesc viața.

— Totuşi. Mary a oftat. Eşti aşa de curajoasă! Mie mi-e frică de locurile necunoscute. Sunt neliniştită şi numai când iau autobuzul de la Schwerzenbach la Dübendorf!

Mary a oftat din nou. Ei îi era greu să se îndepărteze prea mult de curtea ei din față. Asta făcuse ca mutarea din Canada să fie aşa de groaznică, îi mărturisise Annei încă de la început.

Nancy i-a oferit lui Mary o consolare care se situa undeva între empatie şi mustrare.

— Mary! Fiecare cu frica ei. Dar nu vreau să-mi privesc viața

cum se derulează. Vreau s-o derulez eu, dacă pot spune aşa. Dacă vreau să fac ceva? Fac. Dacă vreau ceva? Caut să obțin. Şi obțin. Dacă eu cred în ceva, susțin acel lucru. Dacă nu e niciuna din astea? Atunci… nimic. Şi apoi renunț.

— De-aia nu te-ai măritat niciodată? a întrebat Mary.

— Sigur, a spus ea pe un ton indiferent, în timp ce se ridica şi strângea farfuriile goale ale femeilor.

Anna şi Mary tăceau. Nancy a clătinat din cap.

— Serios, acum vreau să mă înțelegeți bine. Viața mea nu este mai vrednică de laudă decât ale voastre.

Chipul lui Mary a căpătat un aer întrebător. Anna a privit-o inexpresivă pe Nancy şi a aşteptat să continue.

— Suntem femei moderne, într-o lume modernă. Nevoile ne sunt satisfăcute, şi multe dintre dorințe. Mary a dat din cap. Nancy a continuat. Avem drepturi şi mijloacele să ni le exercităm. Viața fiecăreia dintre noi e a noastră şi, din câte ştiu eu, avem fiecare doar câte una. Ar trebui să facem ceva cu ea. Dacă putem. Dacă suntem în stare. E păcat când o femeie se iroseşte pe sine. Nimic mai mult.

E păcat să-ți iroseşti sinele. Era un adevăr pe care Anna nu-l putea respinge.

Nancy a dus farfuriile în bucătărie şi s-a întors cu cafea şi biscuiți. La desert i-au bârfit pe cei de la cursul de germană.

— Eu tot mai cred că Archie e îndrăgostit de tine, Anna, a chicotit Mary.

— Eu ştiu sigur, a adăugat Nancy.

Anna le-a spus să înceteze. Da, erau amici. Dar nimic mai mult.

— Ah, nu, Anna! Mary aproape că se înecase cu apa. Nu asta am vrut să spun! N-aş sugera niciodată aşa ceva!

Sigur că nu, s-a gândit Anna. Vorbea doar romantismul din ea. Bunătatea lui Mary făcea ca răutatea Annei să pară şi mai mare. Neruşinarea Annei se simțea ruşinată. Era un sentiment ciudat, recurent.

— Care e povestea lui? a întrebat Nancy.

Nancy şi Mary aşteptau un răspuns de la Anna. Dacă cineva ştia, Anna era aceea.

Anna a răscolit prin gândurile ei ca să vadă ce le putea spune, dar nu găsea niciun detaliu care să nu fie de natură sexuală. Îi place când stau eu deasupra. Îi place să muşte şi să

vorbească porcos. Îi place să mă miroasă – să le spun asta? Îşi pune faţa între picioarele mele şi mă inspiră de parcă aş fi un bol cu potpuriu. Dar când era ziua lui de naştere? Ce a învăţat la şcoală? A fost la şcoală? Fusese vreodată însurat? Avea copii? Mai trăiesc părinţii lui? Are alergii? Ştia că nu avea cicatrici vizibile. Doar asta ştia despre el? Gândeşte-te, Anna. Nu poate fi doar atât.

— Are un frate.

Atât a putut scoate.

Archie a încercat s-o ia pe Anna de mână. Nu mai făcuse niciodată lucrul acesta şi stânjeneala încercării a făcut-o să tresară, aşa că l-a lăsat să i-o prindă, chiar şi aşa, fără vlagă. A trecut doar un minut până să şi-o desprindă. Nu era în regulă, plus că tipul avea palmele umede.

S-au plimbat prin grădina zoologică un sfert de oră şi nu şi-au spus nimic.

În rezerva tropicală, au privit şopârlele care dormeau în copaci şi s-au ferit de păsările care ţopăiau libere pe alei. Anna s-a uitat la plăcuţe, dar nu a recunoscut nici numele german, nici pe cel englezesc al acestor animale exotice. În habitatul sud-african, s-au sprijinit de o balustradă şi au privit o capră de munte în fruntea unei adunări de babuini pe stânci colţuroase, crem. Cel mai mare dintre babuini, un mascul, s-a ridicat în picioare, s-a întors direct spre Anna şi Archie şi şi-a etalat penisul roşu, în erecţie, în timp ce şuiera şi-şi dezvelea colţii.

— Bun, Archie, a spus Anna. E momentul să stăm de vorbă.

Anna nu mai ţinea minte de când nu o mai încheiase cu cineva. *Oare încheierea unei aventuri e la fel ca încheierea unei relaţii?* Anna a decis că era destul de asemănător şi asta i-a spus şi lui: Archie, trebuie s-o terminăm.

Archie s-a uitat dincolo de babuini.

— Deci aşa.

Nu se aşteptase să fie distrus şi nici nu părea.

— Da, a spus Anna. Aşa. Nu a întrebat de ce, deşi Anna i-ar fi spus dacă ar fi întrebat. Trebuie să plec, Archie.

Anna şi-a pus iar pe umăr geanta cu cărţi. O purtase în tot acest timp. L-a mai privit încă o dată în ochi şi a dat să plece.

Archie a prins-o de încheietură şi a tras-o înapoi spre el.

— Nu fără un sărut de rămas-bun, a spus în timp ce-şi lipea buzele de ale ei şi o strângea tare, în ciuda protestelor ei.

Anna s-a zbătut puțin să scape de gura şi brațele lui, dar apoi a cedat, căci un sărut de rămas-bun nu putea face prea mult rău, iar ea era prea slabă emoțional ca să se împotrivească. Aşa că, în plină grădină zoologică din Zürich, în ziua în care împlinea 38 de ani, Anna l-a lăsat pe tipul ăsta scoțian să-i caute gura cu limba şi sânii cu mâinile pentru un ultim moment de pasivitate.

Manifestarea publică a afecțiunii atrage întotdeauna atenția; Archie şi Anna formau o pereche evidentă. Erau singurii adulți din toată grădina zoologică neînsoțiți de copii în cărucioare sau de şcolari aflați în excursie cu clasa, cum era cazul grupului care se îndrepta spre habitatul sud-african, în plin sărut de final al perechii. Copiii din toată lumea sunt la fel. La o anumită vârstă, doi oameni care se sărută vor atrage invariabil chicote, îîîh-uri şi oooh-uri şi fiecare deget disponibil va arăta spre cuplu. Aşa s-a întâmplat şi cu Archie şi Anna. Şi totuşi, s-au sărutat. A fost doar un moment. Anna i-a acordat gravitate momentului. Un ultim sărut, s-a gândit ea, este o ocazie.

Sărutul se apropia de final. Anna vroia să-i pună capăt. A inspirat, şi-a lins buzele, apoi a făcut o mişcare, două să se retragă, după care, în final, şi-a dezlipit gura de a lui.

— Ei bine, a spus. Cam asta e.

Dar nu era aşa.

O voce slabă, firavă s-a ridicat deasupra corului copiilor care strigau:

— Mami?

Anna s-a întors să se uite. Era Charles.

Uitase. Era plănuită de săptămâni bune. Anna fusese aşa de prinsă cu viața ei intimă, secretă, încât uitase.

Clasa lui Charles făcea o excursie la grădina zoologică.

O prinsese.

16

— Se întâmplă destul de des ca subconştientul să creeze scenarii intenționate care te forțează să admiți ceva ce ai ignorat. Visele tale ar putea deveni mai zgomotoase şi mai

violente. Ai putea deveni uitucă sau predispusă la accidente. Psihicul va face orice să-ți retină atenția. Îți va sabota conştienta dacă trebuie.

— Cum adică?

— Gândeşte-te la un abces. Netratată, rana se umflă, cauzează durere şi, în cele din urmă, se sparge.

— E revoltător.

— Da. Aşa sunt infecțiile. Asta e o infecție. A sufletului.

Anna nu a ştiut imediat ce să facă, aşa că nu a făcut nimic. Era un moment crucial de stăpânire de sine. Nu s-a uitat la Archie, dar nici nu era nevoie.

— Dispari, a spus ea în timp ce arbora zâmbetul pregătit pentru Charles.

Anna a pornit spre fiul ei.

— Hei, Schatz, dragostea mea! Vocea Annei tremura când s-a aplecat, l-a cuprins pe Charles cu brațele şi l-a tras aproape, aşa că trupul ei îi bloca imaginea şi nu-l vedea pe Archie îndepărtându-se. Profesoara lui Charles părea să înțeleagă ce întrerupsese clasa. Frau Kopp era tânără, experimentată şi europeană şi ştia diferența dintre Herr Benz şi bărbatul pe care tocmai îl sărutase Anna. Privirea îi era înțelegătoare, continentală.

— De ce ai venit, mami? Cine era bărbatul ăla?

Anna a ignorat a doua întrebare.

— Am venit să te iau acasă, Schatz, a spus ea, apoi i s-a adresat lui Frau Kopp pentru confirmare. E în regulă, da?

Frau Kopp a dat aproape imperceptibil din cap. Deja atenția copiilor se mutase de la Anna şi Archie la babuinul excitat. Au hohotit, până când *Frau* Kopp i-a potolit şi i-a dus spre pinguini. Era aproape ora la care îi hrăneau, iar un îngrijitor de la zoo le promisese copiilor că puteau să se uite şi ei. Charles părea uluit.

— Vrei să luăm o Eis?

Mintea Annei căuta cu disperare moduri în care să-l distragă de la ceea ce văzuse lui Charles îi plăcea înghețata şi ar fi mâncat în fiecare zi dacă Anna îi dădea voie.

— Verde? a întrebat el.

Anna s-a forțat să zâmbească.

— Sigur!

Aroma de fistic era preferata lui. Charles a țopăit, iar Anna l-a luat de mâna stângă şi a plecat împreună cu el, în timp ce, cu dreapta, copilul îşi lua la revedere de la colegii de clasă, care deja erau complet absorbiți de pinguinii pe care, în curând, aveau să-i privească cum mănâncă.

Anna şi Charles au luat autobuzul, apoi tramvaiul spre Stadelhofen şi, dintr-un magazin Movenpick de lângă gară, i-a cumpărat fiului ei o cupă mică cu înghețată de fistic, pe care el a mâncat-o în magazin. Anna a pălăvrăgit tot timpul. Nu a lăsat goluri în conversație ca să vorbească şi Charles. Respectuos cum era, Charles s-a predat în fața trăncănelii mamei lui. Pentru supuşenia lui, Anna îi era recunoscătoare.

Charles şi-a terminat înghețata şi Anna i-a sugerat să meargă să privească trenurile. Charles a zâmbit larg, Anna l-a luat de mână, au pornit de la magazinul Movenpick spre gară şi au urcat scările spre pasarela ca o galerie ce dădea spre şinele de cale ferată în aer liber ale gării Stadelhofen. De deasupra, au privit mai multe trenuri trăgând pe peron şi plecând, inclusiv un S5 în drum spre Uster, trenul pe care îl lua cel mai adesea Mary să vină şi să plece din oraş. Promenada de deasupra şinelor se sprijinea pe nişte nervuri de oțel cu muchii ascuțite, aflate la distanțe egale unele de altele, pe lungimea întregii pasarele. Efectul i se părea Annei demn de povestea lui Iona. *E tortură în burta unui peşte.* Charles a răspuns cu mult entuziasm când Anna l-a întrebat despre animalele pe care le văzuse în ziua aceea. A pălăvrăgit mai multe minute despre lei, urşi negri, păsări flamingo şi hipopotami, dar după un timp, întrebarea iminentă a ieşit din nou la suprafață.

— Cine era bărbatul ăla?

— Ce bărbat, Charles?

— Bărbatul pe care îl sărutai. Te-am văzut sărutând un bărbat.

Anna s-a prefăcut surprinsă, a încercat să-l tachineze.

— Serios? Ce ciudat! Eu cred că inventezi tu, Charles. N-am sărutat pe nimeni.

Nu era o minciună sfruntată. Archie a sărutat-o pe ea. Anna se simțea groaznic că miza pe logica copilărească a exactității.

Charles nici n-a vrut să audă.

— Ba l-am văzut eu!

Copilul era sincer supărat.

Anna s-a crispat.

— Charles.

Vocea ei era fermă şi severă. Nu-i vorbea niciodată pe acest ton şi, de aceea, nu era obişnuit să-l audă. S-a crispat vizibil.

— Charles, a repetat ea. N-ai văzut nimic. Charles a făcut ochii mari. A încercat să-şi ferească privirea. Ascultă-mă! Anna a plesnit din degete şi i-a atras din nou atenția spre fața ei. M-ai auzit? Am zis că n-ai văzut nimic. Şi nu trebuie să spui nimănui. Înțelegi?

Charles nu a răspuns. Anna i-a cuprins fața cu amândouă mâinile şi i-a întors-o spre a ei. Le văzuse făcând aşa pe mamele furioase. Vocea Annei era nazală:

— Înțelegi? Charles a clipit. Cuvintele ei erau înfierbântate şi şoptite: Ascultă-mă! Îți spun pentru ultima oară că te-ai înşelat. Nu mă face să repet. Charles a scâncit. Nu spune nimănui. Nici lui Papi, nici lui Victor, nici lui Max nici lui Grosi. Dacă spui, o să mă supăr foarte tare. Anna a dat grav din cap de efect. O să le spun că minți şi or să se supere şi ei. Eu sunt mama. Or să mă creadă pe mine. Charles a început să plângă. Anna a clătinat din cap. Charles, vorbesc serios. Dacă nu vrei să se întâmple ceva rău, trebuie să taci. Să nu spui nici măcar că m-ai văzut la grădina zoologică. Şi apoi a adăugat: Să nu spui nimănui că am venit să ne uităm la trenuri.

Indiferent pe ce efect mizase Anna, a părut să dea roade. Charles părea serios şi îngrozit. S-a smiorcăit, s-a cutremurat şi a scos un *bine* chinuit, aproape imperceptibil. Anna era mulțumită. Nu era nevoie să dea mai multe detalii. L-a lăsat pe Charles să-şi imagineze care puteau fi lucrurile acelea foarte rele. Îşi cunoştea fiul. Ştia că nu avea să sufle niciodată nicio vorbă. Nu mai fusese niciodată aşa de crudă.

— Hai acasă!

Anna s-a ridicat, şi-a aruncat geanta pe umăr şi şi-a atins în treacăt coapsele cu mâinile. Charles s-a întors spre ea, iar ea l-a cuprins cu brațul şi l-a lipit protectoare, iubitoare de şold. Gestul acesta a părut să-l consoleze; au traversat împreună podul de pe care, coborând treptele, ajungeau pe peron.

Tocmai trecuseră de jumătate, când Anna şi-a amintit speriată de ceva.

— Stai, vino încoace. S-a oprit, a îngenuncheat, l-a apucat

pe Charles de mâini şi şi-a întors fiul cu faţa spre ea. Mai ţii minte când am mers prima oară acasă la tante Mary? Când l-ai cunoscut pe Max?

Charles a ezitat. Oare era un truc? Oare era şi acesta, asemenea sărutului pe care nu-l văzuse, o amintire pe care trebuia s-o ignore?

— Nu, stai liniştit. Spune-mi. Mai ţii minte? Charles a aprobat precaut din cap. Mai ţii minte când ai coborât şi Max le-a zis tuturor că i-ai spus un secret? Charles a dat încă o dată din cap, apoi şi-a lăsat privirea să cadă pe podeaua pasarelei. Bravo! Acum spune-mi care era secretul. Era întrebarea unui paranoic. Se temea că secretul lui era şi al ei. Spune-mi!

Charles s-a mutat uşor de pe un picior pe altul.

— I-am spus lui Max că mi se pare drăguţă Marlies Zwygart.

S-a înroşit tot ca racul de ruşine. Annei i s-a strâns inelul pe deget. Niciodată în viaţa ei nu se mai simţise aşa de groaznic.

Cele mai uzuale verbe din germană sunt neregulate. Conjugarea lor nu urmează un tipar anume. *A avea. A trebui. A vrea. A pleca. A fi. Posesie. Obligaţie. Dorinţă. Zbor. Existenţă.* Toate, concepte. Şi neregulate. Verbele acestea sunt apogeul insuficienţei. Viaţa este o pierdere. Pierdere frecventă, obişnuită. Nici pierderea nu urmează un tipar anume. Îi supravieţuieşti numai memorând cum trebuie s-o faci.

Anna l-a urmărit cu mare atenţie pe Charles în noaptea aceea. Şi în noaptea următoare. Şi în următoarea. L-a ţinut sub observaţie până a fost sigură că nu spusese şi că nu avea să spună nimănui ce se întâmplase la grădina zoologică. Deja în a treia noapte a început să se relaxeze. Nu fusese nici măcar o dată neascultător – de ce ar fi altfel de data aceasta? Nu avea motive să creadă că ar fi aşa.

Ce altceva puteam face? s-a justificat Anna.

În noaptea aceea, după ce copiii s-au dus la culcare, a bătut la uşa de la biroul lui Bruno.

— Te duci la plimbare? a întrebat el.

Nu şi-a luat privirea de la ecranul computerului.

— Nu.

Era o presupunere destul de corectă. De cele mai multe ori, asta venea Anna să-i spună în biroul lui, la această oră târzie. Anna s-a dezumflat puțin pentru că Bruno crezuse că e singurul motiv pentru care Anna i-ar bate vreodată la uşă. S-a mai dezumflat încă puțin când a recunoscut că cel mai adesea aşa era.

— Ai nevoie de ceva?

Îl întrerupsese de la vizionarea unor filme online despre Schweizer Luftwaffe, forțele aeriene elvețiene. Mai devreme în după-amiaza aceea, familia Benz auzise din casă zgomotul incomparabil al unor avioane supersonice care străpungeau cerul. Un spectacol aviatic? Antrenamente? Manevre generale? Greu de spus. Zgomotul era teribil. Toată familia s-a dus afară să privească. Lui Polly Jean nu i-a plăcut deloc. Anna a ținut-o lipită de ea şi i-a acoperit urechile. Victor şi Charles au fost captivați, apoi alarmați. *Cât de iute zburau! Cât de mult se apropiau unul de altul!* Charles a prins-o pe Anna de mână, iar când unul dintre avioane a executat un tonou deasupra casei, Victor i-a cuprins picioarele cu mâinile. Era un gest neaşteptat. După necazurile din săptămâna aceea, Anna primea cu bucurie orice cerere de consolare.

Annei nu i-au plăcut avioanele. Zgomotul îi zgâria auzul şi o îngrozea cât de aproape de pământ zburau. *Mai au puțin şi se prăbuşesc peste mansardă*, s-a gândit Anna. Însă Bruno era încremenit. Nu-şi putea smulge privirea. În copilărie fusese la fel de fascinat de avioane cum era Charles de trenuri. După zece minute, Anna, Polly şi băieții au intrat înapoi în casă. Bruno a rămas afară o jumătate de oră, cu ochii căscați şi privind aşa de intens, încât ai fi zis că numai atenția lui era de ajuns să țină avioanele în aer.

Volumul era aproape la maximum. Renunțase la propria regulă privind zgomotul excesiv. Acelaşi vuiet ucigător care o speriase pe Anna mai devreme străpungea acum aerul din birou.

— Crezi în Dumnezeu?

Anna s-a uitat la rafturile cu cărți ale lui Bruno. Cărțile erau aşezate alfabetic şi pe domenii.

— Hm? Bruno a oprit filmul şi s-a întors să-şi privească soția. Pe asta de unde ai scos-o?

Anna a arătat spre monitor.

— Mă gândeam la avioanele de azi. Şi-a mutat privirea spre peretele pe care, prinse cu o pastă adezivă care nu lăsa urmă, erau mai multe desene făcute de băieți. Lui Victor îi plăcea să deseneze animale. Lui Charles, desigur, trenuri.

— Nu înțeleg.

Nici Anna nu era sigură că înțelege. Legătura păruse perfect logică în mintea ei cu o clipă mai devreme. Acum, când le spunea cu glas tare, cuvintele nu mai aveau sens şi păreau prosteşti. Anna era tulburată.

— Zgomotul pe care îl făceau. A căutat explicația cea mai clară. Ai fi zis că spintecă cerul. Fața lui Bruno era boțită, chinuită. Anna a renunțat la orice urmă de logică şi stăpânire de sine. Ce crezi că se află de partea cealaltă a cerului?

— Cerul nu are o „parte cealaltă", Anna.

— Nu, vreau să spun… Bruno, crezi în Dumnezeu?

— Sigur că da.

— Serios?

Nu ştia ce se aştepta să-i spună. Orice răspuns ar fi surprins-o.

— Tu nu?

Ridicarea din umeri a Annei spunea adevărul.

Bruno a ridicat şi el din umeri.

— Dacă nu există Dumnezeu, atunci ce rost mai au toate? Fără Dumnezeu, ce contează?

Anna nu ştia. Şi asta a şi spus.

— Fără Dumnezeu, nimic nu contează. Dar, Anna! Lucrurile contează.

A spus pe un ton care se voia profesoral.

— Crezi în destin? Izbăvire? Crezi că ne putem izbăvi?

Bruno a clătinat din cap spunând parcă *De ce dracu' discutăm subiectul ăsta?*

— Tata credea că suntem oameni sfărâmați, care trăim într-o lume sfărâmată. Şi eu cred la fel. Asta nu înseamnă că nu există Dumnezeu. Înseamnă numai că noi nu suntem el. Bruno şi-a dres glasul. Asta e tot?

— Da.

Bruno s-a întors iar spre monitor.

— Plimbare plăcută.

Uitase că Anna spusese că nu iese la plimbare. Ea nu l-a corectat.

— Incendiile domestice pot fi aproape întotdeauna evitate, a spus Stephen, deşi Anna ştia deja acest lucru. Dar în anumite împrejurări, e probabil să aibă loc.

— De exemplu?

Anna îi dădea apă la moară.

— Fumatul în pat, desigur. Gătitul. Lumânările aprinse şi nesupravegheate.

— Vorbeşti ca un pompier, nu ca un om de ştiinţă.

Stephen a ridicat din umeri.

— Focul e foc.

Da, s-a gândit Anna. *Şi nu e niciodată sigur.*

— Un om poate fi pe deplin conştient şi totuşi să facă alegeri groaznice. Nu eşti obligatoriu şi moral dacă eşti conştient.

Discutaseră despre cel mai recent vis al Annei. Începea în magazinul alimentar, unde se derula o parte aşa de importantă din viaţa Annei. Avea coşul plin, dar când a ajuns la casă, a realizat că nu avea bani. I-a spus casierului că avea să pună înapoi pe raft cumpărăturile, dar când s-a dus pe culoar cu coşul, a ascuns în buzunare cât de multă mâncare a putut. Ştia că nu e bine ce face, dar nu-i păsa. La ieşirea din magazin, a oprit un bărbat care se pregătea să intre şi i-a spus ce făcuse; era mândră de fapta ei. Bărbatul a fost şocat şi a ameninţat-o că sună la poliţie. Anna i-a spus că-i face o felaţie dacă nu sună. S-au dus în spatele magazinului. Dincolo de alee, era liceul local. Anna a îngenuncheat şi i-a făcut felaţia, în timp ce elevii se uitau de la fereastra unei clase. Ca să nu spună nimănui ce văzuseră, Anna şi-a ridicat bluza şi le-a arătat sânii, din care, în visul ei, îi curgea lapte. Visul se termina în staţia de autobuz. Poate se urcase în autobuzul care trebuia, poate că nu, nu-şi amintea.

— În visul ăsta nu faci altceva decât să comiţi infracţiuni – furt, adulter, expunere indecentă…

Anna a întrerupt-o:

— Nu poţi judeca serios pe cineva după ceea ce face în vis. Nu pot să controlez ceea ce visez.

— Nu e chiar adevărat, Anna. Suntem ceea ce visăm.

Anna s-a încruntat. Nu-i plăcea câtuşi de puţin discuţia asta.

Doktor Messerli i-a vorbit fără ocolişuri.

— Recunoşti fiecare consecinţă. Dar faci rău oricum. Visul este clar: lucrurile îţi scapă de sub control.

17

La câteva săptămâni şi uneori mai des, familia Benz primea în cutia poştală – prinsă pe peretele de lângă uşa de la intrare – un anunţ imprimat pe o bucată de hârtie albă cât o jumătate de pagină, cu un chenar negru, gros. Erau necrologuri. Ein Bestattungsanzeige. Le aducea poştaşul odată cu corespondenţa ori de cât ori murea un locuitor din Dietlikon. Era o dovadă de respect provincial, nu o practică în Elveţia. Anunţul începea cu numele decedatului şi, dedesubt, data naşterii şi a morţii. În încheiere erau informaţii despre înmormântare.

Anna păstra fiecare necrolog pe care îl primea. Le ţinea pe toate într-o cutie de pantofi în *Kleiderschrank*[16]. Strânsese cel puţin trei sute, în nouă ani. Când Bruno a găsit cutia de pantofi, a ameninţat că o aruncă.

— Ai o fixaţie nesănătoasă cu moartea, a spus el.

Anna a fost de o hotărâre atipică ei.

— Nu care cumva să îndrăzneşti. Le păstrez pentru că cineva trebuie s-o facă. Cel mai rău lucru care i se poate întâmpla unui om este să fie uitat.

— Nu e cel mai rău lucru, Anna.

— Să nu te atingi de cutie, ascultă ce-ţi spun!

Două zile, Anna a evitat orele de germană. O îngrozea gândul să-l privească pe Archie în ochi.

Deşi era furioasă pe sine, era la fel de furioasă şi pe el. Ştia că furia ei era iraţională *(Oare? Archie era cel care se repezise şi o sărutase când ea nu-i ceruse asta, Archie era cel care venise la petrecere, Archie era cel care îi făcuse avansuri la început),* dar trufia o ajuta pe Anna să se concentreze asupra sarcinii actuale, aceea de a se purta bine. Resentimentul era arma secretă din arsenalul ei. Când Mary a sunat-o marţi după-amiază, Anna i-a servit o scuză care putea trece drept adevăr: că epuizarea cauzată de petrecere îi venise de hac cu o zi mai

târziu şi trebuia să se odihnească. Mary s-a oferit să-i aducă notițele, dar Anna i-a spus să nu-şi bată capul. Aşa că a stat acasă şi s-a jucat de-a mama cu fiica ei. A făcut prăjituri pentru prima oară după mai bine de un an şi a pregătit la cină felul de mâncare preferat al lui Bruno. Era o încercare de ispăşire. Cea mai mică încercare.

La un moment dat spre finalul celei de-a doua zile consecutive petrecute acasă, Anna a început să se simtă neliniştită, plictisită şi singură. *Dumnezeule, Anna, tu eşti serioasă?* Se chinuia să-şi găsească justificări. Mai întâi a dat vina pe apusul soarelui şi apoi pe cusururile fundamentale ale persoanei ei. Stricăciunea pe care încerca s-o dreagă. În definitiv, nu era doar o chestiune de sex.

Ştia că lucrul acesta era adevărat în linii mari.

Nu putea spune că îi era dor de ei. Nu le ducea deloc dorul (*Oricum, cine erau ei să le ducă dorul?).* Anna citise că este mult mai greu să te dezbari de un obicei decât să-ți faci unul nou. În cazul heroinei, poți deveni dependent în trei zile. *Sunt dependentă?* Nu voia să folosească cuvântul ăsta. Bărbații erau pur şi simplu întruchiparea unor porniri pe care nu mai voia să şi le refuze. *De fapt, este doar o strângere de mână. Un salut normal cu diferite părți ale corpului.* Putea trăi fără favorurile bărbaților. Aventura cu Archie nu ținea nici de două luni, iar relația ei cu Karl abia dacă se putea numi distracție. Dar prin natura lor, obiceiurile sunt aşa: repetitive. Se sting greu, cele care se sting.

Anna şi-a reprimat agitația spălând rufe.

Joi, Anna s-a dus iar la cursul de germană. În definitiv, îl plătise şi, până lunea trecută, chiar îi plăcuse de cele mai multe ori. Aşa că a chemat-o pe Ursula iar ea s-a dus în Oerlikon. Şi-a făcut curaj să-l înfrunte pe Archie, dar a fost uşurată când a văzut că nu a venit la curs.

Roland a predat comparativele. *Acesta* este mai mult decât *acela. Acela* este mai puțin decât *acesta. Acesta* şi *acela* sunt exact la fel cu *acela* şi *acesta.*

S-a terminat cursul înainte ca Roland să apuce să predea superlativele, proclamarea a ceea ce este *cel mai cel dintre toate.*

Ca multe altele, era un concept pe care Anna îl înțelegea deja.

Vineri, Anna s-a trezit cu mult înainte să se lumineze de ziuă. Ceasul arăta 4:13. S-a uitat în dreapta. Bruno dormea. Desigur. S-a ridicat, s-a îmbrăcat, a ieşit în vârful picioarelor din dormitor şi a plecat din casă fără să facă niciun zgomot. Avea experiență. Aşa şi trebuia.

Răcoarea din octombrie de dinainte de răsăritul soarelui era muşcătoare. Anna şi-a ridicat gulerul hainei, şi-a înfundat mâinile în buzunare şi s-a aplecat înfruntând vântul care bătea din față, în timp ce peste tot, primprejurul ei, Dietlikonul dormea netulburat, tihnit. Nu avea o destinație anume; a mers unde o duceau picioarele: mai întâi spre sud, către biserică, apoi pe Riedenerstrasse, pe lângă sensul giratoriu spre cimitirul oraşului.

În mod obişnuit, Anna nu mergea la cimitir, mai ales în ceasurile întunecoase, teribile de insomnie; plimbarea din dimineața aceea nu era premeditată. Dar sunt momente când trebuie să vorbeşti cu morții, momente în care morții vor să vorbească. În aceste rare momente, morții te atrag la ei; dorința ta nu contează. Anna nu-şi dădea seama dacă acesta era unul dintre acele momente, dar se afla în cimitir, aşadar toate semnele indicau că aşa era. Poarta era încuiată, aşa că Anna a luat-o printr-un tufiş rar. Nu avea de gând să stea mult. *Nu sunt fantomă, sunt oaspete.*

A trecut uşor printre şirurile de morminte. A încercat să dovedească un dram de sobrietate, dar s-a oprit la grijă şi oboseală, care, combinate, treceau drept solemnitate. Ar trebui să fie de ajuns. Pentru Anna, întotdeauna ceva trebuia să fie de ajuns.

Vizavi de poarta cimitirului se afla o parcelă separată, destinată mormintelor copiilor din oraş. În lumina zilei, era imposibil să treci pe lângă aceste morminte şi să nu fii dărâmat. Însă pe întuneric, dacă zăboveai în prezența lor, aveai parte de o experiență suportabilă, aproape frumoasă. *Sunt bebeluşi care dorm în pătuțul lor,* şi-a imaginat Anna. *Dorm numai.* În anul acela, nepoata unei prietene de-a Ursulei se înecase în piscina municipală din Dietlikon. Se numea Gaby şi era înmormântată aici. Era prea întuneric pentru ca Anna să

poată citi numele; nu ştia care era mormântul ei.

Anna a făcut greşeala de a se întâlni cu Edith la o cafea, după cursul de germană. Deseori era o greşeală să se întâlnească cu Edith la o cafea, fiindcă ea nu bea cafea, bea whisky şi întotdeauna devenea agitată. Anna s-a întâlnit cu ea în capătul sudic al Bahnhofstrasse la Café Müntz, un bar din apropiere de sucursala din Zürich a Băncii Naționale a Elveției. SNB fusese cea care adăpostise aurul naziştilor în timpul şi după cel de-al Doilea Război Mondial. Pe parcursul primului an petrecut în Elveția, Anna fusese obsedată de gândul că, ascunşi sub străzile pe care mergea ea, bancherii – aşa-zişii gnomi ai Zürichului – hoinăreau prin galeriile subterane şi scurmau după comorile evreilor demult morți. Îl implicase şi pe Bruno retroactiv, până când într-un final el i-a interzis să mai aducă subiectul în discuție.

Anna a comandat cafea fierbinte cu frişcă şi Edith, contrazicându-se chiar şi pe sine, a comandat bere. Anna a ridicat dintr-o sprânceană, iar Edith a dat indiferentă din mână.

— Niklas mă învață berea, a spus ea, de parcă berea ar fi fost o materie precum algebra sau educația civică. Încă nu-mi place. Dar de dragul lui aş încerca orice.

Edith a făcut cu ochiul. Anna a înțeles că „orice" însemna mai mult decât „bere". Anna nu voia să discute despre iubiți. De fapt, nu voia să discute deloc. Dar erau ore pe care trebuia să le umple cu ceva, iar dacă nu le petrecea cu Archie sau cu Karl, trebuia totuşi să le petreacă cu cineva, iar Mary era ocupată în ziua aceea. *Dacă-ți iei un iubit, ți-ai putea lua la fel de bine douăzeci,* s-a gândit Anna. *Sunt ca snackurile. Nu te poți opri la unul.*

Edith a ținut-o una şi bună cu egoismul ei tipic, sărind de la un subiect la celălalt cum sare o broască de pe un nufăr pe altul. Mai întâi a vorbit despre Niklas, apoi despre Otto, apoi despre gemene, apoi despre călătoria pe care plănuiau s-o facă la Ticino, apoi despre o rochie de bal pe care şi-o cumpărase de curând. Anna nu ştia că se ducea la un bal.

— Nu mă duc, a spus Edith. Dar era prea frumoasă rochia să mi-o refuz. O s-o port zilele astea.

Anna şi-a terminat cafeaua, apoi a mai cerut una. Nu avea

multe de adăugat şi nici măcar nu încerca până când – sau dacă – nu era întrebată.

De la bere, Edith a trecut la vin. Nu erau singure în cafenea. În spatele lor, un cuplu lua un prânz întârziat. La bar era un bărbat înalt, slab, în costum, care fuma şi bea o bere. Lângă fereastra de la stradă, o tânără cu un cercel în nas şi cu păr bogat, blond, prins în coadă de cal, la ceafă împingea ultimele câteva frunze de salată pe farfurie şi răsfoia absentă o revistă.

Anna se uita la fata cu coadă când Edith a făcut ceva ce Anna nu ştia dacă mai făcuse vreodată.

— Bun, Anna. Eşti cu gândul aiurea. Abia dacă eşti atentă. Ce se întâmplă? Edith nu se arătase niciodată cu adevărat îngrijorată față de Anna şi Anna a fost descumpănită. Vrei să-mi spui ceva?

Anna nu ştia ce să spună. S-a uitat la vasul gol de plastic cu frişcă de pe farfuriuță şi la linguriţa de lângă el, de parcă s-ar fi putut ridica şi pleca la plimbare.

— Edith, cu ce se ocupă Otto la bancă?

Edith a clipit.

— Asta te preocupă pe tine?

Anna a ridicat din umeri.

— Poate. Oarecum.

Edith şi-a sorbit vinul cu poftă şi a oftat zgomotos.

— Nu ştiu. Numără bani? De ce întrebi?

— Adică, ce anume? Ce anume face efectiv?

— Tu ştii ce face Bruno efectiv?

— Nu, nu ştiu. Anna a clătinat din cap. A coborât tonul şi glasul i-a devenit sobru. Edith, ar trebui să ştim cu ce se ocupă, eu aşa cred.

În toți aceşti ani, Anna nu-i ceruse niciodată lui Bruno să-i explice. Manipula banii altora, cu asta se ocupa. Şi atât ştia Anna.

— Ar trebui să ne pese de bărbații noştri suficient de mult încât să ştim cu ce se ocupă.

Anna a sorbit uşor, cu atenție, din ceaşca de cafea, şi tot cu atenție a pus-o la loc.

— Anna, ție-ți lipseşte o doagă. Eu nu văd care e problema. Edith nu vedea. Discuția asta o buimăcea. Singurul lucru pe care trebuie să-l ştim e ăsta: aduc salariul acasă. Edith a sorbit îndelung din băutură. Au grijă de noi. Mai contează

altceva?

Roland făcuse o digresiune. Cineva sugerase că Schwiizerdütsch era un dialect german, nu o limbă în sine. Roland a fost vehement. *Nein! Nein! Nein!* a strigat el, accentuând fiecare „nu!" lovind cu caietul de notițe de masă.

— Elveția nu este o colonie germană! Nu trăim sub Bundesflagge! Schwiizerdütsch e a noastră! Nu ne-au dat-o ei – ne-am construit-o singuri! Roland a continuat argumentația pe un ton filosofic. Limba pe care o vorbeşte un om îl defineşte. Limba unui om spune lumii cine este el.

Anna a meditat la lucrul acesta. Fiecare om se naşte într-o limbă maternă. Majoritatea celor pe care îi cunoştea stăpâneau perfect o a doua limbă (şi potrivit ideii fixe a lui Roland, o a treia): *Bruno, Ursula, Daniela,* Doktor *Messerli.* Până şi fiii Annei. Cu Anna vorbeau în engleză. Dar între ei şi cu tatăl lor, când Anna nu era prin preajmă (şi uneori chiar şi când era ea, deşi le ceruse insistent să n-o facă), recurgeau la Schwiizerdütsch. Acest lucru o dezumfla. Chiar dacă reuşea să ajungă la un nivel avansat în germană, Anna nu avea să stăpânească niciodată Schwiizerdütsch la nivelul unei native din Dietlikon. Nu va avea niciodată legătura aceea a limbii împărtăşite cu copiii ei. Pur şi simplu, nu avea să fie aşa niciodată.

Anna nu era în dezacord cu Roland. Era foarte adevărat – limba în care te naşti (sau, în cazul Annei, cea în care nu te naşti) îți dă identitatea de bază. Dar Roland se oprise. Era mai mult de-atât. Limba maternă îți dă locul în societate. Limba dobândită este cea care îți dezvăluie caracterul. Uită-te la greşeli, şi-a spus Anna. Greşelile pe care le face un om îți spun tot ce trebuie să ştii. Era logic. În definitiv, leoparzii nu-şi schimbă petele. Dacă un om se poartă într-un fel într-o situație A, atunci de ce s-ar aştepta cineva să se comporte diferit într-o situație B? Karl, de exemplu. Când vorbea, confunda sensul primar şi secundar al cuvintelor şi al sinonimelor. Era un obicei apărut din indolență. Trata cuvintele de parcă ar fi fost interschimbabile. Acesta, acela – un cuvânt, o femeie. Era oricare la fel de bună ca alta. Nu o făcea din răutate… dar ce voia să spună? Era mereu aşa de greu să-l înțelegi!

Şi Mary? Tendința ei era să se încurce şi în propozițiile cele mai simple. Se emoționa repede. Voia aşa de tare să se exprime corect! Când vorbea, vorbea încet şi fără înfloriturі. Engleza lui Niklas era şi ea nespecifică. Anna nu-l cunoştea destul de bine, încât să spună ce putea însemna asta. Edith nu vorbea deloc germană. Asta însemna că nu-i păsa câtuşi de puțin. Nancy încerca mereu să alcătuiască propoziții care o depăşeau. Dacă voia să spună ceva, nu exista. Dacă nu-i ieşea bine, stâlcea sintaxa şi trecea peste impediment, de parcă ar fi evitat cu maşina un pilon de beton. Exista mereu o cale prin care să rezolve o problemă. Germana lui Archie era genul de germană vorbită de bărbații care aveau aventuri cu femei triste. Se descurca groaznic cu posesivele. Nu conta ce cui îi aparținea. Totul era la liber.

Dar Anna? Care erau tendințele ei? Nu era niciun mister. La Anna, verbele erau problema. Nu era atentă la conjugări, era nepăsătoare față de poziționare. Încurca timpul şi modul şi recurgea prea des la diateza pasivă. Anna a râs la aceste concluzii. *Cât de transparentă sunt!* Şi aşa era. Chiar era aşa. Transparentă, de netăgăduit, neatentă şi tristă.

Polly Jean a început să mişte când Anna era însărcinată în cinci luni. Lovea tare, mult mai tare decât oricare dintre băieți, şi neîncetat. Nu-şi lua niciodată răgaz. Lovea în pereții uterului cum loveşte un nebun într-o uşă capitonată. Toată sarcina a fost dificilă. Grețurile matinale au durat luni de zile. Avea fața când uscată şi cojită, când grasă şi plină de coşuri. Nefericirea o epuiza. Când se plimba, se uita spre vest şi vorbea tare spre Boston. *Te iubesc. Te urăsc. Mi-e dor de tine. Nu vreau să te mai văd niciodată.* Vorbea serios în tot ce spunea. Era împărțită între sentimente contradictorii.

Această tristețe hiperbolică o mistuia. Mai puțin atunci când nu o mistuia. Lucru care se întâmpla rar.

Anna nu avusese de gând să accepte. Se întâmplase parcă de niciunde. Se întâmplase parcă de pretutindeni. De vină era vremea. Era fluturarea de mână pe care Charles s-a întors să i-o ofere când a plecat la şcoală şi jumătatea de fluturare pe care i-a aruncat-o şi Victor, o concesie pe care i-o făcea rareori. Era țâfna lui Bruno când Anna i-a oferit iaurt în loc de brânză

quark. Încurcase borcănaşele la magazinul alimentar. Nici nu era greu să le încurci. De vină era mohoreala Ursulei şi pielea boțită din cauza anilor de încruntare. Era tema la germană, pe care Anna nu o făcuse cu o noapte în urmă. Era faptul că se întrebase de ce se mai deranja să se ducă la orele de germană. Era faptul că ştia că Mary avea să fie dezamăgită dacă renunța, ce a rezultat din asta, în schimb, a fost un oftat mare de resemnare. De vină era fiecare motiv de iritare din dimineața aceea, iar suma acestor motive era o înfrângere aşa de amenințătoare, încât orice om cu un dram de judecată avea să fugă de ea unde vedea cu ochii. Dar Anna nu a fugit. Aşa că atunci când a venit – această deprimare anume –, a primit-o ca pe un prieten demult pierdut (cum şi era, într-un fel) şi şi-a strâns bine multele nefericiri în jurul umerilor, învăluindu-se în familiara plapumă a dorului inefabil şi inconsolabil. Când i-a răspuns Karl la sms-ul trimis dintr-o pornire de moment, deja slăbise strânsoarea de pe volanul voinței. Era miercuri, ultima zi din octombrie. Anna se afla în tren spre Oerlikon când a primit mesajul. Era Halloweenul, pe care majoritatea elveților nu-l sărbătoresc, şi Anna se gândise iar la fantome.

A schimbat trenul în Oerlikon şi a luat S7 spre Kloten. Nici măcar nu s-a gândit de două ori. Dacă ar fi făcut-o, tot s-ar fi dus.

Anna a bătut la uşă şi Karl i-a dat drumul înăuntru. A deschis gura să spună ceva, dar ea l-a redus la tăcere.

— Nu. Nu spune nimic.

Anna l-a împins şi uşa s-a închis în urma ei.

Şi-a apropiat fața de a lui şi s-au sărutat necugetat, fără rost. Nu era niciun mister. Anna şi-a dat haina jos, şi-a aruncat geanta într-un colț şi şi-a scos năvalnic puloverul pe cap, smulgând şi un cercel în acelaşi timp. L-a împins pe Karl în pat cu destulă forță încât să-l sperie. Anna era umedă de nerăbdare.

— Ai auzit de Teufelsbrücke? Anna nu auzise. Doktor Messerli i-a explicat. Este o trecătoare din Kanton Uriö – defileul Schollenen. Este teribil de abruptă. Pereții sunt verticali, foarte abrupți. Anna a dat din cap. Înțelegea. În ultima vreme, oriunde se uita vedea o prăpastie. Există un pod care traversează defileul şi râul de dedesubt.

— Teufelbrücke? Puntea diavolului?

— Genau. Doktor Messerli a continuat: A fost construită în Evul Mediu. Dar peisajul este aşa de imprevizibil şi puntea construită aşa de minunat, încât la vremea aceea s-a crezut că numai mâinile omeneşti nu puteau construi niciodată o asemenea structură. Aşa că legenda spune că a construit-o chiar diavolul.

Doktor Messerli a continuat pe un ton de povestitor, modificându-şi intonația şi viteza, pentru a obține un efect teatral.

— Dar diavolul nu face favoruri. El îşi cere întotdeauna răsplata. În acest caz, a cerut sufletul primului om care a traversat-o.

Mi se pare corect, s-a gândit Anna.

— Nimeni nu s-a oferit, desigur. Cine s-ar oferi să fie sacrificat? Anna avea un răspuns, dar l-a ținut pentru sine. În schimb, locuitorii din Uri au decis să-l păcălească şi să-i trimită diavolului o capră. Diavolul s-a înfuriat tare. Nu! Nu mergea aşa! Era sătul. Aşa că a luat cea mai mare stâncă pe care a găsit-o şi a pornit spre defileu. Le arăta el lor. El o construise, el avea s-o distrugă.

— Dar n-a făcut-o.

Doktor Messerli a clătinat din cap.

— În drum spre punte, a întâlnit o bătrână care căra o cruce. Diavolul a fost aşa de îngrozit de cruce, încât a aruncat stânca uriaşă şi a fugit. Oamenii din Uri n-au mai auzit niciodată de el. Şi-au păstrat puntea. Şi-au păstrat sufletele.

— Aşa că binele învinge răul, asta vrei să spui.

Doktor Messerli a clătinat din nou din cap.

— Vreau să spun că părțile noastre cele mai sinistre sunt ca o punte între conştient şi inconştient. Asta este funcția cea mai utilă a materiei întunecate. Dar ascultă: nu-i datorezi întunericului sufletul tău.

— Nu plănuiesc să i-l dau.

— Planurile nu au nicio legătură. Facem planuri. Dar diavolul râde de planurile noastre.

Anna s-a trezit dintr-un somn înăbuşitor, spasmodic, singurul fel în care putea să doarmă într-o cameră de hotel, într-o după-amiază de la sfârşitul lui octombrie, lângă un iubit

de care nu-i păsa deloc. A stat o clipă să se întindă şi să-şi obişnuiască ochii. S-a uitat la ceas. Era patru şi un sfert. *Rahat, rahat, rahat.* Karl a mormăit, apoi s-a ridicat în fund în pat.

— E ceva imoral?

Anna a bănuit că voia să spună „în neregulă", dar nu conta. În acest caz, avea dreptate pe ambele fronturi. S-a îmbrăcat foarte repede, şi-a luat pantofii, şi-a apucat geanta cu intenția de a pleca precum venise, fără tam-tam. Când se îndrepta spre uşă, şi-a scos telefonul mobil din geantă să-şi verifice mesajele.

Luminița roşie licărea intens. Ratase treizeci şi două de apeluri.

O mână nevăzută i-a străpuns inima cu o sabie invizibilă. *Nu.* Anna şi-a lăsat geanta să cadă pe podea.

— Bine?

Karl se încheia la blugi. Anna nu i-a răspuns. A derulat lista. O sunase Ursula. Apoi Bruno. Apoi Ursula, Ursula, Ursula, Bruno, Mary, Bruno, Daniela. Lista cu apeluri pierdute părea infinită.

— I-am oprit sonorul. Anna a vorbit pentru sine. Avea mesaje. Îi tremura mâna. Degetele nu nimereau tastele.

Dar a reuşit. Trebuia. Prima oară, Anna l-a ascultat pe ultimul. Era de la Bruno. Vocea îi era cutremurată de hohote. Anna. Vino acasă, te rog. Trebuie să vii acasă. Acum, Anna. Vino acasă acum.

— Trebuie să plec.

Anna a rostit aceste cuvinte în timp ce-şi smulgea geanta şi țâşnea pe hol, pe scări şi în lumina zilei aflate la apus. Taxiul era mai rapid. A traversat strada în fugă spre gara Kloten şi s-a aruncat în primul taxi la care a ajuns. *Dietlikon.* Avea răsuflarea tăiată. Vorbea printre icnete. *Di. Et. Li. Kon.* Taximetristul nu părea să înțeleagă. *Dietlikon!* a strigat şi a lovit cu piciorul în scaunul lui. Asta i-a atras atenția tipului. A băgat maşina în viteză şi a intrat pe stradă fără să se uite.

NOIEMBRIE

18

Lacrimile sunt ude, dar nu sunt apă. Deopotrivă, lichide şi potabile, le poți îngheța şi, după cum se spune, te poți îneca în ele. Dar nu sunt apă. Sunt formate din grăsime, zahăr, sare, anticorpi, minerale şi cel puțin o duzină de alte substanțe care sălăşluiesc în corpul omenesc pe care, pe toată durata acestei digresiuni, îl vom considera uman.

Sunt trei feluri de lacrimi.

Lacrimile al căror unic rol este să umezească ochii se numesc lacrimi bazale şi lubrifiază pleoapele aşa cum unge uleiul o balama. Lacrimile de reflex apar când ochii sunt supuşi la substanțe iritante precum praful sau vaporii de ceapă. Şi deşi ar putea curge şi când omul cască sau tuşeşte, rolul lacrimilor de reflex este să spele şi să curețe. Scopul lor este purificarea.

Lacrimile declanşate de durere sunt psihice şi nu trebuie analizate.

Sunt trei feluri de durere.

Prima este anticipativă. Este o durere cauzată de grijă. Durerea prevestitoare. Este durerea pe care o simți când îți duci câinele la veterinar pentru ultima oară. Este durerea familiei condamnatului la moarte. Vezi durerea aceea în depărtare? *Vine.* Aceasta este durerea pentru care, într-un fel, este posibil să te pregăteşti. Îți termini toate treburile. Accepți. Îți iei iar şi iar rămas-bun. Suferința îți bântuie cămările inimii şi te pregăteşti pentru prezența iminentă a unei absențe eterne. Durerea aceasta este un instrument de tortură. Strânge, trage şi apasă.

Durerea de după o pierdere imediată este ca o lovitură de pumnal. Acesta este al doilea tip de durere. E o durere ascuțită şi mereu surprinzătoare. Nu o anticipezi niciodată. E o durere care nu poate fi oblojită. Rana e letală şi totuşi nu mori. Asta e imposibila ei agonie.

Dar durerea nu e o simplă tristeţe. Tristeţea este un sentiment care nu vrea decât să stai cu el, să-l ţii în braţe, să-l asculţi. Durerea este o călătorie. Trebuie să o străbaţi. Cu un rucsac plin de pietre, mergi printr-o pădure întunecoasă, fără nicio potecă, cu rugi sub tălpi şi haite de lupi pe urmele tale.

Durerea care nu se mişcă niciodată se numeşte durere complicată. Nu cedează, tu nu o accepţi şi niciodată – niciodată – nu adoarme. Aceasta este durerea posesivă. Aceasta este durerea delirantă. Este durerea isterică. Poţi să fugi dacă vrei, dar durerea aceasta este mai iute. Este durerea care te va urmări şi te va învinge.

Aceasta este durerea care te va înghiţi.

Nu fusese atent.

Nu fusese atent şi alergase pe stradă.

De-a ce se jucau Charles şi Victor? De-a hoţii şi vardiştii? Leapşa? Statuile? Anna nu credea că cei mici mai joacă aceste jocuri. Poate doar se alergaseră, veseli. Fraţii se jucau bine împreună aproape jumătate din timp. *Poate aceasta a fost una dintre jumătăţi,* s-a gândit Anna. De parcă ar fi ştiut că asta avea importanţă… dacă avea vreo importanţă.

Dar nu avea.

Nu fusese atent.

Din câte povestea toată lumea, fusese un accident. Teribil şi de neînţeles? Da. Dar şi complet accidental. Ursula şi Margrith au văzut toată nenorocirea derulându-se. Stăteau în faţa şopronului în care îşi ţinea Hans tractorul, la vreo şase metri distanţă. Margrith o ţinea pe Polly Jean în braţe. Ursula tocmai strânsese ultimele legume târzii din grădină şi le adusese să i le arate lui Margrith. Un coş cu păstârnac şi cartofi îi era atârnat la încheietura braţului. S-a întâmplat într-o clipă cutremurătoare. Charles a alergat pe stradă şi aproape imediat l-a izbit maşina. Trupuşorul lui s-a lovit de pământ. *A alergat în faţa maşinii! Pur şi simplu, a alergat în faţa maşinii!* Şoferul era un bărbat cu puţin peste treizeci de ani. *A alergat în faţa mea! Nu am putut opri!* Jesses Gott! *Iisuse Hristoase!*

Victor a văzut şi el accidentul. Tot restul vieţii avea să-şi amintească, cu detalii exacte, imuabile, scârţâitul roţilor când au oprit violent, panica incomparabilă şi uluirea din ochii sticloşi ai şoferului, absurditatea unui cartof roşu care a căzut

din coşul bunicii şi s-a rostogolit aproape de capul lui Charles, aşa că a trebuit să fie dat la o parte cu piciorul.

Un accident. Şoferul – se numea Peter Oesch – nu băuse, fusese atent şi nu avea viteză. Charles a fugit pe stradă. *A venit în fugă în faţa mea! Nu aveam viteză!* Era adevărat. Peter nu avusese viteză. Dar nu lovitura îl omorâse. Din viteza cu care alergase Charles pe şosea, Peter călcase frâna şi virase destul de brusc încât să nu-l lovească frontal. Îl retezase. I-a rupt piciorul şi şoldul. Atât. Dacă ar fi fost doar asta, Charles ar fi supravieţuit. Dar când Charles a căzut, şi-a crăpat capul. Deşi improbabilă, fractura nu era imposibilă. Căpşorul i s-a lovit de pământ în unghiul potrivit, cu destulă forţă şi viteză, încât să se crape. Dacă pariai, nu ai fi câştigat niciodată. Şanse de o mie la unu să se întâmple. Dar s-a întâmplat. A fost o fractură deschisă, o arteră retezată. Paramedicii nu au putut opri sângerarea. Charles a murit repede, deşi nu pe loc.

Anna dormea în hotelul Allegra, când el a murit.

19

În germană, „a muri" se spune *Sterben.* Este un verb neregulat. E logic; nicio moarte nu seamănă cu alta. La participiu, *Sterben* îşi schimbă vocala din mijlocul cuvântului: un obişnuit şi previzibil *e* devine un o ca o gură căscată de uimire. *Sterben* se conjugă la trecutul compus cu *sein,* care înseamnă „a fi". *Er ist gestorben. Du bist gestorben. Ich bin gestorben.* El şi tu şi eu. Fiinţa prezentă devine trecută.

Căci mort e ceva ce eşti. Veşnic. Eşti mort şi nu vei mai fi niciodată altceva.

Taxiul a tras la locul accidentului şi Anna a sărit din el înainte ca maşina să se oprească de tot. Nu a plătit călătoria. Şoferul a strigat la ea să se întoarcă, dar când a văzut poliţia, pe femeie mergând în cerc şi plângând şi pe bărbatul înalt ieşind din mulţime şi prinzând-o pe femeia care sărise din taxiul lui, a bănuit restul. A întors taxiul şi a plecat. Anna a întins gâtul să se uite dincolo de Bruno, în locul de pe şosea unde erau strânşi poliţiştii. Bruno nu a lăsat-o să vadă, deşi deja nu mai avea ce vedea. Anna a strigat cu sufletul la gură o

groază de întrebări. *Unde e Victor? Unde e Polly? Unde e Charles?*

Nu trebuia să întrebe; ştia cine fusese rănit, fără să i se spună. E talentul unei mame. *Rănit,* şi-a spus ea. *E rănit. Nimic mai mult. E bine. Îi* comand *eu să fie bine.* Dar acelaşi instinct matern îi spunea că nu era aşa. Când Bruno i-a explicat ce se întâmplase, țipătul Annei s-a transformat în urlet. I s-au înmuiat genunchii şi a leşinat.

Margrith s-a repezit s-o prindă, dar Bruno a scuturat din cap.

— Pune-mi brațele pe după gât, Anna. Aşa. Încearcă!

Bruno a ridicat-o şi a dus-o în casă aşa cum un mire îşi trece mireasa peste pragul primei lor case. A dus-o în dormitor, a întins-o pe pat, s-a aşezat lângă ea, i-a cuprins mâinile tremurătoare cu ale lui şi i-a spus tot. Fiecare detaliu o făcea pe Anna să se crispeze şi mai tare. Numele şoferului. Ora decesului. Ce picior şi-a rupt la impact. Bruno a mângâiat-o pe cap cu mâna dreaptă, iar cu stânga şi-a şters lacrimile.

— Am încercat să te sunăm.

Anna a vorbit în perna de sub capul ei.

— Am avut telefonul oprit. Am uitat să-l pornesc.

Bruno nu a răspuns. Nu avea niciun motiv.

Visez că sunt la Hauptbahnhof cu două femei însărcinate, una destul de tânără, iar cealaltă puțin mai în vârstă. Nasc amândouă în acelaşi timp, dar copilul celei mai vârstnice fie moare, fie s-a născut mort. Ridică din umeri şi zice: „Nu-i nimic. Găsesc eu o soluție.” Îi spun că-mi pare rău, dar că nu ştiu ce să mai zic. Când mă întorc, femeia mai tânără nu mai este. A lăsat un bilet în care spune că trebuie să ajungă acasă, să nu-şi facă griji soțul ei. A uitat să-şi ia copilul. Mă supăr tare şi încep s-o caut, dar femeia mai în vârstă mă opreşte şi mă obligă să-i dau copilul. „Vezi?”, spune ea. „S-a rezolvat.” Eu spun că probabil are dreptate.

Mary a venit după douăzeci de minute şi s-a dus în dormitor la Anna şi la Bruno. Femeile s-au privit una pe alta şi au început să urle amândouă de disperare. Bruno s-a ridicat şi s-a dat într-o parte. Mary i-a luat locul pe pat, s-a apropiat de Anna, a lipit-o de corpul ei moale şi matern şi a legănat-o în

timp ce plângea în părul Annei; iar Anna, la rândul ei, a plâns la pieptul lui Mary. Un polițist a apărut în cadrul uşii şi i-a făcut semn lui Bruno să iasă cu el. Mary a dat din cap că *E-n regulă; am eu grijă de ea.* Apoi s-a uitat din nou la Anna şi a continuat s-o legene.

— Gata, gata. Am eu grijă de tine.

Mary a frecat-o pe Anna pe spate şi i-a netezit părul. A observat că-i lipseşte cercelul.

— Îl găsim mai târziu, i-a şoptit, iar Anna a început să plângă şi mai isteric.

— Mi-e groază de moarte, a spus Anna.

— De ce? a întrebat-o Doktor Messerli. La ce bun să-ți fie frică de inevitabil?

Dar frica vine din inevitabilitate, s-a gândit Anna. Crezi în Dumnezeu?

— Cred într-o forță binevoitoare în jurul căreia gravitează universul.

Anna a făcut o grimasă.

— Crezi în rai?

Doktor Messerli a evitat întrebarea.

— Nu ştie nimeni ce se întâmplă după moarte. Morții. Rareori se întorc.

Anna a repetat.

— Mi-e frică de moarte.

— Moartea e o transformare, Anna. Nimic mai mult. Nu era răspunsul clar pe care şi-l dorea Anna. Moartea este modul prin care sufletul se înnoieşte. Toate ființele vii mor. Aşa suntem noi. Aşa stau lucrurile.

— Mie tot mi-e frică.

În următoarele câteva secunde, doctorița şi pacienta s-au privit una pe alta, solemn, aşteptând ca cealaltă să vorbească prima. Doktor Messerli a rupt tăcerea.

— Moartea înseamnă schimbare. Nimic mai mult. Metamorfoză. Trecerea dintr-o stare în alta. E ca şi când ai merge într-o altă cameră din casa ta, Anna. Te ajută dacă priveşti lucrurile în termenii aceştia?

Nu o ajuta. Doktor Messerli a oftat.

— Anna, eu ştiu un singur lucru: când e rândul tău să mori – rândul meu, al oricui –, când e momentul să renunți la o

viață şi să te îndrepți spre o alta, nu vei avea de ales, va trebui să te arunci de bună-voie în brațele materne ale transfigurației. Nu e un sfârşit. E un început.

Anna nu s-a implicat deloc în organizarea înmormântării. Se simțea prea rău ca să fie de vreun folos. Înmormântarea a avut loc la trei zile după accident. Era o zi de sâmbătă, iar biserica – cea în care bunicul lui Charles fusese pastor – era plină. Au venit aşa de mulți oameni. Toți prietenii familiei Benz, rudele, colegii şi colegele lui Bruno, colegii Annei de la cursul de germană, enoriaşi, locuitori ai oraşului, prietenii Ursulei – oameni pe care Anna nici măcar nu-i cunoştea, pe care nici măcar nu-i întâlnise vreodată –, au venit cu toții la înmormântare. Profesoara lui Charles, Frau Kopp, venise şi ea. Anna nu îndrăznea să o privească în ochi, iar Frau Kopp a avut bunătatea să evite orice privire directă. Mulțumesc, a spus Anna în sinea ei. Archie a venit la înmormântare, dar a plecat pe nesimțite înainte de final. Anna îl văzuse stând în spate, când s-a întors pe scaun să se uite prin biserică înainte de începerea slujbei. Avea capul plecat şi se prefăcea că citeşte etapele slujbei. Pe Anna a cuprins-o greața. A jurat să nu-l mai privească niciodată. Şi nu a mai făcut-o. Era şi Karl de față, desigur. Era prieten de familie. Anna nu a simțit nimic când l-a văzut. S-a uitat la el şi a simțit un gol emoțional. Un neant, pustiu. Aşa de pustiu, încât era brutal. Au venit la biserică părinții majorității copiilor din clasa lui Charles, deşi mulți îşi lăsaseră copiii acasă. Tim şi Mary au venit şi ei, singuri. Anna înțelegea. Nici ea nu l-ar fi adus pe Charles la o înmormântare, nici măcar la înmormântarea unuia dintre prietenii lui. Este prea mic, prea delicat, a gândit Anna la prezent. Încă nu începuse să se gândească la el la trecut.

Pfarrer a ținut slujba în germana elvețiană. Au bătut clopotele.

Slujba de înmormântare avusese loc mai devreme. Anna se baza pe Bruno şi pe Ursula s-o sprijine, în timp ce plângea în una dintre batistele pe care i le dăduse Mary de ziua ei.

Charles a fost incinerat. I-au îngropat urna în zona din cimitir rezervată copiilor.

Era tot ce-şi amintea Anna din cele două slujbe. După înmormântare, Bruno, Ursula şi ceilalți îndoliați au mers la

Kirchgemeindehaus să ia un prânz uşor, să bea o cafea şi să verse din nou lacrimi. Anna nu a mers cu ei. Mary a dus-o acasă, a ajutat-o să-şi scoată hainele şi a băgat-o în pat. *Te rog, nu pleca,* i-a cerut Anna când Mary s-a îndreptat spre uşa de la dormitor. Mary a clătinat din cap şi a spus că sigur nu pleacă, dar că se întoarce imediat. Câteva minute mai târziu, Mary a revenit cu o tavă cu mâncare, care pe Anna n-o interesa. Mary i-a cerut să se străduiască să mănânce ceva, amintindu-i delicat că Victor şi Polly vor avea nevoie de ea şi că nu se putea înfometa dacă voia să fie puternică. Anna a muşcat de două ori din sendviş şi a sorbit doar o dată din ceai. Mary a plecat cu tava şi apoi s-a întors. S-a aşezat în balansoarul de lângă pat şi a vegheat-o pe Anna tot restul zilei.

Victor şi Polly vor avea nevoie de tine, Anna. În zilele de după moartea lui Charles, Anna s-a surprins că uitase că mai avea doi copii. Vecina Annei, Monika, a stat cu Polly Jean mai multe zile, spre uşurarea imediată a lui Bruno, a Annei şi a Ursulei. Dar pe Victor nu-l puteau feri de această experienţă. El împărţise camera cu Charles. Avuseseră jucării şi părinţi în comun. Mohoreala obişnuită a lui Victor fusese înlocuită de o expresie neutră, uluită, care trăda o tristeţe aflată undeva dincolo de graniţa alinării. La biserică a stat între Anna şi Bruno. Nu-i dăduseră voie să vină la înmormântare. Victor nu trebuia să vadă asta. Nici Anna.

Cu o zi înainte de înmormântare, familia Benz a primit în cutia poştală necrologul lui Charles – Bestattungsanzeige al. Anna l-a găsit în sertarul noptierei lui Bruno. Căuta tranchilizante; din cauza plânsului, avea o migrenă. Bruno alunecase pe gheaţă iarna trecută şi-şi luxase spatele. Anna miza pe cel puţin o pastilă.

Anunţul se afla pe un teanc de alte hârtii: un desen pe care îl făcuse Charles la şcoală, o fotografie în care Anna o ţinea pe Polly Jean, cartea poştală pe care i-o trimisese mama lui de ultima zi de naştere. Împăturise cu grijă anunţul. Când Anna l-a deschis, nu a putut citi mai mult decât numele fiului ei. Era un sentiment mai aproape de ruşine decât de durere. *Se presupune că nu trebuie să văd aşa ceva.* Anna a pus necrologul la loc în sertarul în care Bruno îşi păstra lucrurile personale.

Bruno nu a întrebat-o niciodată unde fusese în ziua în care a murit Charles.

20

De două ori în ultimul an, Anna fusese în oraş când o femeie cu un clipboard (o alta, de fiecare dată) a abordat-o şi a întrebat-o în germana elveţiană dacă avea puţin timp la dispoziţie. Femeile făceau studii de piaţă şi căutau oameni obişnuiţi care să participe la degustări. În ambele ocazii, Anna fusese de acord (ce altceva era să facă?) şi de fiecare dată le-a urmat pe femei în sala de conferinţe a unui hotel din apropiere. La prima probă, Annei i s-a cerut să deguste şi să evalueze mai multe tipuri de cafea. E amară? Îi puteţi descrie aroma? Ce aţi spune despre „corpul" cafelei? L-aţi descrie drept „plin"? Anna încă nu începuse cursurile de germană, iar ea şi femeia s-au chinuit în următoarele douăzeci de minute, femeia formulând întrebările din gesturi, iar Anna răspunzându-i clipind şi aprobând din cap. Pentru efortul ei, Anna a câştigat un borcan de cafea instant şi o pungă mare de bomboane de ciocolată asortate. Anna a băgat borcanul în fundul cămării, dar – în următoarele trei zile – a mâncat singură toată punga de bomboane. De ce să împart cu cineva? s-a gândit ea. Eu am dat proba. O considera recompensa ei pentru că încercase. Câteodată, Anna încerca. Uneori, încerca din greu.

A doua oară, Anna a fost abordată (culmea, la acelaşi colţ de stradă) după ce terminase prima lună de germană. Proba a decurs mult mai bine decât cea de dinainte. Anna a zâmbit tot timpul, încurcându-se numai la câteva propoziţii şi la şi mai puţine cuvinte. În ziua aceea evaluase murături, iar de data aceasta a primit un borcan de arpagic murat, care, asemenea cafelei instant, fusese şi el împins în fundul cămării. Nu primise bomboane, dar nu era nimic. Atitudinea ei, faptul că vorbise fără poticneli – asta îi era răsplata.

Anna a vorbit despre asta cu Doktor Messerli, la câteva zile după a doua întâlnire, mai reuşită. Doktor Messerli a întrebat-o ce credea ea că înseamnă.

Anna a spus că ea credea că lucrurile stăteau mai bine.

La o săptămână şi jumătate după accident, Victor s-a întors la şcoală, iar Bruno, la bancă. Ce puteau face? Bruno şi-a abordat durerea afundându-se în muncă. La bancă era concentrat, eficient, ocupat. Acasă îşi umplea orele libere cu treburile casnice şi cu reparațiile. A vopsit beciul şi a înlocuit panourile putrede din magazie. A cumpărat o maşină de vase şi a instalat-o. Îl ajuta dacă avea mâinile ocupate.

Încercaseră să facă dragoste cu o noapte înainte să se întoarcă la birou. A fost un eşec. Bruno a stat în spatele Annei în pat, a cuprins-o cu brațele şi a tras-o spre erecția lui. Şi-a afundat fața în părul ei, şi-a lipit trupul şubred de spatele frumos şi fragil al soției lui şi a zvâcnit în ea delicat, dar cu hotărâre.

— Te rog, Anna, a spus el. Am nevoie de tine. Simt nevoia să fiu cu tine.

Dar Anna nu se putea opri din plâns şi, la rândul ei, l-a făcut şi pe Bruno să plângă. S-a îndepărtat. Anna s-a ghemuit în sine. Timp de o oră, Bruno s-a uitat în tavan, de parcă acesta s-ar fi putut mişca. În cele din urmă, s-au scufundat amândoi într-un somn neliniştit.

Anna stătea mai mult în pat. Timpul îngheța. Casa îşi pierduse farmecul. Nu se deranjase să ceară să-i fie returnați banii pentru cursul de germană, dar nici nu avea de gând să se întoarcă. I se părea inutil, o lipsă de politețe față de memoria fiului ei. De parcă ar fi reuşit să se concentreze. Durerea îi mistuia fiecare clipă. Annei îi era greață tot timpul. Mânca doar supă şi pâine prăjită. Slăbea. Când se plimba, i se părea că vede păsări. Negre şi imprevizibile, o urmăreau când urca şi cobora dealul. Se țineau la marginea câmpului ei vizual, dar cu fiecare zi stolul era mai mare şi mai puțin periferic.

Mary s-a oferit să se retragă şi ea de la curs, ca să poate veni acasă la familia Benz în fiecare zi, să aibă grijă de Anna şi de Polly Jean (desigur, Monika nu putea avea veşnic grijă de Polly). Anna a convins-o pe Mary să renunțe la idee, argumentând că ce învăța Mary, o putea la rândul ei învăța şi pe Anna imediat ce se simțea mai bine, deşi Anna se îndoia că lucrul acesta avea să se întâmple vreodată. Şi venea Ursula; Anna nu avea să fie singură. Mary a acceptat şi a făcut cum i-a sugerat Anna.

Când Victor venea acasă de la şcoală, îşi aducea gustarea în living, iar mama şi fiul stăteau împreună pe canapea şi se uitau la televizor. Niciunul dintre ei nu voia să vorbească. Victor suferise o regresie. Noaptea îşi sugea degetul mare, o dată sau de două ori a făcut în pat, iar emisiunile pe care le urmărea la televizor erau pentru copii mult mai mici. Erau desene animate care îi plăcuseră lui Charles. Emisiuni stupide pentru copii cu tractoare roşii, constructori sau trenuri. Pe canapea, Victor se apleca ezitant spre Anna în timp ce le urmărea. Anna îi trecea uşor degetele prin păr.

E prea timid să ceară mângâiere, se gândea Anna. *El nu e Charles.*

— Crezi în iad? a întrebat Anna.

— Ce-i asta?

Stephen a tras-o pe Anna mai aproape. Era o dimineaţă extraordinar de rece, de la începutul lui februarie. Stăteau îmbrăţişaţi sub o plapumă pentru o persoană.

— Ah! Are legătură cu focul.

Anna a zâmbit când a spus acest lucru. Vocea ei era senină, relaxată şi veselă. Era tot ce voia, să stea aşa, lipită de el, fără niciun spaţiu între ei, precum scândurile unei mese Mennonite.

Stephen a răsuflat.

— Nu prea mă gândesc la asta.

— La iad, vrei să spui?

— Da.

— Nu eşti credincios.

— Deloc.

— Părinţii?

Stephen s-a întins, s-a cutremurat şi s-a uitat la ceas. Era timpul să se ridice.

— Bunicii. Greco-ortodocşi.

S-a ridicat, a căscat şi a tras repede pe el o pereche de pantaloni de trening.

— Eşti grec? Anna nu se gândise niciodată să-i pună întrebări despre originile lui.

— Cipriot.

— Ah. Anna nu mai avea nicio întrebare pe moment.

— Totuşi… Stephen s-a întors în pat şi Anna s-a ridicat în

fund. Uite un lucru despre foc, pe care probabil că nu-l ştii. Şi pentru că-ți plac aşa de mult divagațiile astea… I-a oferit o copie perfectă a zâmbetului pe care i-l adresase prima oară când se întâlniseră.

— Spune-mi.

Annei îi plăcea foarte mult când se prindea în joc. A clipit şi a imprimat un ritm săltăreț propriei voci.

Stephen s-a aşezat lângă ea, pe marginea patului.

— În Ierusalim, de fiecare Paşte, un preot duce câteva lumânări în biserica despre care se spune că a fost ridicată pe mormântul lui Iisus.

— E o tradiție ortodoxă?

Stephen a dat din cap şi a continuat:

— Se duce singur în criptă, spune o rugăciune străveche, iar când se întoarce, lumânările sunt aprinse.

— Bun. Şi care e miracolul?

Anna a ascultat povestea atentă, cu încântarea unei şcolărite.

— Ah! Miracolul e că îl percheziționează înainte să intre în biserică, pentru a dovedi faptul că nu ascunde chibrituri sau o brichetă în sutană. Şi mormântul. Îl verifică. Şi atunci, de unde e focul? Ăsta e misterul.

— De unde e?

— Se spune că apare o lumină albastră dintr-un nor, care se materializează din senin. Lumina şi norul dansează împreună, până când formează o coloană plutitoare de foc.

Stephen i-a arătat cu mâinile cum s-ar putea uni elementele.

— Cine zice?

— Preoții zic. Şi de la lumina asta aprinde lumânările. Annei îi plăceau aceste efecte teatrale moderate. Apoi le dă şi celorlalți lumină, iar oamenii se cutremură de uluire. Se numeşte Lumina Sfântă. Pentru că vine de la Dumnezeu. Stephen a căscat şi s-a ridicat din nou. Aşa se spune.

Anna era fascinată.

— Tu ai văzut-o? Crezi în miracol?

— Anna, nu fi prostuță! Nu e niciun miracol. Are chibrituri ascunse pe undeva.

Anna s-a gârbovit. Sperase că avea să spună *Da, cred fără nicio reținere.*

— Dar nu e neobişnuită o flacără albastră?

Stephen s-a aplecat şi a sărutat-o pe ceafă.

— Focul poate să aibă o mulțime de culori. Ăsta este un truc de lumină, de atmosferă. Isterie în masă.

— Deci nu crezi în iad?

— Anna, eu nu cred nici măcar în rai.

Asta se apropia cel mai mult de o mărturisire din partea Annei. La o săptămână după înmormântare, într-o sâmbătă dimineață, Mary venise, cum făcuse în fiecare zi de la accident. A adus mâncare gătită în casă, o cutie de prăjituri cu scorțişoară pentru ceai, încă o cutie cu fondante cu nuci şi o pungă cu alte gustări care credea că le-ar putea plăcea Annei, lui Bruno sau lui Victor.

— Mary, nu e nevoie, a spus Anna.

Ştia că nu avea să guste nicio bucățică. Mary a fluturat din mână şi i-a spus că era plăcerea ei. *Aşa îşi face ea durerea acceptabilă,* a realizat Anna în final. Mary dădea un rost suferinței. În această privință, era la fel de practică precum Bruno sau Ursula. Dar Mary avea o tandrețe care lor le lipsea. *Oare pentru că e canadiancă?* s-a întrebat Anna. *Nu, pur şi simplu că e Mary.*

Mary a venit în dormitor cu căni de ceai şi şi-a tras un scaun chiar lângă pat. I-a spus Annei că este alături de ea. Puteau vorbi sau tăcea. Mary avea să asculte sau puteau să stea în linişte împreună.

— Cum simți tu nevoia, Anna.

Anna a tăcut câteva minute şi a ascultat-o pe Mary vorbind pe un ton neutru, spunând banalități despre Tim şi copii. A pomenit că a vorbit cu Nancy, care îi transmitea dragostea ei şi îi spusese lui Mary s-o anunțe pe Anna că, dacă avea nevoie de ceva, să nu ezite să ia legătura cu ea. Anna i-a mulțumit; Mary a spus că îi va transmite. Conversația a lâncezit.

— Mary, care e cel mai rău lucru pe care l-ai făcut vreodată?

Mary şi-a pus cana pe noptieră, coatele pe genunchi şi bărbia în palme ca o fetiță şi a meditat un moment.

— Nu ştiu. Am încercat întotdeauna să fiu respectabilă. Presupun că aşa sunt eu, plictisitoare, s-a autocriticat ea.

— Nu, Mary, aşa eşti tu, bună.

Mary a roşit. Anna o făcuse să se ruşineze.

— Stai să mă gândesc. Poate atunci când… Mary s-a oprit şi s-a aşezat mai bine pe scaun. Of, Anna, nu vreau să spun! De ce vrei să ştii?

— Aşa o să mă simt eu mai bine.

Mary nu a înțeles ce voia să spună, dar nu a insistat să-i explice.

— Bine, Anna. Vrei să ştii? O să-ți spun. Dar e secret – te rog, serios – să nu spui nimănui. Anna a dat din cap. În liceu am dat foc la magazia din spatele casei antrenoarei mele de volei.

— Mary!

Anna nu ştia dacă să fie impresionată sau îngrozită.

Mary a bătut în retragere.

— N-am fost doar eu. Toată echipa. I-am dat toate foc. Şi în primul rând că era o magazie veche, părăginită, aşa că…

Anna era şocată.

— De ce?

Mary a oftat.

— Fetele din echipă, majoritatea, fuseserăm foarte, foarte rele cu o colegă. Crude de-a dreptul. Am lansat zvonuri despre ea, i-am dezumflat cauciucurile de la bicicletă, i-am spus că un băiat de care era îndrăgostită voia să iasă cu ea când de fapt el nu voia, am tuns-o…

— Ați tuns-o?

Mary a dat din cap ruşinată.

— Anna, eram groaznice. O făceam dinadins. Voiam s-o facem să se simtă groaznic. A plecat din echipă. De fapt, s-a mutat la altă şcoală.

— Dar de ce ați făcut aşa ceva?

Mary a ridicat din umeri.

— A fost pur şi simplu o decizie de elevă de liceu pe care o iei la întâmplare şi repede. Nu eu am luat-o. Nici măcar nu pot spune că o uram. Mary era ruşinată. Anna îşi dădea seama că ani de zile se simțise prost din cauza asta. Sincer, nu pot să spun cum de a devenit duşmana noastră.

— Şi faza cu magazia?

— Ah! Antrenoarea noastră a aflat şi ne-a făcut să pierdem sezonul. Ne-a stricat recordul. Eram supărate. Aşa că, într-o noapte, ne-am strecurat pe proprietatea ei. O fată avea canistra cu benzină, o alta avea nişte ziare. Eu am aprins

chibritul şi i-am dat foc. Apoi am fugit.

— Şi nu v-a prins nimeni? Sigur v-a bănuit…

Mary a clătinat din cap.

— Ne-am acoperit urmele. Şi ne-am ţinut gura. Nu puteam fi acuzate doar pentru că ne bănuiau. Nu existau dovezi. Anna a dat din cap. Ăsta e. Cel mai rău lucru pe care l-am făcut vreodată.

— Şi a trebuit să te gândeşti înainte să răspunzi?

— Nu. Dar încerc să nu mă gândesc prea mult la el.

— Ce s-a întâmplat apoi?

— După aceea ne-am luat o antrenoare nouă de volei. Aşa că am scăpat şi de ea. Anul următor am câştigat fiecare meci pe care l-am jucat. Apoi am absolvit. Mary a meditat un moment. Hm, poate că ăsta e cel mai rău lucru. Că am obligat-o să plece. Şi fata aia, săraca. Mary a clătinat din cap. Ştii, nici măcar nu-mi mai amintesc cum o cheamă.

— Asta e cam rău.

— N-am spus nimănui povestea asta, Anna. Nici măcar lui Tim.

— El nu a fost la acelaşi liceu?

Mary a dat din cap.

— După cum spuneam, n-am scos o vorbă. Mary a răsuflat. Eram aşa de proaste şi de nepăsătoare! Fata aia nu merita tratamentul pe care i l-am aplicat. Însă nu cred că eram groaznice. Doar distructive. O faptă rea o alimenta pe următoarea. Nu ne gândeam. Ar fi trebuit. Dar nu am făcut-o. Poți să înțelegi lucrul ăsta?

— Mary, e numai vina mea.

Mary s-a apropiat de marginea scaunului, s-a întins spre pătura Annei şi i-a netezit-o pe corp cum făcea cu copiii ei când îi băga la culcare, îngrijind-o ca o mamă.

— Ce anume, draga mea? Şi sigur că nu e. Sunt sigură.

Anna nu era destul de curajoasă să continue.

— Anna, a gângurit Mary. Mie poți să-mi spui orice.

Anna credea că da, probabil că putea.

Dar nu avea nicio îndoială că nu-i va spune nimic.

Karl a venit acasă numai o dată după înmormântare. El, Bruno şi Guido mergeau la un meci al echipei ZSG Lions. Bruno nu se întorsese de la serviciu. Ursula îi dusese la

plimbare pe Victor şi pe Polly. Anna era îmbrăcată, dar neîngrijit. Karl a bătut la uşă timid.

— Bună, Anna. Cum atingi?

Anna a privit prin şi dincolo de el. Putea ghici cum se simțea, nu trebuia să o întrebe. Dar întrebarea era obişnuită. Răspunsul era opțional.

— Intră, a spus Anna şi l-a poftit în living.

Karl a intrat pe hol şi, de acolo, în casă. Anna se uita la un concurs TV. 5 *Gegen 5.* Cinci împotriva altora cinci.

Era o versiune elvețiană a emisiunii *FamiliaDA.*

Karl nu ştia exact ce să facă cu mâinile, aşa că şi le-a înfundat cât de adânc a putut în buzunarele de la geacă şi apoi s-a uitat la Anna, în aşteptarea unui semnal. Anna a ridicat din umeri şi i-a făcut semn spre un scaun, în timp ce ea se ducea să se aşeze din nou pe canapea. Şi-au petrecut următoarele cinci minute complicate prefăcându-se că niciunul nu-l văzuse vreodată gol pe celălalt.

Anna nu închisese televizorul. Una dintre echipe era formată din membrii unui club de iodlere din Burgdorf, iar cealaltă era o echipă feminină de hochei de sală din Winterthur. Întrebarea – adresată în Schwiizerdütsch – era, din câte îşi dădea ea seama: „Numeşte o aromă preferată de înghețată". Răspunsul cel mai popular, ciocolată, fusese dat deja. Una dintre femeile din echipa de hochei de sală a răspuns: „Căpşune!". Era penultimul de pe listă. Anna a privit televizorul cu ochi injectați şi s-a întrebat dacă varianta fistic era pe panou. Nu era.

— Să nu-i spui niciodată în viața ta lui Bruno.

Karl a dat din cap. Solemn şi abia schițat. Apoi au stat amândoi în linişte. Afară, soarele a apus aşa de repede, încât aproape că s-a auzit.

La spatele caietului de însemnări, Anna avea o listă deschisă cu expresii în germană posibil utile. *Linişte! Multe mulțumiri! Pentru puțin! Ah, e cu schepsis. Fără scuze! Pe locuri, fiți gata, start! Toate lucrurile bune sunt trei! Când eşti la Roma… Ai o scobitoare? Ochi pentru ochi. Cât pe ce. Unde e farmacia? Unde e gara? Ce faci? Bine! Excelent! Nu prea rău! Binişor. Sunt tristă. Sunt bolnavă. Am nevoie de ajutor.*

La o şedinţă de dinainte de moartea lui Charles, Doktor Messerli a încercat s-o înveţe pe Anna diferenţa dintre motiv şi scuză. A despicat firul în patru, în stilul Annei.

— Presupun că aşa e, a acceptat Anna fără entuziasm. Nu o asculta prea atent pe doctoriţă.

Doktor Messerli s-a încruntat, dar şi-a continuat explicaţiile.

— Eşti nefericită? Bine. Ai motive să fii tristă din când în când. Încă îţi scapă obiceiurile elveţiene. Ai o căsnicie dificilă – toate căsniciile sunt dificile, Anna, chiar şi cele reuşite –, ai puţini prieteni şi nicio distracţie. Copiii tăi sunt mici. Sunt solicitanţi. Totul este dificil. Dar, a continuat Doktor Messerli, pentru fiecare motiv pe care îl găseşti ca să-ţi justifici tristeţea, oferi şi o scuză care nu are alt scop decât să-ţi prelungească nefericirea. „Nu-i pot schimba pe dificilii elveţieni", te plângi. „Nu am cum să-l fac pe Bruno să fie mai atent" – Anna, ai încercat pur şi simplu să-i ceri să fie mai atent? – „Sunt prea timidă să-mi fac prieteni", „Îngrijirea unui copil mic îmi consumă toată energia". Nu poţi face nimic să-ţi schimbi viaţa? Asta e cea mai mare scuză dintre toate. Anna nu putea să nu fie de acord.

Doktor Messerli s-a înmuiat.

— Hai să lucrăm la asta, Anna. Doar la asta. Va fi de ajuns. Te porţi ca un refugiat într-un ghetou din timpul războiului când, de fapt, ai la dispoziţie toate forţele aliate. N-ai niciun motiv să trăieşti aşa. Anna a dat din cap. Nu avea. O viaţă de succes. Anna. Vreau să reuşeşti.

Fiind doar pe jumătate atentă, Anna a auzit: „răuşeş".

21

Polly Jean a împlinit un an pe 29 noiembrie, într-o joi. Anna nu era interesată să-i sărbătorească ziua de naştere. Orice tentativă de veselie părea obscenă. Dăduseră mici petreceri când băieţii împliniseră un an. O cină simplă, apoi tortul în familie. Pe Anna o interesa tortul. Era o tradiţie: sărbătoritul, rege în scaunul său, cu mâinile până la coate într-un tort pe care nu trebuia să-l împartă cu nimeni, cu glazură în păr, cu firimituri în nas, iar Anna făcându-i fotografii. Asta o interesa în definitiv: fotografiile. Lui Bruno i se părea ridicol obiceiul

asta. *Se face mizerie şi irosim tortul,* spunea el. Totuşi, undeva în mansardă, era un album foto la care nu se mai uita nimeni, iar în el, instantanee cu fiecare băiat, cu toată faţa murdară de glazură de ciocolată.

Ursula a fost cea care a venit la Anna cu o săptămână înainte de ziua lui Polly. I-ar face plăcere să pregătească ea tortul, a spus, şi s-a oferit să ţină petrecerea la ea acasă. Era o ofertă generoasă. Pe Anna a uimit-o această sugestie amabilă din partea Ursulei, dar nu a spus nimic. Ursula a ieşit din cameră cu spatele, în linişte, lăsând-o pe Anna singură tot restul după-amiezii.

Asemenea lui Bruno, Ursula trata cu înţelepciune suferinţa. S-a refugiat în tricotat, s-a oferit voluntar să strângă haine pentru copii împreună cu *Frauenverein* şi, o dată pe săptămână, se întâlnea cu aceleaşi femei în *Kirchgemeindehaus* să lucreze la alte proiecte, unele caritabile, altele creative, precum atelierul de săptămâna următoare despre decoraţii pentru postul Crăciunului, la care Ursula avea de gând să participe. Şi, în fiecare zi, Ursula se ducea pe Rosenweg să aibă grijă de Polly Jean. În această perioadă, şi-a lăsat deoparte nerăbdarea pe care o manifesta faţă de nora ei şi a căutat moduri practice prin care s-o ajute să treacă cu bine de ziua aceea. De cele mai multe ori, Ursula pregătea cina pentru toată familia şi se ocupa în mare măsură de piaţă şi treburile casei. Nu-i putea oferi o altfel de consolare. Nu fusese niciodată afectuoasă cu Anna. Ar fi fost ciudat şi forţat dacă acum se arăta prietenoasă şi efuzivă.

Subiectul zilei de naştere a lui Polly Jean a fost abordat din nou în seara aceea, de data asta de Bruno. A fost delicat. A vorbit pe un ton vesel. Făcuse un mare efort în ultimele săptămâni să o trateze pe Anna cu o compasiune excepţională.

— Nu vrei s-o fotografiezi pe Polly cum mănâncă tortul? Haide, Anna. Dacă n-o fotografiezi, o să-ţi pară rău apoi. Pe băieţi i-ai fotografiat.

Nu era nevoie să-i amintească. Anna a început să plângă şi Bruno nu a găsit nici măcar un cuvânt de consolare, deşi a încercat multe. A oftat când s-a ridicat şi i-a spus peretelui că se duce sus să vadă ce face Victor. Şi aşa a făcut.

Ziua de naştere a lui Stephen a fost în prima zi din mai.

Împlinise patruzeci şi doi de ani când plecase din Elveția. Acum, în acest an de ziua lui, Anna a mers în oraş, la Neumarkt, şi s-a aşezat la o masă din Kantorei unde se duseseră şi ei împreună să bea ceva, în ziua în care se cunoscuseră. De fiecare dată, şi atunci, şi acum, ea venise aici cu unica intenție de a plânge, deşi în niciuna dintre ocazii nu a găsit lacrimile necesare. De fiecare dată, a început cu începutul şi şi-a spus toată povestea. Păruse a fi un ritual obligatoriu, răzbunându-se pe sine, parcă.

Oare chiar era dragoste? se întrebase. *Era ceva aproape de dragoste? Era măcar vecină cu dragostea?*

Sigur că era dragoste. O versiune a dragostei. Polly Jean era dovada.

Anna se întâlnise numai o dată cu Doktor Messerli, de la moartea lui Charles. Doktor Messerli a vorbit mult mai lent decât de obicei şi pe un ton mai blând. Între propoziții făcea pauze. I-a pus întrebările necesare: *Cum faci față, Anna? Cum îi cinsteşti memoria fiului tău? Cum interacționezi cu familia? Cum ai grijă de tine? Ai grijă de tine?* I-a mai dat Annei o rețetă de tranchilizante. Anna nu se deranjase să o ia pe prima.

— Unde se duc morții?

Doktor Messerli a răspuns sincer.

— Nu ştiu.

Mai discutaseră acest subiect.

— Ce se întâmplă cu ei?

— Nici asta nu ştiu, Anna.

— O să-l mai văd vreodată? a spus Anna disperată.

— Sper, a spus Doktor.

Şi vorbea serios.

În final nu aveau ce face, trebuiau să țină petrecerea lui Polly Jean. Ursula şi Bruno insistau. Moale ca o cârpă de bumbac, Anna nu avea forța să li se opună. Nu plănuiseră ceva extravagant – o cină în familie acasă la Ursula. Nimic mai mult.

Aveau să vină şi Daniela din Mumpf, şi, de asemenea, Mary. Tim avea meci, iar Max şi Alexis aveau să stea cu soția unui coleg de echipă. Max nu se mai dusese la Dietlikon după accident. Era cel mai bine. El nu înțelegea că moartea era

pentru totdeauna.

Ursula a făcut supă de mazăre. Anna a reuşit să guste de câteva ori. Asta i-a atras aprobări din cap din partea lui Bruno şi a lui Mary, pe care Anna s-a prefăcut că nu le observă. De asemenea, Ursula pregătise două torturi, fiecare acoperit cu glazură roz pal: unul de care să se bucure familia şi unul mic de care să se bucure doar Polly Jean. Polly Jean s-a lansat în distrugerea lui, țipând de încântare. Avea firimituri în păr şi bucățele de glazură în gene. Bruno a făcut fotografii. Chicotelile lui Polly Jean i-a făcut pe toți ceilalți să râdă. A zâmbit chiar şi Anna, deşi se ruşina şi încerca să se abțină. Mary a cuprins-o cu brațul şi i-a şoptit că nu trebuie să te ruşinezi niciodată că eşti vesel.

— Dacă Charles ar fi aici, Anna, ar râde şi el.

Până atunci, de câte ori era pomenit numele lui Charles, Anna izbucnea în lacrimi. Dar tonul lui Mary era înțelegător, iar convingerea ei sinceră că Charles, oriunde se afla, era bine şi fără îndoială fericit şi în siguranță – da, Anna, în rai! – a smuls-o pe Anna din disperarea ei. Mary era sigură.

— Da, Anna. Sunt sigură. Fiul tău e bine, a spus ea.

Mary nu-i dăduse niciodată Annei motive de neîncredere. Aşa că în momentul acela, cu familia în jurul ei, Anna a încercat să-şi imagineze raiul şi pe Charles în el. *Unde eşti? Ce faci? E posibil? Oh,* Schatz, *dragostea mea! Mă vezi? Mi-e dor de tine! Pe tine te iubesc cel mai mult!*

Spre mirarea Annei, încercarea a reuşit. Nu erau harpe şi nimburi. Nu era nicio poartă. În raiul acesta nici măcar Dumnezeu nu era. Şi nu era o dimensiune care să existe imediat dincolo de cele trei tangibile din lumea reală şi în afara cronologiei imateriale a celei de-a patra. Era doar o strălucire, şi încă una rapidă – iar ceea ce a văzut era o vecinătate, ceva aproape de-a ei (de fapt, mai aproape decât s-ar fi aşteptat), în care timpul şi forma fizică nu mai contau, dacă vreodată contaseră, şi acolo, pe acel tărâm, se afla Charles. Nu avea chip şi nici formă şi totuşi era complet întreg. Forța universală binevoitoare în care credea Doktor Messerli ținea sufletul fiului ei în palmă. Palma era caldă. Căldura era adevărată. Asta putea accepta. Putea trăi cu ea.

Anna a început să simtă că ceva din ceața deasă şi neagră i se ridica de pe umeri şi, cu permisiunea lui Mary, a primit

sentimentul cu brațele deschise. *N-o să fie mereu rău,* s-a alinat Anna. *Nu trebuie să mă simt prost mereu.* Era plină de speranță, dar precaută. Dispoziția este un lucru nestatornic. Poate pleca la fel de repede pe cât a venit.

Polly Jean era un minunat dezastru. Avea tort până şi-n urechi. Când a fost de-ajuns, Anna a dat s-o ridice şi să plece cu ea, dar a intervenit Ursula.

— Îi fac eu baie. Stai cu oaspetele.

Oh, a făcut Anna, sperând că prin asta se înțelegea *Mulțumesc.*

Victor a mâncat două felii de tort şi a fugit să se uite la televizor în livingul Ursulei. Părea şi el mai liniştit. Bruno, Mary şi Daniela au băut cafea şi au stat de vorbă. Toate interacțiunile evitau frivolitatea. Anna se simțea mai bine, era evident. Totuşi, toată lumea a rămas precaută în afirmații. Nu voia nimeni ca Anna să fie iar prost dispusă.

Discuția a început cu o inocență sinceră. Mary spusese cât de mult semăna Victor cu Bruno.

— La ochi şi la nas. Şi forma feței. E Bruno tras la xerox!

Mary a râs la această observație care numai ei i se părea inteligentă. Anna a dat din cap, în timp ce sorbea din ceaşca de cafea. Era adevărat, Victor semăna leit cu Bruno. *Se şi poartă ca el. În zilele cele mai bune şi în cele mai rele.*

— Max şi Tim nu seamănă deloc. Mă rog, poate la ochi. Puțin. Toată lumea spune că seamănă în partea familiei mele. Dar ascultați aici. Străbunicul meu Alexander a avut doi copii…

Mary, care deja trecea de la una la alta, s-a lansat într-o poveste şi mai întortocheată despre sora geamănă a lui Alexander şi cum arăta Alexis când era bebeluş. Anna nu asculta. Ea îşi amintea întruna de ziua în care Charles împlinise un an. Era o zi înmiresmată de la jumătatea lui aprilie, toată familia şi toți vecinii stăteau la umbra merilor şi îl priveau pe Charles cum făcea primii paşi, fără ajutor. A făcut trei paşi şi apoi a căzut pe iarbă chicotind. Era o zi frumoasă.

Mary continua. Bruno asculta atent… sau se prefăcea. A zâmbit când trebuia, a făcut comentariile care se impuneau când o permiteau momentele şi şi-a păstrat un aer interesat, în timp ce Mary o ținea una şi bună cu bebeluşii şi asemănările în familie. Mary nu făcuse niciun secret din faptul că îşi dorea

un al treilea copil. Când Anna a întrebat-o de ce, Mary a recunoscut că, dacă mai făcea un copil, îşi dădea de lucru. Anna a râs, până când a realizat că Mary nu glumea. La vremea aceea, Anna se gândea că s-ar descurca mai bine cu un iubit, ei îți dădeau mai puțin de furcă.

— …în orice caz, era o asemănare aşa de mare, încât oamenii au presupus pur şi simplu că era copilul ei! Aşa că – a punctat Mary finalul buclei, întinzându-se după ceaşca de cafea – de unde a moştenit părul ăla negru ca smoala şi năsucul dulce? Nu seamănă cu niciunul dintre voi.

Mary s-a uitat şi la Anna, şi la Bruno. Niciunul nu a vorbit o clipă.

Anna a înghețat. Nu trebuise să răspundă niciodată la această întrebare, deşi deja de un an repeta mai multe răspunsuri. *Aşa arătam eu în copilărie, mi s-a deschis la culoare părul numai când am mers la şcoală. Bunica mea era italiancă (sau spaniolă). Păi când şi mama, şi tata au trăsături genetice recesive, sunt mari şanse ca ceea ce e latent la părinți să devină dominant la copil. Călugărul augustin din secolul al XIX-lea Gregormendel a încrucişat mazărea…* Acestea şi multe altele, Anna le repetase. Dar nu le repetase îndeajuns, pentru că atunci când avea mai mare nevoie de ele, nu i-a venit nimic în minte. *Doamne! Nu-mi amintesc nimic.* Anna a tras de timp îndesându-şi o bucată mare de tort în gură. A evitat să vorbească tare, prefăcându-se că nu poate.

Din câte ştia Anna, nici Bruno nu trebuise să răspundă vreodată la această întrebare. Dar a răspuns el. Fără ezitare, fără ocolişuri.

— Unchiul tatălui meu. Polly Jean seamănă cu el. La păr. Nu la nas. El avea nasul mult mai mare.

Bruno a arătat mărimea nasului unchiului său la momentul oportun, ca personajul serios dintr-o comedie.

— Care unchi? a întrebat Anna.

Nu auzise niciodată lucrul acesta.

— Rolf.

Bruno nu mai avea nimic de adăugat. Anna a încercat să-şi amintească dacă văzuse vreodată vreo fotografie.

— Aşa e, a intervenit Daniela, Rolf avea părul des şi negru când era mai tânăr, jo?

Anna nu-şi dădea seama dacă Daniela îşi amintea cu

adevărat de o rudă moartă demult sau dacă încerca să ajute – iar dacă încerca să ajute, venea în ajutorul Annei sau al lui Bruno?

— Avea şi o mustață mare, neagră şi țepoasă. Şi – a început să râdă – îmi amintesc că şi-o răsucea ca un bavarez!

— Şi-ți dădea cincizeci de Rappen dacă îi lustruiai bocancii când venea în vizită, a adăugat Ursula din bucătărie.

O schimbase pe Polly şi o dusese la culcare în dormitor, iar acum se ocupa de vase. *Şi ea e la curent?* Anna a mai luat o bucată de prăjitură, una şi mai mare, ca să-şi poată veni în fire şi să se convingă să se rupă de iraționalitate. *Nu e nimeni la curent cu nimic. Vorbesc şi ei. Mănâncă tort, Anna. Nu trebuie să spui nimic. Mănâncă tort. Ți-ai primit prăjitura, savureaz-o!*

Bruno s-a ridicat şi şi-a dus ceaşca goală de cafea în bucătărie.

— Da. De la el le-a moştenit. De la Rolf. În mod sigur. Răspunsul a mulțumit-o pe Mary, care a schimbat subiectul. Anna s-a relaxat. Dar numai puțin.

Cu doi ani înainte să-l cunoască pe Stephen, Anna era în Dietlikon Coop. Făcuse o listă, dar o lăsase acasă şi, o jumătate de oră, se chinuise să-şi amintească ce scrisese pe ea. *Ce avem? Ce ne lipseşte?* Pusese în coş salam, nişte chifle, un praz, un borcan cu pepperoncini umpluți şi cinci conserve de ton. Fusese ineficientă, căuta produsele pe măsură ce şi le amintea, în nicio ordine, haotic. Se simțea ca o bilă de pinball, aruncată de pe un culoar spre ținta opusă. *Tilt*-ul era doar o chestiune de timp. *Trăiesc în magazinul alimentar,* şi-a amintit Anna că gândise. *Sunt angajata, servitoarea.* Era cu câțiva ani înainte de şedințele de psihanaliză, aşa că Doktor Messerli nu era prin preajmă ca să pună în discuție autenticitatea acelor afirmații şi să sugereze că, dacă Anna se simțea reprimată, sentimentul şi-l crease chiar ea. *În definitiv, asta este viața pe care ți-ai ales-o singură,* ar fi certat-o ea, cu siguranță. Dar Anna nu o avea atunci pe Doktor Messerli. Avea însă doi fii, un soț irascibil, o soacră rezervată şi, în ziua aceea, o durere de cap. Anna şi-a amintit că nu mai aveau zahăr, a întors căruciorul şi s-a dus la raionul cu produse pentru prăjituri să ia zahăr, pentru că îşi puneau în cafea şi ea, şi Bruno. Anna cumpăra întotdeauna cubulețe. Îi plăceau cubulețele. Forma

lor uniformă o încânta. *Forma. Cu ea ştii întotdeauna cum stai.* A întins mâna după cutia obişnuită, dar s-a oprit când privirea i-a căzut pe cea de lângă ea. *Gluckzucker*, scria pe ambalaj şi în loc de pătrățele adevărate geometric, cubulețele aveau forma culorilor de la jocurile de cărți. Însemna zahăr norocos. Zahăr fericit. Asta a înseninat-o pe Anna. *Cum de nu l-am remarcat până acum?* Îşi imagina că sunt amulete sau talismane. Boabe dulci şi magice care aveau darul de a atrage norocul. Era o promisiune prostească din partea unei substanțe bună numai să-ți carieze dinții. Dar acesta era zahărul pe care şi-l dorea Anna.

A luat o cutie şi a aşezat-o în coş cu gesturi ceremonioase, demne de un asemenea lucru supranatural. *Şi acum?* s-a gândit şi apoi şi-a amintit că Bruno ceruse nişte brânză. A pornit spre vitrina cu lactate. *La asta s-a ajuns? La asemenea răsfățuri idioate?* Presupunea că aşa era.

În timp ce o melodie a formației ABBA era pe terminate (oare era Take a Chance on Me? Anna nu-şi amintea, dar se gândea că ar fi fost frumos să fie aşa), s-a auzit inimitabilul început la clape al melodiei The Final Countdown a formației Europe. La Coop puneau fără oprire cântece familiare, vechi, între care strecurau reclame scurte la oferte şi produse cu preț redus. Promoția acestui sezon era un set de cuțite. Anna păstra abțibildurile – Merkli –, dar rareori le folosea. De obicei îşi amintea de ele numai după ce expirau (tendință care avea să se repete în aşa de multe moduri). Reclamele care se auzeau în difuzoare se încheiau întotdeauna cu sloganul magazinului: Coop – fur mich und dich. Pentru mine şi pentru tine. Pentru noi. Precum cuvintele pe care le rostea un preot peste pâine şi vin, citându-l pe Hristos: Acesta este trupul meu. Dar nimic nu-ți este dat pur şi simplu, s-a gândit Anna. Totul are un preț. Întotdeauna totul are un preț. Pornim spre Venus! se văicărea cântărețul, iar vocea îi plutea stupid, prosteşte în aer.

Stupid, prostesc, s-a gândit Anna. *Ca atunci când încerci să le dai cu forța o semnificație cuburilor de zahăr.* Anna s-a oprit în fața unui şir de sortimente de brânză şi unt, deserturi şi sucuri ambalate individual care trebuiau puse la frigider şi a ascultat mai departe cântecul. *Sunt sigur că tuturor ne va fi dor de ea!*

Dacă aş pleca, mi-ar duce cineva dorul? Anna s-a uitat în

coş. Pe fiecare ambalaj era scris în trei limbi diferite, dintre care ea o înțelegea numai pe una, şi pe aceea aşa şi-aşa. *Zahăr norocos.* Brusc, i s-a pus un nod în gât. *Fir-ar să fie!* Atunci a lovit-o. *Aici o să-mi petrec tot restul vieții. N-o să mai trăiesc nicăieri altundeva.* Anna avea o bucată de brânză Gruyere într-o mână şi un triunghi de Appenzeller în cealaltă. *Fir-ar să fie!* A lovit-o din nou. *Aici o să mor.*

Cântecul s-a terminat, a urmat un altul. Un bărbat cu salopeta portocalie a lucrătorilor la căile ferate elvețiene a trecut prin fața ei fără să spună un cuvânt.

— Combustia nu are loc fără oxigen, a spus Stephen. Focul e viu şi trebuie să respire.

— Are suflet focul? a întrebat Anna.

— Plec peste o săptămână, a răspuns Stephen.

Daniela a plecat puțin înainte de şapte. Anna nu se aşteptase să vină, a realizat doar când o conducea la uşă cât de recunoscătoare îi era că făcuse acest efort. Este un drum întortocheat şi stătuse numai câteva ore. *Eu n-aş fi făcut-o,* s-a gândit Anna, dar apoi şi-a amintit că o făcuse cu două luni înainte. *Au trecut două luni?* Gândul ăsta a descumpănit-o. *Au trecut doar două luni.* Dar Anna a încercat să nu se gândească la trecut. În schimb, s-a străduit să revină la momentul prezent şi s-a vârât cu de-a sila în costumul recunoştinței. *Oamenii sunt aşa de amabili cu mine. Oare aşa au fost mereu? Nu ştiu de ce sunt aşa de amabili.* Ştia de ce, sigur că ştia. Ce voia să spună era: *Oamenii sunt aşa de amabili, iar eu nu merit.*

Ursula a mai adus o carafă cu cafea la masă, apoi s-a întors în bucătărie. Anna nu a interpretat nicicum gestul ei. Bunătatea Ursulei nu era niciodată fățişă, iar prietenia şi politețea ei erau mereu temperate de o situație imediată, care în cazul ăsta era sarcina de a curăța. Era şi recunoştință, presupunea Anna. Avea să încerce să-i mulțumească mai târziu. Poate a doua zi. Anna nu ştia sigur cum. Mary a dat s-o ajute, dar Bruno a asigurat-o că mama lui se descurca singură cu vasele, aşa că Mary a stat pe loc. Mary ciugulea din tort cu degetele şi pălăvrăgea cu Bruno când s-a întors Anna, după ce o condusese pe Daniela.

Mary încerca să vorbească cu el în germană. S-a chinuit

construind mai multe propoziții. Bruno i-a corectat cu delicatețe greşelile şi o încuraja cu structurile care încă o nedumereau.

— La naiba! Nu pot!

Dar Bruno a insistat că poate, aşa că au mai bălmăjit amabilități groaznice preț de câteva fraze. Anna a remarcat că, deşi Mary avea o lună de curs în plus, germana ei era mai şi greoaie decât a sa. Şi apoi Anna s-a gândit cât era de superficială că remarca asta.

În general, conversația a rămas uşoară. Bruno i-a lăudat progresul şi apoi, prefăcându-se că o ceartă, i-a interzis să mai vorbească engleză în prezența lui de atunci încolo. *De acum înainte, doar germană! Nur Deutsch!* Asta a făcut-o pe Mary să roşească. A fluturat din mână, a cedat şi şi-a mai tăiat o felie de tort.

— N-ar trebui, a spus ea, dar e aşa de bun!

Anna nu mai mâncase tort, în afară de bucățile pe care şi le îndesase în gură ca să evite să răspundă la întrebările lui Mary. Nu era sigură că ar fi făcut față unei felii întregi. Dar Mary avea dreptate, chiar avea gust bun. Mary a văzut-o uitându-se la tort.

— Vrei să-ți tai o felie? Anna nu a răspuns. Bine, îți tai o felie. Mary a pus o felie pe farfurie şi a împins-o spre Anna. Multă glazură, pentru că e partea cea mai bună!

Mary i-a făcut cu ochiul. Anna a luat o furculiță şi a gustat ezitant. A mai gustat o dată. Ea nu era genul care să se refugieze în mâncare. *Nu, asta era ideea sexului.* Dacă mâncarea ar fi fost drogul ei, ar fi ajuns cât casa. *Am nevoie de multă alinare.* Însă în acel moment, a înțeles de ce mâncarea era atractivă. Într-adevăr, glazura era partea cea mai bună. Poți ascunde multă tristețe într-o floricică roz de zahăr.

Mary şi Bruno au discutat despre Tim. Bruno a întrebat-o dacă Tim şi Max erau interesați să meargă la muzeul transporturilor din Lucerna. Bruno îi promisese lui Victor că îl duce. Deşi Bruno se comportase întotdeauna contradictoriu cu Anna, cu copiii lui nu fusese niciodată altfel decât atent şi patern. *Copiii lui,* s-a gândit Anna. În ultima lună, Bruno făcuse tot ce face un tată bun şi toate eforturile lui avuseseră drept scop să-l ajute pe Victor să uite de durere. Nimeni nu vrea să-şi vadă copilul suferind. Dar şi Bruno şi Anna ştiau că

nu aveau ce face ca Victor să uite de suferință. În cel mai bun caz, i-o puteau domoli, diminua sau alina un timp. Aşa că să iasă la o pizza sau la un meci de fotbal, să viziteze muzeul trenurilor şi să meargă la fiecare meci al echipei ZSC Lions din program, promisiunea unor excursii la Zermatt la schi şi plănuirea vacanțelor de vară la Bodensee pentru înot şi navigat nu aveau alt scop decât alinarea disperării băiatului. Dar durerea este nerăbdătoare. Nu peste mult timp, avea să ceară atenție.

— Ah, lui Max i-ar plăcea la nebunie. Sunt trenuri sau doar avioane sau – ce anume e? a trăncănit Mary.

Anna nu ştia dacă de vină era felia în plus de tort, a doua ceaşcă de cafea sau altceva. Dar bălmăjea şi, printre multele lucruri care o agitau pe Anna (în general şi în acel moment), sporovăiala lui Mary era unul dintre ele. Bruno a spus că da, muzeul avea trenuri în colecție.

— Minunat. Da, sunt sigură că vor vrea să meargă. Îl ştii pe Max. Adoră trenurile! Exact ca Charles.

Imediat ce a spus aceste cuvinte, Mary s-a întrebat dacă ar fi trebuit s-o facă. A căutat confirmarea Annei. Avea ceva dacă vorbea despre Charles? La prezent?

— Nu-i nimic, Mary. Anna a plecat capul şi şi-a privit tortul, de parcă şi-ar fi putut trage din el hotărâre şi putere. Serios! Nu-i nimic. A ridicat capul şi a încuviințat. Ai dreptate. Oriunde ar fi, sunt sigură că încă îi plac trenurile.

Cei de la masă au ținut un moment de reculegere şi apoi au trecut la o altă discuție.

Mary a preluat frâiele conversației. A menținut un ton vioi şi aşa de optimist, încât părea frivol. Au trecut cinci minute, iar Bruno şi Mary trecuseră de la Max şi Victor la Tim şi echipa şi la planurile familiei Gilbert de a-şi petrece Crăciunul în Uster.

— E prima oară când îl petrecem departe de casă! a spus Mary cu nostalgie.

Bruno a mustrat-o blând, dar hotărât.

— Unde ți-e familia, acolo e acasă.

Mary a acceptat această muştruluială uşoară cu o aprobare înțelegătoare din cap.

Era noaptea de dinaintea zilei de naştere a lui Polly Jean, iar Anna stătea în pat, trează. Implorase somnul s-o fure, timp de

trei ore întregi. Însă nu se întâmplase aşa. Lamelele jaluzelelor erau desfăcute, dar ferestrele erau închise. Nu era lună. Norii nu lăsau deloc să treacă lumina stelelor. Era o atmosferă care nu prevestea nimic bun.

În fiecare zi de la moartea lui Charles încoace, Anna plânsese. Învăţase să-şi înghită lacrimile, deşi erau groaznice. O ardeau pe gât. Întotdeauna după aceea i se făcea greaţă. Nu-l văzuse pe Charles mort pe pământ, dar asta nu o împiedica să-şi imagineze scena. Fiecare imagine pe care o vedea era mai rea decât cea de dinainte. A văzut sânge. I-a văzut şoldul, rupt şi sucit într-o direcţie imposibilă. I-a văzut o gaură în ceafă. I-a văzut vertebrele, i-a văzut creierul. A împins departe aceste imagini, dar ele s-au întors şi mai puternice, iar detaliile scenei erau şi mai agresive. L-a văzut în cuptorul în care a fost incinerat. A văzut cum pielea i se înnegreşte şi arde. L-a văzut ţărână.

Bruno? I-a dat cu cotul soţului ei, care dormea încă înainte să vină ea la culcare. *Bruno?* S-a mişcat, dar s-a liniştit la fel de repede. *Bruno, trezeşte-te. Atinge-mă. Am nevoie de mâinile tale.* L-a înghiontit din nou. De data asta el nu s-a trezit deloc. *Trezeşte-te, trezeşte-te.* Anna a strecurat mâna sub pătură şi i-a urcat-o pe braţ, apoi i-a coborât-o pe piept, dincolo de abdomen, spre betelia pantalonilor de la pijama. Şi-a trecut degetul pe sub elastic. Bruno a tors, dar nu s-a trezit. Anna şi-a lăsat mâna să călătorească mai departe. I-a scos pijamaua, apoi a coborât, a tras la loc plapuma, şi-a culcat capul între picioarele lui şi i-a prins penisul cu buzele. Era moale. L-a supt cum suge bebeluşul sfârcul, sau un copil, degetul mare. *Trezeşte-te, Bruno. Fă dragoste cu mine.* Penisul i s-a întărit puţin, apoi s-a oprit. Nu avea să se întâmple nimic. I-a ridicat pantalonii la loc şi a căzut înapoi pe pat. Când a închis ochii. I-a văzut pe Charles închizând ochii pentru ultima oară. L-a văzut ultima răsuflare.

S-a ridicat, a tras pe ea o pereche de pantaloni, o bluză de trening, pantofi şi a fugit din casă fără să încuie uşa. *Dealul meu, banca mea.* Era aproape două noaptea.

Plângea în hohote. *Am pierdut aşa de mult! Aşa de mult!* În ziua aceea, se dusese în camera băieţilor. Hainele lui Charles erau încă în dulap. S-a dus să ia cămaşa pe care el o purtase cu o zi înainte să moară (încă nu o spălase nimeni; Anna nu

voia să-i lase). Şi-a apropiat-o de față, dar mirosul lui se topise. Aproape se dusese. A scotocit prin tot dulapul, prin comodă. Nimic nu mirosea a el. Era ca şi când l-ar mai fi pierdut o dată. Nu avea să-şi mai vadă niciodată băiatul.

Era prea mult. În vârful dealului a strigat, a scuturat din mâini, a dat din picioare. *La naiba!* A căzut în genunchi. S-a făcut ghem pe poteca rece, pietroasă. *Îndreapt-o pe asta! Fă să înceteze, fir-ar să fie!* Era o rugăciune, poate către sine, *fir-ar să fie. Trezeşte-te, Bruno,* a strigat, de parcă el ar fi putut-o auzi. *Vreau să mă atingi!*

Anna s-a zvârcolit, şi-a apucat pielea prin bluza de trening, pământul era o pernă de piatră. *Mâini, am nevoie de mâini.* În momentul acela, Bruno era inutil. Archie şi Karl erau posibilități nerezonabile. Iar Stephen era plecat, plecat pentru totdeauna. Anna şi-a strecurat mâinile pe sub bluză şi şi le-a dus la sâni. S-a apucat de sâni destul de tare încât să şi-i învinețească. S-a ciupit de sfârcuri. *Aşa, Anna. Da. Da.* Nu se putea baza decât pe sine. Şi-a băgat mâna dreaptă în blugi. Se excitase singură. *Aşa. Aşa.* Şi-a băgat degetul mijlociu înăuntru şi şi-a pus degetul mare pe clitoris. *Da, da.* În bezna fără de ruşine, a încercat să-şi provoace singură un orgasm.

Era groaznic, greşit şi, în ciuda nopții înnorate, fără stele, simțea o mie de ochi ațintiți asupra ei. *Niciun secret nu-i poate fi ascuns lui Dumnezeu,* s-a gândit ea. *El ştie deja.*

A lătrat un câine. Anna a sărit imediat. *Rahat.* S-a repezit să se ridice în picioare, s-a răsucit în toate direcțiile, dar nu a văzut nimic. Câinele a lătrat din nou. *Trebuie să plec de aici.* A coborât dealul în fugă, țipând tot drumul. *La dracu, Doamne. La dracu, universule. Am nevoie de mâini! De mâini!*

Acasă, nu suporta dormitorul. *N-am unde mă duc, doar jos.* Şi s-a dus. Pe scările pivniței şi, după colț, în beciul cu alimente. Podeaua era de pământ şi pereții miroseau a mere putrede. S-a ghemuit într-un colț şi a adormit pe pământ. Era locul cel mai îndepărtat în care se putea feri de teribilul Ochi al lui Dumnezeu.

În dormitorul Ursulei, Polly Jean a început să plângă. Anna a dat să se ridice, dar Ursula, regina intervenției în noaptea aceea, le-a spus tuturor să stea pe loc, a ieşit din dormitor şi a trecut prin sufragerie, ducându-se spre copil. Bruno şi Anna

au dat amândoi din cap când a trecut, o irelevantă manifestare a unității conjugale. Când Ursula s-a întors, doar o clipă mai târziu, o aducea în brațe pe Polly care se smiorcăia. Din nou, la unison, şi Anna şi Bruno au întins brațele s-o ia. Bruno era mai aproape. Ursula i-a dat-o lui pe Polly Jean. Bruno a pus copilul în poală şi l-a întors spre masă. Smiorcăitul a încetat când Polly a văzut tortul. S-a întins spre el, dar Bruno a spus „nu" şi l-a împins pentru ca ea să nu ajungă la el. Polly Jean a scâncit şi a mai încercat o dată, după care a renunțat. Era prea obosită să protesteze, chiar dacă era vorba de tort. Bruno şi-a tras copilul mai aproape de el. Polly Jean a căscat şi a oftat, apoi a închis ochii.

— Cred că voia doar să fie cu noi, a spus Mary. Nu voia să stea singură în camera aia cretină şi veche!

Anna şi-a privit soțul şi fiica. I s-a strâns inima. Nu voise să fie mamă. Dar era mamă. Versiunea unei mame. Iar Bruno era tată. Nu al lui Polly Jean. Dar era. Bruno a sărutat-o pe cap. *Uite cât de mult o iubeşte.* Oare mai observase acest lucru? Anna nu era sigură că se gândise vreodată să observe. *Nimeni nu vrea să fie încuiat singur într-o cameră.* Însă Anna voia. Aşa îşi aranjase ea viața. Un secret are un singur scop, acela de a izola, spusese Doktor Messerli. La vremea aceea, Anna nu fusese de acord. Dar doctorița avea dreptate.

Singură, singură.

Anna a mai mâncat tort şi a încercat să-şi găsească echilibrul.

Dar ori de câte ori se schimba subiectul de conversație, la fel se întâmpla şi cu echilibrul Annei. Şi rămăsese fără tort pe farfurie când s-au întors la subiectul la care ea crezuse să renunțaseră cu o oră mai devreme.

— Ştii, sincer, nu-mi vine să cred cât de puțin seamănă Polly Jean cu voi. Ați adus acasă de la spital copilul altcuiva? i-a tachinat Mary.

Nu era rău intenționată.

Zâmbea când vorbea. Aproape întotdeauna Mary zâmbea când vorbea. Nu putea fi crudă nici dacă încerca – nu ar fi ştiut de unde să înceapă. Totuşi, Anna a simțit o acreală în stomac. Cu cât Mary vorbea mai mult, cu atât i se făcea mai greață Annei. Bruno a închis strâns ochii, dar numai Anna a observat.

— E superbă, desigur. Ca o păpuşă de porţelan – şi cu părul ăla negru ca tăciunele! Bruno a bătut darabana în masă cu degetul mare. Ce feste mai joacă şi genetica asta!

Anna a zâmbit slab. Bruno nu a zâmbit deloc. Dar Bruno zâmbeşte rar, a meditat Anna. Nu avea rost să interpreteze acest lucru acum.

Când Mary nu a mai avut ce spune, în sufragerie atmosfera a devenit apăsătoare, înăbuşitoare. Mary şi-a luat farfuria şi a mâncat ultima bucăţică din a doua felie de tort.

— E al naibii de delicios!

Ursula se întorsese la masă, în timp ce Mary trăncănea. Nu avea nimic de adăugat la discuţie, era doar un martor inexpresiv. Polly Jean a tresărit în somn, cum fac câinii când visează. Mary îngâna ceva şi lingea glazura de pe furculiţă. Anna auzea emisiunea pe care o urmărea Victor în camera cealaltă. Anna s-a uitat la Mary, la Ursula, la Polly Jean şi la Bruno, la tavan şi apoi în podea, şi apoi la propriile ei mâini, pe care, inconştient, începuse să şi le frângă. *Greşelile pe care le-am făcut nu le pot îndrepta.* Îşi luase o pauză doar de o seară de la lacrimi. Dar acum reveniseră. I se scurgeau drept şi repede din ochi. Lacrimi reci, lunecoase, rotunde, destul de mari încât să se lovească de masă. Mary s-a întins s-o mângâie pe Anna pe umăr, dar Anna s-a ferit de atingerea ei.

Polly nu seamănă cu Bruno. Cui îi pasă? Niciodată până atunci asta nu fusese o problemă. De ce astă-seară? Anna nu putea gândi cât timp era privită. A strâns tare ochii şi a scotocit prin beznă după răspuns. Nu-l găsea.

Dar apoi l-a găsit.

Era un nume pe care nu-l mai auzise. Dar Bruno îl rostise uşor, imediat, răspicat. Fără să ezite. *Rolf.* Era un răspuns pregătit. De parcă ar fi repetat. De parcă s-ar fi gândit bine la el.

Iisuse Hristoase, s-a gândit bine.

Anna s-a ridicat destul de repede încât să o ia ameţeala. S-a îndepărtat de masă şi s-a împiedicat în propriile ei picioare. Mary a prins-o.

— Anna. Nu trebuie să pleci. Nu-i nimic dacă plângi în faţa noastră. Mary a prins-o de mână: Vrei să…

— Nu, a întrerupt-o Anna. Indiferent ce era, nu voia. Trebuie… singură. Nici măcar nu putea forma o propoziţie

întreagă. Privirea lui Bruno era de nedesluşit. Îmi pare rău.

Scuza era compulsivă şi redundantă. Anna a ieşit cu spatele din cameră, apoi a ieşit din casă, apoi a fugit până înapoi la Rosenweg.

22

Anna a stat lângă scările de la intrare câteva secunde, până să-şi aducă aminte cum să-şi scoată haina. Când şi-a amintit în sfârşit procesul scoaterii mâinilor din mâneci, a lăsat haina să cadă pe podea, fără să se deranjeze să o ridice sau s-o atârne în cui. Bruno detesta asemenea dovezi de indolență. Le dădea un exemplu prost băieților, spunea el. *Dar acum nu mai poate spune aşa,* s-a gândit Anna. *Nu mai avem decât unul.* A mai stat la intrare câteva secunde, apoi s-a dus la bucătărie cu speranța că nu uitase cum se face un ceai.

A dat aragazul la maximum, a umplut ibricul cu apă, l-a pus pe foc şi apoi a căutat o cană într-un dulap. *Da.* Anna se simțea puțin mai bine. *Mai țin minte cum se face.* Lacrimile se opriseră, dar era îmbujorată de ruşine. Nu era demn de ea să cedeze aşa. *Oare ar trebui să mă duc înapoi la petrecere?* A decis că nu. Sigur înțelegeau că inima îi era rănită şi sensibilă, că durea când apăsai pe ea şi că era un spectacol hidos. *Sigur că înțeleg.* Şi-a dorit în sinea ei ca Bruno, Polly Jean şi Victor să mai stea puțin la Ursula. Voia să fie singură cu suferința ei. Mary avea să înțeleagă şi ea de ce îi părăsise Anna. *Am s-o sun mâine,* s-a gândit Anna, deşi ştia că, cel mai probabil, Mary avea să sune prima.

— Anna.

Nu-l auzise pe Bruno intrând în bucătărie. Nici măcar nu-l auzise intrând în casă. Vocea lui a făcut-o să tresară; a scăpat cana. S-a spart în două bucăți mari şi mai multe mici.

— Iisuse, Bruno! Inima îi bătea de zece ori mai repede. M-ai speriat.

Annei nu-i plăcuseră niciodată surprizele, iar acum, fiecare atac o umplea de groază. S-a aplecat să ia bucățile mai mari. Aplecatul i-a consumat şi ultimul strop de energie.

— Copiii?

— La Grosi.

— Hm.

În ultima lună, Victor petrecuse mai multe nopți la Ursula decât tot anul anterior. Sigur că da. Jumătate din camera lui îi aparținea unei fantome. Nu scoseseră patul lui Charles. Nu-i dăduseră hainele. Nu reuşeau să-şi facă deloc curajul necesar. Nici Victor nu era pregătit. Dimineața, când Bruno se ducea să-l trezească, îl găsea pe Victor dormind pe salteaua lui Charles, cu capul pe perna lui Charles şi cu corpul sub păturile şi cearşafurile lui Charles. Aşa se consola Victor. Intenția lui Bruno era să schimbe dormitorul băieților cu al lui Polly Jean, dar încă nu o făcuse. Era o idee bună, Anna era de acord. Victor avea coşmaruri în camera aceea. Dormea mai bine la Ursula. Şi trebuia să doarmă aşa de profund. Iar nopțile pe care nu le petrecea acasă o scuteau pe Anna de trauma de a-l privi cum suferă. Era o uşurare egoistă, pe care Anna ştia că nu trebuie s-o împărtăşească.

S-a întors spre coşul de gunoi, cu bucățile de cană în mână, dar s-a oprit să se întrebe dacă ceramica era reciclabilă. Apoi s-a întrebat de ce nu ştie. Apoi a decis că nu-i pasă şi a aruncat pur şi simplu bucățile în coşul de gunoi.

— Mary a plecat?

Anna umplea aerul cu vorbe, evitând liniştea. Bruno a străbătut bucătăria şi s-a aşezat între ea şi aragaz, cu brațele încrucişate la piept dând ciudat de politicos din cap. Anna era exasperată.

— Stai în drumul meu.

Bruno nu s-a mişcat.

— Cât timp?

Întrebarea era directă.

— Ceaiul? Cât durează de obicei? Două minute?

Bruno a dat din cap o dată în dreapta, o dată în stânga, apoi l-a oprit iar la jumătate.

— De cât timp? Bruno vorbea măsurat. Răspunsul Annei a fost liniştea. Cine e, Anna?

— Ce vrei să spui? în bucătărie era o atmosferă tensionată.

— Vreau să ştiu cum îl cheamă.

Anna nu era pregătită pentru asta.

— Nu, Bruno. Nu.

O durea capul. A închis ochii, şi-a frecat tâmplele cu mâinile şi a încercat să-şi dea seama numele cui voia Bruno să-l ştie.

Erau mai multe din care să aleagă.

E un moment parcă de pe altă lume când perdelele în spatele cărora s-a ascuns o minciună sunt trase în lături. Când stinghiile storurilor sunt deschise cu forța şi o străfulgerare de adevăr explodează în cameră. Simți cum aerul se crapă. Lumina face pulbere sticla fiecărei minciuni. Nu ai altă soluție decât să mărturiseşti.

— Ba da. Acum. Archie?

Anna a făcut ce-a putut să se țină cu firea.

— E veche. Vocea Annei a devenit mai ascuțită. Nu am…

Bruno a întrerupt-o. Privirea lui a străpuns-o ca un burghiu.

— Mă minți. Cine e? Spune-mi un nume. Acum.

Anna nu putea avea nicio reacție. De doi ani îi era teamă să n-o prindă. Iar acum o prinsese. Oarecum. *Cât ştie?* Nu era sigură. *De unde ştie?* Nu avea de gând să-l întrebe. *Şi acum ce se întâmplă?* Trebuia să aştepte să afle. Anna s-a detaşat de situația ei aruncând întrebări ca pe saci cu nisip şi ascunzându-se în spatele lor. *Ce o să spună acum? Eu ce ar trebui să-i răspund? Ne despărțim? Ce-o să facă în continuare?*

În continuare, Bruno a repetat, dar cu un glas mai puternic. Nu țipa, dar nici nu era nevoie. Chiar şi calmă, vocea lui Bruno avea un bubuit intrinsec. Când era furios, vocea i se cutremura încordată, plină de ură. S-a oprit să respire după fiecare cuvânt: *Mă. Minți. Anna.* Un corset de frică îi strângea corpul, strivindu-i-l. Nu ştia ce o făcuse să-şi trădeze secretul.

Toată lumea se trădează.

— Termină. Mă sperii. Anna s-a dat un pas înapoi. Dacă mai făcea un pas, nu mai avea unde să se ducă. Hai să vorbim mâine, te rog. Mi-e rău.

Era o rugăminte pe care Anna ştia că el nu avea s-o audă. Bruno a păşit în locul în care tocmai stătuse Anna. Şi a mai făcut un pas, forțând-o să se lipească de perete. I-a vorbit direct în față.

— Când a început? De când durează? Şi Victor e un mic bastard?

Răspunsul Annei a fost liniştea. Toate eforturile ei se îndreptau spre opritul tremurului.

Bruno a prins-o de mână, dar ea s-a tras. Au repetat mişcarea până a prins-o. A prins-o de degetul pe care purta

inelul de mamă şi a încercat să i-l smulgă. Anna a țipat.

— Şi Charles? Cine e tatăl lui, la dracu'?

Încetează, te rog, încetează, te rog, te rog, încetează! Anna a încercat, dar nu putea vorbi, aşa că a gândit cât de tare putea. *Mă doare, Bruno! Termină! Te rog, termină!*

Bruno s-a apropiat aşa de mult de ea, încât o putea săruta. Ochii lui căprui erau maronii în noaptea aceea, iar pupilele aşa de negre, încât aproape că luceau. Ochii Annei, plini de lacrimi, au întrebat: *Cum?* Şi: *Cine mai ştie?* şi, încă o dată: *Cum?* Bruno nu i-a dat prea multe explicații.

— Habar n-ai să minți şi ştiu totul.

Bruno a mai tras o dată de inel. S-a blocat în nodul degetului Annei. La a treia încercare, a smuls şi a răsucit tare, iar inelul a ajuns în mâna lui. Anna a urlat şi a încercat în mod inutil să scape. A sesizat cât de caraghioasă era încercarea ei. Forța şi statura lui Bruno le depăşiseră întotdeauna pe ale ei. În parte, de aceea se îndrăgostise de el. O versiune a îndrăgostirii. O versiune a îndrăgostirii de o versiune a lui. Bruno i-a arătat inelul foarte de-aproape. Anna avea o privire de copil; nu găsea niciun punct la care să se concentreze. Cele trei pietre frumoase s-au redus în ceață la una. A scuturat inelul în fața ei.

— E de aruncat la gunoi.

Cea mai proastă idee, în acest moment, părea a fi să-i spună adevărul. *Te înşeli!* a strigat Anna. *Ce tot spui? Cine e bastard?! Polly e fiica ta!* Cuvinte aşa de prost alese. Ele l-au făcut pe Bruno să-şi piardă cumpătul. A întrerupt-o din nou. Bruno era elvețian. Bruno era rezervat. Bruno era țâfnos, morocănos, rece şi exact, dar niciodată, niciodată nu fusese cu adevărat violent. La gelozie, putea fi crud şi rece. La mânie, era dur. Dur, da. Mai fusese dur şi până atunci. În bucătărie, Bruno era mai mult decât furios.

— Cine e? Câți? Spune-mi numele lor.

Anna a clătinat din cap: *Nu, nu!*

S-a întâmplat foarte repede. Bruno a apucat-o pe Anna de păr. Ea s-a opus, dar efortul ei era ineficient. A tras-o spre el şi apoi, la fel de repede, a împins-o, apoi a izbit-o cu capul de peretele din spatele ei. O dată, de două ori, s-a lovit de faianță. Bruno a strigat ceva neinteligibil – în sfârşit, ridicase tonul. Anna nu înțelegea niciun cuvânt. Vorbea în acelaşi timp în

dialectul elveţian şi-n engleză. A tras-o din nou spre el pentru ultima oară, a scuturat-o, a plesnit-o peste faţă, apoi a aruncat-o la podea, ca pe un lucru detestabil în mâinile lui. În cădere, Anna s-a lovit cu bărbia şi obrazul de colţul noii maşini de spălat vase şi s-a izbit cu nasul de podea. Bruno a privit-o căzând, reţinându-şi lacrimile. Bucătăria era o mare de lacrimi. Bruno a mormăit o înjurătură care a ieşit ca un scâncet şi şi-a şters nasul cu dosul mâinii. Când a plecat din bucătărie, a aruncat inelul în capul Annei. A aterizat aproape de faţa ei cu un clinchet vesel, firesc.

Anna şi-a dus mâna la nas. Era plin de sânge. Poate chiar spart. O durea prea tare ca să pipăie. Şi-a dus mâna la ceafă, care sângera şi ea, iar durerea pulsa, ameninţând-o cu orbirea din pricina suferinţei. S-a gândit să încerce să se ridice, dar a renunţat la idee. S-a întins după inel şi a încercat să şi-l pună înapoi pe degetul umflat, julit. Nu l-a putut trece dincolo de nod, aşa că l-a lăsat să cadă iar pe podea.

Nu ştia cum să se ridice. Muşchii ei uitaseră cum să se mişte, aşa cum mai devreme mintea uitase paşii necesari ca să-şi scoată haina. S-a resemnat să stea pe podea până când avea să aibă din nou forţă şi un plan clar de acţiune. Au trecut două, trei, cinci minute. Deci Bruno ştia. *Hm,* s-a gândit ea. Apoi nimic altceva. Apa a dat în clocot. Ibricul a şuierat. L-a lăsat. Neavând ce altceva să facă, Anna s-a scufundat într-o versiune a somnului pe podeaua bucătăriei.

La două săptămâni după moartea lui Charles, Edith a venit în Dietlikon neanunţată, cu un ghiveci mic de violete, o sticlă de vin şi o cutie cu bomboane de ciocolată. Era o combinaţie superficială de cadouri. *Parcă ar vrea să mă agaţe,* s-a gândit Anna.

— Nu eşti îmbrăcată? Anna! E aproape ora unu!

Nu, Anna nu era îmbrăcată. O durea pielea când purta haine. O durea capul dacă le lua din dulap. O durea inima când mergea prin lumea celor vii de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. De parcă nimic nu s-ar fi schimbat fundamental. Edith a urmat-o pe Anna în living, iar Anna s-a întors în acelaşi colţ al canapelei în care timp de două săptămâni încercase să se ascundă. A luat o pătură de pe podea şi şi-a tras-o până la bărbie. Era murdară. De ce, Anna nu ştia. Edith a făcut-o pe

jignita.

— Nu-mi oferi ceva de băut?

Anna a arătat spre bucătărie.

— Serveşte-te.

Edith a pus ciocolata şi florile pe măsuța de cafea şi şi-a dus în bucătărie sticla de vin şi atitudinea blazată. Anna a încercat să se simtă ofensată. Sentimentul ăsta o putea distrage. Dar Anna încă nu era pregătită să se lase distrasă. Încă mai existau suferințe pe care trebuie să le simtă.

Edith s-a întors cu un singur pahar de vin.

— Ah, voiai şi tu?

Anna a clătinat din cap, în timp ce Edith se trântea la capătul opus al canapelei şi scotea un oftat prelung. De parcă tocmai ar fi făcut ceva dificil. De parcă prezența Annei era aproape prea mult de îndurat. A făcut conversație la modul cel mai prost cu putință.

— Îmi pare că n-am fost prin preajmă.

Anna i-a spus că nu are nimic.

— Fetele. Le-am dus la Paris. Era în plan de luni de zile.

Edith a lungit finalul.

— Ştiu, a spus Anna lipsită de emoție.

Edith a sorbit din vin.

— Bun. Încă mai sunt cu Niklas.

— Da.

Nu era o întrebare.

Edith şi-a dres vocea.

— Da. Palpitant, ca întotdeauna.

Anna a clipit şi ea de mai multe ori, ciudat şi scrutător, şi s-a întrebat de ce, dacă era aşa de palpitant, Edith vorbea despre aventură, parcă într-o doară.

— Tot aerul ăsta viclean, Anna. Ha! Mă simt ca un spion! E aşa plin de intrigă! Mor de plăcere! Şi nu e doar o chestiune de sex. Nici măcar nu are legătură cu sexul în principal. Edith şi-a muşcat buza de jos.

Ce zici de chestia asta? Constatarea a surprins-o.

Nici pentru Anna nu fusese doar o chestiune de sex.

— Unde te duci?

Annei nu prea îi păsa. Erau cuvinte menite să împodobească aerul. Nimic mai mult.

— Să mi-o trag? Nu ştiu. Într-o mulțime de locuri. În multe

locuri. În apartamentul lui. La un hotel. Acasă – mă rog, numai o dată acasă – aşa de interzis! Am petrecut o săptămână la Bodensee acum trei săptămâni.

— Ce i-ai spus lui Otto?

— I-am spus că plec cu Pauline.

— Cine e Pauline?

— Nimeni. Nu există. Am inventat-o eu. Dar dacă vine vreodată vorba – deşi nu va fi cazul – o ştiu pe Pauline de la unul din cluburile din care mint că fac parte.

— Bine. Anna şi-a ronțăit o unghie. Eu de unde o cunosc?

— Prostuțo, s-a prefăcut Edith exasperată. Nu o cunoşti. E o prietenă de-ale mele. Tu doar m-ai auzit vorbind despre ea. Dar numai puțin.

Anna a aprobat din cap.

În cameră era o linişte aproape deplină, nu se auzea decât Edith sorbind din vin, şoapta serjului când se freca de serj în timp ce Edith îşi încrucişa, descrucişa şi apoi îşi încrucişa din nou picioarele, şi foşnetul păturii sub care tremura Anna.

— Ce crezi că s-ar întâmpla dacă te-ar prinde Otto?

— Dacă m-ar prinde? a repetat Edith întrebarea Annei. Nu m-am gândit la asta. Nu am de gând să mă las prinsă.

— Edith.

— Hmm.

Edith transmitea o plictiseală din ce în ce mai mare.

— Ce-ai face dacă ar muri una dintre gemene?

— Iisuse, Anna. Tu vorbeşti serios?

Anna a ridicat din umeri. Edith a mai sorbit o dată din vin şi şi-a luat un aer obraznic:

— Presupun că e bine că am una de rezervă.

— Edith?

— Ce mai e?

— Nu eşti o prietenă prea bună.

Edith s-a uitat în paharul de vin.

— Ştiu, a spus ea.

Recunoştea acest lucru fără îndoieli şi fără reproşuri.

La scurt timp după ce începuse aventura lor, Stephen încercase să-i pună capăt.

— Acum s-a trezit moralitatea în tine? l-a întrebat Anna.

Era goală când a pus întrebarea.

Stephen a plecat capul şi şi-a ferit privirea de Anna, în timp ce-şi încheia nasturii la cămaşă, de parcă îmbrăcatul era un act de căință.

— Nu sunt sigur că e o idee bună.

Sigur că nu e, s-a gândit Anna, dar a spus:

— Sigur că este!

Stephen a strâns ochii şi a înclinat capul. Aştepta o explicație. Anna a oftat.

— Nu mă placi?

Voise să spună „iubeşti".

— Bineînțeles că te plac.

A spus acest lucru simplu. Aşa cum ai anunța că-ți place un sendviş sau o pereche de pantofi. *Da, e bun la gust. Categoric, sunt mărimea mea.* Orice altă femeie ar fi înțeles acest lucru ca pe un semnal. Anna l-a luat ca pe o provocare.

— E din cauză că sunt căsătorită?

— Păi, eşti. Se numeşte adulter.

— Atunci ce bine că suntem adulți, a spus Anna. Şi apoi: Ce legătura are asta? Avea toate legăturile posibile, dar Anna îi reducea din importanță. Nu-i păsa. Căsnicia ei încetase să mai conteze. Ei bine, începe să nu mai conteze, e de ajuns.

Anna a găsit portița de scăpare pe care o căuta.

— Eu nu mi-aş face griji. Practic, nu tu eşti adulter. Eu sunt.

Anna l-a ațintit pe Stephen cu o privire voit chinuită. A aşteptat, dar el nu i-a contrazis argumentul. Au stau alături pe marginea patului într-o tăcere aproape respectuoasă vreun minut, apoi Anna s-a îmbrăcat şi a plecat.

În tren în drum spre casă, în timp ce Anna derula în minte partida de amor din ziua aceea, a realizat retrospectiv că fusese mai ezitantă decât de obicei.

— În germană, când îți faci un lucru ție însuți, foloseşti un verb reflexiv. Un verb reflexiv este întotdeauna însoțit de un pronume personal la acuzativ. A se îmbrăca. A se bărbieri. A se îmbăia. A-şi drege glasul. A se gripa. A se întinde. A se simți bine sau rău. A se îndrăgosti. A se purta. Eşti şi obiectul, şi agentul. Îți faci singur lucrurile astea.

Trecuse mult timp de când ibricul se oprise din şuierat şi se

golise când Bruno a venit în bucătărie şi l-a luat de pe foc. Anna a deschis ochii şi s-a uitat cum ghetele lui se târşâiau de colo-colo, împrejurul capului ei. Îşi simțea picioarele fierbinți în pantofi. Îi ajunseseră lângă calorifer când căzuse. Nu ştia cât timp dormise.

A dat să-şi mişte picioarele şi să se ridice de pe podea, dar nu o ajutau muşchii. A scos un sunet care nu putea fi interpretat drept cuvinte. Bruno a trecut peste ea şi s-a dus la chiuvetă. A pornit apa, apoi a oprit-o aproape la fel de repede. Anna a mai încercat o dată să se ridice.

— Stai, a spus el.

Era o poruncă rostită cu furie. A mai trecut peste ea de două sau trei ori, mişcându-se cu hotărâre. Anna nu ştia ce face. A auzit un sertar deschizându-se şi închizându-se şi cum este pornită din nou apa şi apoi oprită încă o dată. Apoi Bruno a îngenuncheat lângă capul ei. Apropierea lui a făcut-o pe Anna să tresară.

— Stai, a repetat, i-a dus mâna spre fața tremurătoare şi i-a pus o cârpă udă, răcoroasă pe obrazul vânăt. Ține-o. Anna a făcut ce i s-a spus. Haide!

I-a trecut mâinile pe sub brațe şi, deşi era inertă, a reuşit s-o ridice şi s-o aşeze în fund. Anna a gemut când a sprijinit-o de acelaşi perete de care o izbise.

— Doare?

Bruno a prins-o de falcă, i-a întors-o spre lumină şi i-a trecut un deget pe puntea nasului, care încă îi sângera.

— Da.

— Nu pare spart. Era o afirmație clinică. Pune-ți mâinile în jurul gâtului meu. Bruno i-a luat un braț şi l-a petrecut peste umăr. Anna a făcut la fel cu celălalt. Ridică-te, i-a poruncit, în timp ce o ridica în picioare.

I-a cuprins talia şi a ținut-o, în timp ce ea încerca să-şi mențină echilibrul. Camera se clătina şi Anna a scăpat prosopul.

— Haide!

Anna nu avea altă soluție decât să-l urmeze, în timp ce el o scotea din bucătărie şi intra în baie.

Bruno a lăsat capacul de la toaletă şi a aşezat-o pe el.

— Poți să stai în fund? Anna a clătinat din cap, aşa că Bruno a înclinat-o şi, cum făcuse şi în bucătărie, a sprijinit-o

de perete. Anna ar fi râs dacă nu ar fi durut-o coastele. O parte aşa de mare din mine a fost atât de frivolă, s-a gândit Anna. Atât de caraghioasă. Ha, ha. Anna era ameţită şi dezorientată. Şi-a lăsat greutatea pe peretele placat cu faianţă verde. Nu avea încredere în arhitectura camerei, dar nu putea face nimic, trebuia să aibă.

Bruno s-a întors cu spatele la ea, a pus dopul la cadă şi a dat drumul la apă. Anna a întrebat din nou unde erau copiii; Bruno îi spusese, dar ea uitase. Nu i-a mai răspuns. În schimb, s-a răsucit din nou cu faţa la ea. S-a întins spre piciorul stâng al Annei, i-a scos pantoful şi şoseta şi apoi i-a pus din nou piciorul jos. A repetat gestul cu piciorul ei drept. Apoi a ajutat-o să se ridice.

Avea picioarele ca de gelatină; Anna şi-a pus mâinile pe umeri să se sprijine. Bruno a desfăcut-o la blugi, i-a coborât fermoarul şi i-a tras în jos.

— Scoate picioarele.

Era o procedură obositoare, dar Anna a urmat-o fără să cadă. Apoi au urmat chiloţii. Anna purta un tanga negru cu o fundiţă de satin. În împrejurările astea, lenjeria ei intimă părea obscenă. Între durere şi remuşcări, sau o combinaţie variabilă a celor două, Anna a început să plângă din nou. Puloverul era mai greu de scos. I s-a agăţat de nas în timp ce Bruno i-l scotea pe cap.

— Sss, a făcut el iar.

Scopul nu era s-o consoleze. Anna nu purta sutien. Bruno a ajutat-o să intre în cadă cu aceeaşi lipsă de ceremonie cu care o dezbrăcase.

— E destul de caldă?

— Nu.

Anna a dat să regleze robinetul, dar Bruno i-a dat mâna la o parte şi a făcut-o el.

— E mai bine?

Anna a confirmat dând din cap.

Bruno a udat o cârpă, a stors-o şi a început să-i şteargă sângele de pe faţă. I-a dat părul la o parte. Încă sângera acolo unde se lovise cu capul de perete.

— O să fie bine, a spus Bruno.

Se uita în podea când a spus acest lucru. *M-a rănit mai mult decât a vrut,* s-a gândit Anna. A dat să-şi atingă locul acela,

dar Bruno a oprit-o.

— Întinde-te.

A lăsat-o uşor pe spate în apa de acum caldă, apoi a oprit-o. A scufundat-o mai mult.

— Ar trebui să te spălăm pe cap, a spus Bruno, citindu-i gândurile.

Apa din jurul capului Annei se făcuse roz. *Parcă m-ar boteza. Sunt spălată în sânge.* Anna nu ştia dacă fusese botezată. Nu îşi întrebase niciodată părinţii şi ei nu-i spuseseră niciodată nici că da, nici că nu, aşa că a presupus că nu fusese. Bruno şi Anna îşi botezaseră toţi cei trei copii, dar o făcuseră pur şi simplu că aşa era obiceiul şi de dragul Ursulei, care insistase. Bruno a ridicat-o iar în fund şi a şamponat-o superficial. I-a clătit părul cu duşul. Anna a strâns din ochi din cauza presiunii apei şi a usturimii cauzate de săpun.

— N-ai nimic, a spus Bruno prinzându-i faţa cu mâna şi, ca în bucătărie, i-a întors-o încoace şi încolo ca să se uite la ea în lumina puternică din baie. O să te învineţeşti.

Anna a clipit. Bruno s-a întins în spate după un prosop, l-a făcut sul şi apoi a ajutat-o să se întindă iar pe spate. Bruno s-a ridicat în picioare şi s-a uitat la ea în cadă. Anna a închis ochii, a scos cârpa din apă şi şi-a pus-o pe faţă. Lumina era aşa de puternică, încât îşi imagina că fiecare vină era vizibilă.

— O să te faci bine, a spus Bruno pentru ultima oară, în timp ce o lăsa singură în baie, stingea lumina şi închidea uşa.

Era singura scuză pe care avea s-o primească Anna.

Odată, Doktor Messerli a încercat să-i explice Annei conceptul jungian al umbrei.

— În lumea fizică, umbra este pata întunecoasă care se formează în spatele oricărui lucru pe care cade lumina. Un loc în care lumina – în prezent – nu este. În psihanaliză, punem semnul egalităţii între conştienţă şi lumină. De aceea, inconştienţa există în paralel cu întunericul. Pe scurt, o umbră se formează din ceea ce un om nu cunoaşte în mod conştient despre sine. Aspectele ignorate ale unui om. Locurile în care conştienţa – în prezent – nu există.

— Părţile întunecate. Părţile sinistre.

Anna şi-a plecat capul.

Doktor Messerli a ezitat.

— Părțile necunoscute. Umbra nu este inerent negativă. Dar aşa e, o umbră negativă este foarte distructivă. Rareori va fi percepută ca o reacție intenționată sau ca o forță rațională. Este un reflex inconştient. Nu o controlezi. Ce se află în umbră te controlează.

Doktor Messerli vorbea chibzuit, încet şi grav.

— Când nu încerci să atingi conştiența, rezultatul este izolarea. În loc de relații reale, vei avea parte de unele închipuite. Cu cât eşti mai puțin ancorată în viața conştientă, cu atât este mai neagră şi mai densă umbra ta. Nu doreşti să cedezi în fața unei umbre negative. Şi totuşi… – Doktor Messerli a cântărit rezultatul fiecărei afirmații care ar fi putut urma – efectul unui impuls este rareori pozitiv. Ce om conştient ar sări într-o mare care colcăie de rechini? Cine ar mânca sticlă? Cine ar sta să tremure, când ar putea foarte simplu să-i fie cald şi bine? Nicio persoană conştientă nu ar face aşa ceva.

— Deci e rău.

Doktor Messerli a bătut în retragere.

— Nu tocmai. Potențialul nociv al umbrei este de necontestat. Un trăsnet ar putea lovi o casă şi aceasta să ia foc. Dar dacă controlezi electricitatea, aceeaşi casă poate fi luminată prin simpla apăsare a unui buton. Gândeşte-te la un vaccin. În ser se află o cantitate mică din boală. Lumina are nevoie de întuneric. Este ordinea firească a universului. Ce s-ar mai topi primăvara, dacă nu am avea o iarnă de îndurat? Conştiența este condiționată de absența ei, a scris Jung. Dacă îi tai coada unui şarpe, puterea de vindecare se află înăuntru.

Anna a dat din cap. Încerca să înțeleagă.

— Autocunoaşterea începe în camerele întunecate ale umbrei. Intră în camerele acelea, Anna. Dă piept cu umbra. Pune întrebările. Ascultă răspunsurile. Respectă-le. Umbra îți va spune totul. De ce urăşti. Pe cine iubeşti. Cum să te vindeci. Cum să accepți tristețea. Cum să suferi. Cum să trăieşti. Cum să mori.

Când Anna a început să scrie în jurnal, scria dinadins la modul brut. Doktor Messerli o provocase să scrie aşa, automat, fără să judece, fără să redacteze. Anna trebuia să-şi lase gândurile să curgă neîngrădite. Într-un rar moment de

concesie, Anna a urmat sfatul doctoriței şi a făcut aşa cum o sfătuise. Textele care au rezultat erau pripite şi excesive, iar scrisul îi era ilizibil. Dar aşa se întâmpla, i se spusese şi aşa avea să încerce şi ea să facă. Şi era plăcut că avea un loc în care îşi putea da frâu liber. Pagina era singurul ei confident. *Confidentul sufletului meu,* s-a gândit ea. După moartea lui Charles, scrierile Annei s-au rărit, iar logica ei deja abstractă a devenit şi mai confuză.

Şi ce este steagul Elveției dacă nu o cruce albă care înoată într-o mare de roşu? Nu am unde mă duce, pot doar să înnebunesc. E ca şi când ai încerca să-ți găseşti ochelarii fără ochelari pe nas: imposibil. Ca greşelile Autotextului la telefonul mobil: greşit, greşit, greşit. Ca masarea unui os rupt: o faci pentru că trebuie făcută. O binecuvântare, un blestem asupra mea. Merit fiecare durere.

Nu mai vreau să am de-a face cu viața mea.

La o oră după ce a lăsat-o singură în baie, Bruno s-a întors s-o ajute să iasă din cadă. Apa se răcise. Anna desfăşurase prosopul de sub cap şi se folosea de el să se acopere, deopotrivă de ruşine şi pentru că tremura. Petrecuse toată ora aceea întunecoasă încercând să-şi golească mintea de gânduri. Nu reuşise, dar încercarea îi umplea timpul şi o făcea să uite de durere.

Nu reuşea să înțeleagă. *Ştiu totul despre tine.* Anna se îndoia că era adevărat, dar nu avea de gând să ceară amănunte. Nu că el i le-ar fi dat. Aşa făcea el mereu cu băieții. *Ştiu ce-ai făcut. Acum du-te în camera ta.* Îndoiala era şi ea o parte din pedeapsă. Cât ştia de fapt Bruno? Anna trebuia să se lipsească de acest răspuns.

Bruno era singurul tată pe care îl avusese vreodată Polly Jean. *Iar ea e singura fiică pe care a avut-o el vreodată.* Părinții aveau copii cu care nu se înrudeau mereu genetic. O iubea. O adora. Oare era aşa de neobişnuit? Ar fi făcut orice pentru ea. Ar fi păstrat toate aparențele de dragul ei. Şi-ar fi înghițit durerea de dragul ei. Pentru Victor şi pentru Charles.

Pentru Anna.

Pe care o iubea. Cu adevărat, mult.

Bruno a ajutat-o să se ridice, apoi a înfăşurat-o într-un prosop şi a şters-o. Ea se simțea ca un copil. Bruno nu era nici

tandru, nici dur. A şters-o indiferent cu prosopul. Îi adusese o cămaşă de noapte – preferata Annei, a observat ea – în baie şi i-a spus să ridice mâinile în timp ce o îmbrăca. A arătat dincolo de uşa deschisă a băii spre dormitor.

— Poți să mergi singură? Întinde-te. Vin şi eu imediat.

Anna a făcut cum i-a spus Bruno. Era regina supunerii.

Câteva minute mai târziu, Anna a auzit şuierul subțire, diafan al ibricului de ceai. *Făceam ceai şi apoi…* A lăsat gândul să se risipească. A mai trecut un minut şi Bruno a venit pe partea Annei, întinzându-i ceaşca de ceai pe care ar fi putut-o pregăti ea cu două ore mai devreme. Bruno a pus-o pe noptieră. Anna s-a ridicat fără putere.

— Poftim.

Bruno i-a oferit palma deschisă. În ea avea trei pastile mici.

— Trei?

Erau pastilele pe care i le prescrisese cel mai recent Doktor Messerli. Anna luase doar câteva şi nu mai mult de una o dată. Dar a luat pastilele din mâna lui Bruno, le-a băgat în gură şi le-a înghițit cu o gură de ceai.

— Bruno, a dat Anna să spună.

Bruno a clătinat din cap.

— Nu discutăm în seara asta.

Apoi a plecat din cameră şi a închis uşa. Anna a pus ceaşca pe noptieră şi şi-a lăsat corpul să devină una cu patul. *Ajută-mă, ajută-mă, ajută-mă,* a plâns ea în pernă. Avea pleoapele umflate şi o dureau. Şi-a repetat rugămintea până când pastilele au început să-i înmoaie hotărârea de a rămâne trează, iar conştiința i s-a retras într-un loc singuratic dinăuntru, care nu avea nume.

Apoi a adormit.

23

Culoarea flăcării îți spune ce temperatură a atins. Flăcările galbene sunt cele mai reci. Flăcările cele mai fierbinți sunt albe. Se numesc flăcări orbitoare. Focul roşu nu este la fel de intens ca cel albastru. Recordul pentru cea mai mare temperatură de pe Pământ este de 3,6 miliarde de grade. A fost atinsă în laborator. Cum este posibil? Depăşeşte temperatura

din centrul soarelui. În fiecare an, două milioane şi jumătate de americani se prezintă cu arsuri. Incinerarea soției odată cu soțul decedat este sinuciderea religioasă a unei văduve indiene. Autoincendierea este o formă frecventă de protest. Fiecare cultură străveche a avut un zeu al focului: Pele, Hefaistos, Vulcan, Hestia, Lucifer, Brigit, zeul mesopotamian Gibil, zeița aborigenă Bila, Prometeu. Stăpânirea domestică a focului a început acum 125.000 de ani. Nicio țară modernă nu permite execuția prin ardere. Arderea înăbuşită este forma lentă, scăzută şi fără flacără a combustiei. Dumnezeu i-a apărut lui Moise într-un rug de foc. O substanță intumescentă se umflă când este expusă la foc. Gretel a împins-o pe vrăjitoare în cuptor, unde a murit. Cenuşa este materia solidă rezultată în urma focului. Incinerarea este actul prin care obții cenuşă, iar focul, dacă vrei să fii poetic, este mama cenuşii. În puține împrejurări, focul va deveni o tornadă, un vârtej de flăcări. Când loveşti o bucată de cremene de una de oțel, se produc scântei. Flacăra care chinuie purifică în acelaşi timp. Nu te poți împotrivi oricărui foc.

24

Anna s-a trezit brusc din somn. Efectul celor trei pastile pe care le luase cu o noapte în urmă se dusese brusc şi, cum se întâmplă cu feliile de pâine care sar din toaster, amândoi ochii i s-au deschis în acelaşi timp şi Anna era trează.

Casa era dominată de o atmosferă încremenită şi mohorâtă. Scândurile din podea nu vorbeau. Pereții nu respirau. Casa de pe Rosenweg era plămădită din linişte. Era neobişnuit. Chiar şi cu ferestrele închise, de regulă diminețile erau zgomotoase de cântec de păsări, maşini şi oameni care treceau pe stradă. Dar Anna nu a auzit nimic în ziua aceea. Liniştea te înviora. A considerat-o un efect al pastilelor.

Mai întâi i s-a limpezit privirea şi apoi a văzut ceasul. Era aproape şapte. În curând aveau să bată clopotele. O *să stau întinsă până bat clopotele.* Annei îi zvâcnea capul. O să aştepte clopotele şi apoi o să se ridice. *Ce zi e?* Era vineri. Avea să-şi permită luxul de a aştepta clopotele.

Când s-au auzit, Anna s-a ridicat. Se mişca încet, ca un

invalid; fiecare pas o făcea să tresară. I-a luat un minut întreg să intre în baie. Claritatea dimineții fusese închipuirea ei. Dietlikon era aglomerat ca întotdeauna. Un om care plimba trei câini ciobăneşti a trecut pe lângă casă, în drum spre deal. Poştaşul era treaz şi la lucru. A trecut în viteză pe Dorfstrasse, pe motocicleta lui galbenă. Era un bărbat cu un ten deschis, trecut de douăzeci şi cinci de ani, cu capul ras şi cu o gură mare şi stupidă. În primele câteva luni de când începuse să lucreze pe ruta asta, avusese impresia că Bruno şi Anna erau frați, nu soț şi soție. Într-o engleză stângace, flirta cu Anna, o întreba unde se duce în weekendul acela, ce va face. Apoi, îşi detalia propriile planuri şi încheia conversația spunând ce frumos ar fi dacă s-ar întâlni din întâmplare într-o seară. În cele din urmă, Bruno l-a potolit. *De ce nu i-ai spus că sunt soțul tău?* a întrebat-o Bruno. De ce l-ai lăsat să flirteze cu tine? Anna i-a spus că nu-şi dăduse seama că flirtează. De atunci, tipul păstrase distanța la modul cel mai elvețian posibil: neiertător de politicos, dar plictisitor de rezervat. Era poştaşul lor de cinci ani. Anna i-a aflat numele, dar după aceea îl uitase şi îi era ruşine să-l mai întrebe o dată.

Anna s-a forțat să-şi privească fața. Partea dintre obraz şi nas începuse să se învinețească; orbita – tot ochiul, de sub genele de jos şi până deasupra sprâncenelor – era de un verde-gălbui pal, teribil ca fierea. O durea degetul de pe care îi smulsese Bruno inelul. O dureau mâinile şi picioarele, dar nu erau vătămate. Însă fața… Avea să fie vânătă o lună.

Asta e fața mea, s-a gândit ea. Era de necontestat. Asta era ea. Ea era asta. Era imaginea cea mai reală pe care şi-o văzuse vreodată. Geamăna ei perfectă. Dublura ei.

Bună, Anna. Mă bucur să te cunosc.

Bruno a strigat-o din birou. Văzând că nu răspunde, s-a dus în baie. A scos un număr generos de zgomote când s-a apropiat, din dorința de a nu o speria, cum făcuse cu o noapte în urmă (dar, serios, ce mai putea fi scăpat, crăpat, spart?). Când i-a văzut fața Annei în oglindă, a fost uluit.

— Îmbracă-te. Vino în living.

Bruno avea gura uscată, iar cuvintele i-au zgâriat buzele când le-a rostit.

— Bine, a spus Anna.

Bruno s-a întors în biroul lui, în timp ce Anna a mers

şchiopătând câțiva paşi, din baie în dormitor.

Ziua era cenuşie. Pantalonii ar fi fost mai practici, dar Anna se simțea mai frumoasă în fustă şi rareori i se întâmpla să nu se simtă puțin mai bine dacă se îmbrăca frumos. *Ce prostesc!* Întrebarea nu era irelevantă. Este înțelept să iei singur medicamentul vanităților ridicole? *Da,* s-a gândit ea. Apoi, *Nu,* când a mai meditat. *O rochie, un bărbat, nu contează. Te acoperă, te ascunzi în ele.* Apoi Anna şi-a alungat toate filosofiile din minte şi a început să-şi caute prin *Kleiderschrank. Orice doză de alinare e bună.*

Detaliile cețoase ale nopții anterioare au început să capete precizie pe margini şi s-a conturat o imagine. *Bruno m-a bătut,* s-a gândit fără ocolişuri, de parcă ar fi fost un fapt pe care abia îl conştientizase. *M-a bătut rău.* Anna s-a privit în oglinda din dormitor să vadă dacă se schimbase ceva în ultimul minut. *Ah, Anna. Ți-ai căutat-o,* s-a gândit ea. Anna ştia că era o fractură în raționamentul ei. Nimeni nu şi-o caută, desigur. *Dar…* nu era exemplul tipic de soție abuzată. Nu fusese forțată să creadă că merita ce primea. A decis singură, într-o lume violentă, complicată, s-a gândit Anna, era o soluție rapidă, lucidă într-o chestiune de posesiune şi lipsă. *Mi-am căutat-o şi am primit ce meritam.* Nu o mai lovise niciodată şi nu avea s-o mai lovească niciodată. Bruno nu era un om violent. Nu avea un comportament abuziv. *Eu mi-am cerut-o. Eu l-am provocat.* Fața îi zvâcnea. S-a agățat de gândurile astea până şi-a ales hainele, lăsându-le deoparte pe primele şi luându-le pe cele din urmă. *Nu mai pot duce mai mult de-atât.* S-a îmbrăcat cu o fustă neagră, un pulover albastru pe gât şi ciorapi gri. A luat în picioare o pereche de balerini eleganți şi s-a uitat iar în oglindă. Dacă nu țineai seama de vânătăi, Anna arăta drăguț.

Îşi prindea părul în coc când a intrat în living. Se gândise să-l lase desprins, să se poată ascunde mai bine în spatele lui. *La ce ar servi?* a decis în final. *Nu mai am ce ascunde.* Bruno se uita pe fereastră la Hans şi Margrith, care stăteau în fața hambarului lor şi vorbeau cu omul cu câinii ciobăneşti, care deja se întorsese de la plimbarea de pe deal. Bruno s-a întors când Anna a intrat în cameră. Şi-a dres glasul.

— Arăți bine.

— Mulțumesc.

Atmosfera era marcată de politețe şi bună-cuviință.

Amândoi erau emoționați. Ca la o întâlnire pe nevăzute la un bal. El o complimentase pentru aspect şi ea îi mulțumise. *O să-mi ofere flori de pus la încheietură? O să mă ducă cu limuzina la bal?* Dar Bruno nu era partenerul ei; era soțul ei şi ea era soția lui, iar în momentul acela Anna îşi dorea cel mai mult să-şi ceară scuze, să-i explice şi apoi să-şi ceară iar scuze. Pentru tot. Şi chiar pentru tot: pentru fiecare ironie sau gând murdar pe care îl avusese din clipa în care coborâse din avion la terminalul E, acum nouă ani. Fiecare clipă de ranchiună pe care o simțise în timp ce umblase pe dealul din spatele casei lor în miez de noapte. Fiecare moment de singurătate, fiecare moment de groază. Fiecare rană măruntă. Fiecare frică socială. Fiecare dorință. Totul, totul, totul. Fiecare lucru inevitabil. Fiecare greşeală. Problema cu greşelile este că rareori par greşeli atunci când le faci. Somnul o refăcuse. Era pregătită să spună nume. La ce mai serveau acum secretele? Totul fusese dărâmat. Iar ea stătea în moloz, gata să reconstruiască.

Bruno a citit asta în postura ei.

— Nu. A întrerupt-o înainte ca ea să vorbească măcar. Era un „nu" trist, lin. Trebuie să pleci.

Anna a auzit, dar de fapt nu a auzit.

— Trebuie să pleci imediat.

Bruno era calm şi trist. Avea fața roşie şi o expresie incertă. Părea că plânsese toată noaptea. Anna şi-a întors fața. Lângă masă era o geantă mică pe care Anna o folosea numai când era plecată o zi, două. O luase la spital când se născuseră copiii. De atunci, nu mai plecase nicăieri. Avea fermoarul închis. I-o pregătise Bruno.

— Ah!

Bruno a făcut un pas spre geantă, a luat-o şi i-a dat-o soției lui. Era uşoară. *Nu vrea să plec mult timp. Asta vrea să spună.* Timp de nouă ani, Anna nu voise să numească „acasă" acest loc. În acea dimineață, ultimul lucru pe care îl voia era să-l părăsească. Ironia ironiilor. Nici Anna şi nici Bruno nu ştiau ce să mai spună acum. Fereastra scuzelor Annei se închisese şi părea inutil să-i ceară să-şi spună versiunea lui, de la bănuieli generale la fapte incontestabile. Anna a rupt tăcerea chinuită:

— Am… terminat-o?

„Terminat" nu era tocmai cuvântul potrivit. Dar era singurul pe care îl găsea.

Bruno a răspuns sincer.

— Nu ştiu.

Vocea lui era neutră.

— Copiii? Victor trebuie să se fi dus direct la şcoală de la Ursula. Dar Polly Jean?

Bruno a clătinat din cap.

— Nu trebuie să-ți vadă fața.

— Unde să mă duc?

Bruno a oftat într-un fel care sugera că ea trebuia să decidă. Era o reacție sinceră. Nu era nici urmă de lipsă de respect. Paradoxul sincerității lui Bruno o nedumerea. Momentul ăsta avea supuşenie şi omenie. Ăsta era Bruno pe care şi-l dorise de la bun început. Dar trebuise să-l trădeze ca să ajungă la el.

— Ah, a făcut ea, dar mai puțin sigură pe sine.

Bruno şi-a dres glasul pentru a doua oară.

— Haide, Anna.

S-a apropiat de ea, i-a pus mâna pe umăr şi a condus-o ceremonios şi lent spre uşă. A ajutat-o să-şi ia haina şi i-a dat geanta. Apoi i-a pus cu grijă mâinile pe fața lovită, s-a apropiat de ea şi a sărutat-o. Era tandru, intens şi încărcat de suferință. Anna nu l-a sărutat şi ea, nu putea.

— La revedere, Anna.

Cuvintele lui de rămas-bun au căzut cu un pocnet greu. O uşă de oțel s-a închis în spatele lor. Spusese că nu ştia dacă au terminat-o. Dar Anna ştia. Sărutul îi spusese. O terminaseră.

Bruno a intrat înapoi în casă şi a închis uşa fără s-o încuie. Nu s-a uitat înapoi.

În germană, substantivele se scriu cu majusculă. De ce? Nu ştiu. Aşa se scriu, pur şi simplu. Nu Zürich e capitala Elveției, ci Berna. Berna şi „burn”{17} sunt aproape omofone. „Capital”{18} mai înseamnă şi bani. Bruno lucrează cu bani. Nu poți scrie Bruno fără majusculă{19}. Alfabetul german are o literă în plus care se numeşte Eszett. *Seamănă cu un B de tipar şi uneori este înlocuit cu doi s. În 1945, SS-ul german a fost interzis, dar asta nu prea are de-a face cu gramatica. Sau are? În definitiv, ce este gramatica dacă nu o lege care guvernează? Ordin după ordin şi regulă după regulă. Elveția e aşa de curată, încât îşi spală chiar şi banii. Cioc-cioc. Cine e? Alpin. Alpin şi mai cum? Când ai*

plecat, Alpin pentru tine. Wagner a spus despre turlele bisericii Grossmünster din Zürich: seamănă cu nişte râşniţe de piper. Wagner a plecat din Zürich când s-a îndrăgostit de o femeie care nu era soţia lui. Naziştii îl iubeau pe Wagner. Poliţia din Zürich îşi poartă puştile ca Gestapoul. Puşca standard a armatei elveţiene este SIG SG 550. Stindardul oraşului Dietlikon, stema sa, este o stea cu şase colţuri pe fundal albastru. În germană, stea se spune der Stern{20}. *O stea este severă, luna este exigentă, cerul e treabă serioasă. Raiul este deseori hain. Nu ar trebui să contezi niciodată pe bunătatea străinilor. Bunătatea*{21} *străinilor. Sunt de mai multe feluri, ca lemnul dulce.* Das Kind. *Aşa se spune „copil" în germană.*

Mi-e dor de ei. De toţi. De fiecare.

Anna a stat nedumerită în stradă timp de un minut, după care s-a îndepărtat de casă spre *Bahnhof.* Vecinii plecaseră, poştaşul se dusese mai departe şi Anna nu ştia încotro s-o apuce. Dar toate călătoriile încep la gară. A ajuns la *Bahnhof* puţin după 7:45. Pierduse S3 cu două minute. Încă şase minute şi avea să ia S8. Era trează de mai puţin de o oră. Se întâmplase totul în mai puţin timp decât îi ia unui minutar să străbată tot cadranul.

Ce lucru ciudat e timpul! E nestatornic. Se grăbeşte şi încetineşte. Se retrage şi atacă. Dar ceasurile elveţiene se laudă cu cea mai mare şi infailibilă precizie din lume. O acurateţe incomparabilă. Precizie. Precizia este o formă de adevăr. Dar nimic nu este tocmai adevărat. Adevărul, asemenea timpului, este nestatornic. Amândouă sunt *relative.* Amândouă sunt *spuse.* Când este 7:45 dimineaţa în Zürich, este 2:45 după-amiaza în Tokyo. Fiecare oraş trăieşte după propria lui oră. *Gleich und nicht gleich.* La fel şi totuşi nu. Pământul se roteşte pe o axă de mărimea Pământului. Totul oscilează. Nimeni şi nimic nu e scutit. Planeta se roteşte într-o poziţie înclinată. De aceea, fiecare zi durează cât durează o zi. Orele sunt arbitrare. Un minut poate dura o mie de ani. Şi un eveniment se poate petrece într-o clipă.

Anna a mers la Hauptbahnhof la ora de vârf a dimineţii. A stat aproape de uşi şi s-a străduit să se uite pe fereastră la peisaj. Ţinea faţa aplecată în jos. Nu voia să şi-o arate. Anna nu se machiase deloc. Vânătăile nu atinseseră intensitatea

maximă, însă dacă cineva voia s-o privească cu atenție, le găsea. Dar lucrul cel mai sigur legat de un oraş este cât de impenetrabil devii când intri în el.

A coborât din tren la peronul 53 şi a mers aproape o jumătate de kilometru pe Sihl, când a realizat că-şi lăsase şi geanta mică pe care i-o pregătise Bruno, şi pe cea de umăr în tren. Şi-a înfundat mâinile în buzunarele hainei. Nu avea decât telefonul mobil. *Şi acum ce urmează?* Poşeta şi geanta Annei erau acum la jumătatea drumului spre Pfäffikon. *Declar? Cui? Unde?* Totul părea aşa de complicat! Tocmai astăzi. Nu se putea gândi prea bine. Dar a încercat şi a tot încercat până când ceva din adâncul ei a ridicat din umeri şi a spus *şi ce?,* după care a inspirat adânc şi fără grabă şi a mers mai departe spre sud, spre Löwenstrasse.

Anna a rătăcit pe Löwenstrasse fără țintă, până a ajuns la o stație de tramvai. S-a aşezat pe ultimul loc şi când o femeie în vârstă a intrat în adăpost, Anna nu s-a ridicat să-i ofere locul. Nu conta. Un tramvai a venit şi a plecat, şi femeia în vârstă a plecat la fel de repede pe cât apăruse. Anna şi-a luat Handy-ul din buzunar şi a analizat opțiunile serioase – erau aşa de puține. Acțiunea cea mai evidentă era şi cea mai corectă şi a fost prima care s-a prezentat. Mary. O s-o sun pe Mary. Anna i-a telefonat. Telefonul a sunat, dar Mary nu a răspuns şi Anna a închis înainte să lase un mesaj. Urăsc telefonul. Nu vreau să las un mesaj. Ce-o să spun? Anna nu avea parte de luxul nevrozei în dimineața aceea. A sunat iar. Încă o dată, telefonul a sunat de patru ori şi apoi a intrat robotul. A doua oară la rând, Anna nu a lăsat mesaj. Nu mai fi idioată! s-a mustrat ea. Aşa de rar cerea cuiva ajutorul, încât nu ştia exact cum să procedeze. Oare asta fac? Cer ajutor şi nu reuşesc? A închis telefonul şi l-a strâns în palme, de parcă simpla atitudine de rugăciune l-ar fi putut face să sune. Un minut mai târziu, telefonul a început să tremure şi a intrat un sms. Anna nu şi-a permis să creadă că rugăciunea ei avusese vreo legătură cu asta. Ajut în clasa lui Max – te sun mai târziu. Sper că eşti mai bine. Îmi pare rău că eşti tristă. Sunt lângă tine. Pupici – M.

Ba nu eşti lângă mine, s-a gândit Anna. Eşti departe. Şi nu răspunzi la telefon. Gândurilor Annei le era milă de gândurile ei. A încercat să mai sune la Mary pentru a treia şi ultima oară, dar a intrat direct robotul. Mary închisese telefonul.

Anna nu a lăsat mesaj. În orice caz, nu-şi dăduse seama ce ar fi trebuit să-i spună. Şi-a strecurat din nou telefonul în buzunar şi s-a ridicat. O femeie în vârstă – alta decât cea de dinainte – i-a zâmbit recunoscătoare şi a dat din cap, în timp ce se aşeza pe scaunul Annei. Crede că-i cedez locul. Nu era aşa, dar şi-a asumat oricum meritul pentru fapta ei bună.

Anna rătăcise de multe ori prin Zürich. În oraş era singură cu suferința ei altfel decât atunci când mergea prin pădure sau se aşeza pe banca ei. În pădure, tristețea îi ajungea într-un punct tăios şi incontestabil. Fiecare copac, fiecare trunchi căzut, fiecare semn cu *Wanderweg* rostea acelaşi cuvânt trist: *singură, singură, singură.* Însă în oraş, singurătatea Annei era un obiect bont, un ciocan de cauciuc. O lovea. Aşa că atunci când, pe străzile aglomerate din centrul Zürichului o ataca singurătatea, se separa de ea, aluneca într-o fugă disociativă. *Unde sunt? Cum ajung acasă? Cred că mi-e foame. Am uitat cum să mănânc. Cum mă cheamă?* În acele momente, se detaşa de sine şi de propria ei voință la modul cel mai odios. O forță (din interior? din exterior? Anna nu-şi dădea seama) lua frâiele şi-i conducea autobuzul unde voia ea. *E o zi din acelea?* s-a întrebat Anna. Nu credea. Vântul i-a răvăşit părul, scoțându-i-l din agrafă. Nu-şi luase căciulă. S-a îndreptat spre Bahnhofstrasse şi a mers fără un scop anume, doar resemnarea şi fața dureroasă o călăuzeau prin călătoria ei.

Deşi Annei îi plăceau lucrurile frumoase, consumerismul ostentativ de pe Bahnhofstrasse din Zürich nu o ademenise niciodată. Era din cauza excesului. Nu vedea dincolo de el. Dar posomoreala zilei dădea strălucire vitrinelor. Totul o invita înăuntru. Ochelarii de soare de marcă expuşi în vitrina de la Fielmann o priveau binevoitor, iar manechinele albe, fără trăsături, din vitrina de la Bally păreau să se plece curtenitor şi cu grație. La ceasornicăria Beyer, s-a sprijinit cu capul de vitrină şi (oare?) a leşinat când a văzut un Cartier *vintage* de 20.000 de franci elvețieni. Trăia de nouă ani în Elveția şi nu avusese niciodată un ceas frumos. Anna a visat o clipă la el, apoi a mers mai departe. A trecut pe lângă magazine de ciocolată şi de jucării. A trecut de magazinele Dior şi Burberry, librăria de limbă engleză şi mai multe magazine de suvenire. S-a oprit la unul şi s-a uitat pe fereastră. Cărți poştale şi tricouri şi sticlărie şi hărți şi ceasuri de masă şi de mână şi bricege.

Bricegele o încântau pe Anna. Erau unelte bune de folosit, lame cu o întrebuințare. Dintre toate lucrurile care nu-i plăceau la elvețieni, ingeniozitatea lor în treburile practice nu era unul dintre ele. Aşa spusese Mary despre batistele pe care i le dăduse de ziua ei: *La ce e bun un obiect util, dacă nu poate fi folosit?* Elvețienii nu erau doar maeştri ai preciziei, erau *Meisters* ai utilizării. De aceea, ceasurile lor erau categorice, cuțitele lor bine ascuțite, ciocolata lor aşa de delicioasă, băncile lor aşa de eficiente. Anna era aproape de Paradeplatz, locul în care îşi aveau sediul UBS şi Credit Suisse. Era inevitabil; când se gândea la bănci, se gândea la Bruno, dar nu era pregătită să se gândească prea profund la subiectul Bruno. Ştiuse tot timpul. Tot timpul ştiuse. Anna nu reuşea să înțeleagă, aşa că nici măcar nu încerca. În schimb, şi-a mutat atenția de la bricegele din vitrină chiar la vitrină. Şi-a văzut fața în geam şi a meditat la reflexia ei. Era de pe altă lume, diformă. Putea merge oriunde voia. Nu mersul era problema. Problema era să mai şi aparțină de locul în care se ducea. Asta a fost problema de la început. Era aproape zece şi jumătate. Umblase fără țintă două ore. Dar nu ajunsese departe.

Gândeşte, Anna, s-a implorat pe sine. Mary nu era disponibilă. Nu se putea întoarce la Dietlikon. *Poate mai târziu.* Anna s-a agățat de această posibilitate. Dacă nu se putea duce acasă, nu o putea suna pe Ursula. Cu siguranță că Bruno îi spusese deja totul sau, dacă nu totul, o versiune a evenimentelor, din care Anna tot prost ieşea. Îi putea suna pe David şi pe Daniela, dar opțiunea era aproape la fel de jenantă precum cea de a da ochii cu Ursula. A deschis telefonul şi a început să caute printre nume. Aşa de mulți prieteni pe care nu-i avea. Toate rudele îndepărtate cu care nu păstrase legătura. Prieteni de la şcoală. Iubiți.

În timp ce se pregătea să o sune pe Edith, ştia că nu era o idee prea bună, iar înainte ca Edith să termine de spus „bună", Anna a avut sentimentul inutilității. *Nici prin gând nu-mi trece să-i cer ajutorul. N-am s-o las să mă vadă aşa.*

— Ah. Scuze, Edith. N-am apăsat pe butonul care trebuie, a venit pretextul Annei.

— Ha! Păi să nu mai faci! a tachinat-o Edith. Răscumpără-ți greşeala. Vino în oraş. Eu sunt deja aici. Poți să-mi faci cinste cu masa de prânz.

Anna s-a prefăcut că ia în calcul posibilitatea, înainte de a refuza. Din instinct, s-a uitat peste umăr. *Zürichul e un oraş mare, Anna. N-o să te întâlneşti cu ea.*

— Treaba ta!

Şi cu asta, Edith a închis. Discuția a durat mai puțin de o jumătate de minut.

Trebuie să pleci, îi spusese Bruno. Şi Anna plecase.

Anna a traversat podul la Bürkliplatz şi a luat-o spre sud, pe lângă Zürichsee. *O să stau în oraş azi şi apoi, diseară când începe să-i fie dor de mine, o să sun. O să vrea să ne împăcăm. O să se simtă prost. Deja se simte prost. Pot să merg acasă şi putem sta de vorbă.* Bruno fusese calm în dimineața aceea, aşa de calm! Era o grijă pe care Anna încă n-o înțelegea. Una dintre opțiuni era să meargă acasă, dar era ultima de pe listă.

Anna era aproape singură, în timp ce hoinărea pe Seefeldquai. Majoritatea *Züricher* erau la serviciu, iar turismul merge prost în afara sezonului. Era bine. Prefera aşa. Lacul era gri-albăstrui şi neprietenos. Totuşi, o alina. Acesta era oraşul pe care îl cunoştea ea. Aproape întotdeauna alinarea vine din familiaritate. Ursulețul unui copil. O pereche preferată de pantofi. În vremuri de năpastă, gravităm spre lucrurile pe care le cunoaştem sau pe care ştim să le facem. În ziua unei înmormântări, îndatorirea de zi cu zi de a face patul, de a călca rufe, de a spăla vasele este cea care leagă o persoană de momentul fizic şi o eliberează temporar de tărâmul durerii. De aceea, alinarea venea în primul rând din ostilitatea cenuşie a lacului şi în al doilea rând din obişnuința Annei de a fi singură, de a hoinări pe cărări singuratice. Dacă ar fi fost altfel, Anna s-ar fi simțit mai rău.

A mers pe mal până la Zürichhorn, micul port unde Zürichsee începe să se lărgească cu adevărat. S-a aşezat pe trepte, dar le simțea reci chiar şi prin fusta de lână, aşa că s-a ridicat la fel de repede. În zilele senine, conturul Alpilor separă pământul de cer. *Eiger. Mönch. Jungfrau.* Insesizabil, dar totuşi incontestabil. Şi ascunsă într-o trecătoare din munți peste defileul Schollenen din *Kanton* Uri, Teufelsbrücke, Puntea diavolului, *Jungfrau.* Anna a clătinat din cap. *Noi intenționăm şi el râde de intențiile noastre.* Asta a vrut să spună Doktor Messerli. Toate astea.

Anna s-a întors şi a refăcut drumul şi cu fiecare pas,

stomacul i se făcea ghem şi i se răsucea. Aceasta era nefericirea de care încercase să se ferească toată ziua. Presupunea că era inevitabilă. O amintire. O duzină de amintiri. Vremuri fericite şi în acelaşi timp groaznice. Veneau la ea ca nişte păsări ce coboară în picaj. Nu le putea respinge. Dar până şi amintirile groaznice erau mai fericite decât aceasta. Anna se simţea neputincioasă şi nesăbuită. A trecut pe lângă Grădina chinezească. Vara, peticul dreptunghiular de pământ este ticsit de familii, oameni care stau la plajă şi alţii veniţi la picnic. În ziua aceea, câmpul era aproape gol: doar un singur cuplu, tânăr, care se săruta aproape de poartă, el cu mâinile sub geaca ei, iar ea cu mâinile în blugii lui la spate. O femeie foarte bătrână, pe o bicicletă, a trecut prin stânga Annei. Purta o fustă închisă la culoare, ciorapi groşi şi pantofi practici. Îşi ascunsese părul sub un batic cu roşu şi albastru. A apăsat pe claxon când a trecut. Anna s-a amuzat puţin. În America, femeile foarte bătrâne nu se plimbau cu bicicleta pe malul lacului în zile groaznice şi cenuşii. Dar Anna nu mai fusese în America de când plecase. Nici măcar o dată. Nu avusese pe cine să viziteze şi, ca azi, nici unde să se ducă.

— Sunt două grupe de verbe în germană, a spus Roland, tari şi slabe. Verbele slabe sunt verbele regulate care urmează regulile obişnuite. Verbele tari sunt neregulate. Nu urmează tiparul. Verbele tari le tratezi în condiţiile impuse de ele.

Ca oamenii, s-a gândit Anna. *Cei puternici ies în evidenţă. Cei slabi sunt toţi la fel.*

Cea mai recentă programare la Doktor Messerli ar fi fost cu o zi înainte, dar o anulase. *N-ar fi trebuit s-o anulez. Am nevoie de ea. Nu a încercat decât să mă ajute.* De ieri a trecut un secol. *Ce i-aş fi spus?* Ar fi vorbit despre ziua lui Polly Jean şi despre cât de tristă era Anna, iar Anna ar fi întrebat-o pe Doktor Messerli dacă ea crede că durerea va trece vreodată. Doktor Messerli ar fi ascultat cu compasiune şi ar fi răspuns cum o făcea aşa de des: *Tu ce crezi, Anna?* Anna s-a uitat la ceasul de pe *Handy*. Era unu şi un sfert. Probabil că Doktor Messerli era la birou. Ar putea merge acolo. I-ar putea spune că e o urgenţă şi doctoriţa ar primi-o. Sigur că da. Nu? *Este o urgenţă?* Nu era o neurgenţă, Anna era sigură. Trecuse deja de

ora prânzului. Anna trebuia să găsească o soluție. Doktor Messerli va şti ce să facă. *Da, asta e. Mă duc.* Era o decizie rațională, corectă.

Anna s-a întors de mai multe ori în cerc înainte să se orienteze şi a pornit spre cabinetul doctoriței. *Acum, trebuie să mă duc acum,* s-a gândit ea, deşi deja pornise. Cu cât se apropia mai mult de Trittligasse, cu atât grăbea pasul. În stomac i s-a strâns un nod ca un piton în jurul unui porc. Era un avertisment pe care Anna nu l-a luat în seamă. A mers mai repede. *Acum. Trebuie să mă duc. Acum.* Panica a început să înlocuiască hotărârea care îi călăuzise paşii din Utoquai spre Rämistrasse. Pe ultimul sfert de kilometru spre cabinetul doctoriței a alergat şi nu s-a oprit decât să se ridice de jos după ce s-a împiedicat pe treptele pietruite, la capătul vestic al străzii. S-a zgâriat în palme şi şi-a rupt ciorapii în genunchi. Şi-a amintit de ziua aceea din Mumpf, când şi-a rupt ciorapii în *Waldhütte* unde şi-a tras-o prima oară cu Karl. *Cum am devenit aşa?* Nu trebuia să spună cu glas tare. Fiecare atom din Anna gemea. Fața îi zvâcnea, sufletul i se zvârcolea, iar ea şi nu-şi putea linişti răsuflarea.

Până să ajungă la cabinetul doctoriței, Anna era aşa de tulburată, încât nu ar fi reuşit să treacă un test de trezie. Se clătina. Abia putea sta în picioare. A apăsat o dată pe sonerie, apoi a decis că o dată nu era de ajuns, aşa că a apăsat iar şi iar, de parcă ar fi bătut un cui cu tocul pantofului, în timp ce scotea Handy-ul din buzunar şi încerca să ia legătura cu doctorița la telefon. Era mai mult decât nepoliticos, Anna ştia acest lucru, şi telefonatul şi sunatul. Doktor Messerli avea o şedință. Programările sunt sfinte, nu trebuie întrerupte. Anna ştia că o să se enerveze. Dar ziua trecea cu fiecare secundă şi, pe măsură ce Annei i se împuținau opțiunile, grijile i se înmulțeau pur şi simplu. Pe drum spre Zürichhorn, repetase ca pe o mantra: O *să fie bine, o să fie bine.* Dar când a căzut pe treptele pietruite, ritmul devenise ezitant, iar incantația se transformase: *Oare o să fie bine?* Îşi pierduse orice talent pentru autoconsolare. Când i-a intrat robotul, a renunțat să mai sune frenetic la sonerie şi a început să lovească violent în uşă cu pumnul cu toată forța. *Dă-mi drumul, dă-mi drumul, dă-mi drumul, la naiba!*

În cele din urmă, Doktor Messerli a deschis fereastra şi s-a

uitat în jos. Anna era nepăsătoare, tremura, tot corpul îi zvâcnea ca un muşchi la care ai conectat un electrod. Nu-i vedea expresia doctoriței până la etajul al treilea, dar aceasta avea o atitudine furioasă şi jignită. Ochelarii îi atârnau în jurul gâtului pe un lănțişor, aşa că nici ea nu ar fi putut vedea ce epavă ajunsese fața Annei. Pe parcursul zilei, începuse să i se umfle. Asta ar fi putut conta. *De m-ar vedea!* Anna i-a strigat o rugă ininteligibilă. Doktor Messerli a întrerupt-o şi a strigat şi ea. Anna trebuia să nu mai sune şi să plece imediat. Doktor Messerli avea să-i telefoneze după programări, la sfârşitul zilei. Dacă Anna avea vreo urgență, trebuia să sune la 144 şi s-o ducă o ambulanță la spital. Apoi Doktor Messerli a închis fereastra, cu un pocnet furios, răutăcios. Anna nu o învinovățea. *Dar, la naiba, am nevoie imediat de ajutor.*

Groaza Annei s-a pietrificat. Ca o piatră în gât sau ca o tumoare. Agresivă, inoperabilă, terminală. Sfatul doctoriței fusese ferm exprimat. *Sună la 144. Aşteaptă să te sun eu mai târziu. Indiferent de situație! Pleacă. Imediat. Du-te.* Fereastra trântită a fost răspunsul cel mai clar al zilei.

Anna a plecat de la cabinet.

În vis sunt la o clinică cu mama. Poartă o pălărie albastră şi are geanta plină cu sendvişuri. Nu-mi pot stăpâni râsul. Asta o enervează, şi-mi spune. Când ne strigă doctorul, zice că am nevoie de o operație să-mi vindec vederea. Eu nu vreau. Mama e furioasă. Mă amenință că mă va obliga să fac operația apelând la poliție. Îi spun că n-are decât. Iese vijelios din cabinet. Mă duc după ea, dar afară e întuneric. Caut un timp, dar apoi renunț şi pornesc spre casă, iar pe întuneric mă rătăcesc. Când mă trezesc, am uitat că mama a murit. Îmi mai ia o jumătate de minut să-mi amintesc. Când în sfârşit îmi amintesc, mi-e un dor groaznic de ea. Mai mult decât i-am dus dorul de ani de zile, decât am vreodată dreptul. Ştiu că nu e aşa, dar totul pare pierdut.

Anna a plecat stupefiată de la cabinetul doctoriței. Mustrarea a scos-o din isteria ei şi a lăsat-o pradă căinței, şi, aproape imediat, Anna s-a simțit groaznic.

Ajunsese la jumătatea Trittligasse când i-a vibrat Handy-ul. Era Mary. Anna a bâjbâit după el şi l-a deschis.

— Anna, îmi pare foarte rău că nu am putut vorbi mai devreme. Eram în clasă şi…

— E-n regulă, a întrerupt-o Anna. *Chiar e-n regulă,* s-a gândit ea. *O să mă ajute Mary.* Anna a rostit cu greu următoarele cuvinte: Am nevoie.

Nu a adăugat niciun complement. Avea nevoie de multe lucruri. Ajutorul era numai unul dintre ele.

— De ce-ai nevoie, Anna? Pot să-ți aduc ceva? Eşti acasă? Te simți mai bine?

Anna a încercat să răspundă o dată la toate întrebările, iar rezultatul a fost o bălmăjeală.

Mary a întrerupt-o:

— Nu te aud bine. Sunt în tren. De fapt, în drum spre Dietlikon. Mă întâlnesc cu Tim. Mergem la târgul ăla de maşini de lângă fabrica aia Coca-Cola – ştii unde este?

Anna ştia. Era mai jos de gară. Până atunci, familia Gilbert închiriase o maşină. Dar numai cu o săptămână înainte, Mary reuşise să-şi ia permisul de conducere (*Îți vine să crezi??? Exact!!!* îi spusese iar şi iar Annei), iar cum Tim era plecat aşa de des şi familia Gilbert avea acum o rutină, deciseseră că era momentul să-şi cumpere o maşină.

— Putem să trecem pe la voi după aceea? Eşti acasă? a întrebat iar.

Anna a încercat să explice că nu era, dar legătura era slabă şi nu credea că Mary a auzit-o.

— Anna, abia te aud şi ne pregătim să intrăm într-un tunel. Vorbim mai târziu. Mă bucur că te simți…

Apelul s-a întrerupt înainte ca Mary să poată termina propoziția. Anna rămăsese cu urarea bine intenționată, dar inoportună: Mă bucur aşa de mult că te simți! De-ar şti ea. Sentimentele ei nu aveau nimic de care să te bucuri. Mary avea carnet de conducere. Îşi lua o maşină. Mary se oferea să lucreze voluntar la şcoala lui Max şi a lui Alexis. Ce mai făcea, avea, era Mary? Când s-a întâmplat? Pe Anna o sâcâia evoluția ei. De ce ea? Anna a căutat un răspuns rapid de logică sau un truism jungian care să situeze (dacă nu să aline) palma pe obraz a acestei înfrângeri. O înfrângere? s-a certat Anna. Ar trebui să te bucuri pentru prietena ta. Răspunsul poetic la dilema Annei trebuie să fi avut de-a face cu necazurile care modelează caracterul, aşa cum focul prelucrează oțelul şi cum

Anna – hai, fată! curaj! – ar trece prin flăcări, s-ar curăța de defecte, apoi şi-ar primi şi ea marea răsplată. Ar învăța şi ea să conducă. Şi-ar cumpăra o maşină. Ar avea un cont bancar! Ar fi din nou fericită. Ar fi şi ea fericită o dată. Dar regretabilul adevăr se reducea la atât: Anna îşi primise deja răsplata. Răsplata ei era suferința. Iar caracterul îi fusese deja modelat. Mai bună de atât n-am să fiu niciodată.

Anna a umblat fără țintă în următoarele treizeci de minute. Schimbul de cuvinte cu Doktor Messerli o făcuse să uite de panică. Dar, ca urmare a discuției cu Mary, era din nou pradă familiarei fugi disociative de care se ferise pe Bahnhofstrasse. *Alerg în cerc. Am ajuns de unde am plecat.* Nu era chiar adevărat. Nu alerga în cerc. Ci în spirală. Arcurile aproape paralele dau iluzia de identitate. La fiecare răsucire însă se apropia mai mult de centru. În ziua aceea, Anna trecuse prin fiecare zonă a spectrului emoțional. Nu avea niciun motiv să creadă că ceea ce o strângea în pumn era gata să-i dea drumul. Acum şi-a strunit calmul şi a încercat să-şi limpezească mintea pe cât putea. Voia să ia decizii cât mai lucide. Iar următoarea ei decizie a fost să se ducă la Archie.

Era o decizie care nu necesita prea multă analiză anterioară – era deja în Niederdorf –, dar presupunea o umilință pe care poate n-ar fi reuşit s-o arate dacă nu se apropia de magazin şi nu o copleşea grija din ce în ce mai dureroasă că, la venirea nopții, nu avea unde să meargă. Nevoia actuală făcea ca această posibilitate să devină o prioritate. În ciuda a ceea ce se întâmplase între ei – poate chiar datorită poveştii lor – ştia că avea s-o ia cu siguranță la el, cel puțin în noaptea aceea. Nu mai vorbiseră din ziua când fuseseră la grădina zoologică, iar ultima oară îl văzuse la înmormântarea lui Charles. Avea să se ducă la Archie, el avea să-i dea o pungă cu gheață, un pahar cu whisky şi un adăpost peste noapte. Nu îndrăznea să se gândească mai departe de atât. S-a uitat la fereastra apartamentului lui, dar era închisă. Îi şterse numărul din telefon cu mai bine de o lună în urmă, aşa că nu-l putea suna. Cine mai memora numere de telefon? Anna s-a plimbat vreo zece minute prin fața magazinului de băuturi până să-şi adune curajul să intre. Chiar şi atunci, nu curajul a împins-o, ci resemnarea.

Când a deschis uşa, s-a auzit un clopoțel. Un bărbat care a

presupus că era Glenn stătea la tejghea. Nu se cunoşteau. Era mai scund decât Archie şi mai tânăr. Dar Anna vedea asemănarea în ochii lui şi în buclele răvăşite şi roşcovane. Verifica o factură şi compara o listă prinsă într-un clipboard cu un teanc de cutii. Glenn a ridicat ochii când a intrat Anna.

— Pot să vă ajut?

Da. Glenn o să mă ajute, s-a gândit Anna. *El o să-mi spună unde e Archie.*

Anna nu se gândise ce avea să spună. Nu putea scoate nicio propoziție.

— Archie. Unde?

Glenn a mijit ochii şi i-a studiat fața. Privirea lui era temătoare.

— Nu e aici, doamnă. Vocea lui era calmă şi politicoasă. Anna uita mereu cum arăta fața ei.

— Unde e?

Tonul Annei era vlăguit. A pus întrebarea repede şi cu o inflexiune ciudată.

— În Scoția. Se întoarce săptămâna viitoare.

Glenn a măsurat-o din priviri. Avea umerii lăsați şi mâna în care ținea telefonul îi tremura. Neîncrederea inițială a lui Glenn s-a îmblânzit, lăsând locul îngrijorării față de femeia ciudată din fața lui.

— Doamnă, pot să vă ajut cu ceva? Vă simțiți bine?

Anna a scuturat din cap uşor şi a chicotit. *E destul e amuzant. Aşa de multe măsuri de siguranță şi toate dau greş.* Nu, nu avea ce face.

— Poftiți?

Râsul lăsa loc la interpretări.

— Nimic. Îmi cer scuze că v-am deranjat.

Anna a adoptat un ton pompos, să-şi ascundă dezamăgirea, dar era tot ce avea de spus. Glenn a strigat-o în timp ce ea ieşea pe uşă, dar Anna a dat indiferentă din mână şi a mers mai departe. După ce a ieşit din magazin, Anna şi-a strâns mai bine cordonul hainei şi şi-a frecat palmele una de cealaltă.

Asta e. Asta e.

Era mai frig decât înainte să intre şi totuşi stătuse în magazin doar un minut. Temperatura se schimba la fel de repede ca dispoziția ei. A râs iar. Nu putea avea o altă reacție. Ziua aceea se dovedea a fi plină de un umor negru. Fiecare

cale de scăpare se bloca. Toate opțiunile ei erau deja eliminate de pe o listă invizibilă. Fiecare opțiune era sumbră. *Și acum?* A ciulit urechea inimii să audă răspunsul. Nu a primit niciunul. Anna a încercat să se consoleze. *Haide, haide,* s-a îmbunat ea. *Găsim noi o soluție. O să găsim. O să găsim!* La plural se simțea alinată. *Fă un joc din povestea asta, Anna. Prefă-te că accepți seria asta de coincidențe nefericite.* Apoi şi-a mângâiat din nou în cor eurile: *Haide, haide.* Anna a oftat şi a pornit spre sud către Stadelhofen.

Ajungând în Stadelhofen, a urcat dealul din spatele gării, a traversat parcul mic de după *Kantonsschule,* a urmat cotul străzii, a făcut la stânga pe Promenadengasse şi a continuat să meargă până a ajuns la biserica Sfântul Andrei, biserica anglicană de limbă engleză din Zürich. Mai fusese la biserica asta, de trei sau patru ori în primele luni de la venirea în Elveția, când îşi dorea cel mai mult compania cuiva. Dar apoi s-a născut Victor şi îngrijirea unui copil a înlăturat propriile ei suferințe. După aceea a cunoscut-o pe Edith şi, o vreme, existența ei se apropia de ideea de prietenie. Anna a ocolit clădirea până a ajuns la intrare. *De ce nu?* Mersese în direcția asta fără un plan conştient. Dar a intrat. A mers prin locaşul sfânt, a intrat în sala de evenimente, a străbătut un coridor, şi a ajuns la un birou care a presupus că-i aparținea preotului. Uşa era trasă, dar nu închisă. A deschis-o; nu s-a deranjat să bată.

Creştinismul medieval spunea că sunt opt, nu şapte păcate capitale. Al optulea era disperarea, şi era singurul păcat ce nu putea fi iertat. Căci dacă disperi, negi puterea supremă şi domnia universală a lui Dumnezeu. Disperarea este neîncrederea totală, deznădejdea care-şi îngăduie excese, respingerea înțelepciunii lui Dumnezeu, a bunăvoinței şi controlului său. *Depravarea totală,* s-a gândit Anna. *Durerea de azi mi-a aparținut dintotdeauna. Mi-este rezervată doar mie.*

— Cred că am nevoie de ajutor, a spus Anna.

Ajutor. Era prima oară în ziua aceea când spunea cuvântul cu voce tare. Nu se simțise la fel de bine pe cât sperase şi voia să şi-l retragă imediat ce îl pronunțase.

Preotul şi-a ridicat privirea de la birou, tresărind.

— Da?

Scria un e-mail şi nu o auzise intrând. I-a studiat fața, dar

nu i s-a părut că ar fi o enoriaşă. S-a ridicat şi a întins mâna. Anna i-a strâns-o fără vigoare. I-a făcut semn spre un scaun liber de pe partea cealaltă a biroului. Nu a clipit când i-a văzut vânătăile.

Preotul era un bărbat mai în vârstă, scund, rotofei, cu o faţă bronzată, o barbă grizonantă, şi vorbea cu accent galez.

— Da, sigur. Haideţi să vorbim.

I-a zâmbit ca un bunic, deşi nu putea avea cu mai mult de cincisprezece ani decât ea. La fel ca în magazinul de băuturi, Anna nu plănuise ce avea să spună. Fiecare din discuţiile zilei porniseră în direcţii diferite. *Trebuie să mă spovedesc. Trebuie să mă spovedească.* Voia să-şi spună povestea, toată povestea, cuiva. Bruno nu voise s-o asculte în dimineaţa aceea. Nu o auzise nimeni. *O să-i spun adevărul şi el o să mă ierte.* Anna a inspirat greu şi a expirat fără vlagă, căutându-şi curajul. *O să spun adevărul. Şi totul va fi bine.*

Dar când a deschis gura, afară a năvălit o întrebare.

— Credeţi în predestinare?

Nu erau cuvintele pe care voise să le spună, dar nu-i erau nefamiliare. Purta pretutindeni cu sine această nesiguranţă.

— Eu? Sau biserica?

— Dumneavoastră.

Voia să vorbească cu un om.

Preotul s-a lăsat pe spateaza scaunului şi şi-a cântărit răspunsul. Faţa Annei îi dădea motive s-o ia în serios. Nu a întrebat-o cum o cheamă.

— Să vedem… A mai meditat puţin. Bun, domnişoară. Preotul s-a aşezat mai bine pe scaunul de la birou, iar Anna i-a zâmbit scurt când i s-a adresat cu „domnişoară”. Când eraţi mică, vă jucaţi vreodată cu piesele de domino? Le aşezaţi în şir şi le răsturnaţi? Le puneaţi teanc? Le împingeaţi?

— Da.

— Sigur. Petreceaţi atâta timp aşezându-le bine, aranjându-le, apoi, cu un mic bobârnac, cade totul.

Anna a dat din cap.

— Gândiţi-vă la viaţă ca la un lung şir de piese de domino, da? Un şir de zile şi ani. Fiecare piesă este o alegere. Piesa asta e locul în care aţi făcut şcoala. Asta este bărbatul cu care v-aţi căsătorit. Asta e casa în care v-aţi mutat. Asta este friptura pe care aţi pregătit-o pentru cina de duminică…

Preotul se prefăcea că aşază piese de domino.

— Viaţa noastră este formată din cauză şi efect. Contează până şi cele mai mici alegeri. O piesă loveşte o alta, apoi pe următoarea şi apoi pe următoarea.

Preotul a lovit prima piesă invizibilă de domino cu arătătorul şi cu aceasta, tot regimentul imaginar s-a aplecat înainte. Anna aproape că auzea zgomotul pieselor de bachelită, de culoarea osului, în timp ce construcţia se prăbuşea.

— Dumnezeu este cel care distribuie piesele. Şi noi suntem cei care le aşezăm în şir şi le răsturnăm. Nu putem controla ce piese primim. Dar putem alege în ce fel le aranjăm. Şi putem alege să o luăm de la capăt, când totul a fost răsturnat şi distrus. Cred în predestinare, mă întrebaţi? Nu. Eternitatea prestabilită mă lasă pe drumuri.

A chicotit şi i-a zâmbit Annei, care a încercat să-i zâmbească şi ea.

Era o analogie simplă, sinceră, creată pentru un copil. Un adevăr blând rostit cu blândeţe de un om blând. Lacrimile pe care le aşteptase toată ziua au podidit-o, în sfârşit.

Dar oricât îşi dorea să creadă ce-i spusese preotul, nu putea. Accidentele menite să aibă loc vor avea pur şi simplu loc. Anna voise ca el s-o convingă de contrariu. El aproape că reuşise.

Preotul a privit-o cu înţelegere.

— Şi acum, a continuat, îmi puteţi spune ce e cu vânătăile astea?

Anna şi-a tras nasul, dar nu a răspuns. Preotul şi-a dres glasul când a deschis sertarul de jos de la birou şi a scos un dosar. A răsfoit paginile în timp ce vorbea.

— Vreau să vă ajut. Dar… a continuat el, scoţând o foaie de hârtie din dosar, nu sunt convins că problemele de teologie doctrinară sunt cele mai presante griji ale dumneavoastră în momentul de faţă.

Vocea lui paternă era aşa de liniştitoare, încât o dărâma.

— Poate ar fi mai bine dacă aţi apela la un specialist.

I-a dat hârtia Annei. Era o listă cu psihiatri locali vorbitori de limba engleză. Doktor Messerli era a patra de sus.

— Sau dacă vreţi, pot să sun eu…

Anna a clătinat din cap, deşi fără prea mare convingere. *Nu, nu, nu.*

Preotul aştepta ca Anna să continue, când o bătaie în tocul uşii i-a făcut pe amândoi să se întoarcă şi să se uite. Era un bărbat înalt, slab, cu ochii depărtaţi. S-a uitat pe deasupra capului Annei fără să-i ia în seamă prezenţa şi a început să i se plângă preotului în legătură cu muzica din biserică, reparaţia orgii, dirijorul corului, corul şi, în final, cu preotul însuşi, care nu-i răspunsese destul de repede la un e-mail extrem de urgent. Bărbatul a vorbit nerăbdător; tonul lui era arogant şi poruncitor.

Preotul s-a încruntat la bărbat – organistul, a presupus Anna – care lovea din picior şi se strâmba şi el. Preotul şi-a întors din nou privirea spre Anna, la fel de înţelegător.

— Iertaţi-mă, vă rog. Nu durează mult. Vreţi un ceai? Vă aduc un ceai.

Anna a clipit, preotul s-a ridicat şi a plecat din birou. Îl auzea bombănindu-l pe organist în timp ce mergeau pe hol, iar ţăcănitul pantofilor pe podea se auzea tot mai slab cu cât se îndepărtau.

Anna a aşteptat până nu i-a mai auzit, apoi s-a ridicat de pe scaun, a ieşit din birou şi apoi din biserică cu aceeaşi uşurinţă tristă cu care se strecura deseori din haine.

Deci asta e. Şi asta, exact asta era.

S-a întors pe drumul pe care venise, a trecut pe lângă liceu, prin marginea îngustă a parcului oraşului de deasupra Stadelhofen, a traversat aleea, a coborât scara abruptă, scheletică şi a ajuns în piaţa din faţa gării, îndreptându-se spre sud, spre operă şi lac.

Nu s-a gândit de două ori când i-a venit ideea.

Era un număr la care nu sunase niciodată. *Cât era ceasul?* Era trecut de trei în Zürich. În Boston era nouă dimineaţa. S-a aşezat pe treptele operei. Telefonul a sunat de două ori până să i se răspundă.

— Stephen Nicodemus.

Nu repetase ce avea să spună. Nu se gândise dinainte la acest apel. S-a întâmplat aşa de repede, încât a fost aproape compulsiv. Şi-a dres glasul şi a continuat.

— Stephen.

— Da?

— Sunt Anna.

— Anna? Îl surprinsese, asta era clar. Anna! I-a repetat

numele cu veselie. Annei i s-a luat o piatră de pe inimă. Ce faci tu?

Accentuase cuvântul „tu”.

— Fac… Nu avea de gând să-i spună ce făcea de fapt. A vorbit arborând un zâmbet imaginar. Fac bine. Exista un oarecare adevăr în aceste cuvinte. Acum ori niciodată, Anna. Spune ce ai venit să spui. M-am gândit la tine. Voiam să te sun să te salut. Ştii? Dacă ştia, nu a spus-o. Mi-e dor de tine.

Piesele de domino au început să se prăvălească.

S-a auzit un pârâit în conexiunea wireless. Era la o distanță de şase mii patru sute de kilometri şi totuşi erau din nou în aceeaşi cameră. Întârzierea era empirică.

— Ştiu. A fost bine.

Vocea lui era neutră, dar hotărâtă. Nu rece, dar directă. „Bine” era unul dintre ultimele feluri în care ar fi numit Anna relația lor. Groaznică? Intensă? Supărătoare? Vulcanică? Deplorabilă? Productivă? În definitiv, avuseseră un copil, deşi Stephen nu putea şti acest lucru. Dar *bine*? Ce fusese bine în povestea aceasta?

— Da.

Anna nu-şi putea masca dezamăgirea. Şi-a cântărit cu grijă cuvintele. Ultima lor discuție fusese melodramatică. Vântul i-a smuls o şuviță din agrafa de păr, cum făcuse toată ziua. Şuvița i se agita în jurul feței.

Stephen şi-a tras nasul.

— Anna. Am ținut la tine, ştii foarte bine. A făcut o pauză, neştiind ce să mai spună. Înțelegi?

Era o întrebare pe care Anna o auzea ca pe un ordin: *Tu. Înțelege.*

— Ah!

Gura Annei fusese toată ziua o vocală deschisă.

Discuția a luat-o într-o altă direcție. Aşa voia Anna. Era modul cel mai rapid de a scăpa din clădirea cuprinsă de flăcări, cel mai puțin ruşinos, cel din care ieşea cel mai puțin prost. L-a întrebat de experimentele lui, despre muncă, ce mai făcea. Stephen s-a lăsat dus. I-a spus despre cercetările lui. I-a mai spus că se căsătorise, că soția lui aştepta o fetiță. Nu era o afirmație răutăcioasă. Stephen nu asta voise şi Anna nu a înțeles-o aşa. Totuşi, o uşă s-a închis.

N-am fost eu. N-am fost niciodată eu. Nu voi fi niciodată eu.

A lovit-o ca un baros. Mitul pe care se clădiseră ultimii doi ani. Se înşelase. De parcă ar fi urcat în autobuzul greşit. Sau luase paharul altcuiva la o petrecere.

Deci asta era. Asta era.

Stephen i-a pus şi el aceleaşi întrebări. Anna nu a spus nimic, în afară de *Bine, bine, suntem bine cu toţii.* Nu avea de gând să-i spună de Charles. La ce ar fi servit? Nu avea nici cea mai mică intenţie să-i zică de Polly Jean. Totuşi, a vorbit rar, cum făcuse în prima zi şi a încercat să întindă de discuţie cât de mult. Îl auzea dând din cap şi uitându-se la ceas la telefon. Până şi el ştia că nu-i spusese ce voia să audă.

— Anna, trebuie să plec. Întârzii la ore.

Bine, Stephen. Era o afirmaţie cât se poate de respectuoasă.

— Dar mă bucur că am veşti de la tine. Mă bucur foarte mult că ai sunat.

Şi asta a fost tot.

Asta e. Se înşelase. O greşeală deghizată în dragoste. O amăgire de sine, acum veche de aproape doi ani. Mergea în picioare şi vorbea în propoziţii întregi. *A mea!* striga. Niciodată nu se învăţa să împartă cu ceilalţi. Anna îl sunase pe Stephen. Şi acum ştia. Era politicos, în toane bune şi se bucura sincer să o audă. Dar era aşa de departe de aventura lor pe cât era oceanul Atlantic de întins, iar doi ani înseamnă mult timp. Era bine pentru un sezon. Dar sezoanele se schimbă.

Şi acum ştiu.

S-a ridicat de pe trepte, şi-a netezit fusta şi s-a uitat în jur până să decidă unde să se ducă apoi. A mers prin Bellevueplatz, unde vara, municipalitatea din Zürich ridica o roată Ferris şi unde, în timpul Cupei Mondiale, instala ecrane uriaşe şi tribune, pentru ca toată lumea să se adune şi să susţină echipa Elveţiei. *Hopp Schwyz!* asta aclamau. *Hai, Elveţia!* Anna a mers până la jumătatea podului Quaibrücke, care se întindea peste Limmat dinspre Bellevueplatz spre Bürkliplatz. Când a ajuns la jumătatea podului s-a întors spre sud, spre Alpi. I-a privit un minut, de parcă munţii s-ar fi mişcat. *Munţilor, nu însemnaţi nimic pentru mine,* s-a gândit Anna, deşi ştia că nu era adevărat. Însemnau ceva pentru ea. Dar nu ceva bun. *Alpii sunt uşa în dosul căreia sunt prizonieră.* Se săturase să se simtă prizonieră. O lebădă plutea în cercuri pe apă, sub ea. Avea penele cenuşii şi mate, şi gâgâia şi sâsâia

la propria imagine deformată de valuri. *Chiar şi lebăda cea mai urâtă e mai frumoasă decât cioara cea mai drăguță de pe gard,* s-a gândit Anna. Apoi şi-a zis: *E momentul să cobor de pe gard.* Şi apoi, fără să-i pese de consecințe, şi-a scos telefonul din buzunar şi l-a aruncat în apa rece, mohorâtă. Era un gest impulsiv, dar cel mai potrivit. Anna s-a simțit mai uşoară ca niciodată în ultimele luni de zile. Şi-a frecat mâinile de parcă şi le-ar fi curățat şi şi-a spus: *Ei bine, gata.*

Un cârlig care nu o mai ținea. O uşă se deschidea. O stranie rază de lumină lumina exact locul în care stătea Anna.

Era momentul să plece.

— Forma de bază a unui verb este infinitivul, a spus Roland. Nu este finită. Posibilitățile lui nu sunt exploatate încă. Să dea cineva un exemplu de verb la infinitiv…

— Leben, a spus Nancy. A trăi.

— Versuchen, a spus Mary. A încerca.

— Küssen, a spus Archie. A săruta.

Fiecare verb oferea o sută de posibilități. Altele au fost strigate. *Fragen.* A întreba. *Nehmen.* A lua. *Lügen.* A minți. *Laufen.* A alerga. *Sein. A* fi.

— Anna? Roland a privit-o pe Anna, ca ea să-i spună un verb.

Avea o duzină la îndemână, dar s-a hotărât la unul. *Lieben.* Forma de infinitiv a verbului „a iubi".

Căci, s-a gândit Anna, *dacă dragostea nu este infinită sau eternă? Atunci nu-mi trebuie.*

Anna mergea cu un pas relaxat, hotărât. E momentul să mă gândesc la viitor, şi-a spus ea. E momentul să mă gândesc că trebuie să mă gândesc la viitor. A intrat în Hauptbahnhof prin holul principal. În zilele de miercuri, devenea locul unei enorme piețe a fermierilor. Peste cincizeci de vânzători îşi instalau tarabele. Producători locali, crame, producători tradiționali de brânză, vânzători de cârnați, de clătite, brutari – lista comercianților era lungă şi variată. Anna încerca să meargă în fiecare săptămână. Cumpăra ulei de măsline bio şi cârnați de vară din carne de la vacile din ținuturile muntoase şi se desfăta de obicei cu un con cu migdale glasate sau cu un Schoggibanane. În perioada Crăciunului, holul era şi mai plin

cu tarabe şi tonete cu preparate de sezon şi obiecte meşteşugăreşti, îngrămădite toate în jurul unui uriaş brad de Crăciun. În ziua aceea, holul era pustiu şi tonetele dispăruseră. Se auzea ecoul. Bătea vântul. I se făcea frig.

Şi totuşi, Anna a rătăcit prin pustiul întins, mângâiată de plângerea găunoasă, rapidă a paşilor ei pe podeaua încăperii mari şi goale pe când o traversa. S-a oprit sub îngerul păzitor al gării, ciudata sculptură de o tonă făcută Dumnezeu ştie din ce, care atârna de grinzile de pe tavan. *Doamne, ce urâtă e,* s-a gândit Anna. Fusese instalată cu zece ani în urmă. Anna şi îngeraşul locuiau în Elveția de aproape tot atâta timp. Avea capul țuguiat, fața fără trăsături, avea un sutien push-up şi o fustă scurtă, ambele vopsite. Avea aripile găurite. Modelul nu se asorta. Şi era grasă. Anna citise că artistul voise ca formele lascive, robuste ale îngerului să evoce o feminitate la fel de generoasă, o atitudine specifică femeilor cărora nu le pasă câtuşi de puțin de ceea ce gândesc alții. Artă modernă pentru femei moderne. Nu era de mirare că Anna n-o suporta. Şi nu-i păsa nici de instalația de pe partea opusă a încăperii: douăzeci şi cinci de mii de luminițe aranjate într-un pătrat mic, tridimensional care atârna din tavan. Pulsau în modele schimbătoare de culoare, formă şi profunzime. Luminițele îşi pierdeau din intensitate, apoi străluceau, apoi se opreau, apoi deveneau intermitente. Efectul era hipnotic şi omniscient. Cum era uneori lumina.

Ca noaptea trecută. Felul în care bucătăria nu mai păruse niciodată atât de despuiată, sub becurile fluorescente de deasupra. Nicio cameră nu mai fusese vreodată aşa de luminoasă, a decis Anna. Nimic nu era în umbră. Era groaznic. Doktor Messerli o avertizase că acesta era efectul cel mai obişnuit al recăpătării cunoştinței, iar Doktor Messerli avusese dreptate.

Anna a privit cutia luminoasă de deasupra ei. Se făcea roz. Galbenă. Albă. *Oh, Anna. O singură viață şi totuşi atâtea minciuni.* Luminile s-au făcut albastre. *Mă întreb care e cea mai rea?* Anna nu se întrebase niciodată. Dar răspunsul era simplu.

N-am mai fost niciodată aşa de groaznic de singură cum spun mereu că sunt.

Adevărul era că existau oameni pe care Anna îi putea suna.

Oameni la care putea apela. De exemplu, verişoara ei, Cindy. În copilărie fuseseră nedespărțite, ca nişte surori. Poate că Anna înlocuise numărul ei cu al lui Stephen în lista de contacte din Handy, dar nu l-a aruncat. Era pe undeva prin casă. Putea să-l găsească. Totuşi, Anna n-o mai sunase de ani de zile. Şi mai era o mătuşă din partea cealaltă a familiei, cu care Anna păstrase oarecum legătura. Cu doi ani în urmă trecuse prin Zürich cu ocazia unui tur european şi petrecuse un weekend cu familia Benz. Anna aproape că uitase. *Cum am putut să uit?* Şi fetele din cartierul de dinainte. Nu mai vorbiseră de aproape două decenii, dar crescuseră împreună şi familiile lor fuseseră prietene. Dacă îi telefona pe neaşteptate uneia dintre ele, abia dacă avea să merite un clipit. Poate chiar şi profesoara preferată a Annei, bibliotecara liceului, care într-o zi a găsit-o pe Anna ascunzându-se printre şirurile de cărți, în timp ce marea nefericirea interioară încerca s-o mistuie. I-a şters lacrimile, i-a adus un suc şi a spus (Anna îşi amintea perfect): *Draga mea, nu trebuie să te mai simți niciodată aşa de groaznic,* lucru care, în momentul acela, a fost de ajuns. Anna păstrase legătura cu ea până la facultate. Venise la înmormântarea părinților ei. Venise la nunta ei. Trecuseră mai bine de zece ani, dar putea s-o sune, nu? Sigur că putea. Anna o putea suna pe oricare dintre aceste femei.

Dar telefonul Annei era pe fundul lacului. În tot cazul, faptul că suni pe cineva nu înseamnă că ai încredere în acea persoană. În cele mai multe privințe, Annei îi era mai uşor să-şi poarte singură povara decât s-o împărtăşească cuiva. Efortul de care ar fi nevoie pentru a explica era mai mare decât apăsarea suferinței pe care ar mărturisi-o, şi-a spus ea. Dacă se izola, evita riscul apropierii autentice dintre doi oameni şi, în cele din urmă, pierderea, inevitabilă, care însoțeşte întotdeauna dragostea. De asemenea, eliberarea de grija altora servea unui singur scop. Erau mai puțini oameni cărora trebuia să le dea socoteală. Este modul cel mai simplu prin care să minți fără să fii prins: ai grijă să nu contezi pentru nimeni.

Luminile au pulsat din nou în culoarea roz, apoi alb, mai alb, cel mai alb. Anna era cu adevărat singură. Ea era de vină pentru asta. Dar cea mai mare minciună era că singurătatea ei fusese inevitabilă. Obligatorie. Prestabilită. Toate celelalte

falsități erau brațele aceleiaşi stele-de-mare.

Tabela uriaşă de sosiri a scos câteva sunete, pe când o serie de cifre actualizau informațiile. Anna s-a uitat la un ceas din gară. Peste cincisprezece minute putea lua un tren spre Dietlikon. Anna nu era pregătită. A străbătut gara spre partea opusă.

Zece minute mai târziu, mai traversa unul din rezerva de poduri aparent nesfârşită a oraşului Zürich şi a luat-o spre nord. *Toate nenorocitele astea de poduri.* Doktor Messerli ar spune că simbolizează tranziția, călătoria dinspre o stare spre alta.

Ei bine, iată, şi-a mai spus o dată. *Ce caraghios lucru în care să fi crezut, dragostea.*

Dar nu era dragoste. Era o versiune a dragostei. Toate sunt versiuni ale dragostei. Zece minute mai târziu, era pe Nürenbergstrasse. Nu a aruncat nici măcar o privire casei lui Stephen. Se lecuise.

Ultima scrisoare pe care i-o scrisese Anna lui Stephen, dar pe care nu i-o trimisese, fusese scurtă: *Dacă nu a însemnat totul, nu a însemnat nimic. Dacă nu a contat cel mai mult, a contat cel mai puțin.* Sperase că nu era adevărat când scrisese. Dar acum ştia că era. Totuşi, se bucura că sunase, se bucura că el răspunsese. Şi se bucura că acum înțelegea. *Da,* se gândea Anna. *Înțeleg. Inima este un muşchi, nu un os. Nu se poate frânge.* Dar muşchii se pot rupe. Îi era dor de Charles cu o disperare care nu avea nume şi care avea să existe câte zile trăia. *Restul vieții mele.* Şi regreta căsătoria ei schilodită. Şi toate astea pentru ce? Anna a ridicat din umeri în sinea ei. Cine ştie cum, nu conta. Pe durata unei zile şi în umbra carapacei aşa-zisei iubiri, Anna se împăcase cu sine: *Ce s-a făcut nu mai poate fi desfăcut.* Acest lucru îi aducea împăcare.

Era aproape patru şi jumătate. Îi luase o oră şi jumătate să traverseze oraşul. Ajunsese în Wipkingen pe la aceeaşi oră ca trenul care mergea în Dietlikon.

Prima ceartă pe pământ elvețian a Annei şi a lui Bruno avusese loc pe peronul ăsta. Era la o săptămână după mutare şi Anna nu învățase trenurile. Bruno îi spusese să se întâlnească cu el în gara Wipkingen, dar pierduse trenul pe care se înțeleseseră să-l ia. L-a luat pe următorul, iar când a ajuns, Bruno plecase. Nu avea telefon. Nu ştia cum să ajungă

înapoi acasă. Aşa că a făcut singurul lucru pe care îl putea face. S-a aşezat pe bancă şi a plâns.

Când Bruno a ajuns, o oră mai târziu – se întorsese în Dietlikon când văzuse că ea nu ajunge şi se dusese înapoi în Wipkingen când nu o găsise acolo –, era furios. A încercat să-i explice, dar el a tunat şi a fulgerat, a apucat-o de braţ şi i-a spus că au întârziat – nu-şi mai amintea la ce – şi a scos-o din gară fără niciun cuvânt. Cât de furios a fost în ziua aceea! Cât de furios a fost noaptea trecută!

Inima nu se subdivizează dacă nu trebuie, îi spusese ea odată cu dezinvoltură doctoriţei. Iar Doktor Messerli nu avusese niciun răspuns.

Ce zi! Anna se simţea calmă acum. În timp ce se apropia de gară, s-a întrebat cum avea să-i explice Bruno absenţa ei lui Victor. O *să-i spună că sunt într-o călătorie şi apoi vor merge la o pizza.* Acesta era scenariul cel mai plauzibil. Începea să-i fie la fel de dor de Victor pe cât îi era de Charles. De atâtea ori nu se putuse abţine să nu-l iubească mai puţin! Şi acum, în sfârşit, se ruşina. *Ruşinea este umbra iubirii,* s-a gândit ea. Şi apoi s-a gândit la Polly Jean şi s-a întrebat dacă cealaltă fiică a lui Stephen va semăna cu ea. Nu-i spusese. Nu avea să-i spună niciodată. Polly Jean nu va şti niciodată că are o soră.

Fusese o zi a revelaţiilor. A legăturilor ratate. A sentimentelor rănite. A deziluziilor. A disperărilor. A purtării urâte. Oare făcuse ceva ce nu putea fi desfăcut? *Oh, da. Da, da, da.*

S-a gândit la Elveţia. Unde un zâmbet te trădează că eşti american. Unde ceea ce nu e tabu e obligatoriu. Recea şi eficienta Elveţie. Unde femeile sunt atrăgătoare, bărbaţii sunt îngrijiţi şi toată lumea afişează o faţă hotărâtă. Elveţia. Acoperişul Europei. Cioplită într-un gheţar. Cea mai frumoasă unde e cel mai puţin locuibilă. Elveţia cu cele douăzeci şi şase de cantoane ordonate. Vrednica Elveţie. *Novartis. Rolex. Nestlé. Swatch.* Aşa de des era considerat oraşul Zürich unul dintre cele mai frumoase oraşe din lume! S-a gândit la asta, apoi a acceptat că, dacă nu ar fi fost aşa de tristă în ultimii nouă ani, poate că ar fi observat. I-a urat lui Victor să aibă o soţie elveţiancă atentă. I-a dorit fiicei ei libertatea de a pleca, dacă voia vreodată.

Şi apoi s-a gândit din nou că uneori şi măsurile de

siguranță dădeau greş. Vapoarele de nescufundat ajung pe fundul oceanului, iar rachetele nu supraviețuiesc mereu reintrării în atmosferă. Dragostea nu este un dat. Nimănui nu i se promite o a doua zi. Se înşelase în privința fiecărui bărbat pe care îl iubise sau pe care spunea că-l iubeşte. Se înşelase în toate privințele. Intrase în propria ei viață la jumătatea poveştii. Se confundase cu actrița care îi juca rolul.

Şi s-a gândit la predestinare. Cum suma zilelor ei avea acest rezultat. Intriga vieții ei fusese deja publicată. Totul este prestabilit. Totul este predestinat. *Nu mă pot abține să nu fac ceea ce fac. Tot ce se va întâmpla s-a întâmplat deja.* Ce învățase ea despre verbe? La trecut şi viitor, verbul venea la sfârşit. Iar la prezent, venea după subiect. Oriunde se ducea, o urmărea. Îl trăgea după ea ca pe un sac cu bolovani.

Şi s-a gândit la Doktor Messerli care, acum Anna era sigură, se înşela; problema nu era că găleata ei era goală, ci că era plină. Aşa de plină, încât deborda. Aşa de plină şi aşa de grea! Anna nu era destul de puternică s-o care. Trebuia s-o verse. *Am tăiat şarpele,* Doktor Messerli! *Uite ce-am făcut!*

S-a gândit la pădurea din spatele casei ei. S-a gândit la deal. S-a gândit la banca ei. S-a gândit la Karl şi la Archie, dar analiza ei a fost fugitivă. S-a gândit la Mary. N-o mai văzuse de mai puțin de douăzeci şi patru de ore, dar Anna îşi dorea să fie acolo acum. Nu avusese niciodată o prietenă aşa de apropiată încât să-i ducă dorul. A încercat să se gândească la Edith, dar nu ştia la ce să se gândească. S-a întrebat ce le va spune Ursula doamnelor din *Frauenverein,* dacă le va spune ceva. S-a gândit la mama şi la tatăl ei. Trecuseră atâția ani cumpliți de când tatăl ei o iubise, de când mama ei o ascultase.

S-a gândit la Bruno. Pe care îl iubise şi nu-l mai iubea. Dar pe care îl iubise. Care o iubise la rândul lui. *Am fost o soție bună, în general.*

Şi s-a gândit la foc.

A ajuns pe peronul din gara Wipkingen cu trei minute înaintea trenului. Ziua o epuizase. Era prea obosită ca să fie neliniştită. Era ceva nou. Dar asta nu era tot. Nu mai avea de ce să-şi facă griji. Ce autonomie! O liniştea. S-a aşezat în mijlocul propriei ei spirale, într-o poziție fixă. Anna era calmă, directă şi echilibrată. *Fă să nu devin asta,* se rugase. Dar aşa fusese.

S-a uitat la ceasul din gară. Apoi, la şine. Apoi, la tunel. Apoi a închis ochii.

Tot restul după-amiezii şi până noaptea târziu, trenurile din oraş au avut întârziere.

Mulțumiri

Îi sunt extrem de recunoscătoare primei şi celei mai bune cititoare ale mele, Jessica Piazza, care nu m-a lăsat să renunț. Şi celorlalți cititori ai mei: Emily Atkinson, Lisa Billington, Janna Lusk, Laureen Maartens, Neil Ellis Orts – toată dragostea mea şi mulțumiri. Şi toată dragostea.

Merci vielmal lui Ştefan Deuchler, principala mea sursă pentru tot ce are legătură cu Elveția.

Toată recunoştința mea Ginei Frangello pentru publicarea unui fragment în *The Nervous Breakdown.*

Mii de mulțumiri celorlalți care m-au călăuzit în procesul de scriere şi redactare: colegilor mei din programul UCR Low Residency MFA, în special lui Tod Goldberg, care mi-a oferit sprijin şi mi-a dat un curaj extraordinar, şi lui Mark Haskell Smith, ghidul meu spiritual prin lumea ficțiunii şi sfătuitor; lui Nick Hanna, prima persoană care mi-a spus să scriu mai departe povestea asta; lui Michelle Halsall, specialist în psihanaliză jungiană şi sfătuitoare în cel mai mare grad; Susanei Gardner şi Andreei Grant, a căror prietenie peste hotare mi-a salvat viața; lui Sivert Hoyem şi trupei Madrugada, pe a cărei muzică am scris cartea asta şi ale cărei cântece au devenit, în conştiința mea artistică, cântecele Annei; lui Axel Essbaum, cu care am pornit în aventura expatrierii cu atât de mulți ani în urmă; Annei Tapsak, care mi-a permis într-o seară s-o interoghez la nesfârşit despre viața de provincie din Elveția; şi lui Jill Baumgaertner, Reb Livingston, Cheryl Schneider, Jay Schulz, Louisa Spaventa, Becca Tyler şi lui Andrew Winer, fără a căror prietenie şi încurajare nu m-aş fi descurcat niciodată. Şi nici nu mi-aş dori.

Eternă recunoştință lui Sergei Tsimberov, care mi-a uşurat etapele de început ale acestei experiențe şi a cărui redactare extrem de atentă este în parte meritorie pentru cartea pe care o citiți astăzi.

Recunoştință fără margini agentului meu Kathleen Anderson. Nu există un cântec destul de pătimaş care să exprime cât de mult o prețuiesc.

Mulțumiri colosale, de asemenea, agenției Național

Endowment for the Arts. O parte din această carte a fost scrisă cu sprijinul financiar al unei burse pentru literatură. Sprijinul financiar a fost un dar din cer. Sprijinul creativ a fost o mare favoare.

Cele mai mari mulțumiri redactorului meu, David Ebershoff, care m-a menținut pe drumul cel bun şi m-a încurajat în ciuda ocazionalelor momente de descurajare şi tristețe. Îi mulțumesc şi lui Denise Cronin şi întregii şi minunatei ei echipe pentru drepturi de autor. Şi lui Caitlin McKenna pentru sprijin şi ajutor şi lui Beth Pearson pentru resursele inepuizabile de răbdare. Îi mulțumesc, în cele din urmă, editurii Random House. Tuturor. Cu toții ne-ați făcut pe mine şi pe Anna să ne simțim bine-venite.

Oraşului Dietlikon, care mi-a permis să-l locuiesc puțin – sunteți adorabili.

Şi soțului meu, Alvin Peng. Care este preferatul meu.

Şi în sfârşit: nu sunt psihanalist şi de aceea nu trebuie să considerați cuvintele spuse de Doktor Messerli drept altceva decât s-au vrut a fi: ficțiune. Dacă vă simțiți vreodată la fel de groaznic ca Anna, vă rog – vă implor – cereți ajutor.

Jill Alexander Essbaum este autoarea mai multor volume de poezie, iar selecții din poemele sale au apărut în antologiile The Best American Poetry și The Best American Erotic Poems, 1800–Present. A fost recompensată cu Bakeless Poetry Prize și a primit două burse N E A pentru literatură.

În copilărie visam să ajung o romancieră faimoasă. Scriam povești care erau minunate, așa cum sunt invențiile copilăriei, dar sunau îngrozitor. Mai târziu mi-am dat seama că mă pricep la jocul poeziei, apoi versurile au devenit paragrafe...

JILL ALEXANDER ESSBAUM

JILL ALEXANDER

ESSBAUM

Anna Benz, o americancă în vârstă de aproape 40 de ani, locuiește cu soțul său elvețian, Bruno – care este bancher – și cei trei copii mici ai lor într-un orășel liniștit de lângă Zürich. Deși duce o viață prosperă și așezată, Anna simte că e în pragul unui colaps mental. În derivă și incapabilă să comunice cu soțul ei și să-și înțeleagă propriile gânduri și sentimente, Anna încearcă să-și regăsească entuziasmul cu ajutorul unor experiențe noi: cursuri de germană, analiză jungiană și o serie de aventuri sexuale în care intră cu o nonșalanță ce o uimește până și pe ea.

Dar situația devine tot mai apăsătoare și vârtejul de minciuni îi scapă de sub control. Pentru că a trecut dincolo de limitele moralei, Anna va descoperi că nu mai există întoarcere.

www.edituratrei.ro
ISBN 978-606-719-664-1

9 786067 196641

TREI

{1} Joc de cuvinte intraductibil. Se bazează pe pronunția greșită a cuvântului think (a crede) specifică multor persoane care nu sunt vorbitoare native de engleză ducând astfel la confuzia cu sink (a se scufunda).

{2} Martorii lui Iehova, în original în lb. germ.

{3} Limba germană vorbită în Germania Superioară.

{4} În orig. în lb. germană: Unde vă duceți, doamnă Benz? De unde veniți?

{5} În limba engleză, cuvântul *gift* înseamnă „cadou”.

{6} Foarte drăguț, tavan boltit, liliac-vampir *(N.tr.).*

{7} Treziți-vă (în orig. în lb. germană).

{8} Potecă pentru drumeții (în orig. în lb. germană)

{9} În engleză, cuvântul german *weil* se pronunță ca *vile,* care înseamnă „mârşav, detestabil”.

{10} În engleză, *dammit* înseamnă „la naiba”.

{11} Dragule, în orig. în lb. germană.

{12} Crăciun, în orig. în lb. germană.

{13} Piese de şah, în orig. în lb. germană.

{14} Joc de cuvinte intraductibil: Love’s a sentence, înseamnă şi „dragostea este o propoziție” şi „dragostea este o pedeapsă”. (*N.tr.*)

{15} În traducere, Viață. Risc. Țeluri banale. Scuze.

{16} În orig. în lb. germană, dulap.

{17} Joc de cuvinte intraductibil; în engleză *burn,* înseamnă *a arde.*

{18} În engleză, *capital* înseamnă şi *capitală,* şi *capital.*

{19} În engleză, „majusculă” se spune *capital.*

{20} În engleză, *stern* înseamnă *sever.*

{21} În engleză, *bunătate* se spune *kindness.*